

Diagnoza społeczno-gospodarcza i przestrzenna

Gminy Kamień Pomorski

Kamień Pomorski
czerwiec 2022

Gmina Kamień Pomorski

ul. Stary Rynek 1

72-400 Kamień Pomorski

tel.: 91 38 23 970

e-mail: um@kamienpomorski.pl

Opracowanie:

Prozped Consulting Piotr Rozpędek

ul. Maksyma Gorkiego 28/6

70-390 Szczecin

tel.: 91 829 34 59

e-mail: poczta@prozped.eu

Zespół autorski:

Kamil Rozpędek

Natalia Pacholska

Piotr Rozpędek

Łukasz Krasowski

Spis treści

Uwagi wstępne	1
Cel i zakres opracowania	1
Podstawa prawna opracowania	1
Klauzula dotycząca COVID-19.....	1
Klauzula dotycząca wojny w Ukrainie	2
BDOT10k.....	2
1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego	3
1.1. Położenie i ukształtowanie terenu	3
1.2. Pokrycie terenu	5
1.3. Bogactwa naturalne	9
1.4. Dostępność komunikacyjna.....	10
1.5. Powiązania funkcjonalne.....	17
1.6. Transport zbiorowy	18
1.7. Zasięg sieci, dostępność i jakość Internetu	18
2. Ludność i procesy demograficzne	22
2.1. Stan ludności	22
2.2. Ruch naturalny	25
2.3. Struktura ludności, procesy starzenia się społeczeństwa	27
2.4. Prognoza demograficzna	28
2.5. Atrakcyjność osadnicza, pozwolenia na budowę	30
3. Gospodarka i rynek pracy.....	34
3.1. Podmioty gospodarki narodowej.....	34
3.2. Poziom lokalnej przedsiębiorczości	37
3.3. Rynek pracy	41
3.3.1. Pracujący	41
3.3.2. Bezrobotni	44
4. Środowisko naturalne i infrastruktura	47
4.1. Formy ochrony przyrody	47
4.2. Stan jakości powietrza.....	49
4.3. Infrastruktura sieciowa.....	56
4.3.1. Sieć elektroenergetyczna	56
4.3.2. Sieć wodociągowo-kanalizacyjna	57
4.3.3. Sieci infrastruktury odwadniającej.....	59
5. Kultura – turystyka – sport	64

5.1.	Instytucje kultury.....	64
5.2.	Wiodące wydarzenia kulturalne.....	66
5.3.	Atrakcyjność turystyczna.....	67
5.3.1.	Uzdrowisko.....	68
5.3.2.	Obszary wodne.....	70
5.3.3.	Ścieżki dydaktyczne, rowerowe i szlaki turystyczne piesze.....	71
5.3.4.	Zabytki.....	71
5.4.	Ruch turystyczny.....	73
5.5.	Sport i rekreacja wraz z infrastrukturą.....	75
6.	Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	77
6.1.	Studium i plany miejscowe.....	77
6.2.	Struktura osadnicza.....	81
6.3.	Obszary zintegrowanego inwestowania.....	85
6.4.	Obszary wykluczone z inwestowania.....	86
7.	Bezpieczeństwo publiczne.....	89
7.1.	Państwowa Straż Pożarna.....	89
7.1.1.	Rodzaje zagrożeń.....	89
7.2.	Policja.....	96
7.2.1.	Przestępczość.....	96
7.2.2.	Bezpieczeństwo w ruchu drogowym.....	98
8.	Polityka społeczna.....	103
8.1.	Pomoc społeczna.....	103
8.2.	Ochrona zdrowia.....	106
8.2.1.	Podmioty wykonujące działalność leczniczą.....	106
8.2.2.	Statystyka zgonów i jednostek chorobowych.....	108
8.2.3.	Statystyka Covid-19.....	112
8.3.	Gospodarka mieszkaniowa.....	114
9.	Edukacja i wychowanie.....	116
9.1.	Sieć placówek oświatowych.....	116
9.2.	Współczynnik skolaryzacji.....	118
9.3.	Wyniki uzyskane w ogólnopolskich egzaminach.....	120
9.3.1.	Egzamin ósmoklasisty.....	120
9.3.2.	Egzamin maturalny.....	120
10.	Kapitał społeczny.....	122
10.1.	Aktywność obywatelska.....	122
10.2.	Frekwencja w wyborach.....	126

11. Finanse samorządowe	129
11.1. Program postępowania naprawczego	129
11.2. Poziom zadłużenia i deficyt budżetowy	130
11.3. Zdolność inwestycyjna.....	131
11.4. Wartość projektów finansowanych ze środków unijnych.....	133
12. Wykaz materiałów dodatkowych	136
12.1. Mapy.....	136
12.2. Tabele	137
12.3. Wykresy	139

Uwagi wstępne

Cel i zakres opracowania

Celem przeprowadzenia diagnozy jest rozpoznanie gminy i jej otoczenia dla potrzeb planowania długofalowej polityki rozwoju gminy, tj. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kamień Pomorski na lata 2023-2030. Obszary tematyczne przeanalizowane w niniejszej diagnozie stanowią punkt wyjścia i bazę dla wyznaczenia kierunków rozwoju Gminy.

Przeprowadzenie procesu diagnostycznego polegać będzie na zgromadzeniu, a następnie analizie danych na temat gminy i jej otoczenia. Diagnoza spełniać będzie jednocześnie trzy kryteria:

- rzetelności – rozumianej jako precyzyjność, dokładność i poprawność informacji,
- istotności – odnoszącej się do założenia, że przedstawiana informacja będzie użyteczna na dalszym etapie prac strategicznych, oraz
- aktualności – dotyczącej odniesienia ujętych informacji do obecnego stanu wiedzy i rzeczywistości.

Prezentowane w raporcie materiały diagnostyczne:

- posiadają identyfikację źródła danych,
- zawierają tablice statystyczne, wykresy, mapy statystyczne oraz inne sposoby graficznej prezentacji danych i zachodzących zmian.

Podstawa prawna opracowania

Zgodnie z brzmieniem art. 10a ust 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1057) przeprowadzenie diagnozy jest obowiązkiem ustawowym dla tych samorządów gminnych, które planują opracowanie strategii rozwoju.

Odpowiada to sytuacji Gminy Kamień Pomorski, która przygotowuje się do opracowania nowej strategii rozwoju, która zastąpi zdezaktualizowaną obecnie Strategię Sukcesu Gminy Kamień Pomorski, przyjętą do realizacji chwałą nr XXXII/303/05 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 29 grudnia 2005 r.

Klauzula dotycząca COVID-19

W marcu 2020 roku cały świat rozpoczął walkę z nieznanym dotąd wrogiem – wirusem SARS-CoV-2, odpowiadającym za rozwój pandemii zakaźnej choroby koronawirusowej zwanej COVID-19. Wielkoskalowe próby ograniczenia rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 stały się nową rzeczywistością zarówno obywateli, jak i jednostek samorządu terytorialnego - walka z epidemią wygenerowała zupełnie nowe warunki, w których przyszło funkcjonować wszystkim obywatelom oraz instytucjom.

Rozprzestrzenianie się COVI-19 doprowadziło np. działalność gospodarczą do niemal całkowitego zastoju spowodowanego m.in. ograniczeniami w przemieszczaniu się zarządzanymi jako środek zapobiegający rozwojowi pandemii. Skala występowania koronawirusa oraz związane z nim straty sprawiły, że załamanie, które obserwowaliśmy głównie w latach 2020-2021 to nie tylko kryzys zdrowotny, lecz także głęboki kryzys humanitarny, społeczny i gospodarczy – trudno wskazać choćby jedną dziedzinę, której nie dotknęła w mniejszym lub większym stopniu pandemia.

W kontekście niemniejszego opracowania, wyżej podniesione uwagi wydają się mieć istotny wpływ na przedstawione na kolejnych stronach dane statystyczne. W każdym rozdziale diagnozy, w odniesieniu

do wartości liczbowych odnoszących się do roku 2020 lub 2021 należy zachować dystans, gdyż są one „naznaczone” wpływem epidemii COVID-19, który na dzień dzisiejszy nie został należycie skwantyfikowany, a zatem, przedstawiane dane nie mogą być odpowiednio korygowane.

Klauzula dotycząca wojny w Ukrainie

24 lutego 2022 roku o godzinie 4:55 czasu wschodnioeuropejskiego prezydent Federacji Rosyjskiej – Władimir Putin – ogłosił, że podjął decyzję o rozpoczęciu „specjalnej operacji wojskowej” we wschodniej Ukrainie. W praktyce oznaczało to rozpoczęcie inwazji Rosji na Ukrainę oraz rozpoczęcie wyniszczającej wojny, która dotyka nie tylko kraj zaatakowany, ale również wszystkie kraje Europy, a często i poza nią.

Szczególnie istotny i merytorycznie ważny w kontekście rozpętanej przez Rosję pożogi jest aspekt bezpieczeństwa energetycznego. Rosja wykorzystuje nazbyt często szantaż w odniesieniu do paliw kopalnych, co skutkuje poważnymi perturbacjami w sferze gospodarki, a w konsekwencji w życiu społecznym państw europejskich.

W relacji do uwarunkowanej niniejszym opracowaniem długofalowej polityki rozwoju gminy należy wyraźnie wskazać, że w planowanym procesie planistycznym istnieje absolutna konieczność co najmniej próby uwzględnienia obecnych wydarzeń w Ukrainie na kierunku rozwoju Gminy Kamień Pomorski. Oczywiście, na dzień dzisiejszy jest to sprawa bardzo skomplikowana – dzienny rozwój wydarzeń nie pozostawia złudzeń co do trwałości prognoz – niemniej jednak, obowiązkiem projektantów nowej Strategii będzie podjęcie wyzwania oszacowania wpływu dzisiejszych wydarzeń na kierunku rozwoju Gminy Kamień Pomorski w kolejnych latach.

BDOT10k

Na rzecz niniejszego opracowania wykonano szereg obliczeń opartych o dane Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

BDOT10k - to wektorowa baza danych zawierająca lokalizację przestrzenną obiektów topograficznych wraz z ich podstawową charakterystyką opisową. Zakres tematyczny Bazy obejmuje: sieci wodne, sieci komunikacyjne, sieci uzbrojenia terenu, pokryciu terenu, budynki, budowle i urządzenia, kompleksy użytkowania terenu i inne. Szczegółowy zakres informacji gromadzonych w BDOT10k, organizację, tryb i standardy techniczne tworzenia, aktualizacji, weryfikacji i udostępniania danych określa Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnogeograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych (Dz.U. 2021 poz. 1412)¹.

Konkretne obliczenia na warstwach wektorowych wykonywano natomiast za pomocą wieloplatformowego, wolnego i otwartego oprogramowanie geoinformacyjnego QGIS² w wersji 3.22-1 (Białowieża).

¹ Szczegóły: <https://www.geoportal.gov.pl/dane/baza-danych-objektow-topograficznych-bdot> [dostęp: 05.2022]

² Źródło: <https://qgis.org/pl/site/about/index.html> [dostęp: 05.2022]

1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego

1.1. Położenie i ukształtowanie terenu

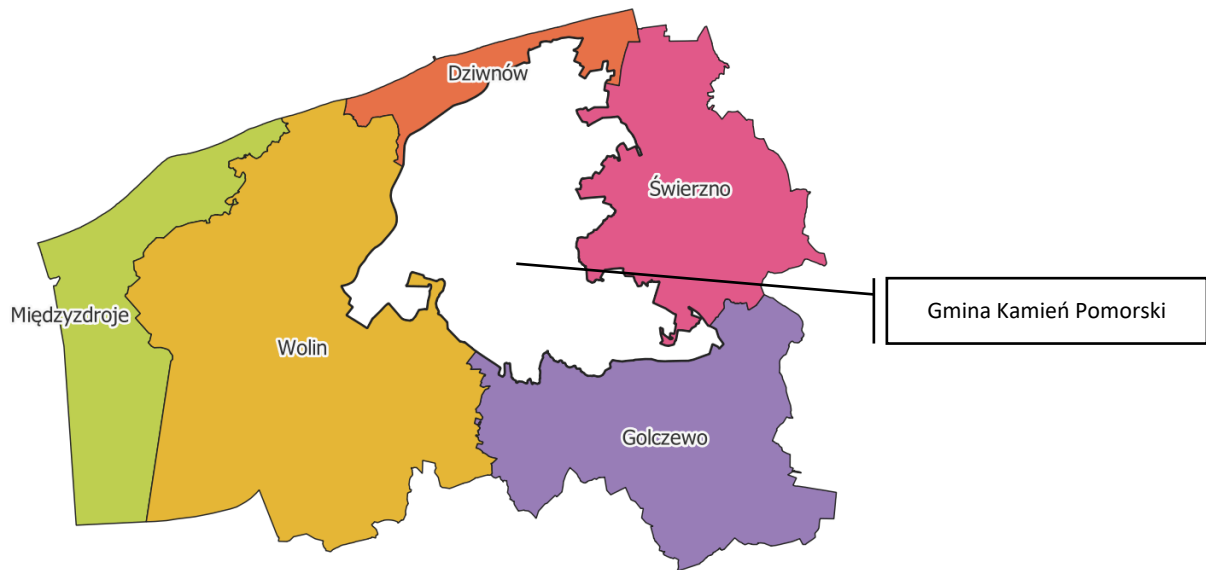
Gmina Kamień Pomorski jest gminą miejsko – wiejską, znajdującą się w północno-zachodniej części Polski, północno-zachodnim obszarze województwa zachodniopomorskiego i w centrum powiatu kamieńskiego.

Mapa 1. Położenie Gminy Kamień Pomorski na tle kraju i województwa
Źródło: opracowanie własne

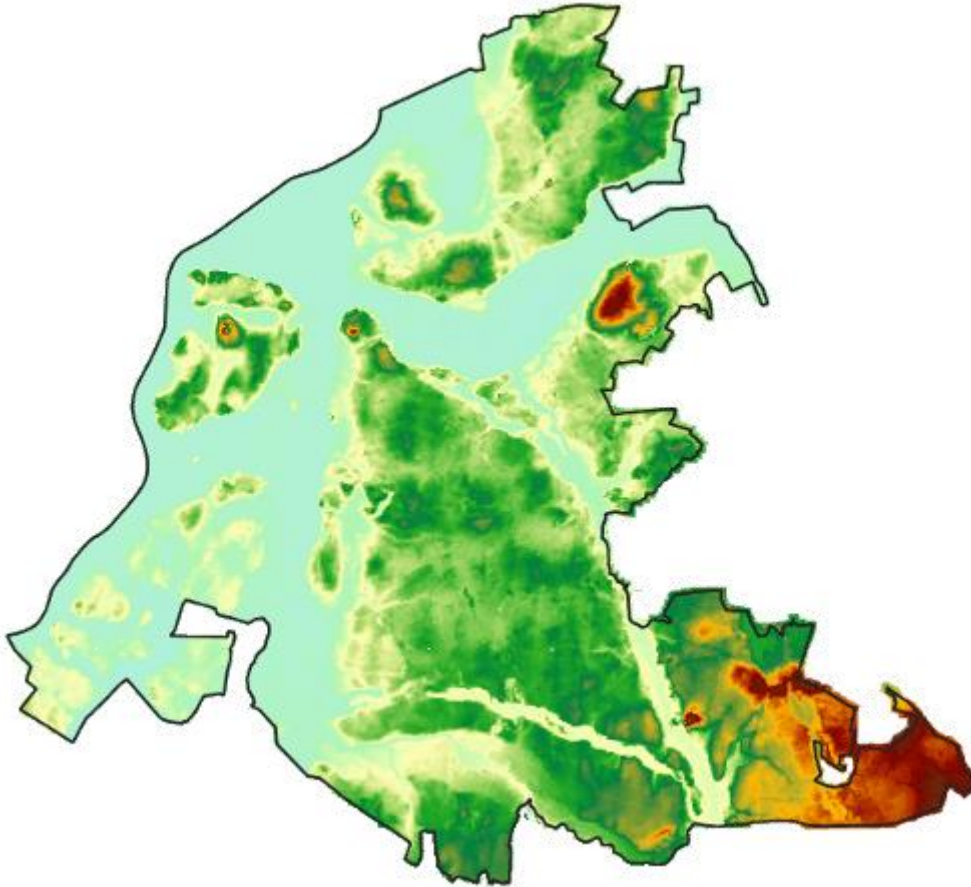
Gmina Kamień Pomorski jest jedną z większych gmin w województwie zachodniopomorskim - zajmuje obszar o powierzchni 209 km². Siedzibą Gminy jest Kamień Pomorski - z uwagi na swoje położenie jest to główny ośrodek administracyjny dla ludności mieszkającej w rejonie Zalewu Kamieńskiego, rzeki Dziwny, Świńca z Niemicą i Wołczenicy z Grzybnicą.

Gminami sąsiadującymi są: Wolin (od zachodu), Golczewo (od południa), Świerzno (od wschodu) i Dziwnów (od północy), zaś Międzyzdroje są jedyną gminą powiatu kamieńskiego niegraniczącą z Gminą Kamień Pomorski.

Mapa 2. Położenie Gminy Kamień Pomorski na tle powiatu kamieńskiego
Źródło: opracowanie własne

Rzeźba gminy Kamień Pomorski została ukształtowana przez lodowiec - obszar gminy to tereny równin wykształconych na zapleczu wałów moren czołowych (najbliższa jest Wolińska, a na północy Kępa Rewalska). Również rzeki płyną w wyraźnie wykształconych dolinach, zazwyczaj wąskich a jedynie sporadycznie osiągających szerokość do 500-700m (w okolicach Szumiącej i Benic). Teren jest płaski o niewielkich deniwelacjach. Najniższymi miejscami są (oprócz brzegów cieśniny Dziwnej) doliny Świńca i Bagien Rozwarowskich, najwyższe miejsce to Góra Bukowa o wys. 31.m n.p.m. Przeciętna wysokość to około 10 m n.p.m. Hipsometrię omawianego terenu ukazuje poniższa mapa:

Mapa 3. Ukształtowanie powierzchni Gminy Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

1.2. Pokrycie terenu

Do „pokrycia terenu” zalicza się najważniejsze powierzchniowe elementy sytuacyjne terenu, rozróżnialne przede wszystkim na podstawie ich zewnętrznego oglądu, a nie pełnionych przez nie funkcji, zaś obiekty należące do tej kategorii zachowują względem siebie relację sąsiedztwa i w sposób kompletny opisują cały teren³. Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto:

- ⇒ najbardziej wyróżniające się w Gminie Kamień Pomorski klasy:
 - wody powierzchniowe
 - tereny leśne i zadrzewione
 - uprawy na gruntach ornych
- ⇒ obszary antropogeniczne.

Wody powierzchniowe zajmują blisko 25 km², co stanowi 11,9% powierzchni Gminy. Rodzaje wód:

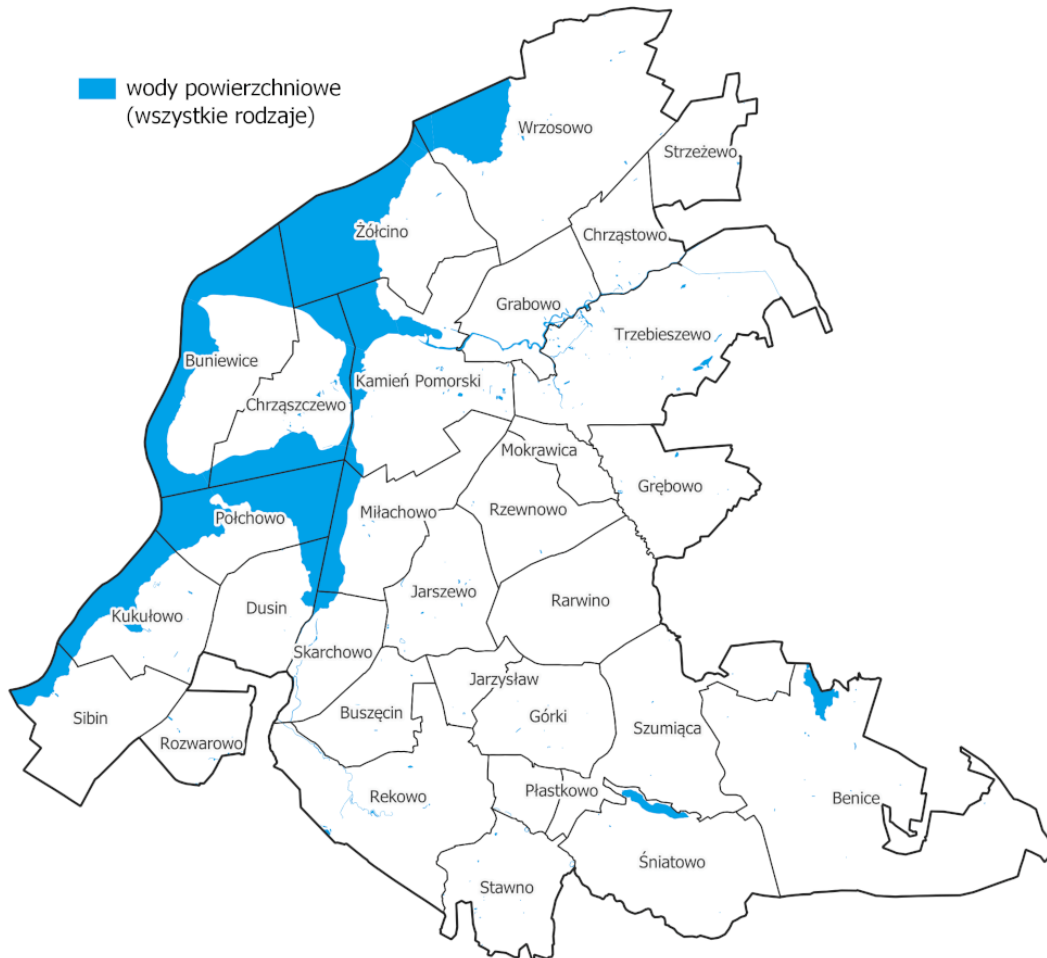
rodzaj	Powierzchnia [km ²]	% pow. Gminy
woda morska	17,6	8,4
woda płynąca	0,5	0,3
woda stojąca	6,7	3,2

Tabela 1. Rodzaje i wielkość wód powierzchniowych Gm. Kamień Pomorski

³ Por: „Monografia GBDOT cz. 2” str. 8, źródło: <http://www.gugik.gov.pl/projekty/gbdot> [dostęp: 05.2022]

Źródło: opracowanie własne

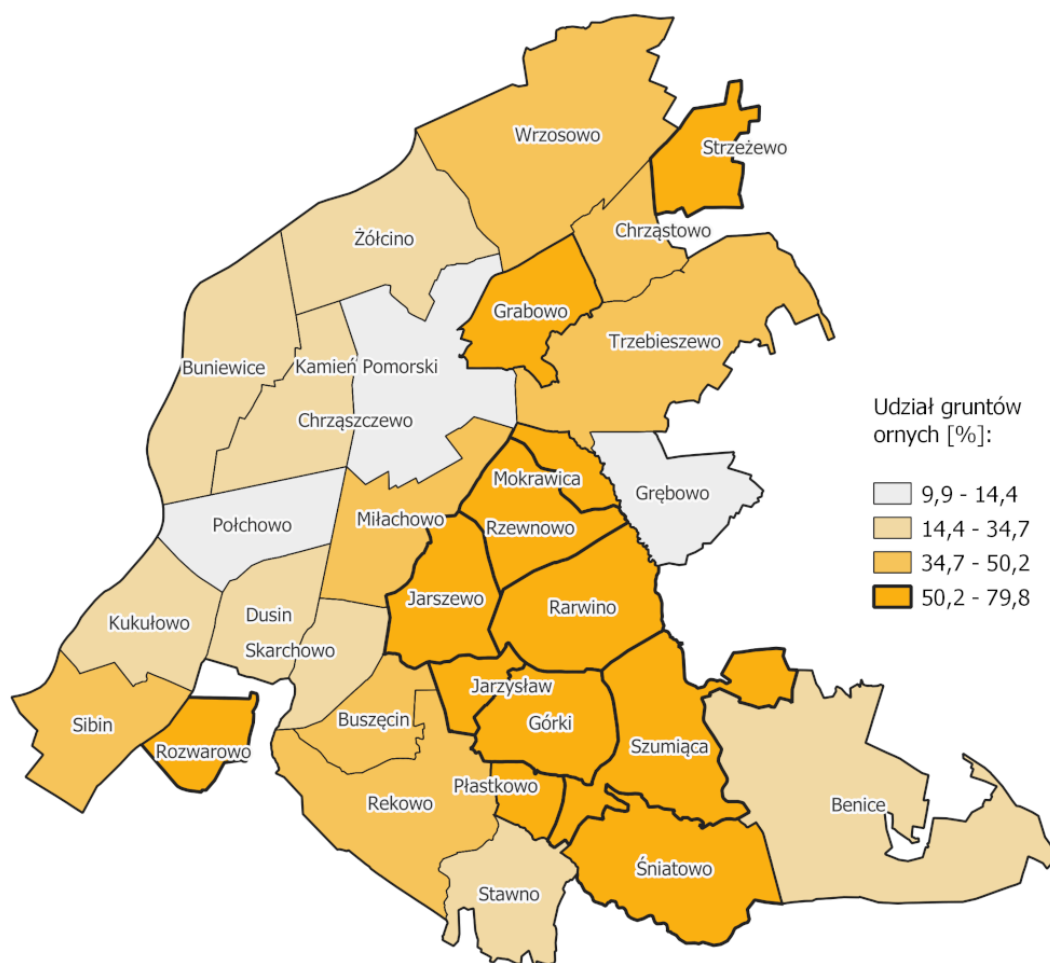
Rozmieszczenie wód powierzchniowych przedstawia poniższa mapa:

Mapa 4. Rozmieszczenie wód powierzchniowych w Gminie Kamień Pomorski.

Źródło: opracowanie własne

Jeżeli chodzi o powierzchnię lądową, to najbardziej wyrazistym elementem pokrycia terenu, są obszary przeznaczone pod uprawę rolną. Grunty orne zajmują łącznie 87,5 km², co stanowi 47,6% powierzchni lądowej Gminy i świadczy o rolniczym charakterze tej jednostki. Dla aż 12 sołectw grunty orne stanowią ponad 50% powierzchni ogółem, dla 8 sołectw – 60% i więcej, a dla 3 sołectw pomiędzy 70-80%: Jarzysław (79,8%), Strzeżewo (70,4%) oraz Płastkowo (70%).

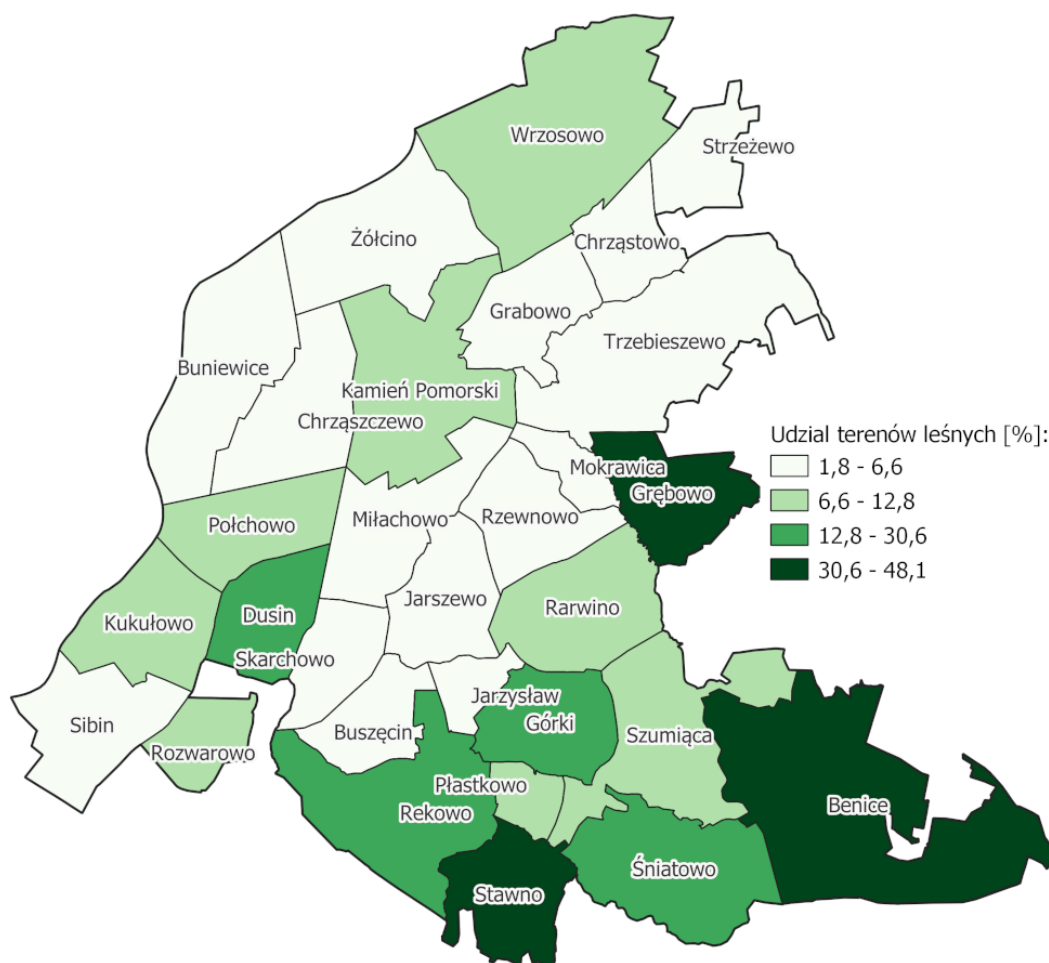
Mapa 5. Nasycenie gruntami ornymi w jednostkach administracyjnych Gm. Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

Kolejnym wyróżniającym się rodzajem pokrycia terenu Gminy Kamień Pomorski są obszary leśne i zadrzewione, w skład których zaliczono lasy (bez względu na dominujący gatunek), zagajniki i wszelkiego rodzaju zadrzewienia (bez krzewów i roślinności krzewiastej). Tak zdefiniowane tereny zajmują ponad 30 km², tj. 16,4% powierzchni lądowej Gminy.

Do najbardziej zalesionych obszarów należą sołectwa:

- Benice (48,1%)
- Grębowo (45%)
- Stawno (30,7%).

Do najmniej „zielonych” jednostek, dla których poziom zalesienia wynosi poniżej 7% (w przyjętej 4-stopniowej skali przedziałów) zaliczono 15 sołectw, stanowiących niejako naturalne przeciwieństwo obszarów z uwagi na wysoki udział gruntów ornymi: Chrzęstowo, Mokrawica, Buszęcin, Buniewice, Chrzęszczewo, Rzewnowo, Żółcino, Trzebieszewo, Miłachowo, Grabowo, Skarchowo, Sibin, Strzeżewo, Jarszewo, Jarzysław.

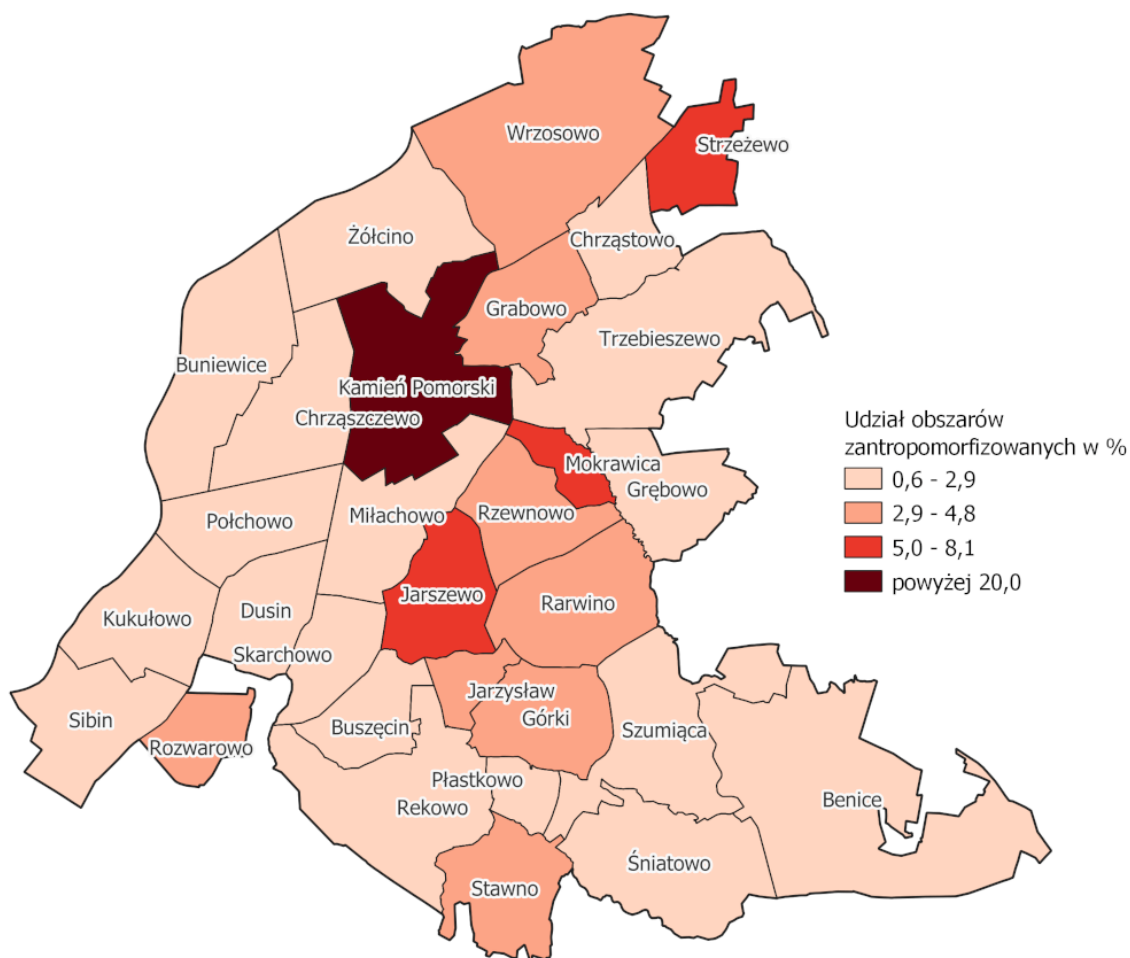
Mapa 6. Nasycenie obszarami leśnymi i zadrzewionymi w jednostkach administracyjnych Gm. Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

Ostatnią badaną kategorią pokrycia terenu są obszary antropogeniczne, na rzecz których wskazano i zagregowano klasy⁴:

- zabudowa
- teren pod drogami kołowymi, szynowymi i lotniskowymi
- place
- pozostałe tereny niezabudowane, w tym pod urządzeniami technicznymi lub budowlami oraz tereny przemysłowo-składowe.

Z uwagi na wskazany wcześniej rolniczy charakter badanego obszaru, wysoki udział wód powierzchniowych oraz terenów zalesionych, nie dziwi fakt, iż tereny uznane za antropogeniczne zajmują łącznie jedynie 7,5 km², tj. 3,6% powierzchni Gminy Kamień Pomorski ogółem. Obszarem najbardziej poddanym presji antropogenicznej jest w oczywisty sposób miasto Kamień Pomorski, dla którego nasycenie pokrycia w tej klasie wynosi 20,17%. Do wyróżniających się pod analizowanym kątem sołectw zaliczono Mokrawicę (8,11%), Jarszewo (7,72%) oraz Strzeżewo (5,17%). Dla pozostałych 26 jednostek, udział obszarów antropogenicznych zawiera się w przedziale 0,5-5,0%.

⁴ Niektórych klas, np. „PTWZ – wyrobisko i zwałowisko”, nie włączono do analizy z uwagi na brak występowania obiektów na obszarze Gminy Kamień Pomorski

Mapa 7. Nasylenie obszarami antropogenicznymi w jednostkach administracyjnych Gm. Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

1.3. Bogactwa naturalne

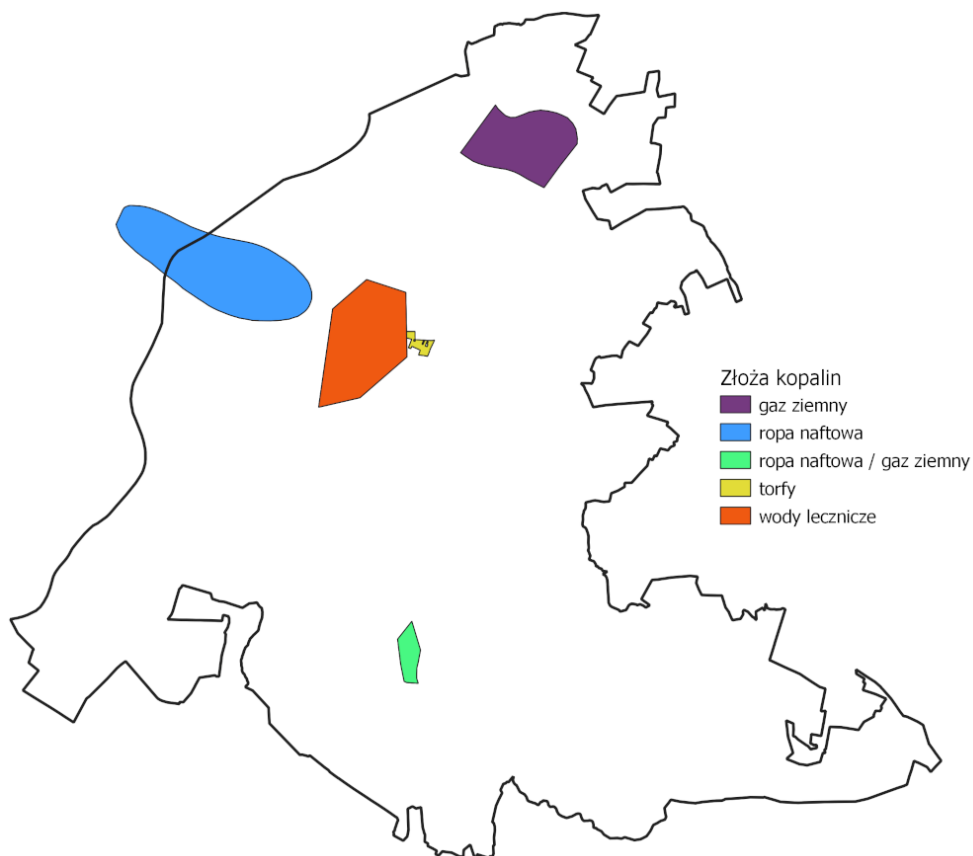
Zgodnie z danymi Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski MIDAS⁵, wg stanu na dzień 31.12.2021 r., na obszarze Gminy Kamień Pomorski występowało 5 złóż kopalin:

Nazwa złoża	Kod	Kopalina główna
Wrzosowo	4732	gaz ziemny
Rekowo	4847	ropa naftowa / gaz ziemny
Kamień Pomorski	4802	ropa naftowa
Kamień Pomorski	6340	torfy
Kamień Pomorski	7942	wody lecznicze

Tabela 2. Zestawienie złóż kopalin występujących w Gminie Kamień Pomorski
Źródło: na podstawie systemu MIDAS (patrz: przypis)

Przestrzenne rozmieszczenie ww. złóż prezentuje mapa poniżej:

⁵ Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/midas> [dostęp: 05.2022]

Mapa 8. Rozmieszczenie złóż kopalin w Gminie Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

1.4. Dostępność komunikacyjna

Na podstawie bazy danych obiektów topograficznych (BDOT10k), oszacowano długości dróg na obszarze Gminy Kamień Pomorski pod względem ich klasy oraz kategorii. Obliczenia wskazują, że łączna ilość dróg wynosi 507,7 km, z czego pomijając drogi niesklasyfikowane, największy kilometraż posiadają drogi lokalne (klasa L) – 76,6 km, zaś pod względem kategorii – drogi powiatowe – 90,8 km. Gminne szlaki zajmują 42,1 km, co stanowi jedynie 8% wszystkich dróg na omawianym obszarze.

klasa drogi	długość [km]	kategoria drogi	długość [km]
główna ruchu przyspieszonego	19,2	wojewódzka	33,3
główna	14,1	powiatowa	90,8
zbiorcza	56,3	gminna	42,1
lokalna	76,6	inna	340
inna	341,5	zakładowa	1,5
		razem	507,7

Tabela 3. Zestawienie długości dróg Gminy Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

Przestrzenny rozkład dróg wg ich klasy (bez dróg niesklasyfikowanych) na obszarze Gminy przedstawia się następująco:

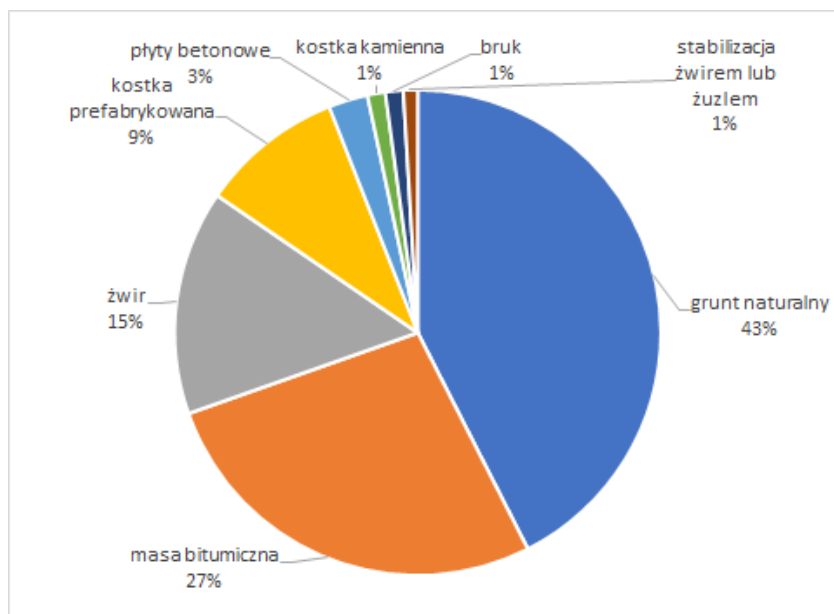
Mapa 9. Rozmieszczenie dróg wg klas w Gminie Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

Natomiast rozkład przestrzenny dróg wg ich kategorii (bez dróg zakładowych i niesklasyfikowanych) na obszarze Gminy wygląda następująco:

Mapa 10. Rozmieszczenie dróg wg kategorii w Gminie Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

Jakość dróg gminnych, analizowana pod kątem rodzaju nawierzchni, pozostawia wiele do życzenia – 43% z nich pokrytych jest gruntem naturalnym, zaś masą bitumiczną lub kostką prefabrykowaną jedynie 36%.

Wykres 1. Udział rodzajów nawierzchni dróg gminnych
Źródło: opracowanie własne

Analizując jakość nawierzchni w ujęciu bardziej ogólnym oraz na tle dróg gminnych w powiecie kamieńskim oraz województwie, należy wskazać, że gminne drogi w gminie Kamień Pomorski wymagają dalszego wsparcia inwestycyjnego, wykazując największy udział nawierzchni gruntowej oraz najmniejszy twardej ogółem (jedynie udział nawierzchni twardej ulepszonej jest wyższy niż wskaźnik dla województwa):

Drogi gminne w:	Drogi gminne o nawierzchni:					
	twardej [km]	%	twardej ulepszonej [km]	%	gruntowej [km]	%
Zachodniopomorskiem	4 194,7	45,9	3 548,0	38,8	4 950,8	54,1
Powiecie kamieńskim	115,2	48,8	103,4	43,8	120,7	51,2
Gm. Kamień Pomorski	17,5	41,6	17	40,4	24,6	58,4

Tabela 4. Nawierzchnie dróg gminnych na tle powiatu i województwa
Źródło: na podstawie GUS BDL [dostęp: 05.2022] oraz BDOT10k

W relacji do powyższych danych oszacowano wskaźnik gęstości dróg o nawierzchni gruntowej – czyli tych, które w możliwie bliskiej perspektywie czasowej powinny zostać poddane modernizacji – będących w zarządzie powiatu kamieńskiego lub gminy Kamień Pomorski⁶, w odniesieniu do 10 km² każdej z jednostek pomocniczych (sołectw). Obliczenia wskazują, iż w grupie sołectw o najwyższym nasyceniu drogami o nawierzchni gruntowej znajduje się pięć jednostek pomocniczych gminy:

jednostka	Drogi powiatowe / gminne o nawierzchni gruntowej [km]	Wskaźnik gęstości dróg o nawierzchni gruntowej na 10 km ²
Skarchowo	3,2	8,5
Jarszewo	4,5	8,3
Jarzysław	1,4	7,4
Chrzastowo	2,5	6,8
Buszęcin	2,3	5,9

⁶ Zdaniem autorów diagnozy realna możliwość gminnych działań inwestycyjnych odnosi się jedynie do dróg w zarządzie powiatowym lub gminnym.

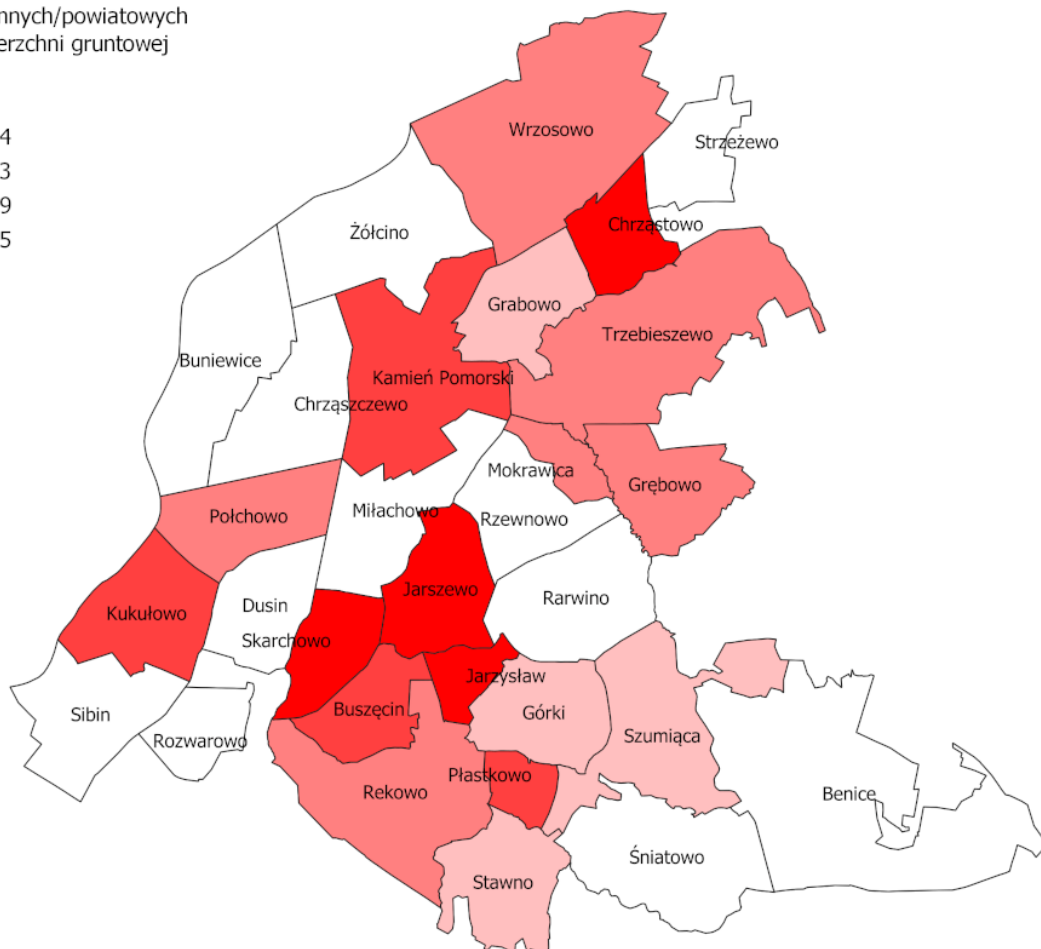
jednostka	Drogi powiatowe / gminne o nawierzchni gruntowej [km]	Wskaźnik gęstości dróg o nawierzchni gruntowej na 10 km ²
Płastkowo	1,0	5,5
Kamień Pomorski	5,0	4,7
Kukułowo	2,6	4,2
Grębowo	1,9	3,3
Wrzosowo	4,4	2,7
Trzebieszewo	3,5	2,5
Połchowo	1,4	2,4
Mokrawica	0,4	2,1
Rekowo	2,1	2,0
Grabowo	0,7	1,4
Górki	0,7	1,3
Szumiąca	1,1	1,1
Stawno	0,5	0,9
Rzewnowo	0,2	0,4

Tabela 5. Wskaźnik gęstości dróg o nawierzchni gruntowej na 10 km² w sołectwach Gminy Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

Przestrzenna reprezentacja powyższych danych przedstawia się następująco:

gęstość gminnych/powiatowych dróg o nawierzchni gruntowej [km / km²]

- 0 - 0,4
- 0,4 - 1,4
- 1,4 - 3,3
- 3,3 - 5,9
- 5,9 - 8,5

Mapa 11. Rozkład gęstości dróg powiatowych / gminnych o nawierzchni gruntowej na 10 km² w Gm. Kamień Pom.
Źródło: opracowanie własne

Jednym ze wskaźników charakteryzujących dostępność komunikacyjną jest podaż usług transportowych. W ramach niniejszych rozważań analizie poddano system połączeń na trasie: dane sołectwo – Kamień Pomorski, obsługiwanych w najszerszym zakresie przez PKS Spółka z o.o. Kamień Pomorski. Badaniu poddano zarówno liczbę kursów, jak i czas dojazdu, gdyż kombinacja tych dwóch cech pozwoliła sklasyfikować wszystkie miejscowości sołeckie. Przyjęto następującą macierz oceny dostępności⁷:

Liczba kursów w dni robocze	Średnia odległość do Kamienia Pomorskiego w minutach			
	< 20	21 – 40	41 - 60	> 60
1 – 2	bardzo słaba	bardzo słaba	skrajnie słaba	skrajnie słaba
3 – 5	słaba	bardzo słaba	bardzo słaba	skrajnie słaba
6 – 10	średnia	słaba	bardzo słaba	bardzo słaba
11 – 20	dobra	średnia	słaba	bardzo słaba
21 – 35	bardzo dobra	dobra	średnia	słaba
36 – 50	wzorowa	bardzo dobra	dobra	średnia
> 50	wzorowa	wzorowa	bardzo dobra	dobra

Tabela 6. Macierz dostępności komunikacyjnej dla połączeń autobusowych
Źródło: na podstawie <https://psme.pomorskie.eu/projekty/> [dostęp: 05.2022]

Analizując dane z tabliczek przystankowych⁸ oraz przyjmując wartości średnie dla czasów przejazdu, otrzymano następujący „ranking” sołectw wg wskaźnika połączeń transportowych:

Sołectwo	Liczba połączeń	Średni czas	Dostępność komunikacyjna
Grabowo	18	00:06	dobra
Rzewnowo	11	00:07	dobra
Wrzosowo	14	00:09	dobra
Grębowo	6	00:08	średnia
Jarszewo	7	00:09	średnia
Mokrawica	6	00:07	średnia
Rarwino	8	00:09	średnia
Chrząstowo	3	00:09	słaba
Chrząszczewo	3	00:06	słaba
Dusin	7	00:34	słaba
Jarzysław	3	00:14	słaba
Miłachowo	5	00:06	słaba
Rekowo	3	00:17	słaba
Skarchowo	6	00:24	słaba
Strzeżewo	3	00:14	słaba
Śniatowo	9	00:21	słaba
Trzebieszewo	5	00:14	słaba
Benice	5	00:27	bardzo słaba

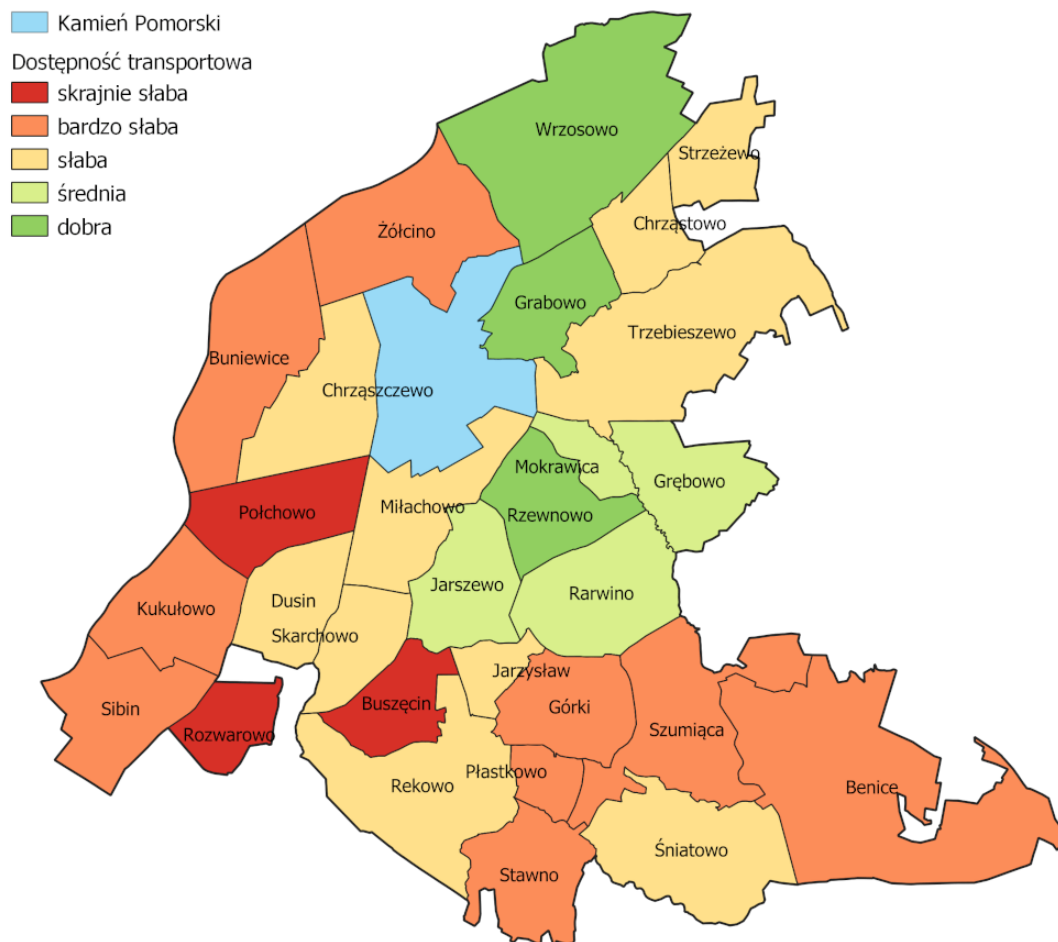
⁷ Metodologię oceny przyjęto za autorami raportu pn. „Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem” - Komponent 3 Relacje przestrzenne i dostępność komunikacyjna - województwo zachodniopomorskie / źródło: <https://psme.pomorskie.eu/projekty/> [dostęp: 05.2022]. Modyfikacji poddano reprezentację graficzną w postaci zmienionej palety barw; zrezygnowano z koloru dla wartości, które nie wystąpiły w badaniu: „bardzo dobra” i „wzorowa”

⁸ Źródło: http://www.pkskamienpom.pl/tabliczki_przystankowe.php [dostęp: 06.2022]

Sołectwo	Liczba połączeń	Średni czas	Dostępność komunikacyjna
Buniewice	3	00:28	bardzo słaba
Górki	3	00:38	bardzo słaba
Kukułowo	5	00:29	bardzo słaba
Płastkowo	3	00:45	bardzo słaba
Sibin	5	00:31	bardzo słaba
Stawno	3	00:25	bardzo słaba
Szumiąca	4	00:34	bardzo słaba
Żólcino	2	00:30	bardzo słaba
Buszęcin	2	00:55	skrajnie słaba
Połchowo	3	01:06	skrajnie słaba
Rozwarowo	2	00:51	skrajnie słaba

Tabela 7. Dostępność komunikacyjna sołectw do Kamienia Pomorskiego
Źródło: opracowanie własne

Rozkład przestrzenny oceny dostępności transportowej przedstawia mapa poniżej:

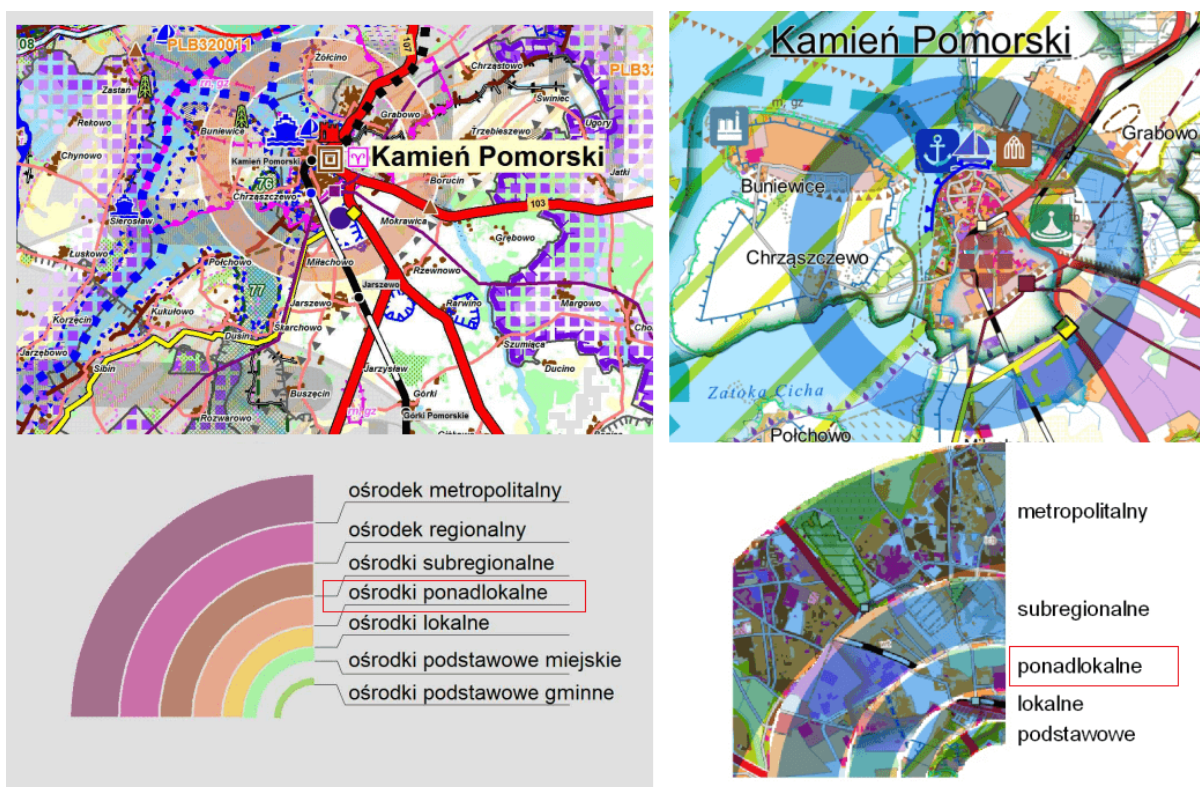
Mapa 12. Dostępność transportowa sołectw Gminy Kamień Pomorski w relacji do stolicy powiatu
Źródło: opracowanie własne

1.5. Powiązania funkcjonalne

Powiązania funkcjonalne całej Gminy są nierozdzielnie związane ze statusem miasta Kamień Pomorski. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego (PZPWZ)⁹, w ramach analizy struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa wyodrębniono 6 stref, a miasto Kamień Pomorski zostało sklasyfikowane w strefie 3:

„Strefa ośrodków równoważących rozwój: Świnoujście, Kamień Pomorski, Goleniów, Gryfino, Stargard oraz Police – pełnią funkcje satelickie w stosunku do Szczecina. W miastach tych rozwijane są istniejące usługi, a także powstają usługi nowego rodzaju, co z kolei wpływa na proces urbanizacji przestrzennej. Miasta te, poza oddziaływaniem lokalnym, stanowią ośrodki obsługi o charakterze ponadgminnym z odpowiednio rozwiniętą ofertą usługową (...)”¹⁰

W części graficznej opracowania¹¹ wskazano, iż w strukturze sieci osadniczej Kamień Pomorski posiada status ośrodka miejskiego ponadlokalnego.

Mapa 13. Status miasta Kamień Pomorski w strukturze osadniczej
Źródło: na podstawie części graficznej PZPWZ tom I

Ponadto, w strukturze hierarchicznej wyróżniono ośrodki wiejskie:

- Benice – II rzędu
- Jarszewo – III rzędu
- Rzewnowo – IV rzędu
- Wrzosowo – III rzędu

⁹ Źródło: <http://rbgp.pl/pzpwz-2020/> [dostęp: 05.2022]

¹⁰ Patrz: PZPWZ tom I str. 330

¹¹ Patrz: PZPWZ tom I - mapy na końcu opracowania

1.6. Transport zbiorowy

Na obszarze Gminy Kamień Pomorski nie jest realizowany transport zbiorowy w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym. Świadczenie tych usług przyjmuje zorganizowana formę jedynie w odniesieniu do przewozu dzieci w wieku szkolnym, które wykonywane są przez podmioty prywatne, wyłaniane w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego. Realizacja usług transportowych dla osób i w celach innych niż wyżej wymienione realizowana jest wyłącznie przez prywatnych przewoźników, dla których Gmina Kamień Pomorski nie jest organem nadzorującym.

1.7. Zasięg sieci, dostępność i jakość Internetu

Szybki dostęp do sieci coraz silniej warunkuje ekonomiczny i społeczny rozwój gminy, ponieważ staje się warunkiem działania przedsiębiorstw i aktywności mieszkańców na rynku pracy. Doświadczenia pandemiczne z okresu lat 2020-2021 uwypukliły rolę Internetu w codzienności obywateli. Szybkie i niezawodne łącze umożliwia m.in.:

- wykonywanie pracy zdalnej,
- edukację,
- sprawne załatwianie spraw urzędowych,
- dostęp do informacji, wiedzy i ekspertów wielu dziedzin (np. zdrowia lub prawa),
- robienie zakupów online,
- podnoszenie społecznej aktywności mieszkańców, dzięki ułatwieniom w komunikacji,
- komunikację i bycie w kontakcie z osobami bliskimi,
- dostęp do zabawy i rozrywki,

Stąd, analiza poziomu „zinternetyzowania” w Gminie Kamień Pomorski koncentruje się na dostępie i przepustowości do sieci szerokopasmowej.

W celu oceny dostępności do sieci i porównania gmin, Urząd Komunikacji Elektronicznej opracował i oszacował tzw. wskaźnik penetracji budynkowej, rozumiany jako stosunek liczby budynków znajdujących się w zasięgu sieci NGA30 (tzn. infrastruktury Internetu 30 Mb/s) do liczby wszystkich budynków w obszarze. Wyniki analizy przedstawiono zarówno w postaci graficznej, jak i tabelarycznej, dostępnej na stronach urzędu¹².

Wskaźnik penetracji budynkowej Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 Mb/s wg stanu na dzień 31.12.2019 osiągnął uśrednioną wartość dla całego województwa zachodniopomorskiego na poziomie 40,564%, nieco niższą dla powiatu kamieńskiego - 38,682% oraz następujące wartości dla poszczególnych gmin tego powiatu, wskazując jednocześnie na przedostatnią pozycję Gminy Kamień Pomorski:

Gmina	Wskaźnik penetracji budynkowej
Międzyzdroje	52,859%
Golczewo	43,405%
Dziwnów	39,969%
Świerzno	38,197%
Kamień Pomorski	37,265%

¹² Źródło: <https://mapbook.uke.gov.pl/> [dostęp: 05.2022]

Gmina	Wskaźnik penetracji budynkowej
Wolin	20,397%

Tabela 8. Wskaźnik penetracji budynkowej Internetem szerokopasmowym w gminach powiatu kamieńskiego
Źródło: na podstawie <https://mapbook.uke.gov.pl/file/ranking.xlsx> [dostęp: 05.2022]

Jednocześnie, zakłada się, że inwestycje realizowane w ramach pierwszej osi priorytetowej Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa znacząco wpłyną na stan rozwoju sieci szerokopasmowych w Polsce, zwiększając wskaźnik penetracji budynkowej na terenie województwa zachodniopomorskiego średnio o 22,176 p.p., w powiecie kamieńskim przeciętnie o 22,754 p.p., zaś w jego poszczególnych gminach zgodnie z zestawieniem (wskazując ponownie na przedostatnią pozycję Gminy Kamień Pomorski):

Gmina	Prognozowany wskaźnik penetracji budynkowej po realizacji 4 konkursów POPC	Przyrost w p.p.
Wolin	58,010%	37,613%
Dziwnów	65,895%	25,926%
Golczewo	65,680%	22,275%
Świerzno	55,687%	17,490%
Kamień Pomorski	54,665%	17,400%
Międzyzdroje	68,680%	15,821%

Tabela 9. Prognozowany wzrost wskaźnika penetracji budynkowej Internetem szerokopasmowym w gminach powiatu kamieńskiego

Źródło: na podstawie <https://mapbook.uke.gov.pl/file/ranking.xlsx> [dostęp: 05.2022]

Urząd Komunikacji Elektronicznej, na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji, określił również lokalizację punktów dostępowych do Internetu pod kątem ich przepustowości oraz rodzaju medium pośredniczącego (za wyjątkiem Internetu dostępnego przez sieć telefonii komórkowej).

Ogółem zlokalizowano 3657 takich punktów, z czego w 1096 punktach stwierdzono dostęp do infrastruktury szerokopasmowej, zaś w 2561 punktach zlokalizowano dostęp do sieci wąskopasmowej¹³.

Liczebność adresowych punktów dostępowych do infrastruktury wąskopasmowej, tzn. o przepustowości max. do 20 Mb/s, oszacowana dla poszczególnych jednostek Gminy (sołectwa i miasto) nie oddaje poziomu nasycenia tym rodzajem sieci, stąd przyjęto i obliczono wskaźnik pomocniczy (gęstości) – liczbę punktów dostępowych na 100 mieszkańców danej jednostki. Poniższa tabela przedstawia listę sołectw wraz z obszarem miejskim, uszeregowaną od wskaźnika gęstości o najwyższej wartości do najniższej:

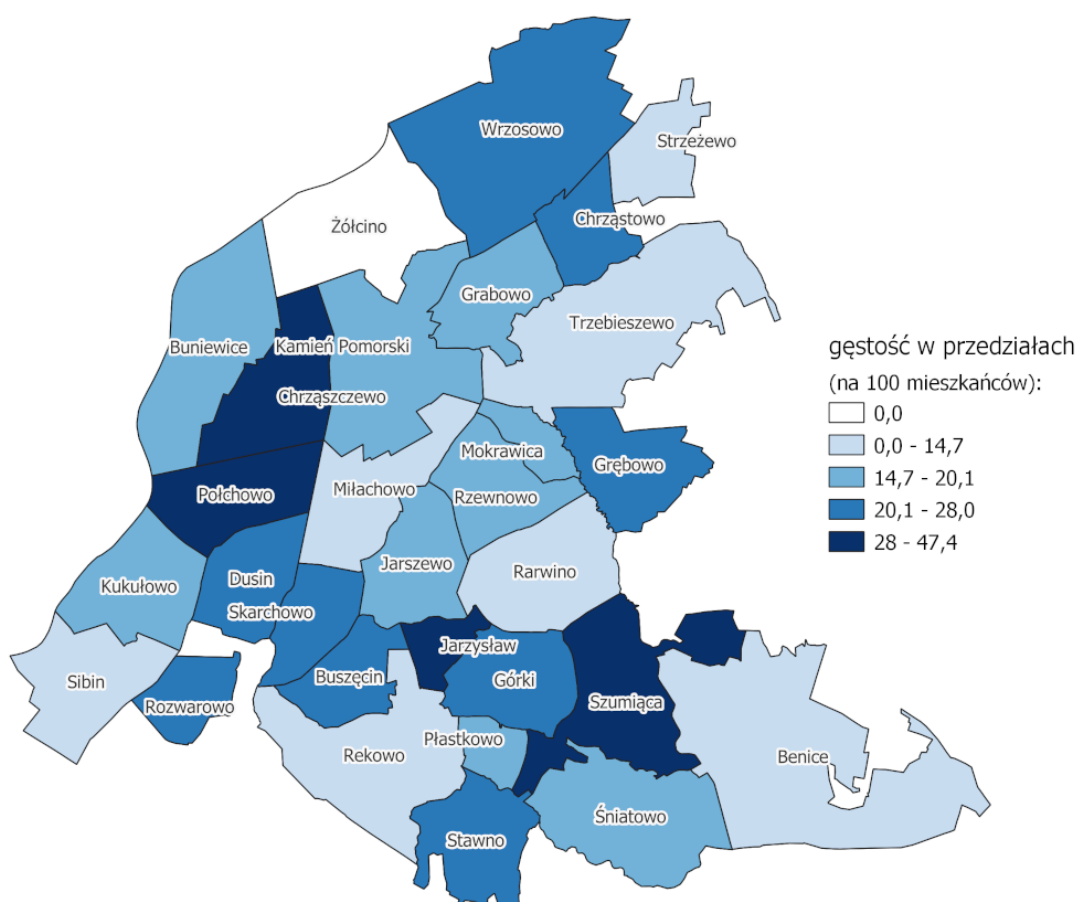
LP	jednostka	wskG	LP	jednostka	wskG
1	Chrzążczewo	47,37	16	Kamień Pomorski	19,37
2	Jarzysław	38,24	17	Mokrawica	19,32
3	Szumiąca	37,96	18	Grabowo	18,89
4	Połchowo	37,93	19	Buniewice	17,52
5	Chrząstowo	28,00	20	Płastkowo	16,90
6	Skarchowo	26,32	21	Śniatowo	16,87
7	Buszęcin	24,05	22	Rzewnowo	15,63
8	Wrzosowo	23,70	23	Sibin	14,69
9	Stawno	23,53	24	Rekowo	14,10

¹³ Należy jednak mieć na uwadze, że w jednym punkcie adresowym często występuje dostęp do obu rodzajów sieci, w zależności od dostawcy usługi i wykorzystywanej przez niego infrastruktury.

LP	jednostka	wskG	LP	jednostka	wskG
10	Górki	22,73	25	Benice	12,11
11	Dusin	21,77	26	Miłachowo	11,94
12	Rozwarowo	21,33	27	Rarwino	11,05
13	Grębowo	21,30	28	Strzeżewo	10,42
14	Jarszewo	20,12	29	Trzebieszewo	8,73
15	Kukułowo	19,75	30	Żółcino	0,00

Tabela 10. Wskaźnik gęstości punktów dostępu do Internetu wąskopasmowego w jednostkach Gminy Kamień Pomorski.
Źródło: na podstawie <https://wyszukiwarka.uke.gov.pl/> [dostęp: 05.2022]

Przestrzenny rozkład nasycenia stacjonarnym Internetem wąskopasmowym w Gminie wygląda następująco:

Mapa 14. Przestrzenny rozkład wskaźnika gęstości punktów dostępu do Internetu wąskopasmowego w jednostkach Gminy Kamień Pomorski.

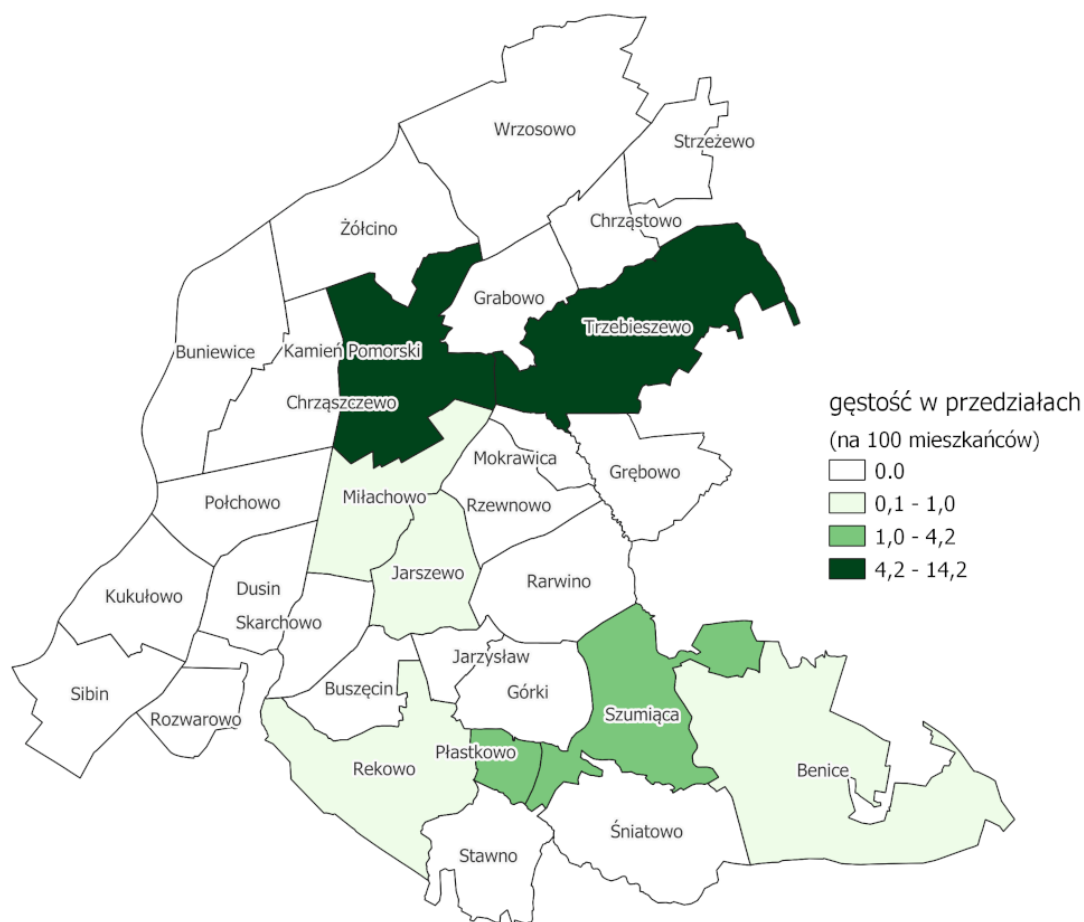
Źródło: na podstawie <https://wyszukiwarka.uke.gov.pl/> [dostęp: 05.2022]

Analogicznie, liczebność adresowych punktów dostępowych do infrastruktury szerokopasmowej, tzn. o przepustowości min. do 30 Mb/s i więcej, oszacowana dla poszczególnych jednostek Gminy (sołectwa i miasto) nie oddaje poziomu nasycenia tym rodzajem sieci, stąd przyjęto i obliczono wskaźnik pomocniczy (gęstości) – liczbę punktów dostępowych na 100 mieszkańców danej jednostki. Poniższa tabela przedstawia listę sołectw wraz z obszarem miejskim, uszeregowaną od wskaźnika gęstości o najwyższej wartości do najniższej:

LP	jednostka	wskG	LP	jednostka	wskG
1	Trzebieszewo	14,18	16	Grębowo	0,00
2	Kamień Pomorski	12,35	17	Jarzyśław	0,00
3	Płastkowo	4,23	18	Kukułowo	0,00
4	Szumiąca	2,78	19	Mokrawica	0,00
5	Miłachowo	1,00	20	Połchowo	0,00
6	Jarszewo	0,60	21	Rarwino	0,00
7	Benice	0,53	22	Rozwarowo	0,00
8	Rekowo	0,32	23	Rzewnowo	0,00
9	Buniewice	0,00	24	Sibin	0,00
10	Buszęcin	0,00	25	Skarchowo	0,00
11	Chrząstowo	0,00	26	Stawno	0,00
12	Chrząszczewo	0,00	27	Strzędzewo	0,00
13	Dusin	0,00	28	Śniatowo	0,00
14	Górki	0,00	29	Wrzosowo	0,00
15	Grabowo	0,00	30	Żółcino	0,00

Tabela 11. Wskaźnik gęstości punktów dostępu do Internetu szerokopasmowego w jednostkach Gminy Kamień Pomorski.
Źródło: na podstawie <https://wyszukiwarka.uke.gov.pl/> [dostęp: 05.2022]

Zaś przestrzenny rozkład nasycenia stacjonarnym Internetem szerokopasmowym w Gminie wygląda następująco:

Mapa 15. Przestrzenny rozkład wskaźnika gęstości punktów dostępu do Internetu szerokopasmowego w jednostkach Gminy Kamień Pomorski.

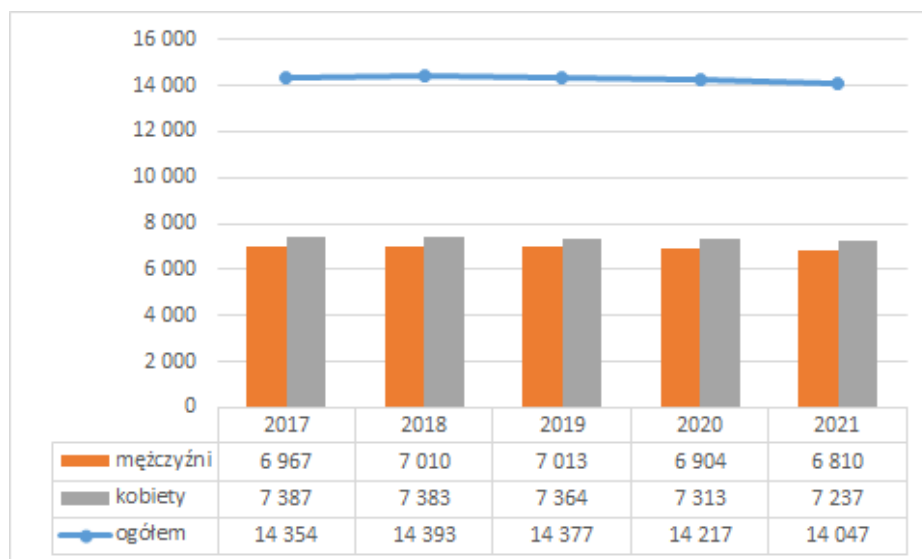
Źródło: na podstawie <https://wyszukiwarka.uke.gov.pl/> [dostęp: 05.2022]

2. Ludność i procesy demograficzne

2.1. Stan ludności

Wg danych statystycznych¹⁴, na koniec 2021 r. Gminę zamieszkiwało 14 047 osób, z czego na obszar miejski (miasto Kamień Pomorski) przypadało 8 536 osób, na obszar wiejski – 5 511 mieszkańców, zaś ze względu na płeć wykazano sumarycznie 6 810 mężczyzn oraz 7 237 kobiet¹⁵.

Stan ludności Gminy w okresie 2017-2021 utrzymywał się na relatywnie stabilnym poziomie (wykazując jednakże tendencję spadkową na poziomie 2,1% w stosunku do roku bazowego), nie przekraczając liczby 14 400 mieszkańców, przy czym należy mieć na uwadze, że w sezonie urlopowo-wakacyjnym oraz w miesiącach sprzyjających leczeniu uzdrowiskowemu, liczba osób na terenie Gminy gwałtownie rośnie.

Wykres 2. Gm. Kamień Pomorski – liczba ludności w latach 2017-2021

Źródło: na podstawie BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 06.2022)

Szczegółowe dane ewidencyjne Urzędu Miejskiego w Kamieniu Pomorskim¹⁶, pozwalają przyrzeć się sytuacji demograficznej w podziale na obszar wiejski, w tym poszczególne sołectwa, oraz obszar miejski. Ilościowa analiza osób zamieszkujących badany teren przedstawia się następująco (jednostki uszeregowane wg alfabetu):

jednostka	K	M	ogółem	jednostka	K	M	ogółem
Benice	203	177	380	Płastkowo	37	34	71
Buniewice	67	70	137	Połchowo	13	16	29
Buszęcin	37	42	79	Rarwino	91	90	181
Chrzastowo	38	37	75	Rekowo	149	163	312
Chrząszczewo	85	86	171	Rozwarowo	37	38	75
Dusin	63	61	124	Rzewnowo	116	108	224
Górki	100	98	198	Sibin	73	70	143

¹⁴ Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 05.2022)

¹⁵ Należy zwrócić uwagę, że cytowane dane różnią się znacznie od statystyki źródłowej Urzędu Miasta, na której oparto obliczenia dla roku 2021 z podziałem na jednostki pomocnicze. Główną przyczyną różnic jest inne podejście metodologiczne stosowane przez GUS, jednakże dla zachowania spójności danych na przestrzeni przyjętego przedziału czasowego, dla rozważań gminnych konsekwentnie wykorzystano dane BDL.

¹⁶ Aktualność danych – stan na dzień 31.12.2021 r.

Grabowo	111	106	217	Skarchowo	29	28	57
Grębowo	53	55	108	Stawno	80	90	170
Jarszewo	172	161	333	Strzeżewo	73	71	144
Jarzysław	21	13	34	Szumiąca	57	51	108
Kamień Pomorski	4303	3835	8138	Śniatowo	88	78	166
Kukułowo	84	73	157	Trzebieszewo	288	262	550
Miłachowo	92	109	201	Wrzosowo	343	332	675
Mokrawica	48	40	88	Żółcino	50	47	97

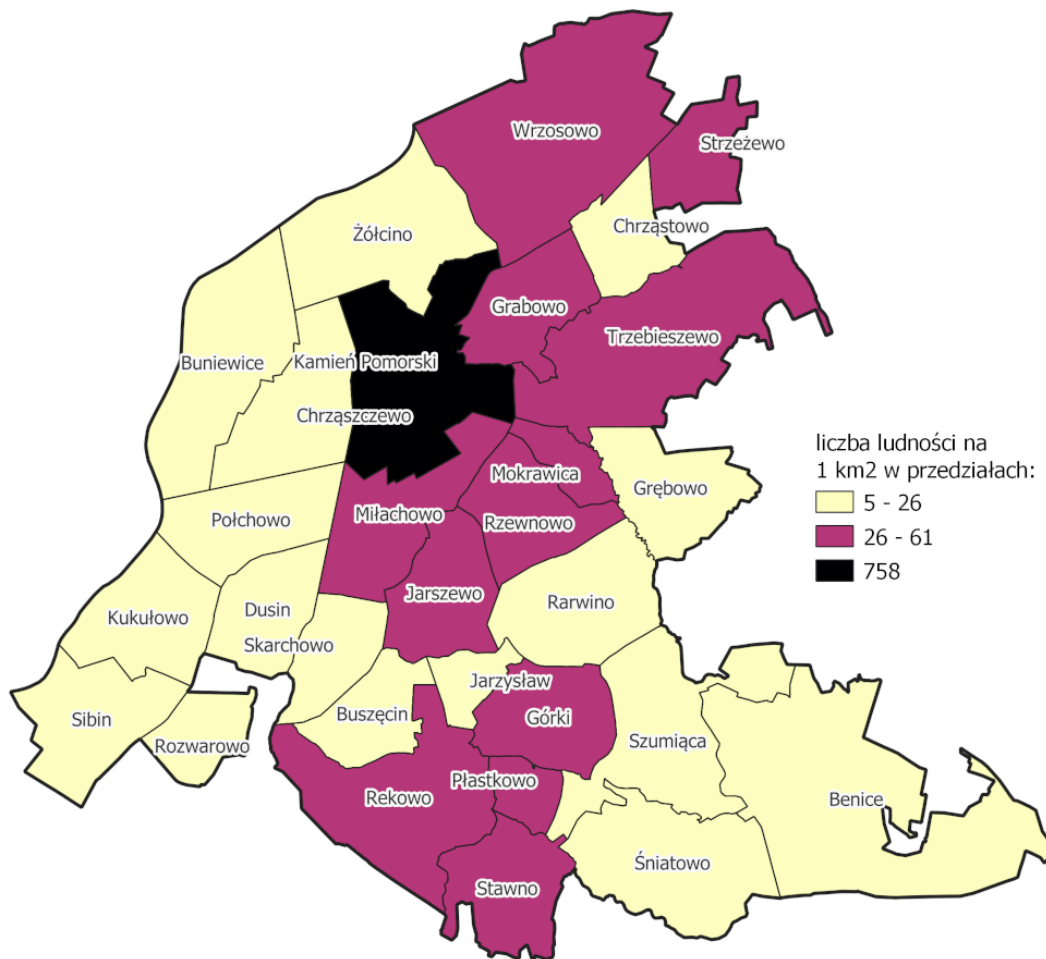
Tabela 12. Liczba ludności w jednostkach Gm. Kamień Pomorski w podziale na płeć
Źródło: dane ewidencyjne UM w Kamieniu Pomorskim [stan na 31.12.2021 r.]

Bezwzględna liczba ludności w poszczególnych jednostkach Gminy nie charakteryzuje jednak w wystarczającym stopniu tych jednostek pod względem demograficznym. Znacznie bliższy rzeczywistości obraz uzyskać można dzięki wskaźnikowi gęstości, wyrażonemu ilorazowo, jako stosunek liczby ludności do powierzchni badanego obszaru – uzyskujemy w ten sposób wielkość reprezentującą liczbę mieszkańców przypadającą na 1 km². Rezultat właściwych obliczeń przedstawia tabela poniżej (stopniowo, od wartości największej gęstości):

LP	jednostka	gęstość zaludnienia	LP	jednostka	gęstość zaludnienia
1	Kamień Pomorski	757,73	16	Chrząższewo	25,22
2	Jarszewo	61,44	17	Rozwarowo	24,51
3	Mokrawica	45,60	18	Rarwino	24,39
4	Rzewnowo	42,59	19	Sibin	22,48
5	Wrzosowo	42,16	20	Buszęcin	20,31
6	Grabowo	41,89	21	Chrząstowo	20,27
7	Trzebieszewo	38,87	22	Benice	19,71
8	Płastkowo	38,80	23	Grębowo	18,85
9	Strzeżewo	38,71	24	Śniatowo	18,32
10	Górki	36,20	25	Jarzysław	17,89
11	Miłachowo	30,92	26	Skarchowo	15,08
12	Stawno	30,30	27	Buniewice	14,33
13	Rekowo	29,80	28	Szumiąca	11,05
14	Dusin	26,38	29	Żółcino	10,53
15	Kukułowo	25,36	30	Połchowo	4,96

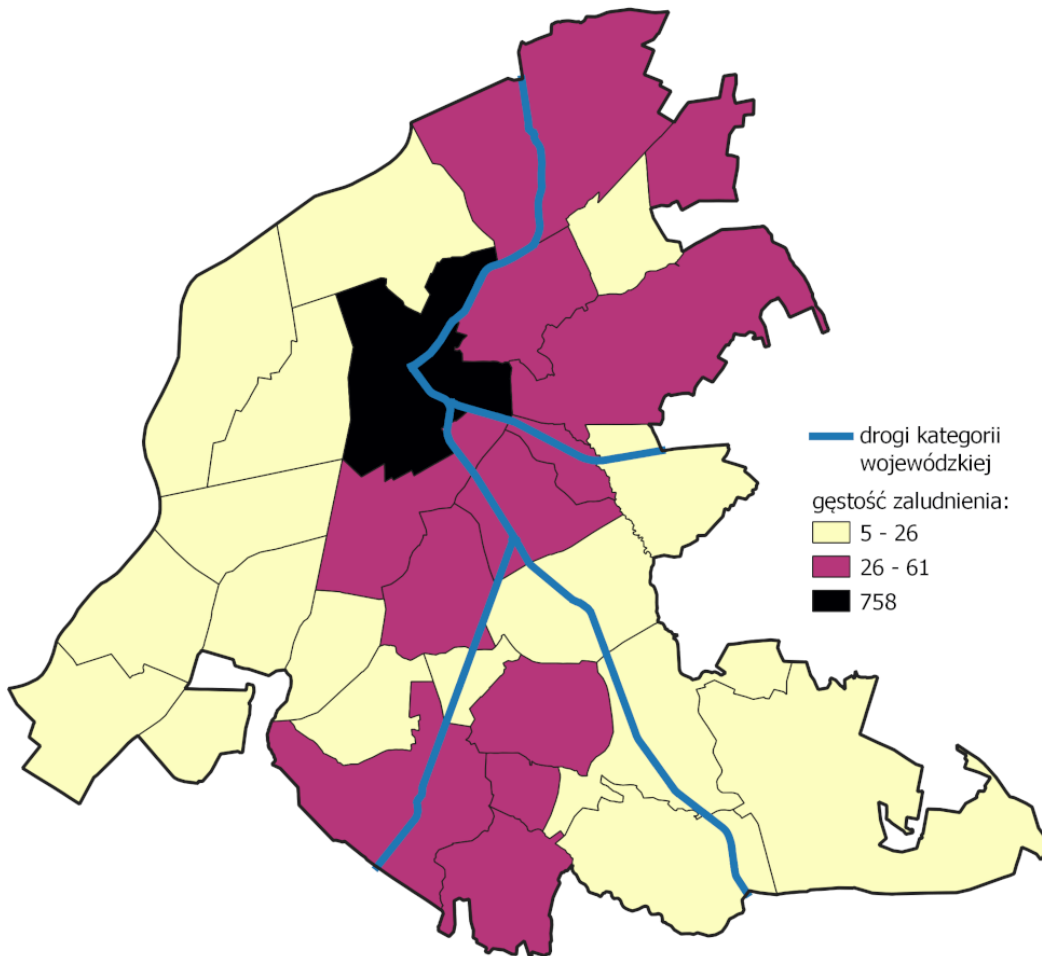
Tabela 13. Gęstość zaludnienia na 1 km² w jednostkach Gm. Kamień Pomorski
Źródło: na podstawie danych ewidencyjnych UM w Kamieniu Pomorskim [stan na 31.12.2021 r.]

Wartość gęstości zaludnienia w Kamieniu Pomorskim jest ponad 12-krotnie większa niż druga analogiczna wielkość dla Jarszewa – drugiej w kolejności jednostki. Taki rozkład zagęszczenia mieszkańców jest jednym z determinant wydzielenia w ramach Gminy obszaru miejskiego (Kamień Pomorski) oraz wiejskiego (sołectwa). Reprezentację graficzną ww. wydzielenia przedstawia poniższa mapa:

Mapa 16. Rozkład gęstości zaludnienia w jednostkach Gminy Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

Na podstawie porównania rozkładu gęstości zaludnienia w poszczególnych jednostkach oraz istniejącej sieci komunikacyjnej Gminy, łatwo zauważyć, że ludność o wskaźniku 26-61 z obszarów wiejskich koncentruje się głównie w sołectwach zlokalizowanych osiowo wzdłuż dróg kategorii wojewódzkiej:

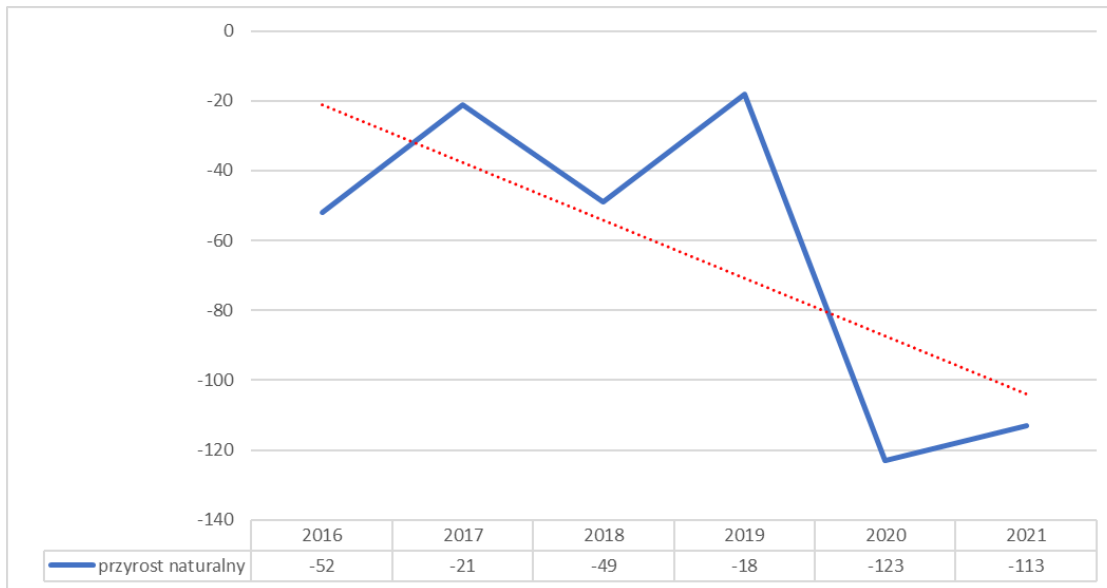

Mapa 17. Relacja gęstości zaludnienia względem dróg wojewódzkich na terenie Gm. Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

2.2. Ruch naturalny

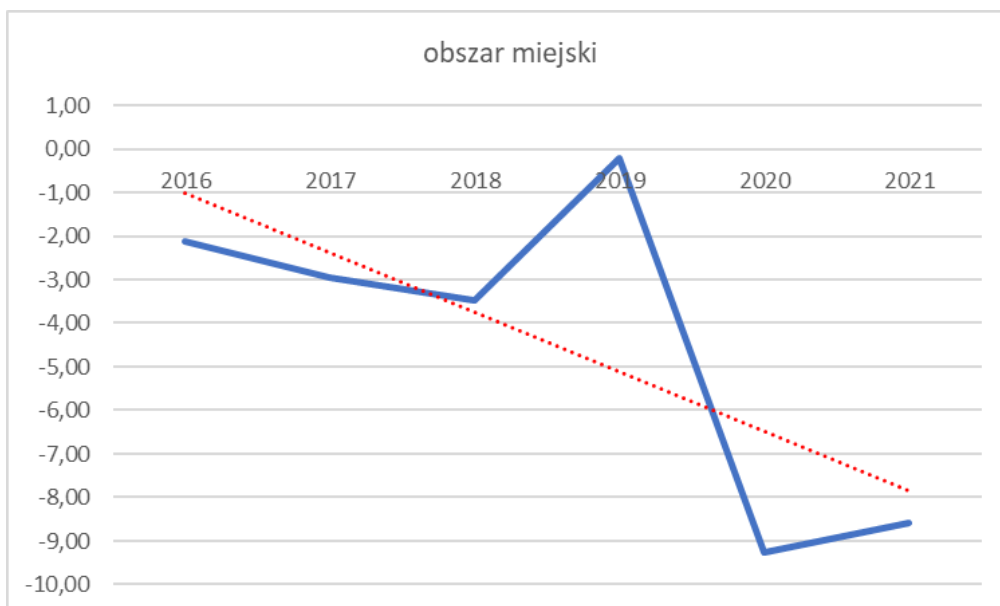
W badanym okresie (lata 2016-2021) przyrost naturalny¹⁷ na obszarze Gminy Kamień Pomorski był niezmiennie ujemny, choć zauważalne są duże różnice w skali – najmniej ujemną wartość przyniósł rok 2019, zaś 2020 był rekordowo ujemny. W efekcie, linia trendu jest zdecydowanie opadającą, co przyczynia się m.in. do depopulacji Gminy.

¹⁷ Zgodnie z definicją GUS - różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie

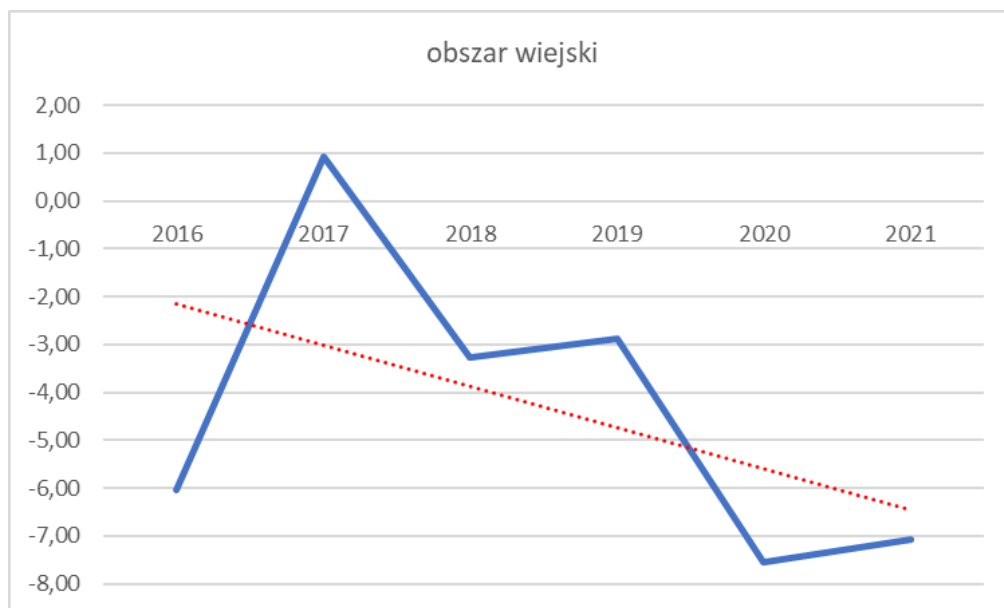
Wykres 3. Gm. Kamień Pomorski – przyrost naturalny w latach 2016-2021
Źródło: na podstawie BDL GUS [dostęp: 05.2022]

Badając przyrost naturalny wskaźnikowo (na 1000 ludności) można zauważyć pewne różnice w przebiegu spadków na obszarze miasta Kamień Pomorski a obszarem wiejskim Gminy. W mieście krzywa przyrostu nie osiąga wartości dodatnich w żadnym czasie w 6-letnim okresie a najmniej ujemną wartość osiąga w 2019 r. , po którym następuje gwałtowne załamanie.

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności na obszarze miejskim Gm. Kamień Pom. w latach 2016-2021
Źródło: na podstawie BDL GUS [dostęp: 05.2022]

Natomiast na obszarze wiejskim w okresie 2016-2017 przyrost naturalny gwałtownie rośnie osiągając wartość dodatnią, by następnie cyklicznie opadać i wzrastać (utrzymując jednakże wartości ujemne) pomiędzy 2017 a 2021 rokiem.

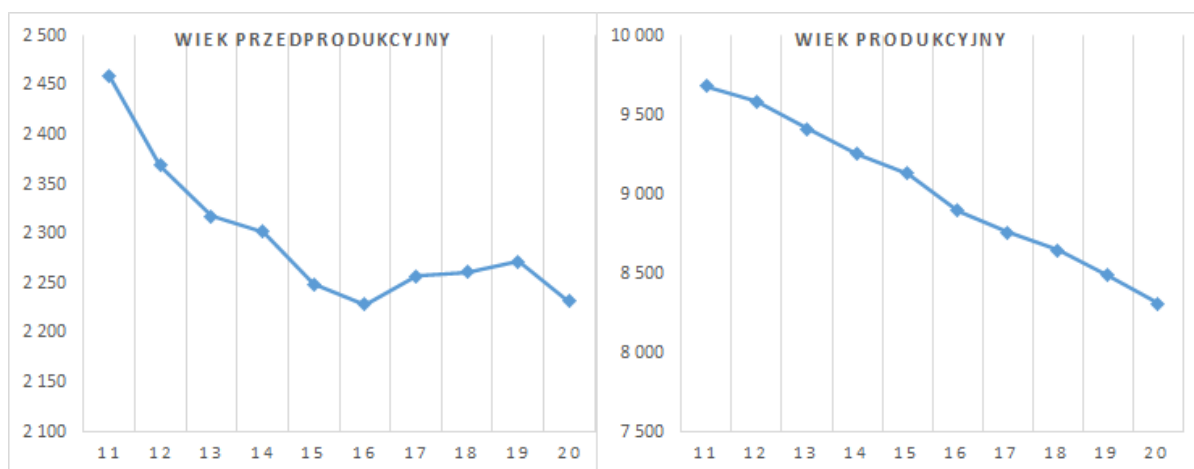

Wykres 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności na obszarze wiejskim Gm. Kamień Pom. w latach 2016-2021
Źródło: na podstawie BDL GUS [dostęp: 05.2022]

2.3. Struktura ludności, procesy starzenia się społeczeństwa

Jak wynika ze wstępnych podsumowań Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021¹⁸, w latach 2011-2021 blisko 70% polskich gmin doświadczyło procesu depopulacji. Wyniki wskazują również na duże zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. W okresie międzyspisowym, w skali kraju zmniejszył się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, a także w wieku produkcyjnym, natomiast wyraźnie zwiększył się udział ludności w wieku poprodukcyjnym.

Schematy te dotyczą również Gminy Kamień Pomorski (choć szczegółowe dane dla poziomu gmin nie są jeszcze dostępne) – na przestrzeni lat 2011 – 2020 nastąpił blisko 10% spadek osób w wieku przedprodukcyjnym, zaś w grupie ludności w wieku produkcyjnym uszczuplenie sięgnęło ponad 14%.

Wykres 6. Gm. Kamień Pomorski – ludność w wieku przed- i produkcyjnym w latach 2011-2020
Źródło: na podstawie BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 05.2022)

¹⁸ Źródło: <https://stat.gov.pl/spisy-powszechne/nsp-2021/nsp-2021-wyniki-wstepne/>

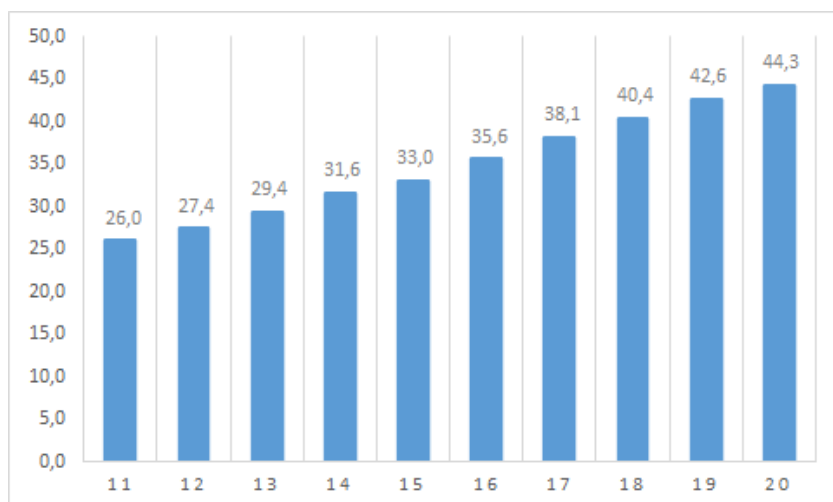
Jednakże największe, wręcz spektakularne zmiany nastąpiły w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym – w przeciągu zaledwie 10 lat ich liczba wzrosła o ponad 45%! Zwiększenie liczebności dotyczy obu płci, choć zauważalne jest wyraźne zróżnicowanie - w analizowanym przedziale czasowym populacja kobiet w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 37%, zaś mężczyzn o 67% (!) w stosunku do 2011 roku.

Kamień Pomorski	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	2 515	2 624	2 772	2 921	3 011	3 171	3 338	3 488	3 617	3 677
mężczyźni	752	775	831	885	933	1 008	1 080	1 164	1 224	1 260
kobiety	1 763	1 849	1 941	2 036	2 078	2 163	2 258	2 324	2 393	2 417

Tabela 14. Gm. Kamień Pomorski - ludność w wieku poprodukcyjnym w latach 2011-2020

Źródło: na podstawie BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 06.2022)

Tym samym, w niespotykanej wręcz skali podniósł się współczynnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym – z poziomu 26 osób w 2011 roku do wartości 44,3 os. w roku 2020.

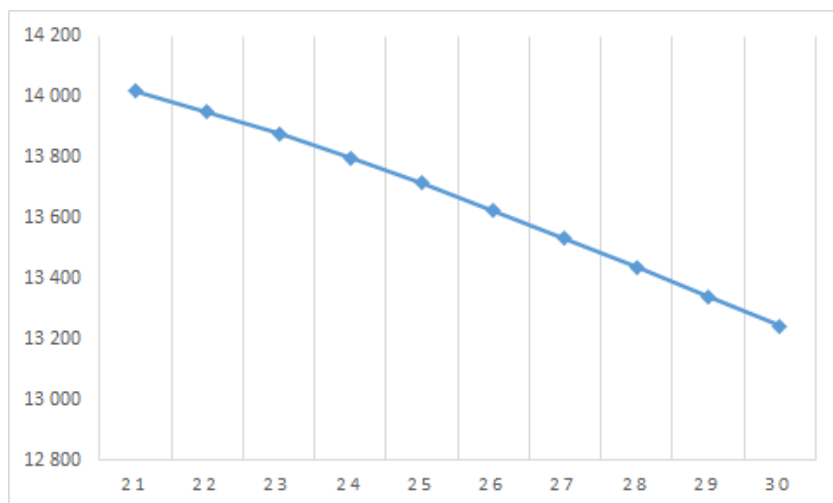
Wykres 7. Gm. Kamień Pomorski – współczynnik obciążenia demograficznego ludnością w wieku poprodukcyjnym w latach 2011-2020

Źródło: na podstawie BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 06.2022)

2.4. Prognoza demograficzna

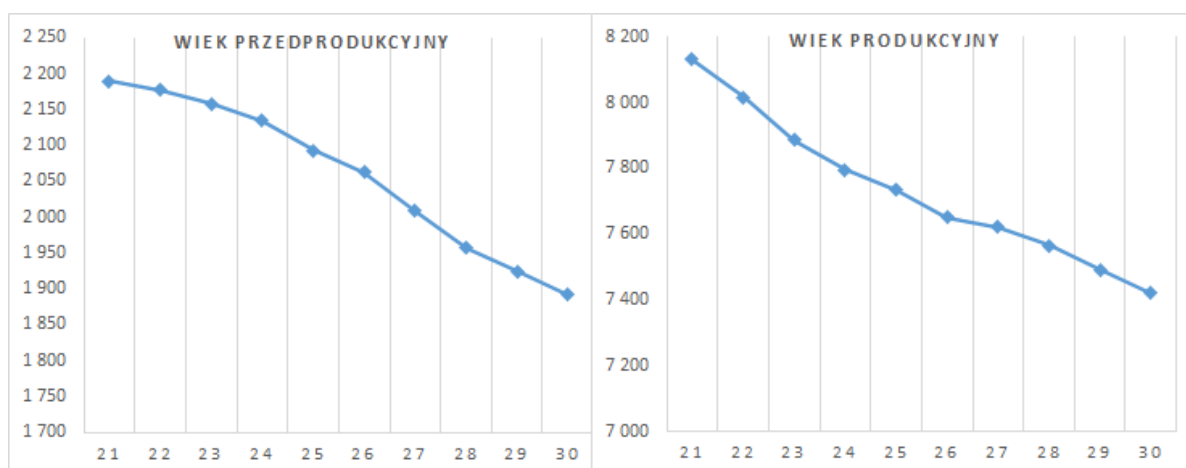
Szacunki prognostyczne dla Gminy Kamień Pomorski oparte zostały o eksperymentalne opracowanie zrealizowane przez Główny Urząd Statystyczny pn. „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030”. Ujęta w ww. publikacji prognoza ludności gmin do 2030 r., jako punkt wyjścia przyjmuje stan ludności w dniu 31.12.2016 r. w obowiązującym wówczas podziale administracyjnym. Ze względu na dużą zmienność współczynników demograficznych w czasie w poszczególnych gminach, horyzont prognozy został skrócony do roku 2030.

Zgodnie z założeniami „Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030”, ogólna liczba ludności Gminy Kamień Pomorski ulegać będzie systematycznemu zmniejszaniu w przeciętnym tempie 0,5-0,7 p.p., osiągając wartość 13 244 osób w 2030 r. (różnice procesu depopulacji wg płci są statystycznie nieistotne).

Wykres 8. Gm. Kamień Pomorski – prognoza liczby ludności na lata 2021-2030
Źródło: na podstawie „Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030” (GUS 2017)¹⁹

Analizowane opracowanie wskazuje również na definitywną tendencję spadkową w odniesieniu do osób w wieku przed – i produkcyjnym (co znalazło już potwierdzenie, choć o zupełnie innym tempie zmiany, w danych cytowanych w podrozdziale 2.2).

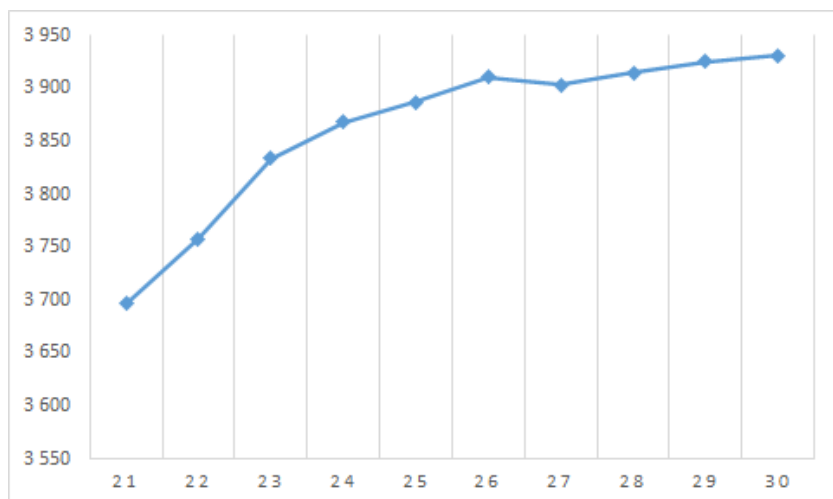

Wykres 9. Gm. Kamień Pomorski – prognozowane zmiany populacji osób w wieku przed- i produkcyjnym w latach 2021-2030
Źródło: na podstawie „Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030” (GUS 2017)²⁰

Jednocześnie, również zgodnie z aktualnymi tendencjami, prognozowany udział ludności w wieku poprodukcyjnym będzie wzrastać.

¹⁹ Źródło: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-ludnosc-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html> [dostęp: 05.2022]

²⁰ Ibidem

Wykres 10. Gm. Kamień Pomorski – prognozowane zmiany populacji osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2021-2030
Źródło: na podstawie „Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030” (GUS 2017)²¹

2.5. Atrakcyjność osadnicza, pozwolenia na budowę

Badanie atrakcyjności osadniczej nieprzypadkowo zostało umiejscowione w ramach analiz demograficznych – jej odpowiednio wysoki poziom może być w jakiejś mierze pozytywną odpowiedzią na wyzwania związane z procesami depopulacji na terenie Gminy Kamień Pomorski.

Zabudowa mieszkalna w Gminie Kamień Pomorski to w przeważającej części zabudowa niska, jednorodzinna – wolnostojąca. Na terenie miasta Kamień Pomorski występuje również zabudowa wielorodzinna, średniej i wysokiej intensywności, a także usługowa, zawiązana z funkcją uzdrowiskową miasta.

Na potrzeby badania atrakcyjności osadniczej w poszczególnych jednostkach Gminy przyjęto założenie, że jest ona funkcjonalnie powiązana z liczbą pozytywnych decyzji budowlanych (pozwoleń na budowę oraz zgłoszeń zamierzeń budowlanych bez sprzeciwu), wydanych przez uprawnione do tego organy na rzecz wnioskujących z tych obszarów inwestorów. W badaniu dokonano analizy wniosków²² w zakresie budownictwa mieszkaniowego, przyjmując następujące kryteria selekcji:

- rodzaj inwestycji: budynek mieszkalny (jedno- i wielorodzinny)
- kategoria obiektu budowlanego: I
- podział administracyjny Gminy Kamień Pomorski
- przedział czasowy: 2017-2021

Liczbę decyzji odniesiono osobno wobec liczby mieszkańców oraz powierzchni danej jednostki, uzyskując wskaźnik atrakcyjności osadniczej szacowana:

- 100 mieszkańców
- 1 km²

W badaniu względem liczby mieszkańców, w pięciostopniowej skali intensywności, 5 jednostek uplasowało się w 2 najwyższych przedziałach atrakcyjności: Połchowo, Wrzosowo, Grębowo, Jarszewo, Górki:

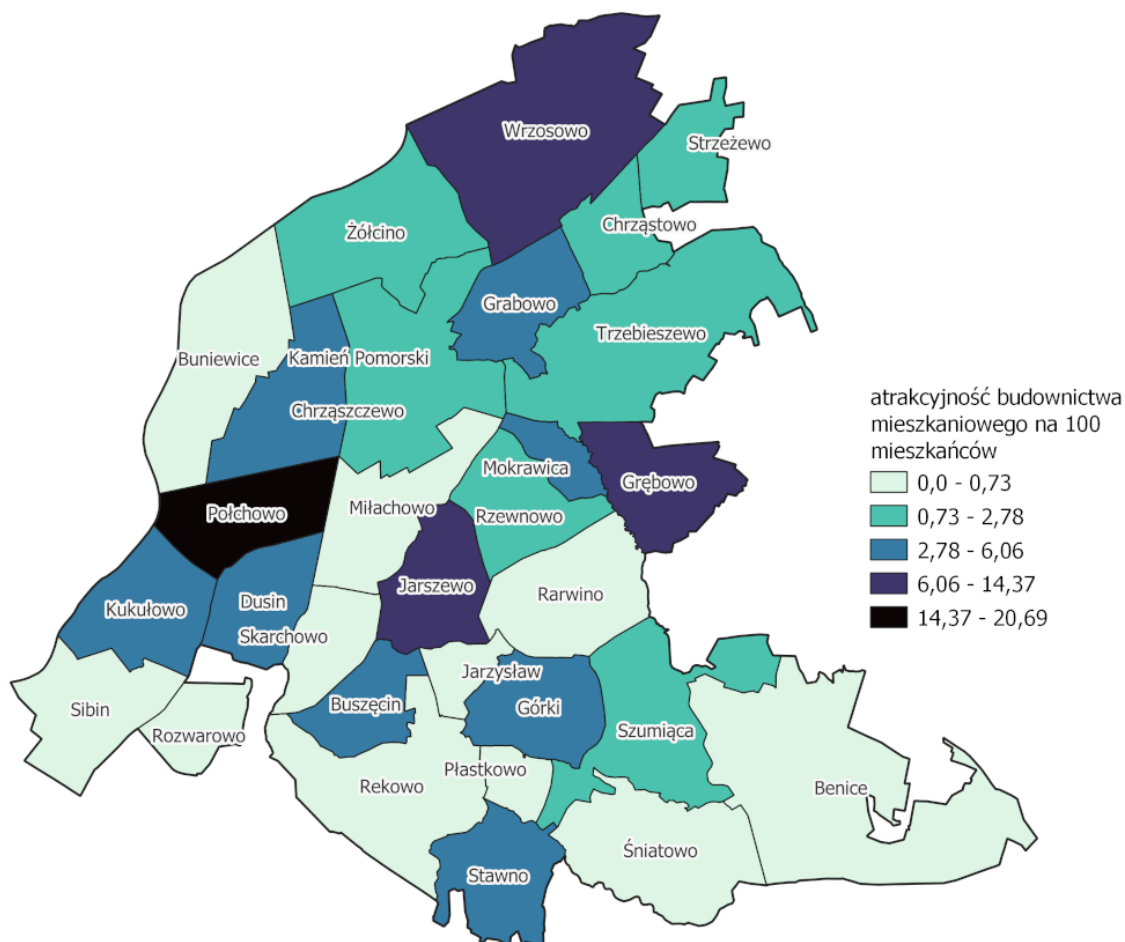
²¹ Ibidem

²² Źródło: <https://wyszukiwarka.gunb.gov.pl/pobranie.html> [dostęp: 05.2022]

LP	jednostka	wsk/100 m	LP	jednostka	wsk/100 m
1	Połchowo	20,69	16	Kamień Pomorski	1,62
2	Wrzosowo	14,37	17	Rzewnowo	1,34
3	Grębowo	11,11	18	Chrząstowo	1,33
4	Jarszewo	8,41	19	Trzebieszewo	1,27
5	Górki	6,06	20	Buniewice	0,73
6	Chrząszczewo	5,85	21	Sibin	0,7
7	Grabowo	5,07	22	Rekowo	0,32
8	Stawno	4,12	23	Benice	0,26
9	Dusin	4,03	24	Rarwino	0
10	Buszęcin	3,8	25	Płastkowo	0
11	Mokrawica	3,41	26	Miłachowo	0
12	Kukułowo	3,18	27	Śniatowo	0
13	Strzeżewo	2,78	28	Jarzyśław	0
14	Szumiąca	2,78	29	Rozwarowo	0
15	Żółcino	2,06	30	Skarchowo	0

Tabela 15. Gm. Kamień Pomorski – wskaźnik atrakcyjności osadniczej na 100 mieszkańców
Źródło: opracowanie własne

Przestrzenny rozkład wyżej analizowanego wskaźnika przedstawia się następująco:

Mapa 18. Przestrzenny rozkład wskaźnika atrakcyjności osadniczej na 100 mieszkańców w jednostkach Gm. Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

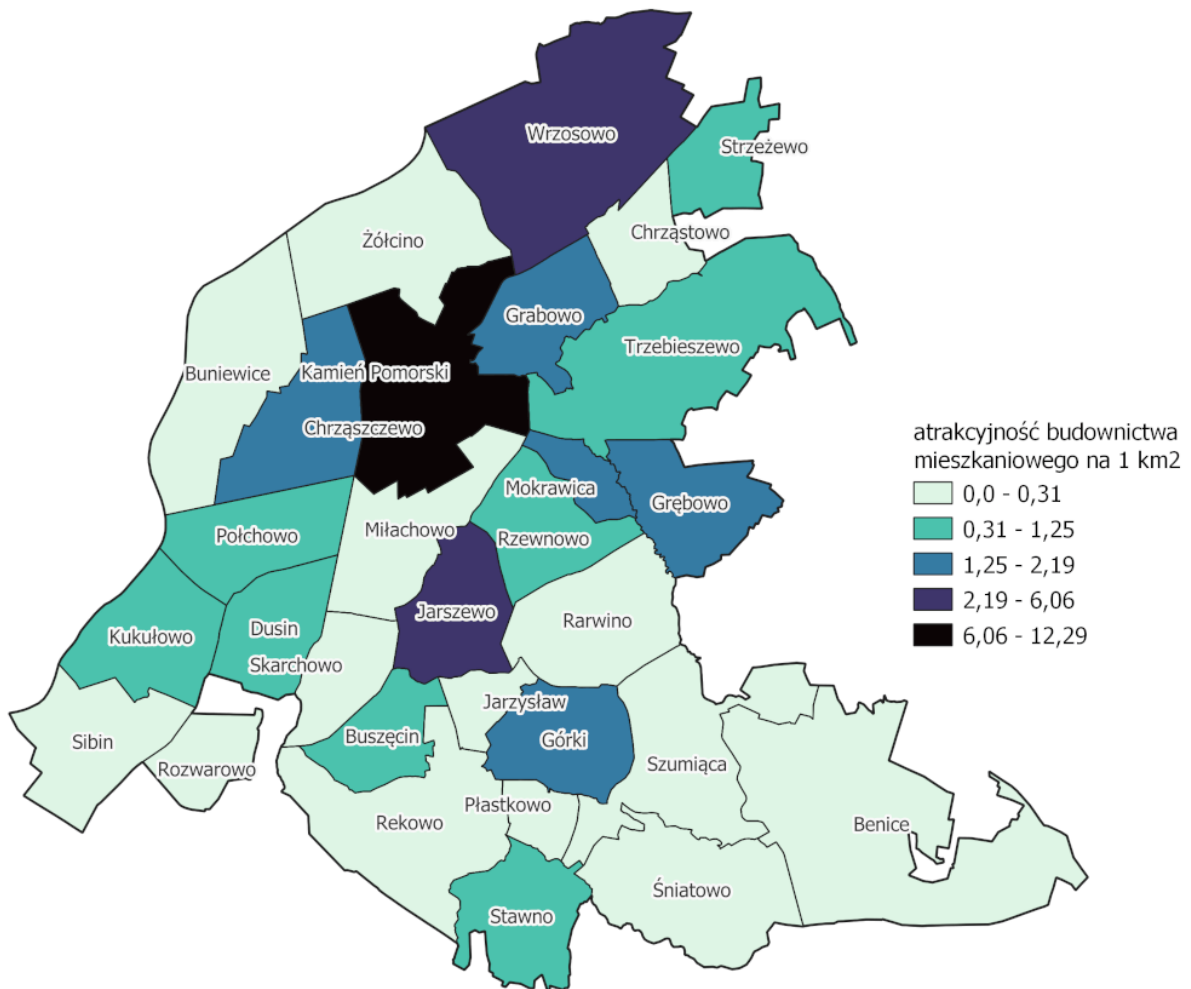
Badanie względem powierzchni przyniosło inne rezultaty – w pięciostopniowej skali intensywności, 4 jednostki znalazły się w 2 najwyższych przedziałach atrakcyjności: Kamień Pomorski, Wrzosowo, Jarszewo, Górki:

LP	jednostka	wsk/1 km2	LP	jednostka	wsk/1 km2
1	Kamień Pomorski	12,29	16	Trzebieszewo	0,49
2	Wrzosowo	6,06	17	Szumiąca	0,31
3	Jarszewo	5,17	18	Chrzęstowo	0,27
4	Górki	2,19	19	Żólcino	0,22
5	Grabowo	2,12	20	Sibin	0,16
6	Grębowo	2,09	21	Rekowo	0,1
7	Mokrawica	1,55	22	Buniewice	0,1
8	Chrzęszczewo	1,47	23	Benice	0,05
9	Stawno	1,25	24	Rarwino	0
10	Strzeżewo	1,08	25	Płastkowo	0
11	Dusin	1,06	26	Miłachowo	0
12	Połchowo	1,03	27	Śniatowo	0
13	Kukułowo	0,81	28	Jarzystaw	0
14	Buszęcin	0,77	29	Rozwarowo	0
15	Rzewnowo	0,57	30	Skarchowo	0

Tabela 16. Gm. Kamień Pomorski – wskaźnik atrakcyjności osadniczej na 1 km²

Źródło: opracowanie własne

Przestrzenny rozkład wyżej analizowanego wskaźnika przedstawia się następująco:

Mapa 19. Przestrzenny rozkład wskaźnika atrakcyjności osadniczej na 1 km² w jednostkach Gm. Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

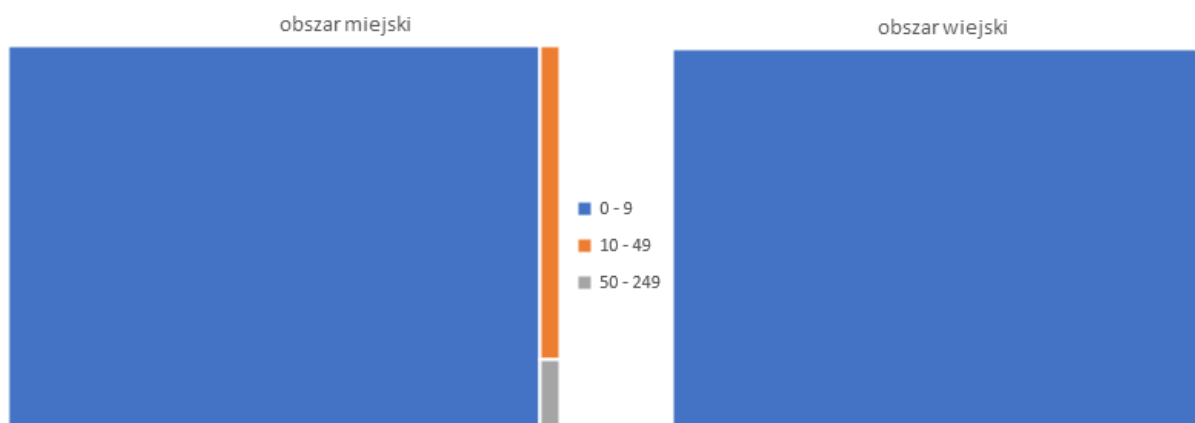
Porównując pięć pierwszych pozycji obu zestawień, na podstawie powtarzających się jednostek, można przyjąć wstępną hipotezę, że analizowanym okresie czasu (2017-2021) najbardziej atrakcyjnymi dla budownictwa mieszkaniowego jednostkami osadniczymi w Gminie Kamień Pomorski były:

- I. Wrzosowo
- II. Jarszewo
- III. Górki

3. Gospodarka i rynek pracy

3.1. Podmioty gospodarki narodowej

Do podmiotów gospodarki narodowej, wg systemu pojęciowego wykorzystywanego w statystyce publicznej, zaliczamy osobę prawną, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą²³. Zgodnie zaś z przyjętą przez niektórych autorów interpretacją, liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ze względu na fakt, że dominują tam często jednoosobowe przedsiębiorstwa, świadczy nie tyle o rozwoju społeczno-gospodarczym, co przedsiębiorczości²⁴. Absolutną dominację podmiotów najmniejszych, tj. w klasie wielkości do 9 osób pracujących, potwierdzają dane zarówno dla miasta Kamień Pomorski (96% udziału), jak i obszaru wiejskiego Gminy (99%)

	Liczba podmiotów w klasie wielkości:			
	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999
Kamień Pomorski - obszar miejski	1 509	45	10	0
Kamień Pomorski - obszar wiejski	577	8	1	0

Wykres 11. Gm. Kamień Pomorski – podmioty gospodarki narodowej wg wielkości w 2021 r.

Źródło: na podstawie GUS BDL

Jeżeli chodzi o strukturę przedsiębiorczości w Gminie, to w 2021 r. dominowała działalność pozostała, która znacznie wyprzedziła przemysł i budownictwo, pozostawiając rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo na końcu klasyfikacji:

	Udział % w liczbie podmiotów ogółem (2021 r.)		
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność
Kamień Pomorski - obszar miejski	1,5	20,6	77,9
Kamień Pomorski - obszar wiejski	5,1	35	59,9

Tabela 17. Gm. Kamień Pomorski – udział podmiotów gospodarki narodowej wg rodzajów działalności w 2021 r.

Źródło: na podstawie GUS BDL

²³ Por. <https://stat.gov.pl/metainformacje/sloownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/814,pojecie.html> [dostęp: 06.2022]

²⁴ Por. „Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem” - Komponent 1 Potencjał społeczno-gospodarczy i funkcje miast - województwo zachodniopomorskie / źródło: <https://psme.pomorskie.eu/projekty/> [dostęp: 05.2022].

Struktura ta wydaje się nie oddawać gospodarczego profilu Gminy, która charakteryzowana jest jako obszar o przeważającej działalności rolniczej – jednak należy mieć na uwadze, że klasyfikacje ogólne zależą przede wszystkim od przyjętej matrycy zmiennych i ich kategoryzacji, stąd możliwe są duże różnice w opisie jednego obszaru.

Badając gospodarczy obraz Kamienia Pomorskiego, warto go również przeanalizować w przekroju powiatowym – na tle innych gmin, oraz czasowym – przyjęto lata 2017-2021. Pod względem średniej liczby zarejestrowanych podmiotów, Gmina Kamień Pomorski plasuje się na 1 miejscu (2 086,0), odpowiadając tym samym za blisko 1/3 całego zbioru podmiotów powiatu kamieńskiego:

Gmina	śr. liczba podmiotów	udział w rynku powiatu kamieńskiego [%]
Kamień Pomorski	2 086,0	27,8
Międzyzdroje	1 802,8	24
Wolin	1580,6	21
Dziwnów	1 066,0	14,2
Golczewo	602,6	8
Świerzno	378,2	5

Tabela 18. Średni udział podmiotów gospodarki narodowej gmin powiatu kamieńskiego w latach 2017-2021
Źródło: na podstawie GUS BDL

Dynamika wzrostu liczby podmiotów pomiędzy rokiem 2017 a 2021 wskazuje jednak na innego lidera tych zmian w powiecie (Gmina Dziwnów) oraz, niestety, pewnego rodzaju stagnację w Gminie Kamień Pomorski, dla której wzrost odnotowano niewielki – na poziomie 6,8 p.p.:

Gmina	liczba podmiotów [2017]	liczba podmiotów [2021]	zmiana [p.p.]
Dziwnów	959	1176	22,6
Świerzno	347	417	20,2
Golczewo	564	643	14
Wolin	1483	1683	13,5
Kamień Pomorski	2014	2150	6,8
Międzyzdroje	1763	1837	4,2

Tabela 19. Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej gmin powiatu kamieńskiego w latach 2017-2021
Źródło: na podstawie GUS BDL

Kolejnym obszarem analizy w przekroju powiatowym jest ujęcie wskaźnikowe, badające liczbę podmiotów na 100 mieszkańców danej gminy – w roku 2021 tak rozumiany wskaźnik przedsiębiorczości przyjmował najwyższe wartości w nadmorskich gminach powiatu kamieńskiego (Dziwnów i Międzyzdroje). Gmina Kamień Pomorski znalazła się w środku zestawienia, odzwierciedlając tym samym przeciętną dynamikę wzrostu liczby podmiotów, wykazana w poprzedniej tabeli:

Gmina	Liczba podmiotów	Liczba mieszkańców	Wskaźnik przedsiębiorczości
Dziwnów	1 176	3 882	30,3
Międzyzdroje	1 837	6 331	29,0
Kamień Pomorski	2 150	14 047	15,3
Wolin	1 683	12 020	14,0

Gmina	Liczba podmiotów	Liczba mieszkańców	Wskaźnik przedsiębiorczości
Golczewo	643	5 824	11,0
Świerzno	417	4 194	9,9

Tabela 20. Wskaźnik przedsiębiorczości w gminach powiatu kamieńskiego w 2021 r.

Źródło: na podstawie GUS BDL

Ogólne badanie przedsiębiorczości w Gminie Kamień Pomorski kończy analiza tzw. podmiotów kreatywnych, zwanych również innowacyjnymi - zaliczono do nich podmioty z następujących sekcji PKD²⁵:

- J – Informacja i komunikacja
- K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Średnia liczba podmiotów innowacyjnych z lat 2017-2021 ponownie wskazuje na dominującą rolę Gminy Kamień Pomorski, dla której ich udział w skali powiatu przekracza 37% i jest ponad 10-krotnie większy od analogicznej wartości dla Gminy Świerzno:

Gmina	śr. liczba podmiotów kreatywnych	udział w rynku powiatu kamieńskiego [%]
Kamień Pomorski	444,4	37,2
Międzyzdroje	282	23,6
Wolin	202,8	17
Dziwnów	144,2	12,1
Golczewo	79,6	6,7
Świerzno	42,6	3,6

Tabela 21. Średni udział podmiotów kreatywnych wśród gmin powiatu kamieńskiego w latach 2017-2021

Źródło: na podstawie GUS BDL

Niestety, podobnie jak w przypadku ogólnej liczby podmiotów, zwiększenie liczebności podmiotów kreatywnych pomiędzy rokiem 2017 a 2021 jest wysoce niezadowolające, sytuując Gminę Kamień Pomorski na ostatnim miejscu pod względem dynamiki ich wzrostu, osiągając poziom zaledwie 3 p.p., tj. niemalże 15-krotnie razy mniej, niż lider zestawienia – Gmina Golczewo.

Gmina	liczba podmiotów kreatywnych [2017]	liczba podmiotów [2021]	zmiana [p.p.]
Golczewo	65	94	44,6
Dziwnów	132	163	23,5
Świerzno	41	49	19,5
Wolin	190	225	18,4
Międzyzdroje	273	293	7,3
Kamień Pomorski	429	442	3,0

Tabela 22. Wzrost liczby podmiotów innowacyjnych wśród gmin powiatu kamieńskiego w latach 2017-2021

Źródło: na podstawie GUS BDL

Zagadnienie przedsiębiorczości innowacyjnej kończy uszeregowanie gmin powiatu kamieńskiego zgodnie ze wskaźnikiem demograficznym – liczby podmiotów kreatywnych w przeliczeniu na 100

²⁵ Ibidem

mieszkańców. Gmina Kamień Pomorski, podobnie jak w przypadku wskaźnika ogólnej przedsiębiorczości, plasuje się w środku zestawienia wskaźnika przedsiębiorczości innowacyjnej, co może wskazywać na pewien poziom stagnacji, wymagający interwencji kierunkowych ze strony władz samorządowych.

Gmina	Liczba podmiotów kreatywnych	Liczba mieszkańców	Wskaźnik przedsiębiorczości kreatywnej
Międzyzdroje	293	6 331	4,6
Dziwnów	163	3 882	4,2
Kamień Pomorski	442	14 047	3,1
Wolin	225	12 020	1,9
Golczewo	94	5 824	1,6
Świerzno	49	4 194	1,2

Tabela 23. Wskaźnik przedsiębiorczości kreatywnej w gminach powiatu kamieńskiego w 2021 r.

Źródło: na podstawie GUS BDL

3.2. Poziom lokalnej przedsiębiorczości

Poziom lokalnej przedsiębiorczości przeanalizowano w aspekcie przestrzennym - obszar miejski oraz obszar wiejski w podziale na sołectwa – pod kątem:

- ⇒ wskaźnika przedsiębiorczości (średnia liczba podmiotów gospodarki narodowej z lat 2017-2021 w przeliczeniu na 100 mieszkańców)
- ⇒ najliczebniej występujących działalności, sklasyfikowanych zgodnie z sekcjami systemu PKD
- ⇒ wskaźnika przedsiębiorczości kreatywnej (analogicznie do ogólnego wskaźnika przedsiębiorczości – w wybranych sekcjach PKD, kojarzonych z innowacyjnością)

Dane wskazują, że największą intensywność przedsiębiorczości wykazują mieszkańcy:

1. miasta Kamień Pomorski (18,99 podmiotów na 100 mieszkańców)
2. sołectwa Jarszewo (15,92)
3. sołectwa Chrzążczewo (15,20)

Natomiast sołectwa: Szumiąca, Chrzastowo i Żółcino reprezentują ostatnie 3 miejsca w zestawieniu:

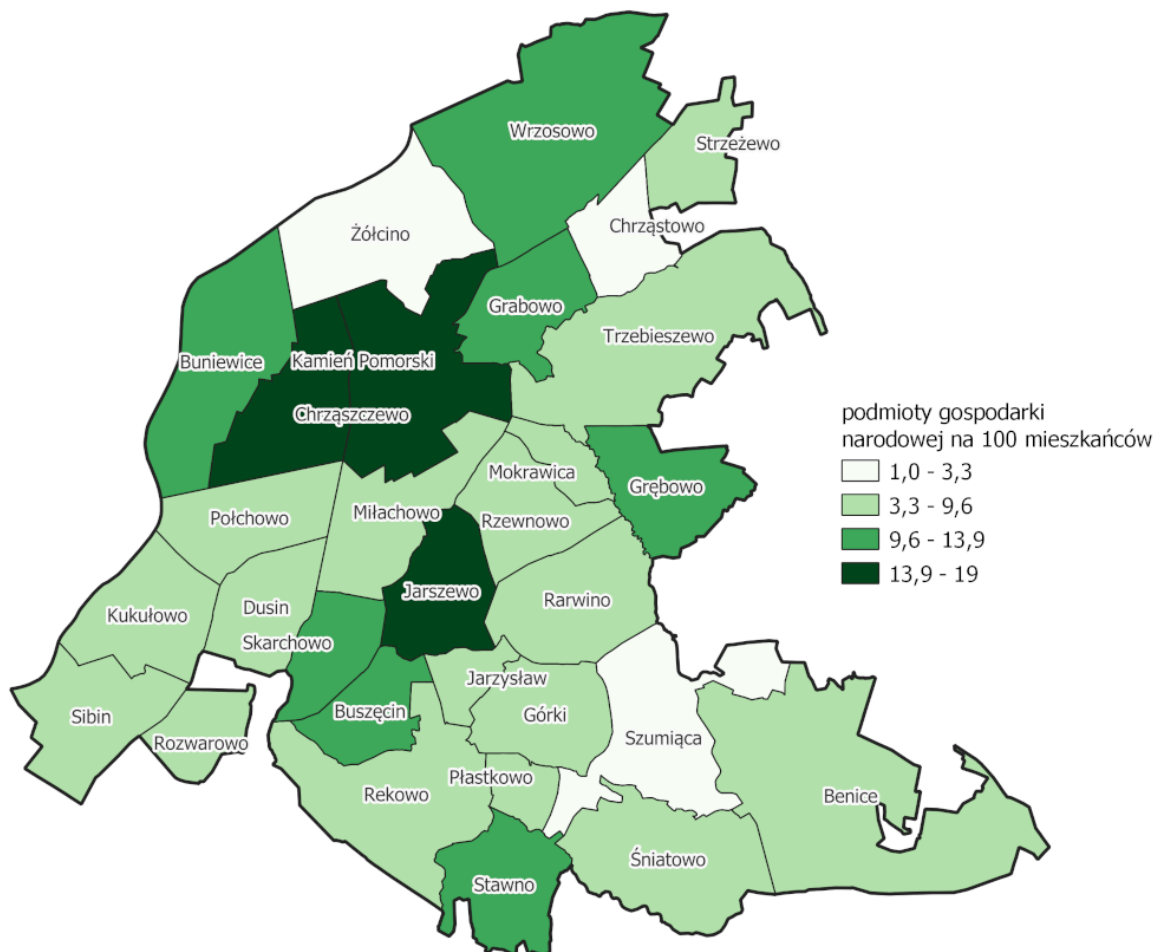
LP	Jednostka	Wskaźnik przedsiębiorczości	LP	Jednostka	Wskaźnik przedsiębiorczości
1	Kamień Pomorski	18,99	16	Górki	8,28
2	Jarszewo	15,92	17	Rozwarowo	8,27
3	Chrzążczewo	15,2	18	Rzewnowo	8,13
4	Buszęcin	13,92	19	Rarwino	8,07
5	Wrzosowo	13,72	20	Rekowo	8,01
6	Grabowo	12,63	21	Miłachowo	7,76
7	Skarchowo	12,28	22	Mokrawica	7,5
8	Stawno	11,76	23	Trzebieszewo	7,42
9	Grębowo	11,3	24	Strzeżewo	7,22
10	Buniewice	10,22	25	Jarzysław	7,06
11	Płastkowo	9,58	26	Śniatowo	6,99
12	Sibin	9,37	27	Dusin	6,45

13	Kukułowo	9,04	28	Szumiąca	3,33
14	Benice	8,53	29	Chrzastowo	2,4
15	Połchowo	8,28	30	Żółcino	1,03

Tabela 24. Wskaźnik przedsiębiorczości w jednostkach powiatu kamieńskiego w 2021 r.

Źródło: na podstawie GUS BDL

Rozkład przestrzenny gęstości podmiotów nie wykazuje regularności, choć ich większą intensywność można zaobserwować w północnym i częściowo centralnym obszarze Gminy:

Mapa 20. Przestrzenny rozkład wskaźnika przedsiębiorczości w jednostkach Gm. Kamień Pomorski.

Źródło: opracowanie własne

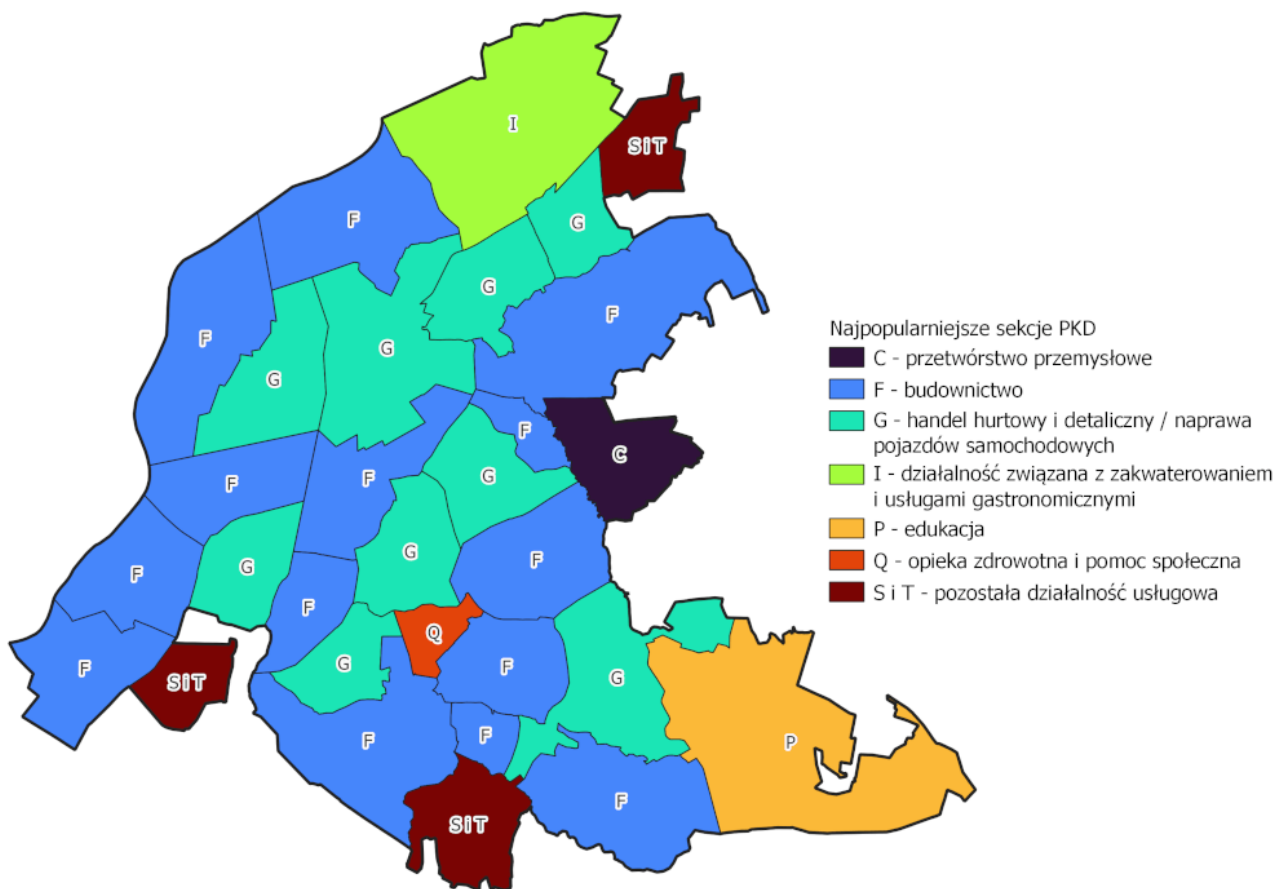
Badając natomiast najczęściej występujące w rejestrze sekcje PKD (dla każdej z sekcji obliczono średnią z lat 2017-2021) stwierdzamy, że najczęściej występującym rodzajem działalności są:

1. budownictwo (sekcja F, 14 sołectw)
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych (8 sołectw oraz miasto Kamień Pomorski)

Pozostałe sekcje wykazywane są raczej sporadycznie lub mają charakter bardzo ogólnikowy:

3. przetwórstwo przemysłowe (1 sołectwo)
4. działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (1 sołectwo)

5. edukacja (1 sołectwo)
6. opieka zdrowotna i pomoc społeczna (1 sołectwo)
7. pozostała działalność usługowa (3 sołectwa)

Mapa 21. Najczęściej występujące rodzaje działalności wg sekcji PKD w jednostkach Gm. Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

Analogicznie do badania przedsiębiorczości w ujęciu przekrojowym względem gmin powiatu kamieńskiego, również w odniesieniu do poszczególnych jednostek obszaru Gminy Kamień Pomorski przeanalizowano średnią liczbę podmiotów tzw. innowacyjnych (sekcje PKD: J, K, L, M, R - patrz: poprzedni rozdział) z 5-letniego przedziału 2017-2021 w relacji do uśrednionej w tym okresie liczby podmiotów ogółem oraz w ujęciu demograficznym, czyli w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki.

Pierwsze zestawienie reprezentuje przeciętny udział podmiotów kreatywnych w podmiotach ogółem na obszarze poszczególnych jednostek i wskazuje na fakt, iż ich duży udział (powyżej 20%) nie jest z definicji przypisany obszarom miejskim. Co prawda, na czele tabeli uplasowało się miasto Kamień Pomorski, ale tuż za nim, znalazło się sołectwo Strzeżewo i dalej – sołectwo Buniewice. Niestety, aż 9 sołectw: Buszęcin, Chrzastowo, Dusin, Jarzysław, Płastkowo, Połchowo, Rozwarowo, Skarchowo, Żółcino, odnotowało zerowy udział podmiotów innowacyjnych.

LP	Jednostka	% udział podmiotów kreatywnych liczbie ogółem	LP	Jednostka	% udział podmiotów kreatywnych liczbie ogółem
1	Kamień Pomorski	25,8	16	Jarszewo	6,0
2	Strzeżewo	23,1	17	Trzebieszewo	5,4
3	Buniewice	21,4	18	Górki	4,9

LP	Jednostka	% udział podmiotów kreatywnych liczbie ogółem	LP	Jednostka	% udział podmiotów kreatywnych liczbie ogółem
4	Grębowo	18,6	19	Rzewnowo	4,4
5	Miłachowo	16,7	20	Chrząższczewo	3,1
6	Szumiąca	16,7	21	Rekowo	2,4
7	Mokrawica	15,2	22	Buszęcin	0,0
8	Rarwino	15,1	23	Chrząstowo	0,0
9	Wrzosowo	12,3	24	Dusin	0,0
10	Grabowo	10,9	25	Jarzystaw	0,0
11	Benice	10,5	26	Płastkowo	0,0
12	Stawno	10,0	27	Połchowo	0,0
13	Śniatowo	8,6	28	Rozwarowo	0,0
14	Sibin	7,5	29	Skarchowo	0,0
15	Kukułowo	7,0	30	Żółcino	0,0

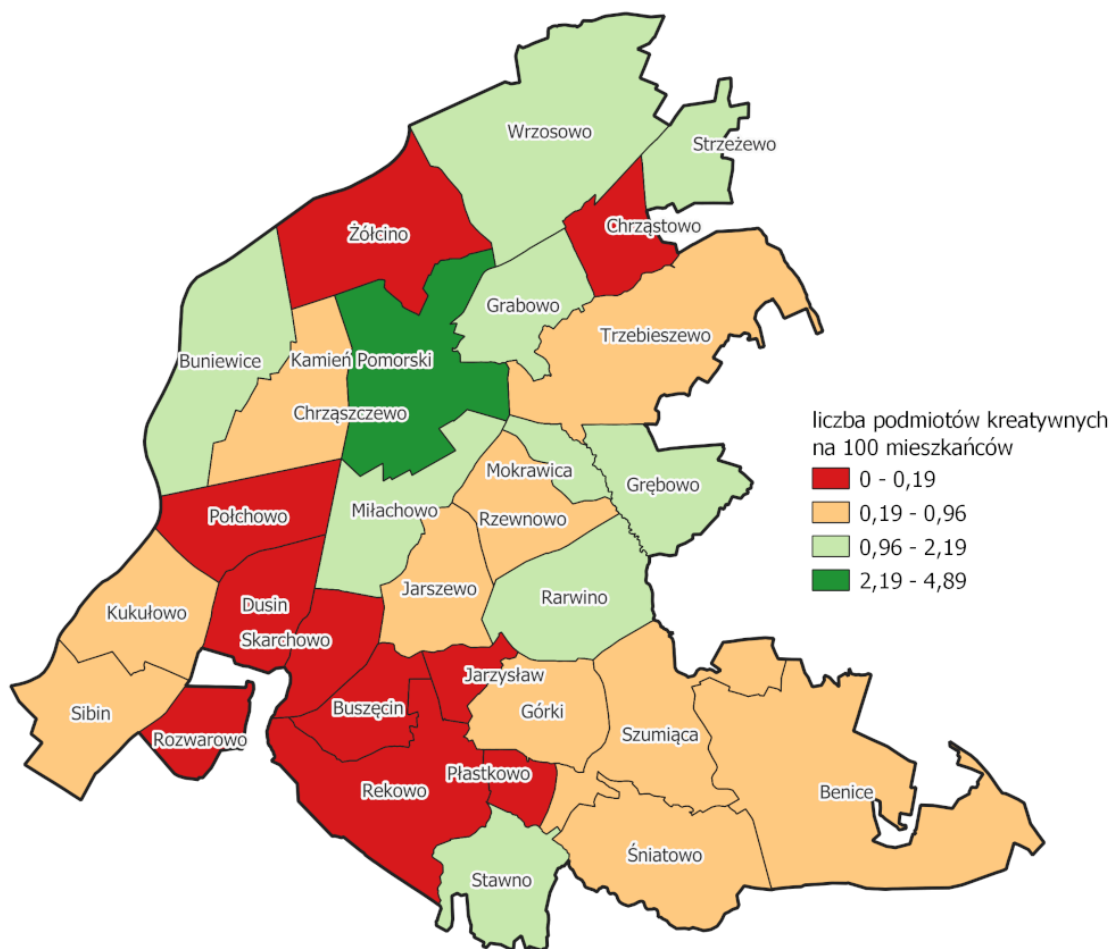
Tabela 25. Udział podmiotów kreatywnych w podmiotach ogółem w jednostkach Gm. Kamień Pomorski
Źródło: na podstawie GUS BDL

Ujęcie demograficzne, liczone na 100 mieszkańców, nie przynosi niespodzianek – liderem pozostaje miasto Kamień Pomorski, zaś w pierwszych pięciu pozycjach następuje tylko jedna zmiana.

LP	Jednostka	Podmioty kreatywne na 100 mieszkańców	LP	Jednostka	Podmioty kreatywne na 100 mieszkańców
1	Kamień Pomorski	4,89	16	Szumiąca	0,56
2	Buniewice	2,19	17	Chrząższczewo	0,47
3	Grębowo	2,04	18	Górki	0,4
4	Wrzosowo	1,69	19	Trzebieszewo	0,4
5	Strzeżewo	1,67	20	Rzewnowo	0,36
6	Grabowo	1,38	21	Rekowo	0,19
7	Miłachowo	1,29	22	Buszęcin	0
8	Rarwino	1,22	23	Płastkowo	0
9	Stawno	1,18	24	Połchowo	0
10	Mokrawica	1,14	25	Chrząstowo	0
11	Jarszewo	0,96	26	Żółcino	0
12	Benice	0,89	27	Jarzystaw	0
13	Sibin	0,7	28	Rozwarowo	0
14	Kukułowo	0,64	29	Skarchowo	0
15	Śniatowo	0,6	30	Dusin	0

Tabela 26. Liczba podmiotów kreatywnych na 100 mieszkańców w jednostkach Gm. Kamień Pomorski
Źródło: na podstawie GUS BDL

Przestrzenna reprezentacja powyższego zestawieni wskazuje na statystycznie większą działalność innowacyjną mieszkańców centralnych i północnych obszarów Gminy Kamień Pomorski:

Mapa 22. Przestrzenny rozkład wskaźnika przedsiębiorczości kreatywnej w jednostkach Gm. Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

3.3. Rynek pracy

3.3.1. Pracujący

Analiza rynku pracy została przeprowadzona wskaźnikowo pod kątem osób pracujących z uwzględnieniem następujących parametrów:

- w przeliczeniu na 100 mieszkańców ogółem
- w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- w przekroju obszar miejski – obszar wiejski (bez wydzielenia sołectw)
- w latach 2016-2020 (dane za rok 2021 na dzień analizy niedostępne)
- przekrojowo dla gmin powiatu kamieńskiego

Ponieważ główne dane źródłowe, pochodzące z bazy GUS w ramach:

- kategorii: rynek pracy,
- grupy: pracujący według innego podziału niż PKD,
- podgrupy: pracujący w gminach wg płci,

zgodnie z przyjętą metodologią nie obejmują:

- pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego,
- osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie,
- duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach,
- podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób,

wyduje się, że przyjęcie tego zestawu do analizy bez właściwej korekty przyniesie mocno zniekształcony obraz statystyczny badanego obszaru.

Zdecydowano, aby w sposób przybliżony uwzględnić dodatkowo liczbę osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach, zwłaszcza, że podmioty o liczbie pracujących do 9 osób stanowią przytłaczającą większość podmiotów gospodarki narodowej, zignorować natomiast pozostałe ww. grupy z uwagi na ich niewielki wpływ na końcową liczebność zbiorów.

Korekta została przeprowadzona w oparciu o publikację GUS „Działalność przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób w 2019 r.”²⁶, skąd następujące informacje stały się podstawą uzupełnienia tabeli danych podstawowych:

1. Spośród ogółu przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób działających w Polsce w 2019 r. 72,2% stanowiły mikroprzedsiębiorstwa do 1 osoby pracującej (w okresie 2014–2018 ich udział wahał się od 69,9% w 2015 r. do 71,1% w 2017 r.). – stąd, przyjęto, że 70% mikroprzedsiębiorstw z obszaru analizowanych gmin to podmioty 1-osobowe.
2. Liczba mikroprzedsiębiorstw w woj. zachodniopomorskim na dzień 31.XII.2019 wyniosła 101 637, liczba pracujących ogółem - 185 466 – stąd, przeciętna liczba zatrudnionych w pozostałych 30% nie jednoosobowych podmiotach wyniosła 1,8.

Na tej podstawie przeprowadzono odpowiednie kalkulacje, które wskazały szacunkową liczbę osób pracujących w podmiotach do 9 osób na obszarach wiejskich i miejskich powiatu kamieńskiego:

Obszar miejski gminy	Liczba podmiotów	70% x 1 pracownik	30% x 1,8 pracownika	Szacunkowa liczba pracujących
Dziwnów	617	431,9	333,18	765,08
Golczewo	300	210,0	162,0	372,00
Kamień Pomorski	1 477	1033,9	797,58	1831,48
Międzyzdroje	1 530	1071	826,2	1897,2
Wolin	708	495,6	382,32	877,92
Obszar wiejski gminy				
Dziwnów	404	282,8	218,16	500,96
Golczewo	287	200,9	154,98	355,88
Kamień Pomorski	539	377,3	291,06	668,36
Międzyzdroje	234	163,8	126,36	290,16
Świerzno	359	251,3	193,86	445,16
Wolin	826	578,2	446,04	1024,24

Tabela 27. Szacunkowa liczba pracujących w podmiotach do 9 osób w gminach powiatu kamieńskiego
Źródło: na podstawie GUS BDL

Po przeprowadzeniu obliczeń tabelę źródłową skorygowano o oszacowane w powyższy sposób wielkości - w wyniku kalkulacji stwierdzono, iż:

²⁶ Źródło: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/> [dostęp: 06.2022]

1. Skorygowany wskaźnik pracujących na obszarze miejskim Gminy Kamień Pomorski w przeliczeniu na 100 mieszkańców sytuuje Gminę w górnej części zestawienia wśród gmin powiatu Kamieńskiego:

Obszar miejski gminy	wskaźnik
Międzyzdroje	57,3
Dziwnów	43,7
Kamień Pomorski	43,6
Wolin	31,9
Golczewo	26,3

Tabela 28. Skorygowany wskaźnik pracujących na 100 mieszkańców obszarów miejskich gmin powiatu kamieńskiego
Źródło: opracowanie własne

2. Skorygowany wskaźnik pracujących na obszarze miejskim Gminy Kamień Pomorski w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (z obszaru miejskiego) ponownie sytuuje Gminę w górnej części (2 lokata) zestawienia wśród gmin powiatu Kamieńskiego:

Obszar miejski gminy	wskaźnik
Międzyzdroje	94,8
Kamień Pomorski	74,0
Dziwnów	71,7
Wolin	53,8
Golczewo	42,7

Tabela 29. Skorygowany wskaźnik pracujących na 100 mieszkańców obszarów miejskich gmin powiatu kamieńskiego w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne

3. Skorygowany wskaźnik pracujących na obszarze wiejskim Gminy Kamień Pomorski w przeliczeniu na 100 mieszkańców sytuuje Gminę w dolnej części zestawienia wśród gmin powiatu Kamieńskiego:

Obszar wiejski gminy	wskaźnik
Dziwnów	68,1
Międzyzdroje	32,9
Golczewo	22,0
Wolin	18,6
Kamień Pomorski	17,7
Świerzno	17,3

Tabela 30. Skorygowany wskaźnik pracujących na 100 mieszkańców obszarów wiejskich gmin powiatu kamieńskiego

Źródło: opracowanie własne

4. Skorygowany wskaźnik pracujących na obszarze wiejskim Gminy Kamień Pomorski w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (z obszaru wiejskiego) ponownie sytuuje Gminę w dolnej części (2 lokata od końca) zestawienia wśród gmin powiatu Kamieńskiego:

Obszar wiejski gminy	wskaźnik
Dziwnów	101,4
Międzyzdroje	53,9
Golczewo	34,1
Wolin	29,9
Kamień Pomorski	28,4

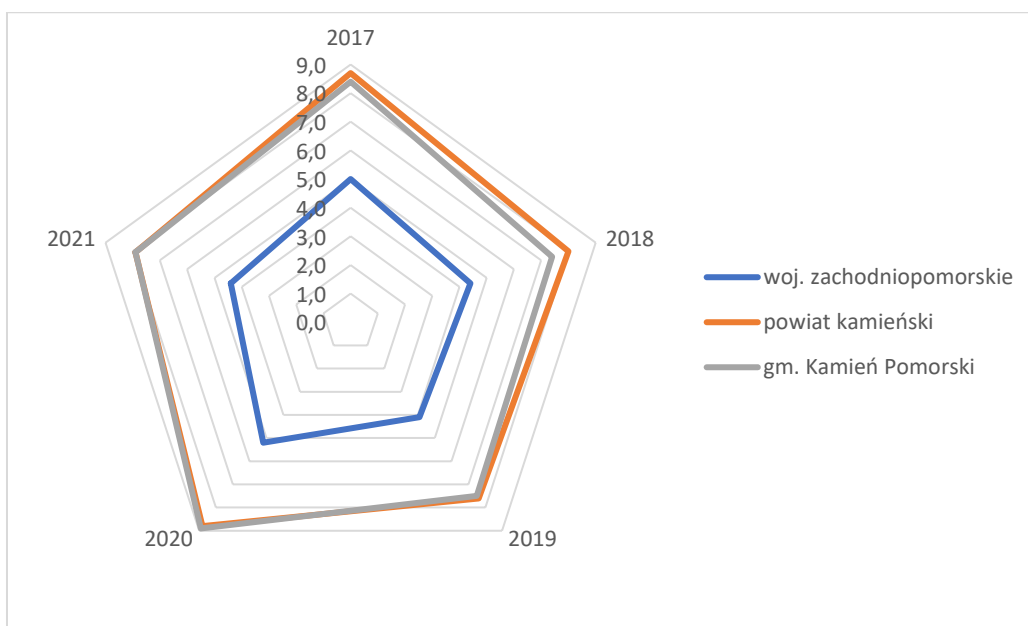
Obszar wiejski gminy	wskaźnik
Świerzno	26,9

Tabela 31. Skorygowany wskaźnik pracujących na 100 mieszkańców obszarów wiejskich gmin powiatu kamieńskiego w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne

3.3.2. Bezrobotni

Wskaźnik bezrobocia w Gminie Kamień Pomorski, rozumiany jako procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, w ostatnim pięcioleciu wykazywał generalnie tendencję spadkową (po wzroście w 2020 r.). W porównaniu do analogicznego wskaźnika dla powiatu praktycznie nie widać różnic – przeciętna wartość powiatowa wynosi 8,2 zaś gminna: 8,0 – obie wartości są jednak wyraźnie, blisko dwukrotnie większe od średniego wskaźnika dla województwa:

Wykres 12. Wskaźnik bezrobocia w latach 2017-2021 w przekroju terytorialnym

Źródło: na podstawie danych GUS BDL

Analizowany wskaźnik wykazuje również zróżnicowanie ze względu na płeć oraz charakter obszaru. Generalnie jest on wyraźnie wyższy wśród kobiet (zarówno w województwie, jak i w powiecie oraz Gminie Kamień Pomorski) z tym, że najwyższe wartości w Gminie osiąga na obszarach wiejskich (udział powyżej 10%):

	mężczyźni					kobiety				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
woj. zachodniopomorskie	3,9	3,4	3,2	4,4	3,6	6,3	5,7	5,1	6,1	5,3
powiat kamieński	6,7	6,0	5,9	7,1	6,3	11,2	10,4	9,7	10,8	9,8
gm. Kamień Pomorski	7,5	6,0	6,2	7,6	6,5	9,5	9,0	9,1	10,4	9,6
gm. Kamień Pomorski - obszar miejski			6,5	7,9	6,7			7,8	8,7	8,2
gm. Kamień Pomorski - obszar wiejski			5,7	7,3	6,3			11,1	12,7	11,6

Tabela 32. Wskaźnik bezrobocia w latach 2017-2021 w przekroju terytorialnym w podziale na płeć

Źródło: na podstawie danych BDL GUS

Sytuacja kobiet w Gminie Kamień Pomorski wyrażona wskaźnikiem bezrobocia wygląda nie najgorzej na tle pozostałych gmin powiatu kamieńskiego. W obszarach miejskich zdecydowanie najgorzej wskaźnik kształtuje się w gminie Wolin, natomiast na obszarach wiejskich – w gminie Świerzno. W obu kategoriach Gmina Kamień Pomorski plasuje się mniej więcej w środku zestawienia:

Obszar miejski	2019	2020	2021	uśredniony
Międzyzdroje	6,5	7,3	5,9	6,6
Dziwnów	8,2	9,3	7,0	8,2
Kamień Pomorski	7,8	8,7	8,2	8,2
Golczewo	7,8	8,7	8,6	8,4
Wolin	9,9	9,9	8,7	9,5
Obszar wiejski	2019	2020	2021	uśredniony
Międzyzdroje	3,8	3,9	4,4	4,0
Golczewo	8,7	11,4	11,0	10,4
Kamień Pomorski	11,1	12,7	11,6	11,8
Dziwnów	12,2	13,0	11,7	12,3
Wolin	12,6	13,4	11,6	12,5
Świerzno	14,3	16,2	15,8	15,4

Tabela 33. Uśredniony wskaźnik bezrobocia w latach 2017-2021 wśród kobiet gmin powiatu kamieńskiego

Źródło: na podstawie danych BDL GUS

Dzięki informacjom zawartym w sprawozdaniu o rynku pracy, opracowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Kamieniu Pomorskim²⁷ można prześledzić strukturę bezrobocia w Gminie Kamień Pomorski na koniec 2021 r. Z grupy 645 zarejestrowanych bezrobotnych najwięcej – 203 osoby – pozostawało bez zatrudnienia dłużej niż 2 lata oraz 12-24 miesięcy; w grupie tej największy udział miały kobiety zamieszkałe na wsi. Ponad 70% to osoby w wieku produkcyjnym z przedziału 25-54 lat, zaś wśród nich największą grupę – 187 osób – stanowili bezrobotni w wieku 35-44 lat. Pod względem wykształcenia łącznie ponad połowa bezrobotnych legitymowała się ukończeniem szkoły na poziomie podstawowym, gimnazjalnym (i poniżej) – 204 osoby lub szkoły zawodowej (branżowej) – 144 osoby, z czego 55% stanowili mężczyźni. Blisko połowa osób bezrobotnych posiadała niewielkie lub małe doświadczenie, tj. staż pracy maksymalnie do 5 lat.

kategoria	razem	kobiety	zam. na wsi	kategoria	razem	kobiety	zam. na wsi
Czas pozostawania bez pracy w m-c				wykształcenie			
do 1	45	19	21	wyższe	47	34	15
3-6	67	36	29	średnie ogólnokształcące	113	75	50
6-12	88	47	42	policealne i śr. zawod./branżowe	137	90	53
1-3	102	60	44	zasadnicze zawod./branżowe	144	64	63
12-24	140	72	64	gimnaz./podstaw.i poniżej	204	94	113
pow. 24	203	123	94	staż pracy			
wiek				30 lat i więcej	12	2	1

²⁷ Źródło: <https://bip.pupkamienpomorski.pl/81,statystyka-lokalna?tresc=1530:formularze-MRPiT-01> [dostęp: 05.2022]

kategoria	razem	kobiety	zam. na wsi	kategoria	razem	kobiety	zam. na wsi
60 lat i więcej	46	X	15	20-30	34	13	15
55-59	66	34	27	bez stażu	83	52	52
18-24	74	43	40	10-20	87	57	35
45-54	108	65	43	5-10	112	61	46
25-34	164	108	86	do 1 roku	154	86	70
35-44	187	107	83	1-5	163	86	75

Tabela 34. Struktura bezrobocia w Gminie Kamień Pomorski na koniec 2021 r.

Źródło: na podstawie danych PUP w Kamieniu Pomorskim

4. Środowisko naturalne i infrastruktura

4.1. Formy ochrony przyrody

Zgodnie z wielostopniową regionalizacją fizycznogeograficzną (por. J. Kondracki), Gmina zlokalizowana jest na obszarze 2 mezoregionów: Wybrzeża Trzebiatowskiego oraz Równiny Gryfickiej.

Środowisko biotyczne jest dobrze zróżnicowane i bogate, czego wyrazem są ustanowione na terenie Gminy obszary chronione:

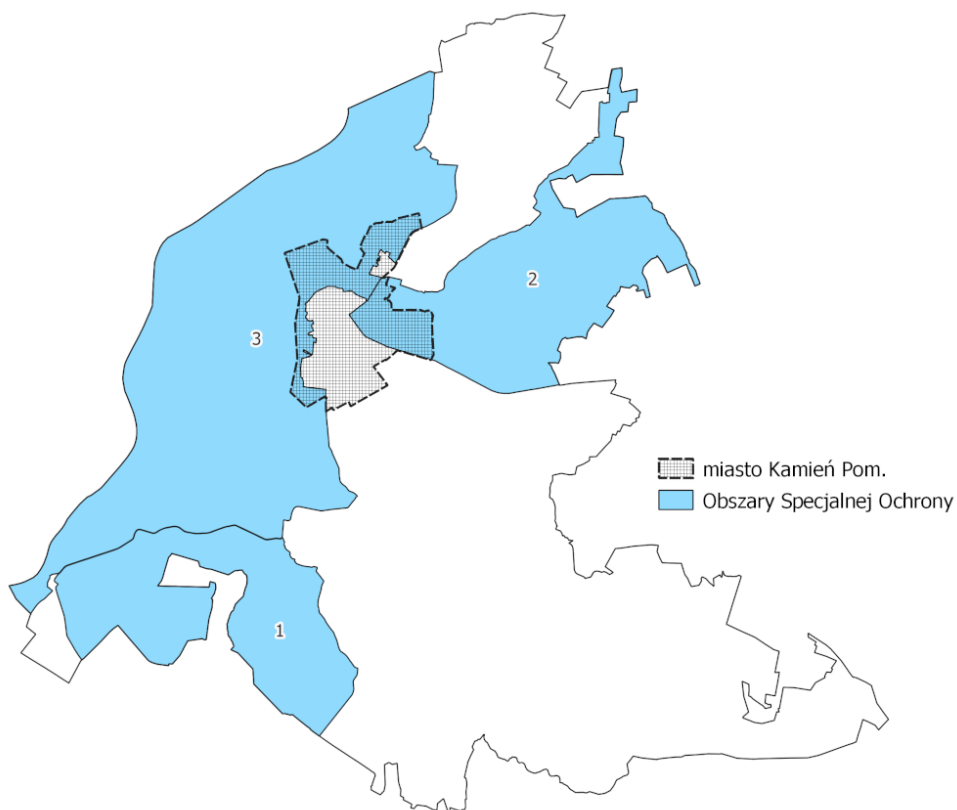
1. Sieć Natura 2000:

1.1. obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO):

1.1.1.PLB320001 Bagna Rozwarowskie

1.1.2.PLB320010 Wybrzeże Trzebiatowskie

1.1.3.PLB320011 Zalew Kamieński i Dziwna

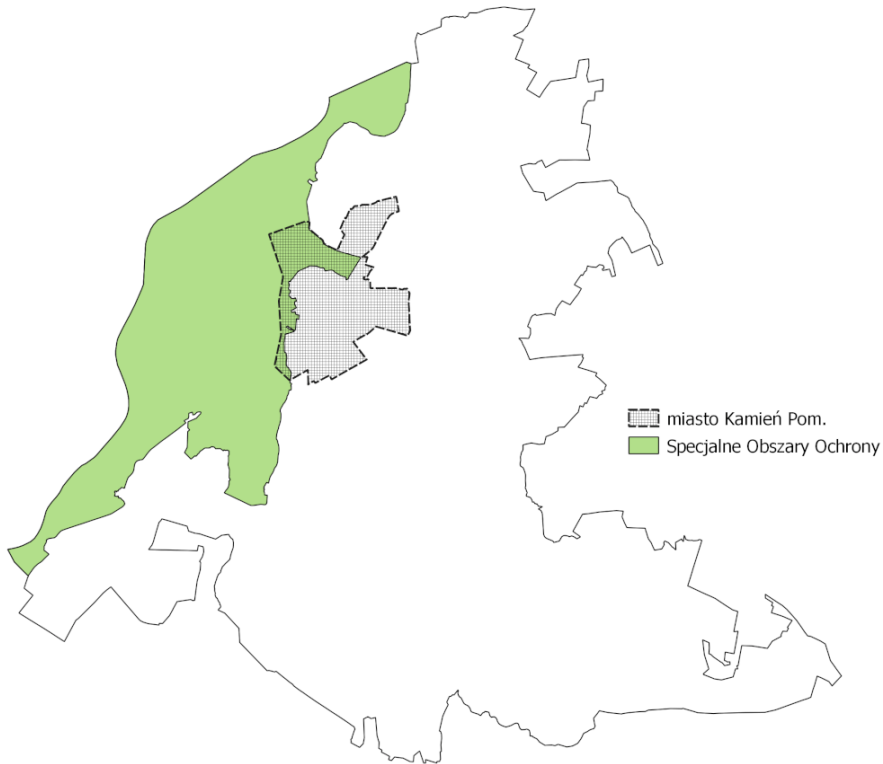

Mapa 23. Natura 2000 - obszary specjalnej ochrony ptaków na terenie gminy Kamień Pomorski

Źródło: opracowanie własne

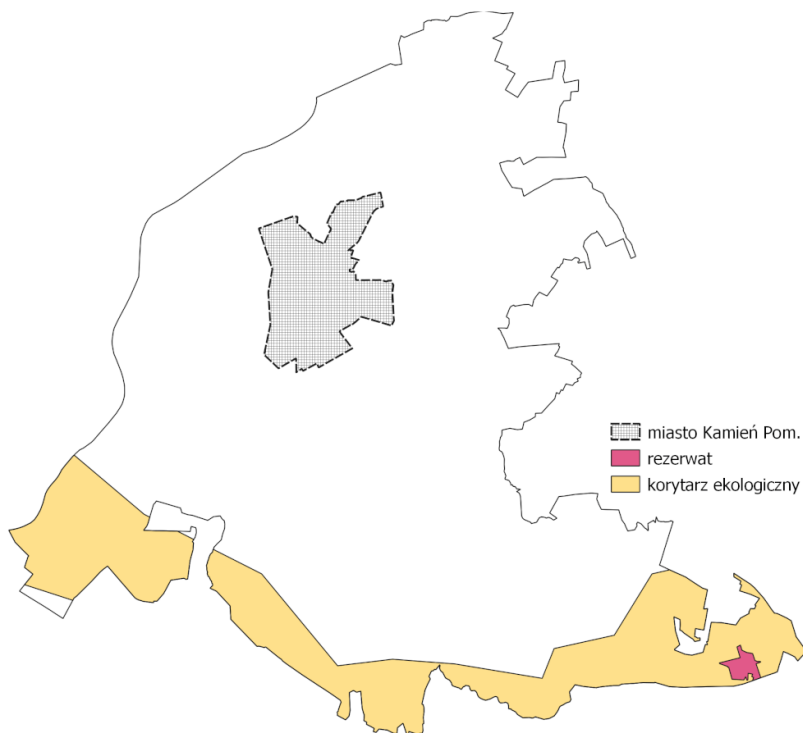
1.2. specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):

1.2.1.PLH320018 Ujście Odry i Zalew Szczeciński

Mapa 24. Natura 2000 – specjalne obszary ochrony siedlisk na terenie gminy Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

2. Rezerwat „Bór Samliński im. Henryka Zięciaka”
3. Korytarz ekologiczny „Gryfice Północny KPn-16C”

Mapa 25. Inne formy ochrony przyrody na terenie gminy Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

4.2. Stan jakości powietrza

Szczegółową analizę jakości powietrza przeprowadzono w trakcie opracowywania Strategii Rozwoju Elektromobilności Gminy Kamień Pomorski na lata 2020-2036²⁸. W badaniu wykorzystano dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, wykorzystujące metody modelowania matematycznego²⁹, w zakresie następujących rodzajów zanieczyszczeń:

- pył zawieszony PM10
- pył zawieszony PM2,5
- benzo(a)piren B(a)P
- dwutlenek azotu NO₂
- dwutlenek siarki SO₂

W wyniku analizy danych za lata 2015-2017 nie stwierdzono przekroczenia norm określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. 2021 poz. 845) dla pyłów zawieszonych oraz dwutlenków azotu i siarki. Natomiast, dla benzo(a)pirenu stwierdzono, iż w analizowanym okresie:

1. wystąpiło 7 z 9 możliwych zakresów stężenia – wszystkie prócz dwóch najwyższych modelowanych poziomów,
2. rozkład przestrzenny B(a)P w wyznaczonych zakresach był względnie jednorodny pod kątem zajmowanej powierzchni w latach 2015 oraz 2017, natomiast wyraźnie różnił się w roku 2016 (patrz: wykres radarowy poniżej) – nastąpiło obszarowe podwyższenie stężenia do zakresu 0.81-1.00 ng/m³,
3. dla wartości uśrednionych, największy obszar – 114,9 km², zajmowało stężenie B(a)P w najniższym zakresie, tj. poniżej 0.80 ng/m³,
4. zdecydowanie **najwyższe stężenia odnotowuje się corocznie w mieście Kamień Pomorski oraz jego bezpośrednim sąsiedztwie** – w zakresie powyżej normy największy obszar zanieczyszczenia zidentyfikowano w 2016 r.,
5. w części siatki receptorów stwierdzono przekroczenia właściwej normy – zgodnie z treścią rozporządzenia w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, dopuszczalny poziom³⁰ B(a)P w powietrzu (mierzony jako zawartość substancji w pyłach zawieszonych PM10) wynosi 1 ng/m³ (choć należy zwrócić uwagę, że wytyczne Światowej Organizacji Zdrowia w tym zakresie są zdecydowanie bardziej rygorystyczne i ustalają normę na poziomie 0,12 ng/m³),
6. przekroczenie normy (1 ng/m³) obejmuje 13,7-39,0 km², tj. 6,5-18,7% powierzchni Gminy; najwyższe przekroczenie, tj. w zakresie 3.01-5.00 ng/m³, wykazano jednokrotnie – w 2016 r.,
7. najczystszym rokiem pod względem zawartości B(a)P w powietrzu był rok 2017 – 93,5% powierzchni Gminy objętych było najniższymi (poniżej normy) zakresami stężeń, zaś jedynie 6,5% powierzchni Gminy odnotowało stężenia wyższe od normatywnych.

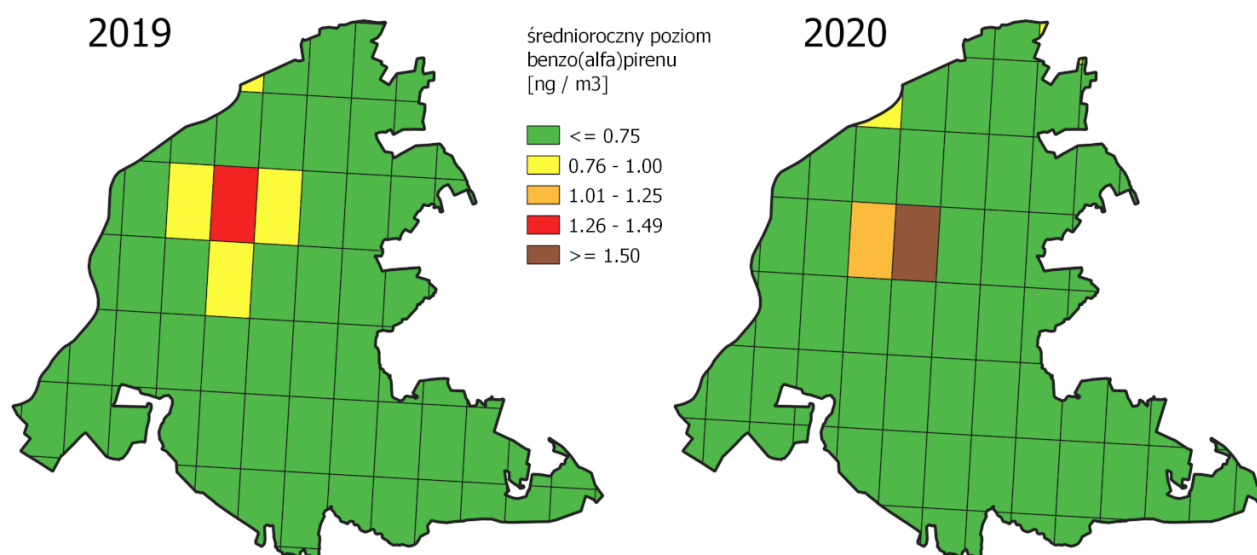
²⁸ Źródło: <https://bip.kamienpomorski.pl/rada/uchwaly/2021/82/629> [dostęp: 06.2022]

²⁹ Celem zastosowania metody modelowania jako uzupełniającej wyniki pomiarów jest m. in. umożliwienie identyfikacji obszarów zagrożonych występowaniem przekroczeń stężeń dopuszczalnych lub docelowych normowanych substancji poza obszarami posiadającymi reprezentatywne stacje pomiarowe.

³⁰ Czytaj: poziom docelowy wyrażony jako stężenie średnioroczne

Ponieważ powyższe dane odnoszą się do lat 2015-2017, w ramach niniejszego opracowania podjęto próbę przeanalizowania aktualnie dostępnych danych dla jedyne, zidentyfikowanego problemu jakości powietrza – zawartości benzo(a)pirenu w pyłe PM10.

W pierwszym rzędzie wykorzystano dane geoprzestrzenne opracowane w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania³¹, odnoszące się do średniorocznego stężenia B(a)P w latach 2019 oraz 2020³². Niestety, w obu przypadkach ponownie stwierdzono stężenia ponadnormatywne, zlokalizowane w okolicy miasta Kamień Pomorski.

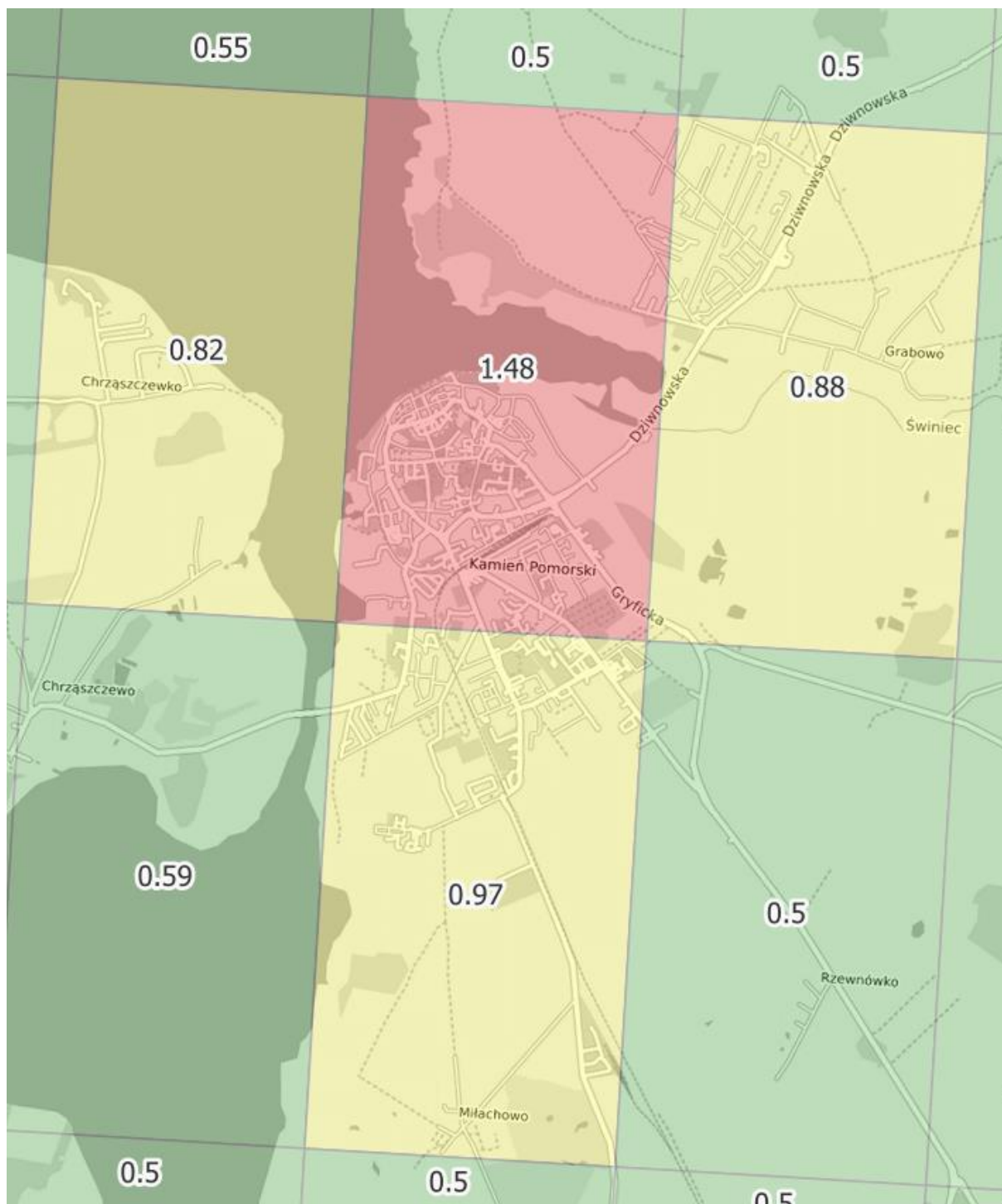

Mapa 26. Rozkład przestrzenny benzo(a)pirenu na terenie gminy Kamień Pomorski w roku 2019 i 2020
Źródło: opracowanie własne

W 2019 r. największy oszacowany poziom B(a)P osiągnął wartość 1,48 ng/m³ i był zlokalizowany w centrum obszaru miejskiego; natomiast na obszarach przyległych wartości stężenia zbliżyły się do przekroczenia normy, osiągając poziom 0,82-0,97 ng/m³.

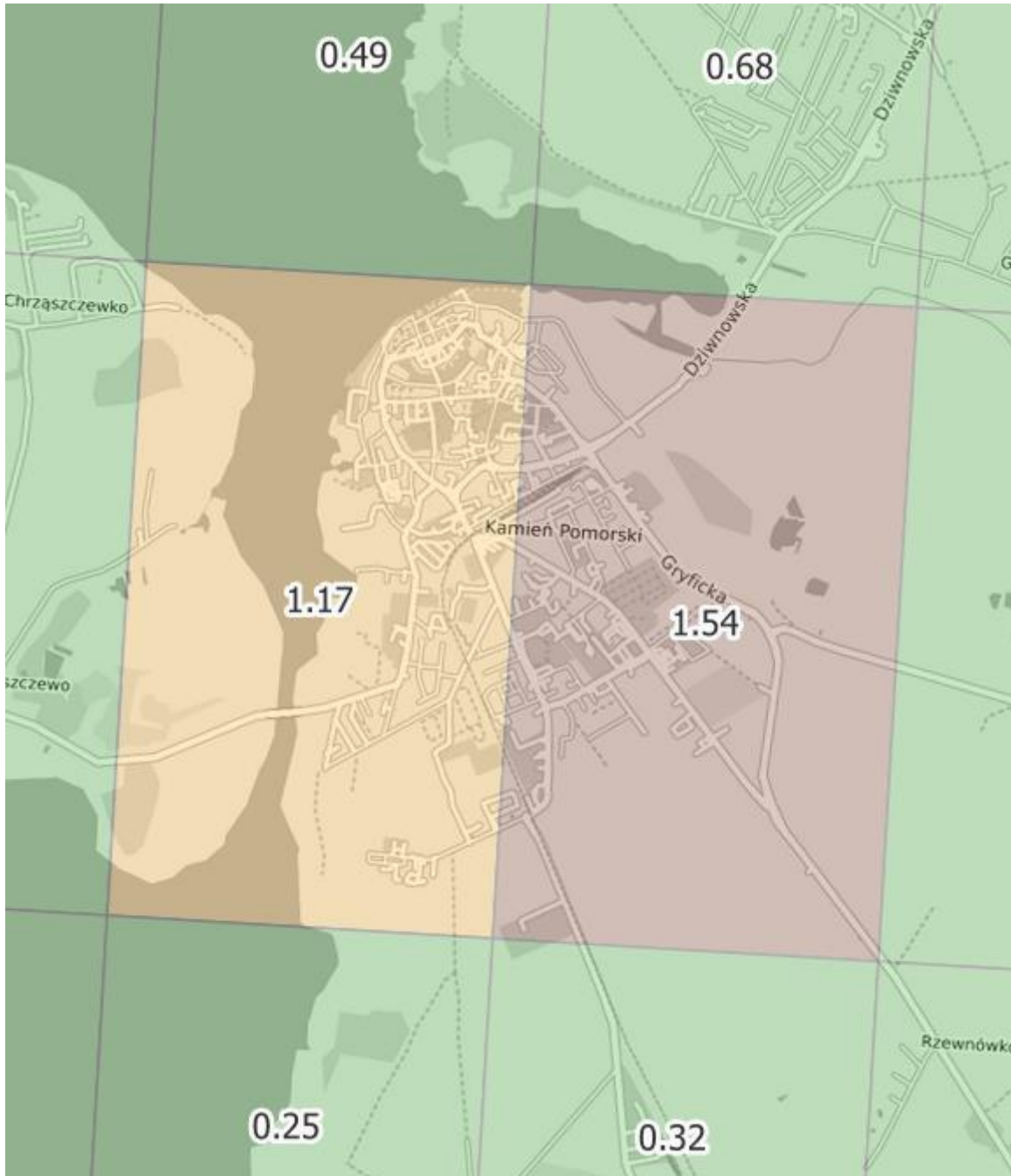
³¹ Źródło: <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling> [dostęp: 06.2022]

³² Obecnie nie ma bardziej aktualnych, zweryfikowanych przez GIOŚ, danych.

Mapa 27. Około i ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu w okolicy Kamienia Pomorskiego w 2019 r.
Źródło: opracowanie własne

W 2020 r. zanikły obszary ze stężeniami około normatywnymi, niestety na rzecz zwiększonych powierzchniowo terenów z oszacowanymi przekroczeniami normy do poziomu 1,17 i 1,54 ng/m³.

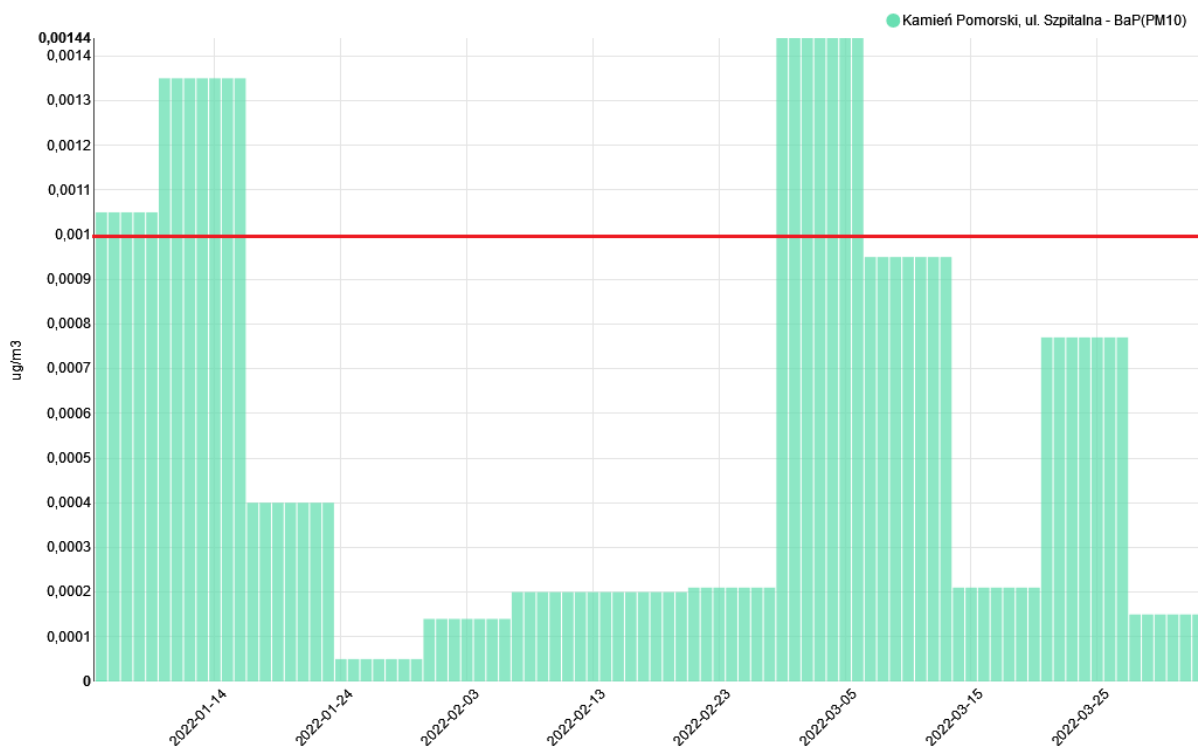

Mapa 28. Ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu w okolicy Kamienia Pomorskiego w 2020 r.
Źródło: opracowanie własne

Niejako potwierdzeniem negatywnej tendencji utrzymywania się niewłaściwego poziomu stężenia benzo(a)pirenu w mieście Kamień Pomorski są dane, pochodzące z mobilnej stacji monitoringu powietrza, która w 2022 r. została przeniesiona do Kamienia Pomorskiego i zlokalizowana przy ul.

Szpitalnej 14³³. Na stacji prowadzone są automatyczne pomiary w zakresie: tlenków azotu, pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz manualne pomiary następujących zanieczyszczeń: pył zawieszony PM10 i benzo(a)piren.

Po przeanalizowaniu „surowych” / niezweryfikowanych³⁴ danych ze stacji, ponownie zauważamy stężenia B(a)P powyżej 1 ng/m³, co przypomnijmy, samo w sobie nie jest przekroczeniem normy, gdyż to następuje dopiero w relacji do uśrednienia rocznego, natomiast pokazuje, iż wciąż występuje podwyższona zawartość niebezpiecznej substancji w powietrzu – w okresie 05.01-03.04.2022 r. odnotowano 19 takich dni (wartość pomiaru w zakresie 1,1-1,4 ng/m³), co stanowi 20% na przestrzeni 89 dni pomiarowych.

Wykres 13. Stężenia benzo(a)pirenu w Kamieniu Pomorskim w 2022 r.

Źródło: https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current/station_details/archive/16433# [dostęp: 06.2022]

Należy zatem stwierdzić, że dane pomiarów i szacowań z lat 2015-2017, 2019-2020 oraz 2022 wskazują, że ponadnormatywne stężenie benzo(a)pirenu w powietrzu jest problemem o charakterze wieloletnim, występującym w Kamieniu Pomorskim i okolicy, z którym w kontekście istniejących na tym obszarze stref ochrony uzdrowskiej, należy podjąć bezwzględną walkę.

Jednym z głównych źródeł powstawania B(a)P jest tzw. „niska emisja”, czyli emisja zanieczyszczeń, pochodzących z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie paliw (najczęściej węgla, ale także wszelkiego rodzaju odpadów) odbywa się w nieefektywny sposób. Fragmentaryczną skalę problemu, z uwagi na niepełne dane, przedstawia rejestr źródeł ciepła z obszaru Gminy Kamień Pomorski, wykazanych w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków^{35</}

- Kocioł gazowy (bojler gazowy/podgrzewacz gazowy przepływowy/kominek gazowy - 1095,
- Kocioł na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy) z automatycznym podawaniem paliwa/ z podajnikiem - 238,
- Kocioł na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy) z ręcznym podawaniem paliwa/zasypowy - 608,
- Kolektory słoneczne do ciepłej wody użytkowej lub z funkcją wspomaganie ogrzewania - 30,
- Kominek/koza/ogrzewacz powietrza na paliwo stałe (drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy, węgiel) 392,
- Miejska sieć ciepłownicza - 14,
- Piec kaflowy - 124,
- Trzon kuchenny - 87

Aby zwalczać niską emisję, a co za tym idzie, nienormatywne stężenia benzo(a)pirenu, należy realizować skomplikowany, ale potrzebny proces wymiany wysokoemisyjnych³⁶ źródeł ciepła i energii. Wśród możliwości wspierania tego procesu znajdują się m.in.:

- ⇒ **Zachodniopomorski Program Antysmogowy**, współfinansowany ze środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

Przykładowo, w ramach Działania 2.14 podmiotem uprawnionym do ubiegania się o dofinansowanie jest gmina, zaś odbiorcami końcowymi projektu są osoby fizyczne ubiegające się o przyznanie grantu na wymianę starych kotłów, pieców, urządzeń grzewczych oraz realizację przyłączy do sieci ciepłowniczej. Pod kątem osiągniętych rezultatów, realizacja Programu na obszarze Gminy Kamień Pomorski przedstawia się następująco³⁷:

1. Liczba podpisanych umów na wymianę wysokoemisyjnych źródeł ciepła:
 - 1.1. 2020 r.: 11 umów
 - 1.2. 2021 r.: 23 umowy
 - 1.3. 2022 r., do dnia 31.03.2022 - dwie umowy
2. Ile i na co wymieniono wysokoemisyjnych źródeł ciepła?
 - 2.1. w 2021 r. wymieniono 11 źródeł na:
 - 2.1.1. pellet – 1
 - 2.1.2. ogrzewanie gazowe – 9
 - 2.1.3. ekogroszek – 1
 - 2.2. w 2022 r., do dnia 31.03.2022, wymieniono 14 źródeł na:
 - 2.2.1. gazowe – 12
 - 2.2.2. pellet – 2
3. łączna kwota wydatkowanych pieniędzy związana z realizacją projektu 187 500,00 zł.

³⁶ Stosowane w literaturze przedmiotu określenia są często mylące - tutaj: „wysokoemisyjne” oznacza nieefektywne energetycznie, czyli odpowiadające często za „niską emisję”; natomiast „niskoemisyjne” dotyczy przedsięwzięć zogniskowanych na poprawie efektywności energetycznej budynków, a w odniesieniu do „niskiej emisji” w znaczeniu pozytywnej zmiany.

³⁷ Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Kamieniu Pomorskim z dn. 22.06.2022 r.

⇒ **Program „Czyste Powietrze”**, regionalnie realizowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Udostępnione w ramach platformy sprawozdawczej POP województwa zachodniopomorskiego³⁸ dane dotyczące realizacji Programu w 2021 roku pozwalają stwierdzić, że Gmina Kamień Pomorski była drugim największym beneficjentem finansowym Programu, z poniesionymi wydatkami na poziomie 208 387,35 zł (pierwsze miejsce Gmina Wolin - 375 872,09 zł) oraz największą liczbą wymienionych wysokoemisyjnych źródeł ciepła:

Wymiana wysokoemisyjnego źródła ciepła na:	Świerzno	Dziwnów	Międzyzdroje	Golczewo	Wolin	Kamień Pom.
kocioł gazowy kondensacyjny	2	3	2	1	2	10
kotłownia gazowa	0	1	1	3	0	1
pompa ciepła powietrze/woda ³⁹	0	0	2	0	7	4
system ogrzewania elektrycznego	0	0	0	0	3	0
kocioł na pellet drzewny	1	0	0	2	3	3
gruntowa pompa ciepła ⁴⁰	0	0	0	3	1	0
pompa ciepła grunt/woda	0	0	0	2	0	2
kocioł na biomasę	0	0	0	1	0	1
kocioł na węgiel	0	0	0	0	0	1
razem gmina	3	4	5	12	16	22

Tabela 35. Liczba wymienionych wysokoemisyjnych źródeł ciepła w gminach powiatu kamieńskiego w ramach Programu „Czyste Powietrze” w 2021 r.

Źródło: na podstawie danych platformy sprawozdawczej POP województwa zachodniopomorskiego

Jednakże, całościowego i merytorycznie najistotniejszego obrazu działań związanych z przedsięwzięciami niskoemisyjnymi dostarcza wspomniana wcześniej platforma sprawozdawcza POP województwa zachodniopomorskiego w sekcji podsumowującej wszystkie podjęte działania niskoemisyjne przez gminy w latach 2020-2021. Kategorią danych szczególnie adekwatnych do analizowanego problemu jest efekt ekologiczny, reprezentowany przez wielkość megagramów (ton) niewyemitowanych zanieczyszczeń do powietrza w postaci pyłów zawieszonych PM_{2,5} oraz PM₁₀⁴¹. Niestety, dane nie obejmują wielkości związanych z benzo(a)pirenem, ale ponieważ jego stężenie mierzone jest w relacji do pyłu PM₁₀ można przyjąć, że informacje dotyczące pyłów dają wgląd w skalę poprawy jakości powietrza także pod tym względem.

W wielkościach bezwzględnych, zarówno w kategorii PM_{2,5} jak i PM₁₀, niekwestionowanym liderem okazała się Gmina Wolin, natomiast Gmina Kamień Pomorski zajęła drugą lokatę:

Gmina	Wielkość niewyemitowanych pyłów [Mg] w latach 2020-2021	
	PM _{2,5}	PM ₁₀
Wolin	4,650	4,701
Kamień Pom.	1,340	1,358

³⁸ Źródło: <https://portalpop.wzp.pl/Wiz/Czyste> [dostęp: 06.2022]

³⁹ Instalacja o podwyższonej klasie efektywności energetycznej

⁴⁰ Instalacja o podwyższonej klasie efektywności energetycznej

⁴¹ Źródło: <https://portalpop.wzp.pl/Wiz/Mapa> [dostęp: 06.2022]

Golczewo	1,119	1,133
Międzyzdroje	0,608	0,618
Dziwnów	0,375	0,381
Świerzno	0,146	0,148

Tabela 36. Działania niskoemisyjne – wielkość efektu ekologicznego w gminach pow. kamieńskiego w latach 2020-2021
Źródło: na podstawie danych platformy sprawozdawczej POP województwa zachodniopomorskiego

Inaczej przedstawia się ranking wg wskaźnika wielkości ww. efektu ekologicznego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – najlepszy wynik ponownie osiągnęła Gmina Wolin, za którą uplasowały się w kolejności gminy: Golczewo, Dziwnów, Międzyzdroje, Kamień Pomorski (pozycja 5) oraz Świerzno.

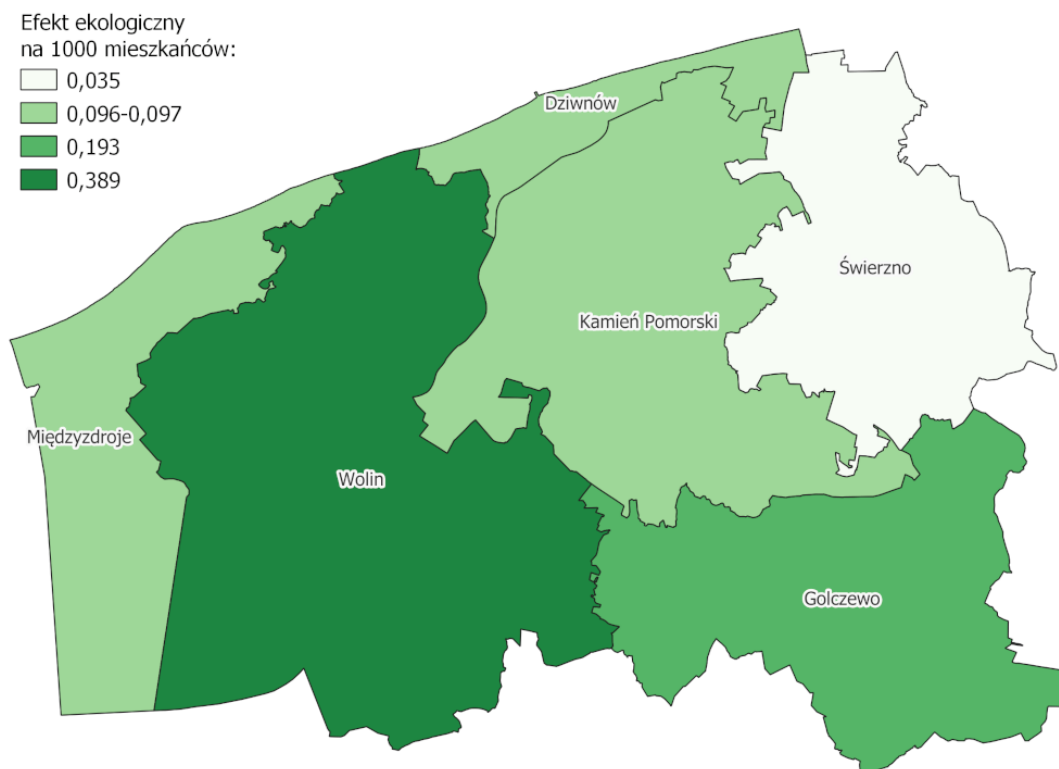

Tabela 37. Wskaźnik efektu ekologicznego w latach 2020-2021 na 1000 mieszkańców w gminach pow. kamieńskiego
Źródło: opracowanie własne

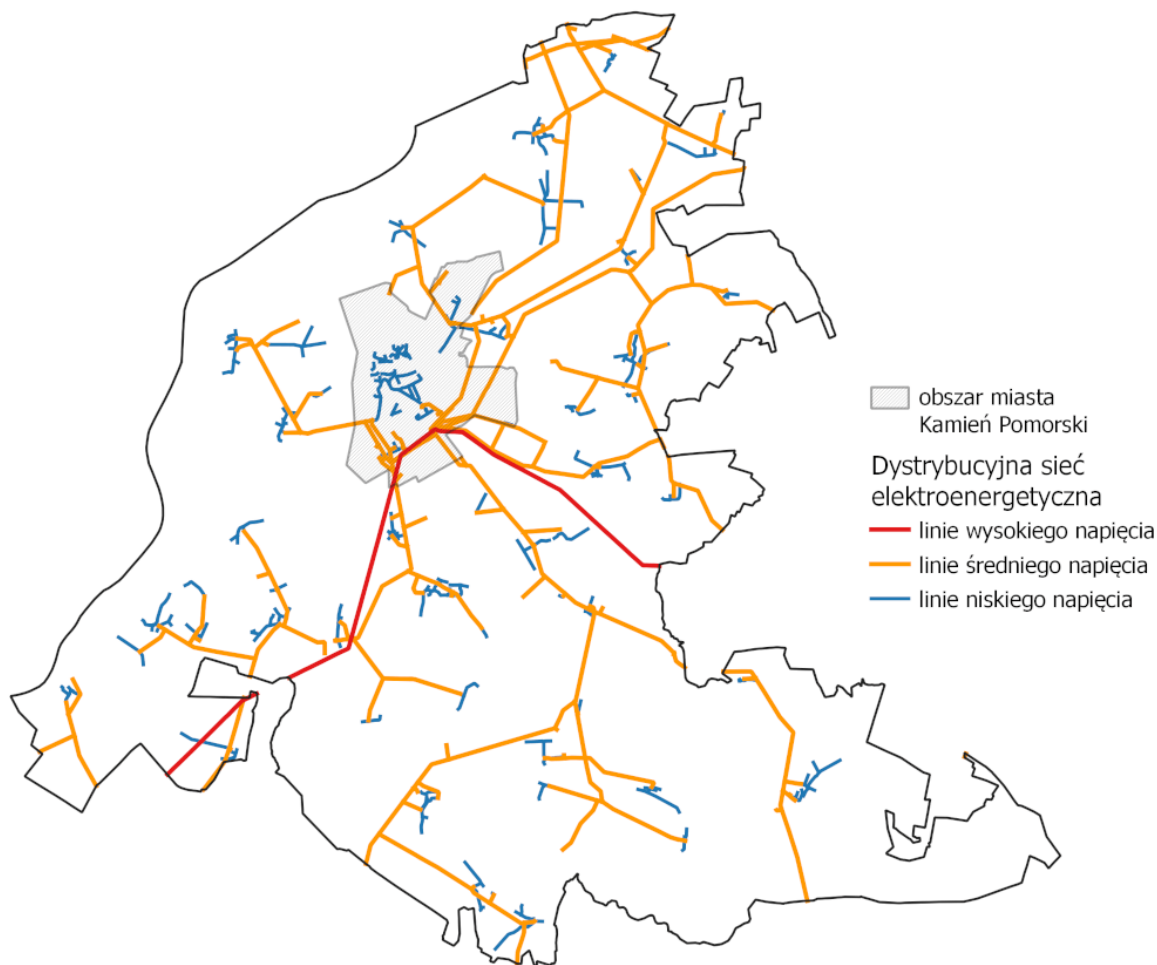
4.3. Infrastruktura sieciowa

4.3.1. Sieć elektroenergetyczna

Przez teren gminy Kamień Pomorski nie przebiegają krajowe sieci przesyłowe najwyższych napięć. Zidentyfikowano natomiast dystrybucyjne sieci elektroenergetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia, których obsługę i eksploatację prowadzi ENEA Operator Sp. z o.o.

Linie wysokiego napięcia (110 kV), relacji Reclaw – Kamień Pomorski oraz Kamień Pomorski – Gryfice, zgodnie z obliczeniami wykonanymi na bazie danych obiektów topograficznych (BDOT10k), wynoszą łącznie 14 481,48 m. Przesył energii elektrycznej na napięciu 15 kV – napięcie średnie - odbywa się głównie liniami napowietrznymi o łącznej długości 150 403,33 m. Jeżeli chodzi zaś o linie niskiego napięcia, tj. 0,4 kV, to łączna długość linii napowietrznych, zgodnie z danymi BDOT10k, wynosi 65 187,15 m.

Zatem na obszarze Gminy Kamień Pomorski funkcjonuje sieć elektroenergetyczna, której długość sumaryczna dla kabli napowietrznych wynosi 230 km.

Mapa 29. Lokalizacja elektroenergetycznych dystrybucyjnych linii napowietrznych w Gm. Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

4.3.2. Sieć wodociągowo-kanalizacyjna

Usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków na obszarze Gminy Kamień Pomorski realizowane są przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. (PGK) w Kamieniu Pomorskim. PGK ma status przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. 2020 poz. 2028).

Zgodnie z informacjami zawartymi w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Spółki za 2021 r.⁴², do prowadzenia działalności wodno-kanalizacyjnej PGK utrzymuje w gotowości i eksploatuje następujące urządzenia wodociągowo-kanalizacyjne:

1. wykorzystywane do celów zbiorowego zaopatrzenia w wodę:
 - 1.1. 1 stację pomp z wieżą ciśnień w Kamieniu Pomorskim,
 - 1.2. 13 stacji uzdatniania wody na terenie gminy Kamień Pomorski,

⁴² Źródło: <https://www.pgkkamien.pl/aktualnosci/sprawozdania-finansowe/rok-2021> [dostęp: 06.2022]

- 1.3. zbiornik retencyjny wody pitnej na stacji pomp w Kamieniu Pomorskim,
- 1.4. 24 czynnych studni głębinowych na terenie gminy Kamień Pomorski,
- 1.5. sieci wodociągowe;
2. wykorzystywane do celów zbiorowego odbioru ścieków:
 - 2.1. 3 oczyszczalnie ścieków,
 - 2.2. 3 osadniki Imhoffa (jeden osadnik przyjęty do eksploatacji w 2019 r.),
 - 2.3. 20 przepompowni ścieków,
 - 2.4. sieci kanalizacyjne.

Analizując przeciętny (średnia z lat 2016-2020) udział ludności korzystający z instalacji wodociągowej oraz kanalizacyjnej w gminach powiatu kamieńskiego zauważamy, że Gmina Kamień Pomorski w obu kategoriach sytuuje się w środku zestawienia, przy czym w przypadku sieci wodociągowej od najlepszej gminy (Golczewo) dzieli ją jedynie 2,38 p.p., zaś w odniesieniu do sieci kanalizacyjnej dystans ten jest znacznie większy i wynosi 17,28 p.p. (w relacji do gminy Dziwnów).

% ogółu ludności (średnia z lat 2016-2020) korzystający z instalacji:			
wodociągowej		kanalizacyjnej	
Golczewo	98,06	Dziwnów	94,52
Świerzno	95,84	Międzyzdroje	91,90
Międzyzdroje	95,68	Kamień Pom.	77,24
Kamień Pom.	95,68	Świerzno	74,96
Wolin	93,36	Golczewo	52,94
Dziwnów	81,76	Wolin	50,38

Tabela 38. Średnia korzystających z instalacji wodkan w % ogółu ludności w gminach pow. kamieńskiego
Źródło: na podstawie GUS BDL [dostęp: 05.2022]

Różnice te zaznaczają się bardzo mocno zwłaszcza w porównaniu obszarów wiejskich Gminy do miasta Kamień Pomorski – dla sieci wodociągowej wartość różnicy jest względnie niewielka: maksymalnie 9,4 p.p. i systematycznie maleje, natomiast dla sieci kanalizacyjnej różnica jest ogromna – wynosi maksymalnie 51,1 p.p. i zmniejsza się bardzo powoli w zasadzie symbolicznie: 0,2 p.p. na przestrzeni lat 2016-2020.

Gmina Kamień Pomorski % ogółu ludności korzystający z instalacji:					
rok	2016	2017	2018	2019	2020
wodociągowej					
miasto	99,2	99,2	99,2	99,2	99,2
obszar wiejski	89,8	90,1	90,0	90,2	90,5
różnica	9,4	9,1	9,2	9,0	8,7
kanalizacyjnej					
miasto	96,8	96,9	96,9	96,9	96,9
obszar wiejski	45,7	45,9	45,9	45,9	46,0
różnica	51,1	51,0	51,0	51,0	50,9

Tabela 39. Korzystający z instalacji wodkan w % ogółu ludności na obszarach miejskich i wiejskich Gm. Kamień Pomorski
Źródło: na podstawie GUS BDL [dostęp: 05.2022]

Podobnie wygląda sytuacja pod kątem udziału budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury technicznej względem ogółu budynków mieszkalnych – zaznaczają się duże różnice pomiędzy obszarem wiejskim i miejskim Gminy Kamień Pomorski (z przewagą w obrębie miasta), zwłaszcza w

przypadku infrastruktury kanalizacyjnej – co więcej, różnice te w ogólnej tendencji lat 2016-2020 pogłębiają się na niekorzyść obszarów wiejskich.

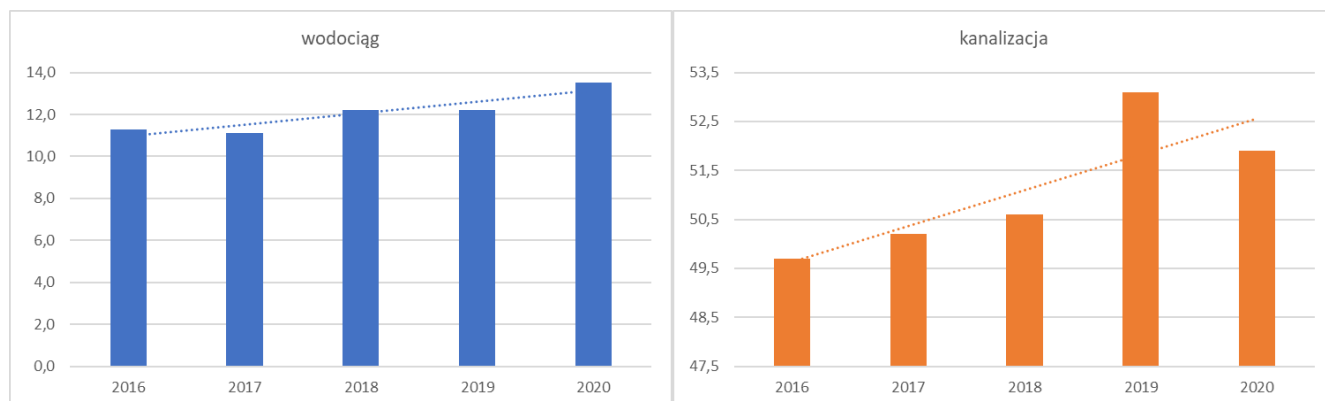

Tabela 40. Różnica w udziale budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury technicznej względem ogółu budynków mieszkalnych Gm. Kamień Pomorski
Źródło: na podstawie GUS BDL [dostęp: 05.2022]

4.3.3. Sieci infrastruktury odwadniającej

Z uwagi na fakt, iż zmiany klimatyczne zachodzące coraz wyraźniej w ostatnich latach, zaznaczają swój wpływ na funkcjonowanie wielu systemów w ramach życia społeczno-gospodarczego, w nawiązaniu do infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, odrębnie przeanalizowano dwa, funkcjonujące obok siebie podsystemy:

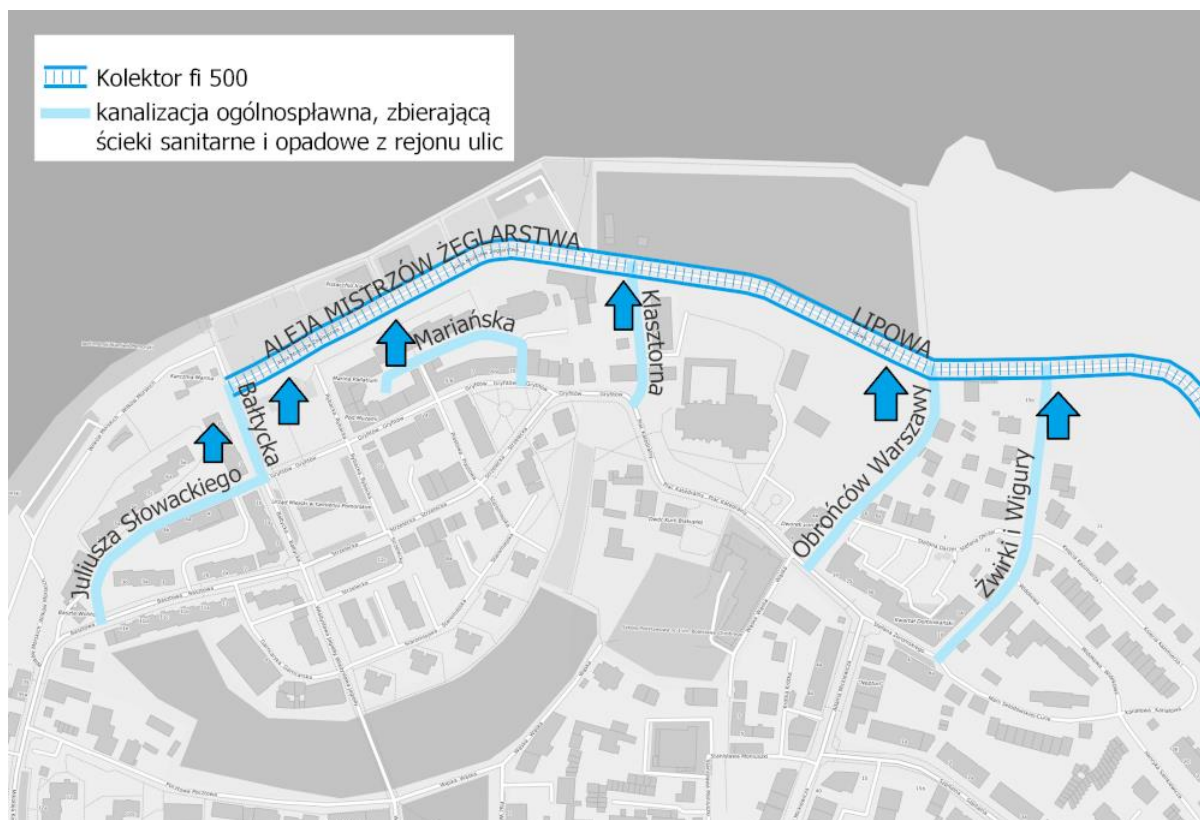
- kanalizacji deszczowej (dotyczącej głównie obszaru miejskiego)
- sieci melioracyjnej (dotyczącej głównie obszarów wiejskich)

Sieć kanalizacji deszczowej

W odniesieniu do kanalizacji deszczowej, należy zwrócić uwagę na główny problem, będący wynikiem nasilającego się zjawiska tzw. deszczy nawalnych⁴³ oraz nieprzystosowanej do nich kanalizacji deszczowej.

W przypadku obszaru miejskiego Kamienia Pomorskiego, przede wszystkim w obrębie „Starego Miasta”, aktualnie funkcjonuje kanalizacja ogólnospławna, zbierająca ścieki sanitarne i opadowe z rejonu ulic: Słowackiego, Bałtycka, Mariańska, Klasztorna, Obrońców Warszawy, Żwirki i Wigury, do kolektora fi 500 w Alei Mistrzów Żeglarskiego i ul. Lipowej. Ww. ulice posiadają duże spadki terenu w kierunku kolektora ogólnospławnego, powodujące w okresie intensywnych opadów piętrowanie ścieków sanitarnych i deszczowych w kolektorze ogólnospławnym. Z uwagi na narastającą skalę problemu, wydaje się niezbędne uporządkowanie systemu odprowadzania i oczyszczania wód deszczowych (roztopowych) na terenie miasta.

⁴³ Deszcz nawalny – to krótkotrwały opad deszczu o dużym natężeniu

Mapa 30. Obszar piętrzenia ścieków sanitarnych i deszczowych w kolektorze ogólnospławnym w Kamieniu Pom.
Źródło: opracowanie własne na podst. danych PGK Sp. z o.o.

Sieć rowów melioracyjnych

W przypadku głównie obszarów wiejskich, do zbierania i odprowadzania nadmiaru wody służy system urządzeń wodnych zwanych rowami melioracyjnymi. Rola i znaczenie urządzeń melioracyjnych będzie wzrastać w najbliższych latach w związku z nasilaniem się anomalii pogodowych i zwiększaniem częstotliwości pojawiania się gwałtownych powodzi lub długotrwałych suszy. Należy pamiętać, że systemy melioracyjne stanowią ważny element infrastruktury technicznej na obszarach rolniczych, a obok funkcji środowiskowej czy produkcyjnej spełniają też istotną funkcję w ochronie przeciwpowodziowej⁴⁴.

Należy również mieć na uwadze, że w myśl ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2021 poz. 2233), melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwieniu jej uprawy – to zaś oznacza, że powinny być one dwufunkcyjne⁴⁵:

- ⇒ gromadzić wodę w okresach suszy, oraz
- ⇒ zapewnić jej bezpiecznie odprowadzenie w okresie wzmożonych opadów.

Z uwagi na fakt, iż w ostatniej dekadzie obserwuje się ujemny bilans wodny, wyżej wspomniana dwufunkcyjność systemów melioracyjnych staje się koniecznością. Prowadzenie zrównoważonej gospodarki wodnej winno koncentrować się na spowolnieniu odpływu wód ze zlewni i zwiększenie ich

⁴⁴ K. Nyc, R. Pokładek, Eksploatacja systemów melioracyjnych podstawą racjonalnej gospodarki wodnej w środowisku przyrodniczo-rolniczym, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego Wrocław, Wrocław 2009.

⁴⁵ Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie opracowało założenia do Programu Kształtowania Zasobów Wodnych, który wykorzystuje retencję korytową, a jego celem jest przywrócenie dwufunkcyjności melioracji – więcej na ten temat, patrz: <https://www.wody.gov.pl/aktualnosci/1754-woda-dla-rolnictwa-dwie-funkcje-melioracji-i-wzrost-retencji-do-7> [dostęp: 06.2022]

zdolności retencyjnej – można to osiągnąć poprzez tworzenie warunków dla retencji korytowej na ciekach i kanałach połączonych z obiektami melioracyjnymi. Dostarczenie wody do systemu rowów zwiększy retencję glebową na gruntach rolnych – to zaś odgrywać będzie istotną rolę w łagodzeniu skutków suszy rolniczej.

W nawiązaniu do powyższego godne uwagi jest stanowisko interdyscyplinarnego zespołu doradczego ds. kryzysu klimatycznego przy prezie Polskiej Akademii Nauk, w którym stwierdza się, iż „Naturalne rzeki i doliny rzeczne, obszary zalesione, wilgotne łąki i mokradła skutecznie zatrzymują wodę i są istotnym narzędziem łagodzenia suszy rolniczej i hydrologicznej oraz zmniejszania ryzyka powodzi”⁴⁶. W tym kontekście niezwykle istotny jest fakt, że aktualnie jednofunkcyjna rola systemów melioracyjnych, tj. funkcja odwadniająca, w istocie doprowadza do trwałego obniżenia poziomu wód gruntowych, przyczyniając się do pogłębiania problemu suszy, powodzi oraz wymierania gatunków⁴⁷.

Na obszarze Gminy Kamień Pomorski długość systemu rowów melioracyjnych (zbiorczych i zwykłych razem) szacuje się na 426,26 km⁴⁸. Ich lokalizacja jest głównie skoncentrowana na terenach wokół rzek:

- Niemica
- Skarchówka
- Świniec
- Wołczenica

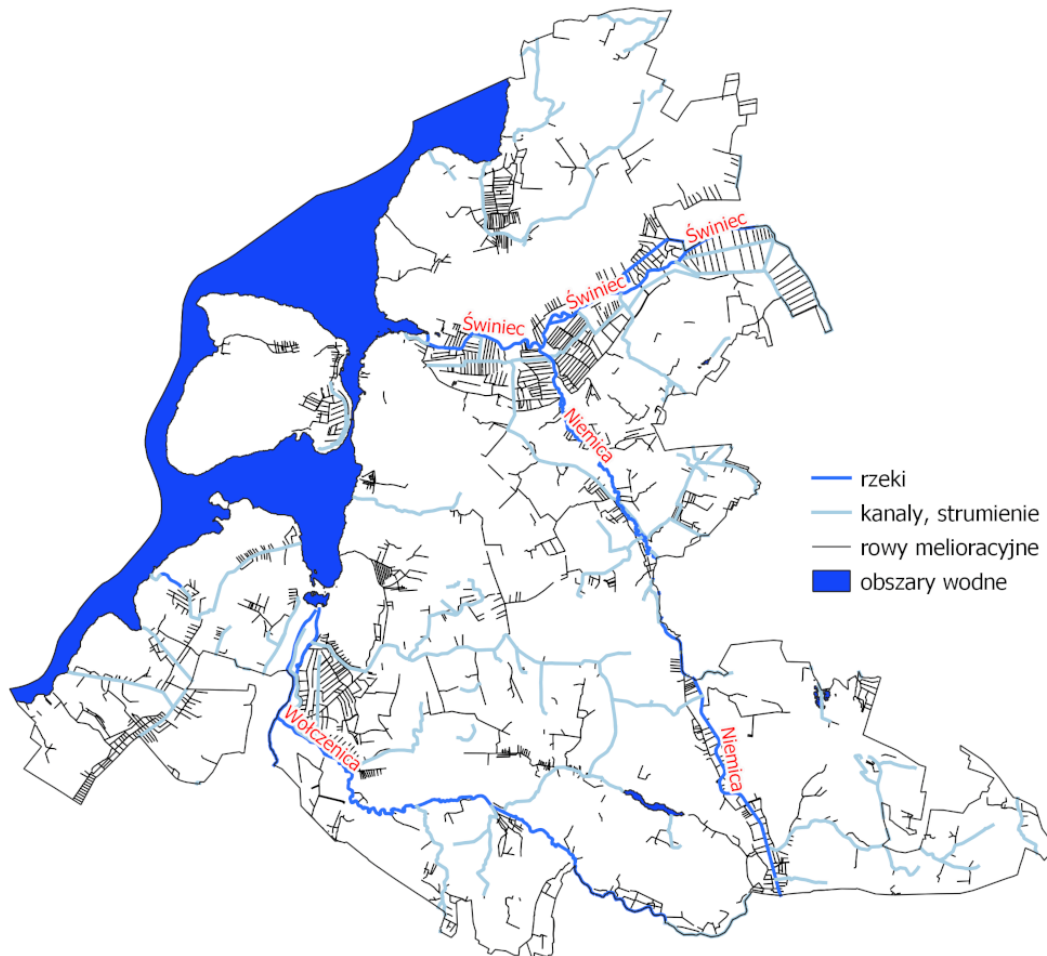
oraz na obszarze Zatoki Cichej i Zalewu Kamieńskiego.

Sołectwo Trzebieszewo posiada najdłuższą sieć melioracyjną – 65,09 km, kolejne jednostki posiadają kilometrów rowów odwadniających co najmniej dwukrotnie mniej: Wrzosowo (32,21 km), Benice (27,98 km) lub Sibin (24,16 km). Do sołectw o najkrótszej linii melioracyjnej należą: Jarzysław (2,33 km), Płastkowo (2,52 km) oraz Połchowo (3,02 km).

⁴⁶ Źródło: https://informacje.pan.pl/images/2020/20200612_komunikat_zespołu_doradców_PAN_1.pdf [dostęp: 06.2022]

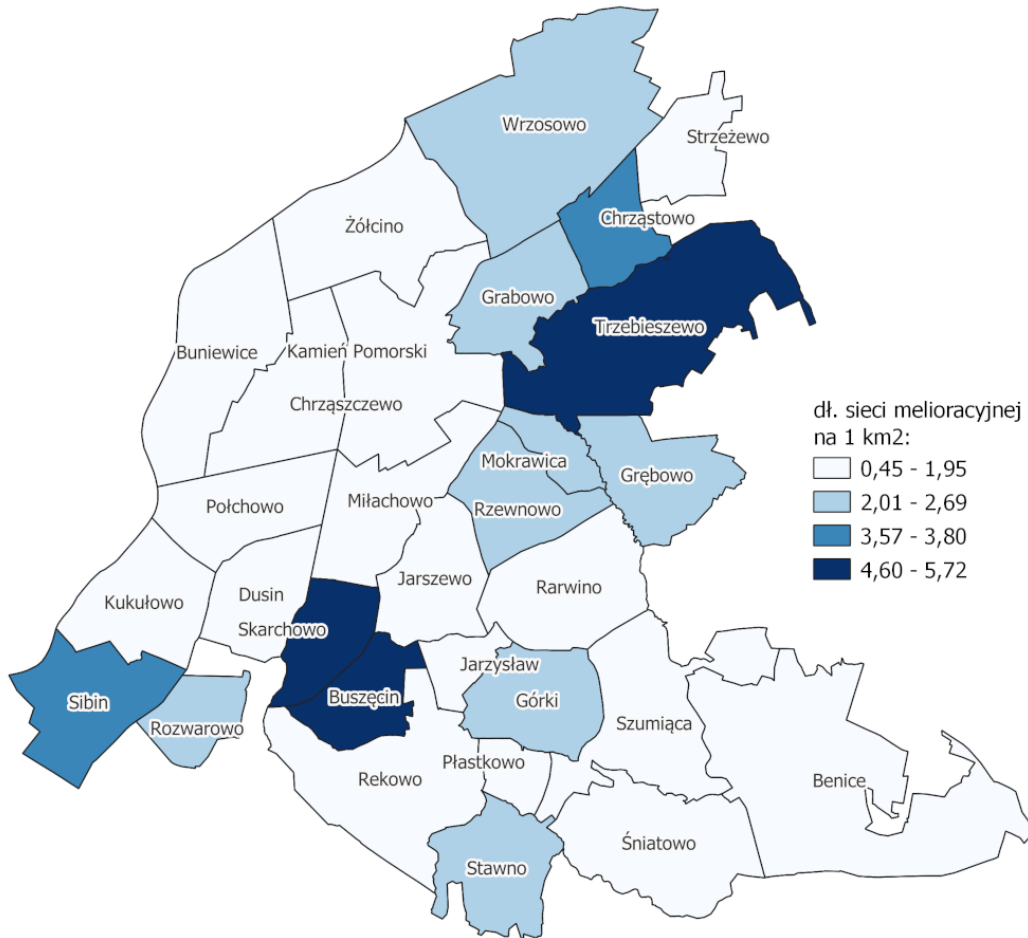
⁴⁷ Ibidem

⁴⁸ Obliczenia własne na podstawie BDOT10k

Mapa 31. Ogólne rozmieszczenie rowów melioracyjnych w Gm. Kamień Pom.
Źródło: opracowanie własne

W ujęciu wskaźnikowym, tj. w przeliczeniu na jednostkę powierzchni (km^2) lista przedstawia się troszeczkę inaczej – najbardziej zmeliorowanym sołectwem jest Skarchowo (5,72 km melioracji na 1 km^2), dalej – sołectwo Buszęcin (4,66) oraz Trzebieszewo (4,6). Do sołectw o najniższej gęstości sieci melioracyjnej należą: Buniewice (0,45 km melioracji na 1 km^2), Połchowo (0,52) oraz Żółcino (0,69).

Mapa 32. Gęstość sieci melioracyjnej na 1 km² w jednostkach administracyjnych Gm. Kamień Pom.
Źródło: opracowanie własne

W podsumowaniu należy stwierdzić, że Gmina Kamień Pomorski charakteryzuje się dobrze rozwiniętym systemem rowów melioracyjnych, jednak w kontekście uwag wstępnych, należy przeanalizować, czy nie istnieje problem nadmierności liczby urządzeń wodnych, prowadzący do szkód w środowisku przyrodniczym (naturalnym), a także na obszarach antropogenicznych. Dotyczy to zwłaszcza terenów bagiennych, innych terenów podmokłych oraz obszarów z roślinnością trawiastą. Wielu ekspertów uważa, że w obecnych warunkach, utrzymywanie licznych rowów, które pełnią jedynie funkcję odwadniającą, często przynosi więcej szkód niż pożytku.

5. Kultura – turystyka – sport

5.1. Instytucje kultury

W rejestrze instytucji kultury, dla których organizatorem jest Gmina Kamień Pomorski⁴⁹, figurują 3 instytucje:

Nr wpisu do rejestru	Data wpisu do rejestru oraz daty kolejnych wpisów	Pełna nazwa instytucji kultury	Siedziba i adres instytucji kultury	Akt o utworzeniu instytucji kultury	Akt o nadaniu statutu instytucji kultury
1	02.12.2004	Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Kamieniu Pomorskim	<u>siedziba:</u> miasto Kamień Pomorski, <u>adres:</u> ul. Wolińska 9, 72-400 Kamień Pomorski	Uchwała Nr XXII/223/04 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 2 grudnia 2004 r. w sprawie przekształcenia Miejskiej Biblioteki Publicznej z jednostki budżetowej w samorządową instytucję kultury i nadania statutu Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kamieniu Pomorskim	Uchwała Nr XXII/223/04 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 2 grudnia 2004 r. w sprawie przekształcenia Miejskiej Biblioteki Publicznej z jednostki budżetowej w samorządową instytucję kultury i nadania statutu Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kamieniu Pomorskim
2	16.01.2009.	Kamieński Dom Kultury w Kamieniu Pomorskim	<u>siedziba:</u> miasto Kamień Pomorski, <u>adres:</u> ul. Wolińska 9, 72-400 Kamień Pomorski	Uchwała Nr XXXVI/279/09 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 16 stycznia 2009 r. w sprawie utworzenia i nadania statutu instytucji kultury pod nazwą „Kamieński Dom Kultury w Kamieniu Pomorskim”	Uchwała Nr XXXVI/279/09 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 16 stycznia 2009 r. w sprawie utworzenia i nadania statutu instytucji kultury pod nazwą „Kamieński Dom Kultury w Kamieniu Pomorskim”
	28.05.2010.		<u>siedziba:</u> gmina Kamień Pomorski	-	Uchwała Nr LVII/456/10 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 28 maja 2010

⁴⁹ Źródło: <https://bip.kamienpomorski.pl/artukul/rejestr-instytucji-kultury-prowadzonych-przez-gmine-kamien-pomorski-1> [dostęp: 06.2022]

Nr wpisu do rejestru	Data wpisu do rejestru oraz daty kolejnych wpisów	Pełna nazwa instytucji kultury	Siedziba i adres instytucji kultury	Akt o utworzeniu instytucji kultury	Akt o nadaniu statutu instytucji kultury
					r. w sprawie zmiany uchwały nr XXXVI/279/09 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 16 stycznia 2009 r. w sprawie utworzenia i nadania statutu instytucji kultury pod nazwą „Kamieński Dom Kultury w Kamieniu Pomorskim”
3	26.06.2009.	Muzeum Historii Ziemi Kamieńskiej	<u>siedziba:</u> Kamień Pomorski	Uchwała nr XLV/318/09 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 26 czerwca 2009 r. w sprawie: utworzenia samorządowej instytucji kultury pn. Muzeum Historii Ziemi Kamieńskiej	Uchwała nr XLV/318/09 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 26 czerwca 2009 r. w sprawie: utworzenia samorządowej instytucji kultury pn. Muzeum Historii Ziemi Kamieńskiej
	30.09.2016.		<u>adres:</u> ul. Adama Mickiewicza 34, 72-400 Kamień Pomorski	-	Uchwała nr XXV/246/16 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 30 września 2016 r. w sprawie nadania Statutu Muzeum Historii Ziemi Kamieńskiej

Tabela 41. Instytucje kultury, dla których organizatorem jest Gmina Kamień Pomorski
Źródło: Rejestr instytucji kultury prowadzonych przez Gminę Kamień Pomorski

Każdy z wyżej wymienionych podmiotów wywiera niebagatelny wpływ na życie kulturalne Gminy Kamień Pomorski, organizując i realizując szereg wydarzeń, w tym o zasięgu ponadlokalnym (patrz: kolejny podrozdział) – ich syntetyczną charakterystykę przedstawiono poniżej:

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Kamieniu Pomorskim

Rozwój sieci bibliotek w powiecie kamieńskim zapoczątkowała biblioteka powiatowa, która powstała w 1947 roku. W początkach roku 1948 poczyniono przygotowania do otwarcia biblioteki miejskiej, której działalność zainaugurowano w kwietniu 1948 r. Obie biblioteki publiczne – powiatowa i miejska

funkcjonowały niezależnie aż do 1955 roku, kiedy to zostały połączone w jedną Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną.

Celem biblioteki jest zaspakajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców, jak i również gromadzenie materiałów dotyczących powiatu i regionu. Misja biblioteki nie ogranicza się wyłącznie do świadczenia usług informacyjnych i udostępniania posiadanych zasobów - prowadzone są również prace kulturalno-oświatowe.

Biblioteka współpracuje z instytucjami, szkołami i organizacjami. W okresie 60 – letniej działalności biblioteka w Kamieniu Pomorskim zgromadziła ok. 75 tysięcy książek, a każdego roku ze zbiorów bibliotecznych korzysta około 5 tys. czytelników.

Kamieński Dom Kultury w Kamieniu Pomorskim

Kamieński Dom Kultury jest samorządową instytucją kultury w Kamieniu Pomorskim, reaktywowaną w 2009 r. – zajmuje się organizowaniem imprez miejskich, festiwali, wystaw, koncertów, wykładów, przeglądów, warsztatów oraz regularnych zajęć. W zakresie działalności kulturalnej, artystycznej i edukacyjnej oferowane jest wsparcie techniczne i merytoryczne podmiotom takim jak placówki oświatowe, stowarzyszenia, instytucje samorządowe.

Misją Kamieńskiego Domu Kultury jest propagowanie kultury i tradycji na terenach Gminy Kamień Pomorski, aktywizowanie mieszkańców w każdym wieku do uczestniczenia w lokalnych wydarzeniach, aktywnościach społecznych i kulturalnych i edukacyjnych.

Instytucja organizuje szereg przedsięwzięć, m.in.: Międzynarodowy Festiwal Współczesnej Kultury Ludowej, Pikniki Rodzinne, Wioski Kadekowskie - z kulturą w drodze, Weekend Modelarski, Mikołajkowy Turniej Szachowy, Sztab WOŚP, oraz okolicznościowe wydarzenia kalendarzowe.

Muzeum Historii Ziemi Kamieńskiej

Muzeum Historii Ziemi Kamieńskiej powstało w czerwcu 2006 r. wraz z otwarciem ekspozycji w kapitularku katedralnym, prezentującej zabytki znalezione na strychu krużganków. Siedzibą Muzeum jest, oddany do użytku w 2015 r., budynek znajdujący się na tzw. Kwartale Dominikańskim, w bliskim sąsiedztwie Osiedla Katedralnego oraz kapitularku katedry kamieńskiej, gdzie prezentowana jest stała wystawa zabytków sakralnych i archeologicznych.

Na zbiory MZHK składają się bezcenne zabytki sztuki pomorskiej, w tym m.in.: XVII-wieczne balustrady z kościoła w podkamieńskim Jarszewie, XVIII-wieczna rzeźba anioła z ołtarza ambonowego ze zburzonego w latach 1954-1955 kościoła w Benicach, czy też średniowieczne naczynia tzw. grapeny.

5.2. Wiodące wydarzenia kulturalne

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej

Wysokiej rangi impreza muzyczna odbywa się w kamieńskiej katedrze w ciągu sezonu letniego – koncerty organizowane są zawsze w piątki o godz. 19.00, począwszy od końca czerwca do pierwszego piątku września.

We wtorek, 23 czerwca 1964 r., o godzinie 20.00 pieśnią „Gaude Mater Polonia” w wykonaniu Chóru Politechniki Szczecińskiej pod dyrekcją Jana Szyrockiego i „Preludium organowym” Jana Podbielskiego zagranym przez szczecińskiego organistę Rudolfa Rożka zainaugurowano pierwszy z „Koncertów

Organowych". W 2014 r. odbyła się jubileuszowa, pięćdziesiąta edycja Festiwalu – jej rangę podkreślił w sposób szczególny honorowy patronat Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Od początku organizatorem festiwalu jest Towarzystwo Miłośników Ziemi Kamieńskiej, wspierane w kolejnych latach przez: Szczecińskie Towarzystwo Muzyczne, Szczecińskie Towarzystwo Kultury, Wojewódzki Dom Kultury – Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie, Uzdrowisko Kamień Pomorski, Krajowe Biuro Koncertowe, Kamieński Dom Kultury, Parafię Rzymskokatolicką w Kamieniu Pomorskim oraz Burmistrza i Radę Miejską w Kamieniu Pomorskim.

Festiwal Współczesnej Kultury Ludowej im. Jana Iwaszczyszyna

Jedyny w Polsce festiwal muzyki ludowej, skupiający się wokół sceny muzycznej tworzonej przez wykonawców z Ziemi Zachodnich – obok Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej, najważniejsza impreza cykliczna organizowana w Kamieniu Pomorskim.

Pierwszy festiwal odbył się latem 1996 - etnografowie, muzykolodzy uczestniczący w jury festiwalowym jednogłośnie wyrazili swoją pochlebną opinię co do potrzeby istnienia tego rodzaju imprezy tu na północno-zachodnim krańcu Polski, przede wszystkim dla wzbogacenia polskiej kultury ludowej na tych ziemiach.

Dni Kultury Chrześcijańskiej "Ottonalia"

„Ottonalia” to cykl imprez, koncertów, odczytów, inscenizacji historycznych i sportowych mających upamiętnić misję chrystianizacyjną Ottona z Bambergu, który 24 czerwca 1124r przybył do Kamienia Pomorskiego.

Regaty na Zalewie Kamieńskim

Regaty żeglarskie w Kamieniu Pomorskim mają długoletnią tradycję – z racji swojego położenia nad Zalewem Kamieńskim oraz posiadanej bazy miasto posiada znakomite warunki do organizacji zawodów rangi ogólnopolskiej, a nawet międzynarodowej.

Wioski Kadekowskie

Impreza cykliczna, organizowana co roku, której celem jest przeprowadzenie zajęć plastycznych, dydaktycznych i zabaw dla dzieci z obszarów wiejskich.

5.3. Atrakcyjność turystyczna

Zgodnie z aktualnie obowiązującym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego⁵⁰, Gmina Kamień Pomorski zlokalizowana jest w obszarze największego potencjału turystycznego województwa, tj. w pasie nadmorskim. Gmina, pomimo tego, iż nie styka się bezpośrednio z Morzem Bałtyckim, ze względu na swoją bliskość względem morza jest jedną z bardziej atrakcyjnych gmin w województwie, tym bardziej że Kamień Pomorski stanowi także miejscowość uzdrowiskową.

Rozwój turystyki w gminie Kamień Pomorski skupia się wokół naturalnych walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, takich jak tereny nad Zalewem Kamieńskim oraz atrakcje turystyczne w mieście Kamień Pomorski. Potencjał turystyczny Gminy obejmuje ogół elementów umożliwiających rozwój turystyki – są wśród nich elementy strukturalne - związane z czynnikami przestrzennymi (m.in.

⁵⁰ Źródło: <http://rbgp.pl/pzpwz/> [dostęp: 04.2022]

walory przyrodnicze i antropogeniczne, atrakcje turystyczne, infrastruktura turystyczna, dostępność usług itd.) oraz funkcjonalne (działania podmiotów bezpośrednio i pośrednio zaangażowanych w działalność turystyczną).

5.3.1. Uzdrowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1301), status uzdrowiska może być nadany obszarowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- posiada złoża naturalnych surowców leczniczych o potwierdzonych właściwościach leczniczych na zasadach określonych w ustawie;
- posiada klimat o właściwościach leczniczych potwierdzonych na zasadach określonych w ustawie;
- na jego obszarze znajdują się zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego;
- spełnia określone w przepisach o ochronie środowiska wymagania w stosunku do środowiska;
- posiada infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej, w zakresie transportu zbiorowego, a także prowadzi gospodarkę odpadami.

Zgodnie z Rejestrem uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej wraz z kierunkami leczniczymi⁵¹, wg stanu z marca 2022 r., Kamień Pomorski jest jednym z pięciu uzdrowisk zlokalizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego:

Lp.	Nazwa uzdrowiska	Podstawa prawna nadania statusu uzdrowiska
1	Dąbki	Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 28 września 2007 r. w sprawie nadania statusu uzdrowiska miejscowości Dąbki (Dz. U. Nr 194, poz. 1401)
2	Kamień Pomorski	Zarządzenie MZiOS z 1967 r.
3	Kołobrzeg	Zarządzenie MZiOS z 1967 r.
4	Połczyn-Zdrój	Zarządzenie MZiOS z 1967 r.
5	Świnoujście	Zarządzenie MZiOS z 1967 r.

Tabela 42. Wykaz uzdrowisk w województwie zachodniopomorskim

Źródło: na podstawie Rejestru uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej

W uzdrowisku wykorzystywane są wody lecznicze, mineralne, solanka oraz borowina (złoża torfu leczniczego). Kamień Pomorski słynie z wyjątkowych właściwości naturalnej borowiny i solanki, wydobywanych z własnych złóż i stosowanych od lat w zabiegach leczniczych. Solanka zwana jest „białym złotem”, a borowina „czarnym złotem.” Borowina z Kamienia Pomorskiego zawiera mnóstwo związków zarówno organicznych, jak i nieorganicznych m.in.: bituminy, wosk, żywicę, tłuszcze, celulozę, kwasy huminowe, humusowe, aminokwasy, ligniny i substancje biologiczne czynne. Dzięki takiemu bogactwu składników, działających przeciwzapalnie, bakteriostatycznie czy hormonalnie, pomocna jest w leczeniu wielu różnych dolegliwości⁵². Bogactwem naturalnym, obok borowiny, Kamienia Pomorskiego są cenione w balneologii, wysoko zmineralizowane wody lecznicze, tzw. solanki. Źródłem zaopatrzenia uzdrowiska Kamień Pomorski w solankę jest odwiert Edward III o głębokości 400 m, który umiejscowiony jest w obrębie obszaru górniczego Kamień Pomorski.

W uzdrowisku prowadzone jest leczenie w następujących kierunkach leczniczych:

⁵¹ Źródło: <https://www.gov.pl/web/zdrowie/rejestr-uzdrowisk-i-obszarow-ochrony-uzdrowiskowej-wraz-z-kierunkami-leczniczymi> [dostęp: 04.2022]

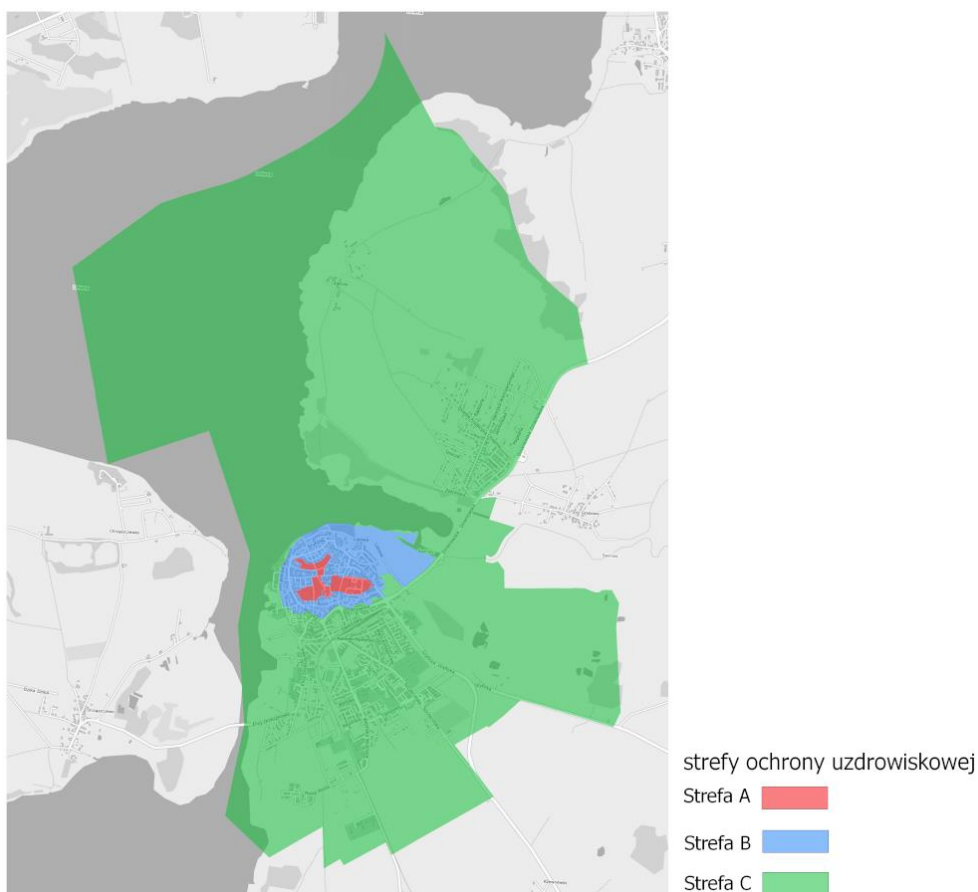
⁵² Źródło: <http://uzdrowisko-kamienpomorski.pl/surowce-naturalne/> [dostęp: 04.2022]

- choroby ortopedyczno-urazowe,
- reumatologiczne,
- choroby kardiologiczne i nadciśnienie,
- choroby górnych dróg oddechowych, dolnych dróg oddechowych,
- choroby neurologiczne.

W ostatnich latach uzdrowisko specjalizuje się również w rehabilitacji pacjentów po urazie rdzenia kręgowego.

Uzdrowisko funkcjonuje w oparciu o Uchwałę Nr IV/27/10 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrowiska Kamień Pomorski⁵³, zmienioną Uchwałą Nr XXX/342/21⁵⁴ z dnia 29 października 2021 r. W uchwale zmieniającej określono nowe parametry dla poszczególnych stref ochrony uzdrowskiej:

- strefa „A” – powierzchnia 11,06 ha
- strefa „B” – powierzchnia 66,89 ha
- strefa „C” – powierzchnia 1 916,58 ha

Mapa 33. Strefy ochrony uzdrowskiej w Gminie Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

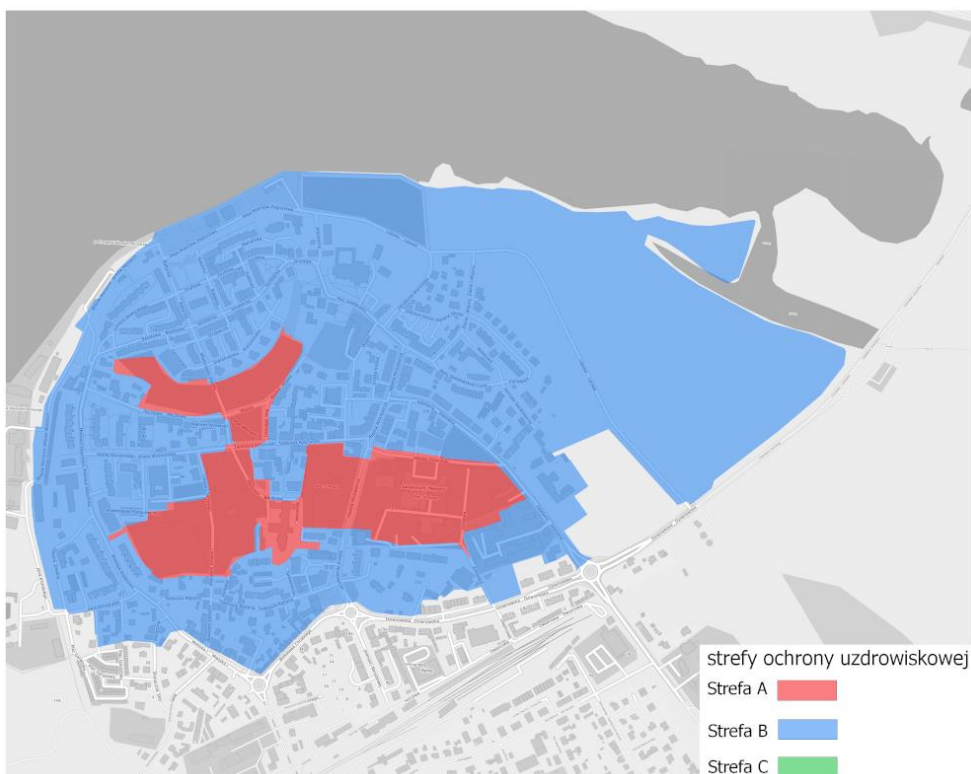
W skład uzdrowiska o łącznej powierzchni 1994,53 ha wchodzi zakłady:

- Zakład Lecznicy Uzdrowisko Kamień Pomorski - Sanatorium Uzdrowskie "Chrobry"
- Zakład Lecznicy Uzdrowisko Kamień Pomorski - Sanatorium Uzdrowskie "Dąbrówka"

⁵³ Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 18 z 2011 r. poz. 298

⁵⁴ Źródło: <https://bip.kamienpomorski.pl/rada/uchwaly/2021/95/743> [dostęp: 06.2022]

- Zakład Lecznicy Uzdrowisko Kamień Pomorski - Sanatorium Uzdrowskowe "Mieszko"
- Zakład Lecznicy Uzdrowisko Kamień Pomorski - Szpital Uzdrowskowy "Mieszko"

Mapa 34. Strefy ochrony uzdrowskowej „A” i „B” w mieście Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

5.3.2. Obszary wodne

Gmina leży nad samym brzegiem Zalewu Kamieńskiego, nad rzeką Dziwną, przy wschodnim ujściu Odry do Bałtyku - na trasie Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. Przez Gminę przepływają 4 rzeki: Wołczenica, Grzybnica, Świniec, Niemica, a do wód śródlądowych zaliczane jest jeszcze jezioro Śniatowskie. Wszystko to predysponuje obszar Gminy, jako cel zwolenników aktywnego wypoczynku – uprawiać można żeglarstwo, kajakarstwo i windsurfing. Naturalnie, wodne obszary Gminy to również raj dla miłośników wędkarstwa. Zaś teren przy Zalewie jest w dużej mierze zagospodarowany, przystosowany do funkcji spacerowej.

Marina Kamień Pomorski - Aleja Mistrzów Żeglarstwa - inwestycja zrealizowana w ramach Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego, współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Kamieńska nowa marina to prawdziwy raj dla miłośników sportów wodnych. Doskonałe warunki wietrzne Zalewu Kamieńskiego, bliska odległość od Bałtyku, rozbudowana baza czynią to miejsce godnym polecenia ośrodkiem żeglarstwa. Przystań jachtowa usytuowana w urokliwym sąsiedztwie Starego Miasta dysponuje 240 miejscami postojowymi na wodzie oraz trzema hangarami do zimowania jachtów. Obiekt posiada pełne nowoczesne zaplecze socjalne (toalety, natryski, kuchnia, pralnia, suszarnia, kawiarnia) oraz techniczne (warsztat mechaniczno-szkutniczy, postumenty z wodą i energią

elektryczną na kejach, odbiór nieczystości). Na miejscu znajduje się również wypożyczalnia sprzętu wodno-rekreacyjnego, czarter jachtów, organizacja rejsów po Zalewie.

Zachodniopomorski Szlak Żeglarski stanowi duży potencjał dla Kamienia Pomorskiego - warunki wietrzne zalewu oraz stale udoskonalana baza sprawiają, że Kamień Pomorski to obecnie prężny ośrodek żeglarstwa regatowego w Polsce, gdzie odbywa się coraz więcej ważnych imprez żeglarskich o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. Miasto wraz z przystanią żeglarską uhonorowane zostało Nagrodą Przyjaznego Brzegu.

5.3.3. Ścieżki dydaktyczne, rowerowe i szlaki turystyczne piesze

Malownicze położenie Gminy, nieskażona przyroda oraz bogate dziedzictwo historyczne zachęcają do podejmowania różnego rodzaju wypraw turystycznych - pieszo, rowerem, czy też kajakiem. Na terenie Kamienia Pomorskiego wyznaczone są cztery szlaki turystyczne:

- ⇒ Szlak Świętego Jakuba (Kamieński odcinek Szlaku św. Jakuba jest częścią Pomorskiej Drogi św. Jakuba, która stanowi fragment Drogi św. Jakuba (Camino de Santiago).
- ⇒ Gotyk ceglany (Szlak ten łączy kulturowe dziedzictwo kilkudziesięciu miast Danii, Niemiec i Polski – na trasie są obiekty zabytkowe miasta noszące znamiona gotyku).
- ⇒ Szlak czarny – „Do Królewskiego Głazu” (Szlak ma charakter liniowy. Prowadzi z Kamienia Pomorskiego, z rejonu dworca PKP przez Królewski Głaz, od którego pochodzi nazwa miasta, do Chrząszczewa.).
- ⇒ Szlak niebieski - „Szlak nad Bałtykiem i Zalewem Szczecińskim” (odnowiony i przebudowany w 2013 roku szlak – na trasie są zabytki oraz piękne widoki na Zalew Kamieński oraz cieśninę Dziwną).

Trasy rowerowe o zróżnicowanej długości prowadzą po najbliższej okolicy Kamienia Pomorskiego. Natomiast trasy spacerowe w mieście umożliwiają zapoznanie się z lokalnymi zabytkami.

5.3.4. Zabytki

Na pierwszym planie wśród obiektów zabytkowych wskazać należy zespół katedralny w Kamieniu Pomorskim – jeden z trzech w województwie, ustanowiony w 2005 roku przez Prezydenta RP – Pomnik Historii⁵⁵.

Ponadto, w Rejestrze zabytków województwa Zachodniopomorskiego⁵⁶, prowadzonym przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie, figuruje 46 obiektów zlokalizowanych na terenie Gminy Kamień Pomorski:

LP	Miejscowość	Obiekt	Nr rej.
1	Benice	pałac	211
2	Benice	park dworski	211
3	Borzysław	park dworski	1368
4	Giżkowo	park dworski	800
5	Górki	kościół M B Częstochowskiej	1342
6	Górki	park dworski	1363
7	Jarszewo	kościół Narodzenia NMP	1341
8	Kamień Pomorski	relikty średniowiecznego kościoła	1289
9	Kamień Pomorski	obwarowania miejskie	330
10	Kamień Pomorski	teren Starego Miasta i osiedla katedralnego	1236

⁵⁵ Dz.U. nr 167 z 2005 r., poz. 1401

⁵⁶ Źródło: <http://wkz.bip.alfatv.pl/unzip/11.dhtml> [dostęp: 05.2022]

LP	Miejscowość	Obiekt	Nr rej.
11	Kamień Pomorski	kamienica, ul. Gryfitów 1	1349
12	Kamień Pomorski	kuria dziekana, pl. Katedralny 4	1345
13	Kamień Pomorski	kanonia, pl. Katedralny 1	1354
14	Kamień Pomorski	kościół Wniebowzięcia NMP	1347
15	Kamień Pomorski	pałac biskupi, pl. Katedralny 7	1350
16	Kamień Pomorski	kościół św. Jana Chrzciciela (konkatedra)	1343
17	Kamień Pomorski	ratusz	1355
18	Kamień Pomorski	malowidła ścienne w skarbcu katedralnym	188
19	Kamień Pomorski	kościół św. Mikołaja	1348
20	Kamień Pomorski	szkoła, pl. Katedralny 5	137
21	Kamień Pomorski	sąd i areszt, ul. Kościuszki 13	142
22	Kamień Pomorski	plebania, pl. Katedralny 8	141
23	Kamień Pomorski	kamienica, ul. Gryfitów 11	1353
24	Kamień Pomorski	kamienica, ul. Gryfitów 12	1351
25	Kamień Pomorski	kamienica, ul. Gryfitów 13	1352
26	Kamień Pomorski	dom zakrystiana, pl. Katedralny 9	1346
27	Miłachowo	dwór	1083
28	Miłachowo	park dworski	1017
29	Połchowo	teren osiedla wraz z przyległą wyspą	104
30	Rarwino	dwór	909
31	Rarwino	park dworski	909
32	Sibin	park dworski	1361
33	Sibin	kościół Chrystusa Króla	1360
34	Strzeżewko	dwór	1359
35	Strzeżewko	park dworski	1359
36	Strzeżewo	park dworski	356
37	Strzeżewo	dwór	356
38	Strzeżewo	teren osiedla	105
39	Śniatowo	park dworski	1365
40	Świniec	park dworski	1358
41	Trzebieszewo	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP	1357
42	Trzebieszewo	park dworski	1959
43	Wrzosowo	dwór	1356
44	Wrzosowo	park dworski	1356
45	Wrzosowo	chałupa nr 40	1354
46	Żółcino	park dworski	1364

Tabela 43. Wykaz obiektów Gm. Kamień Pomorski wpisanych do rejestru zabytków

Źródło: na podstawie Rejestru zabytków województwa Zachodniopomorskiego

Turystyka stanowi ważny dział rozwojowy województwa, powiatu oraz Gminy Kamień Pomorski. Planowane wykorzystanie potencjału Gminy (w tym przede wszystkim turystyki pieszej, rowerowej oraz rekreacji bazującej na sportach wodnych – m.in. żeglarstwo), a co za tym idzie aktywizacja miejscowej ludności i spadek bezrobocia można uznać za odzwierciedlenie celów i ogólnej polityki województwa zachodniopomorskiego. W działaniach Gminy uwidacznia się m.in. rozwój turystyki aktywnej i specjalistycznej - w tym wodnej, uzdrowiskowej i ekoturystyki. Rozwojowi sprzyja bogactwo walorów przyrodniczych i turystycznych, które wpływają na atrakcyjność regionu. Ponadto dostrzega się potrzebę jak najpełniejszego wykorzystania akwenów i potencjału Szlaku Żeglarskiego. Kamień Pomorski systematycznie rozwija infrastrukturę związaną z turystyką wodną. Dzięki temu już teraz jest rozpoznawalny wśród żeglarzy z Polski i zagranicy.

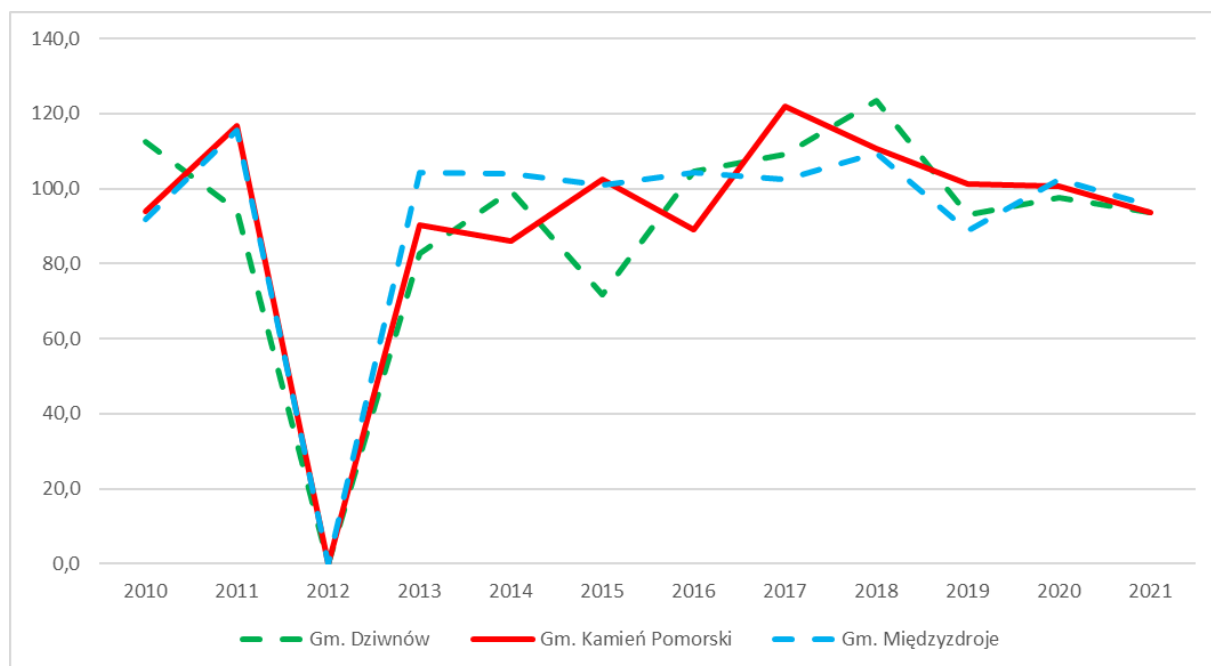
5.4. Ruch turystyczny

Dla scharakteryzowania ruchu turystycznego w Gminie Kamień Pomorski (także w ujęciu przekrojowym w powiecie) wybrano dwie zmienne, dla których dostępne są dane statystyczne na poziomie gminy:

- dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych
- turyści zagraniczni (nierezydenci) oraz udzielone im noclegi

Badanie dynamiki liczby miejsc noclegowych, ukazujące zmianę tej wielkości w czasie - rok poprzedni = 100, przeprowadzono przekrojowo w odniesieniu do gmin powiatu kamieńskiego. Przyjęto czasokres 12 lat: od 2010 do 2021 r., mając na uwadze ewidentne spadki wskaźników w turystyce w związku z ograniczeniami pandemicznymi w latach 2020-2021. Ponadto, ze względu na nienaturalne zaburzenia w przebiegu badanej zmiennej dla gmin: Golczewo i Wolin, gminy te wyłączone z analizy (dla gminy Świerzno brak danych).

Ogólny przebieg zmian w liczbie całorocznych miejsc noclegowych w gminach Kamień Pomorski, Dziwnów oraz Międzyzdroje jest podobny dla wszystkich jednostek – charakteryzuje się stromym spadkiem w latach 2011-2012, następnie dynamicznym odbiciem w okresie 2012-2013, by potem w sposób nieregularny wzrastać do lat 2017-2018 oraz zacząć opadać w latach kolejnych.

Wykres 14. Dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych w powiecie kamieńskim w latach 2010-2021
Źródło: na podstawie GUS BDL [dostęp: 06.2022]

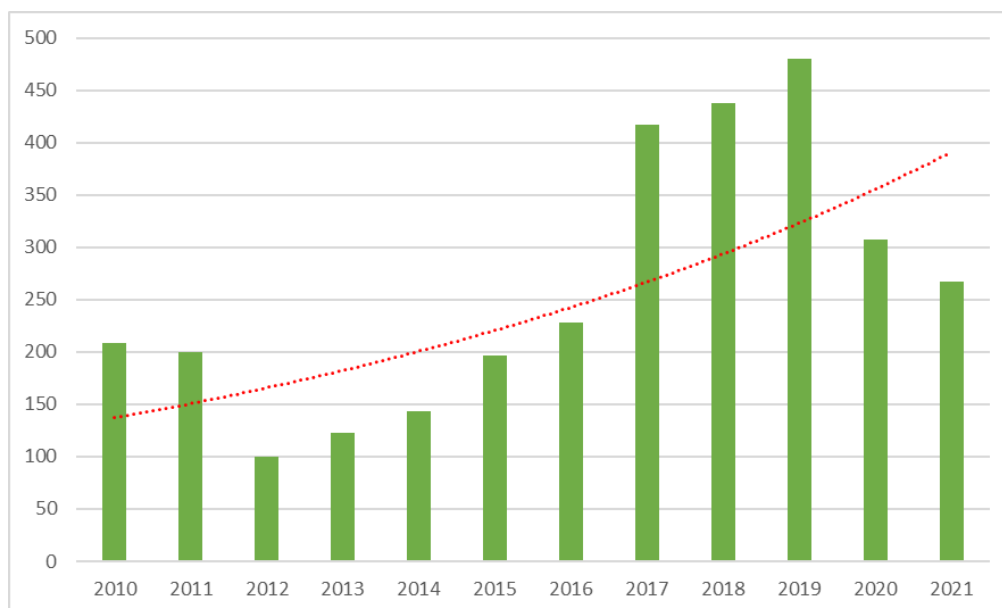
Podsumowując powyższy wykres należy stwierdzić, że dynamika podaży miejsc noclegowych w Gminie Kamień Pomorski nie odbiega w wyraźny sposób od gmin, które określić można jako zdecydowanie bardziej nadmorskie, tj. Dziwnów i Międzyzdroje, co świadczy o co najmniej wyrównanym tempie zmian (pozytywnych i negatywnych) zachodzących na omawianym obszarze.

W kolejnym badaniu, opartym na liczbie turystów zagranicznych oraz liczbie udzielonych im noclegów, oszacowano obie zmienne pod kątem krajów pochodzenia ujętych w statystyce turystów. W badanym okresie 2010-2021, w obu kategoriach uwidacznia się całkowita dominacja Niemiec, jako kraju generującego największy ruch turystyczny wśród turystów zagranicznych.

w latach 2010-2021			
Kraj	Liczba turystów	Kraj	Liczba noclegów
Niemcy	2205	Niemcy	8304
Dania	156	Szwecja	773
Szwecja	150	Dania	490
Niderlandy	52	Ukraina	365
Ukraina	51	Niderlandy	289
Wlk. Brytania	47	Wlk. Brytania	255
Francja	45	Francja	187
Włochy	44	Włochy	142
Czechy	43	Irlandia	133
Norwegia	35	Norwegia	119

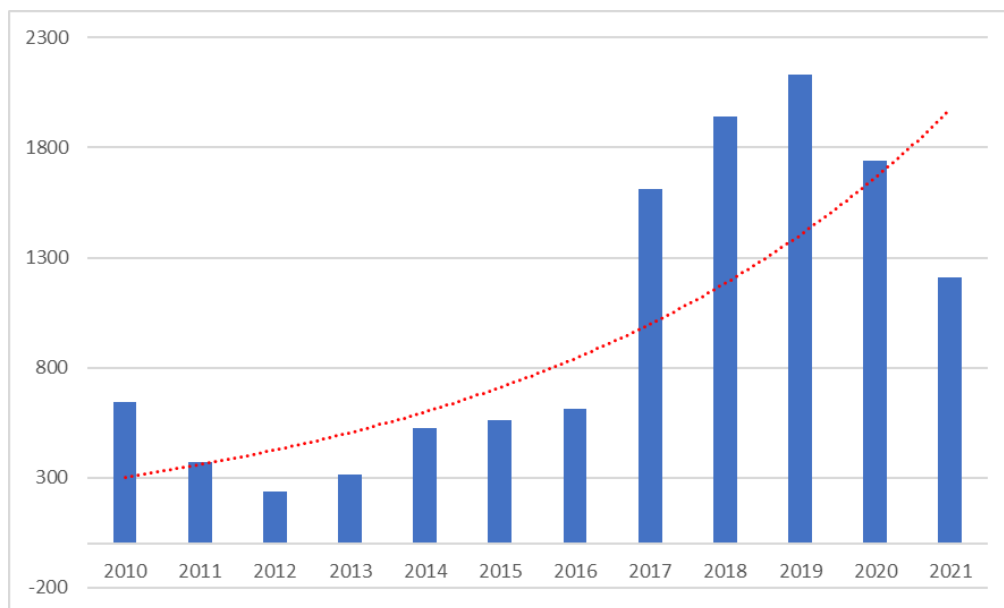
Tabela 44. Liczba turystów zagranicznych oraz noclegów w Gm. Kamień Pomorski wg krajów (I.2010-2021)
Źródło: na podstawie GUS BDL [dostęp: 06.2022]

Powyższe dane rozłożone na osi czasu bez uwzględniania kraju pochodzenia wskazują na trend wznoszący, nabierający znacznie na dynamice wzrostu w latach 2017-2019. Zgodnie jednak z przewidywaniami, w latach 2020-2021 wyraźnie zaznaczył się trend spadkowy, związany z restrykcjami pandemicznymi dotyczącymi swobody podróżowania. Mimo to, naniesiona na cały 12-letni okres linia trendu ma wyraźny charakter wzrostowy.

Wykres 15. Liczba turystów zagranicznych w Gm. Kamień Pomorski w latach 2010-2021
Źródło: na podstawie GUS BDL [dostęp: 05.2022]

Tendencja nawet wyraźniej progresywna widoczna jest w liczbie udzielonych noclegów osobom z zagranicy:

Wykres 16. Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym w Gm. Kamień Pomorski w latach 2010-2021
Źródło: na podstawie GUS BDL [dostęp: 05.2022]

5.5. Sport i rekreacja wraz z infrastrukturą

Instytucją wiodącą w zaspokajaniu potrzeb sportowo-rekreacyjnych mieszkańców Gminy Kamień Pomorski jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kamieniu Pomorskim. Podstawowym celem działania ośrodka jest, zgodnie z brzmieniem §3⁵⁷ Statutu, „*prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej potrzeby sportowe i rekreacyjne mieszkańców oraz promocja Gminy poprzez sport*”. Realizacja przypisanego celu odbywa się przede wszystkim na obiektach stanowiących bazę MOSiR:

- Hala Widowiskowo-Sportowa (ul. Wolińska 9, Kamień Pom.)
- Stadion Miejski (ul. Wolińska 1, Kamień Pom.)
- kompleks boisk „Orlik 2012” (ul. Wolińska 9, Kamień Pom.)

Upowszechnianiem i rozwojem sportu i rekreacji w Gminie zajmują się również działające na jej terenie różnorodne organizacje. Zgodnie z danymi Ewidencji Klubów Sportowych oraz Stowarzyszeń Kultury Fizycznej nie prowadzących działalności gospodarczej, prowadzonej i udostępnianej przez Starostę Kamieńskiego⁵⁸, na obszarze Gminy Kamień Pomorski w 2022 r. zarejestrowanych było 18 takich podmiotów:

LP	Nazwa organizacji	Siedziba
1	Uczniowski Klub Sportowy "Herkules"	Kamień Pom.
2	Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy "Gryf"	Kamień Pom.
3	Uczniowski Klub Sportowy przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych	Kamień Pom.
4	Uczniowski Klub Sportowy "Wrzos"	Wrzosowo
5	Uczniowski Klub Sportowy "Czarny Koń"	Kamień Pom.
6	Uczniowski Klub Sportowy "Szczerbiec"	Kamień Pom.
7	Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe	Kamień Pom.

⁵⁷ Źródło: <http://www.mosirkamienpom.naszbiop.pl/statut> [dostęp: 05.2022]

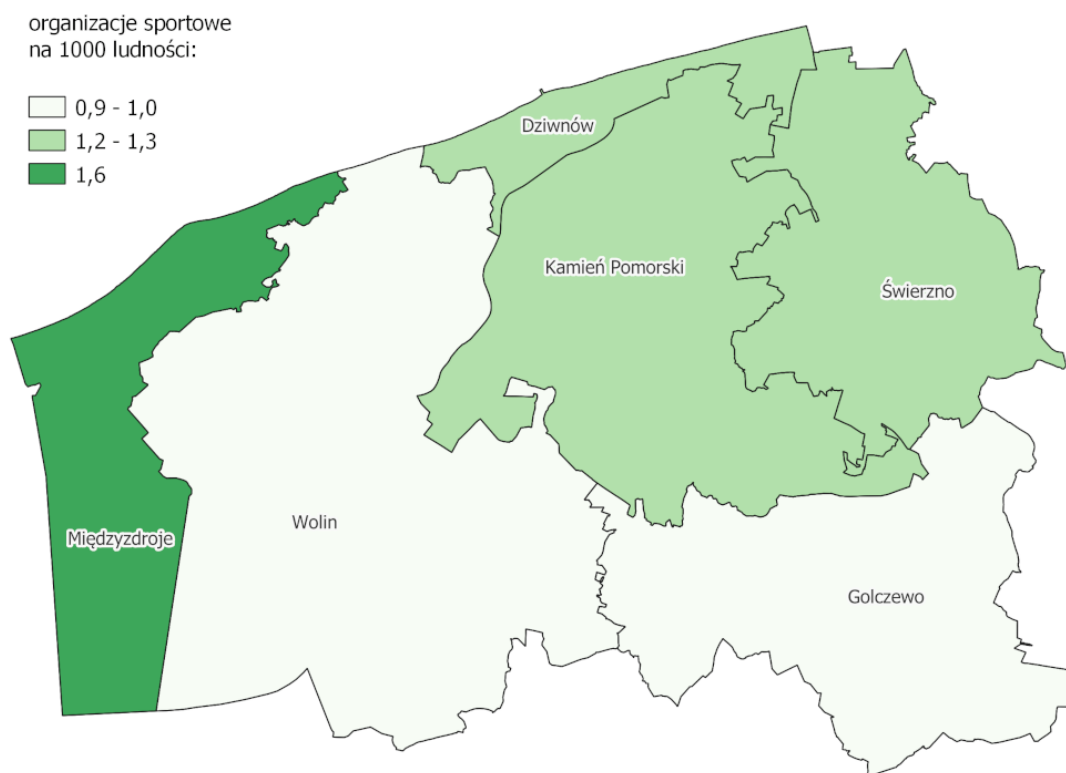
⁵⁸ Źródło: <https://bip.powiatkamienski.pl/strona/starostwo-powiatowe-organizacja-starostwa-wydzialy-samodzielne-stanowiska-wydzial-edukacji-8> [dostęp: 05.2022]

LP	Nazwa organizacji	Siedziba
8	Klub Jeździecki "Kair Wrzosowo"	Wrzosowo
9	Klub Wodniacki "Navigus"	Kamień Pom.
10	Klub Tańca Sportowego "Focus"	Kamień Pom.
11	Powiatowy Klub Tenisa Ziemnego "Głaz Królewski"	Kamień Pom.
12	Stowarzyszenie Młodzieżowy Klub Żeglarski "Opti"	Kamień Pom.
13	Stowarzyszenie "Klub Biegacza Kamień Pomorski"	Kamień Pom.
14	Kamieński Klub Motoryzacyjny	Mokrawica
15	Klub Karate "Tokaido"	Kamień Pom.
16	Stowarzyszenie Klub Jeździecki CARIS	Kamień Pom.
17	Stowarzyszenie Energy Gold Team	Kamień Pom.
18	UKS Kamieńskie Rakiety	Kamień Pom.

Tabela 45. Wykaz organizacji sportowych w Gm. Kamień Pomorski

Źródło: na podstawie Ewidencji Klubów Sportowych oraz Stowarzyszeń Kultury Fizycznej (patrz: przypis)

Liczba klubów i stowarzyszeń sportowych w ujęciu wskaźnikowym (na 1000 ludności) w przekroju powiatowym sytuuje Gminę Kamień Pomorski na drugiej pozycji ex aequo z Gminą Dziwnów, a za liderem – Gminą Międzyzdroje – różnice wewnątrzpowiatowe w czołówce zestawienia są jednak niewielkie, gdyż pierwszą i drugą pozycją dzieli zaledwie 0,3 pkt.

Mapa 35. Liczba klubów i stowarzyszeń sportowych na 1000 ludności w gminach powiatu kamieńskiego w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne

6. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

6.1. Studium i plany miejscowe

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP) sporządzany jest dla całego obszaru gminy, określając w sposób ogólny politykę przestrzenną i lokalne zasady zagospodarowania. Studium stanowi pewnego rodzaju zobowiązanie samorządu do realizacji określonej polityki przestrzennej gminy i zawiera zbiór ogólnych wytycznych — wynikających z polityki przestrzennej i obowiązujących przepisów — dla planów miejscowych, których zgodność z zapisami studium jest wymogiem ustawowym.

Obecnie obowiązujące SUiKZP gminy zostało przyjęte uchwałą nr XLVI/592/13 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 23 sierpnia 2013 r. Stanowi ono aktualizację studium uchwalonego uchwałą nr XXXIV/349/98 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 04 czerwca 1998 r., który to dokument, pomimo licznych późniejszych jego zmian, stał się mocno zdezaktualizowany.

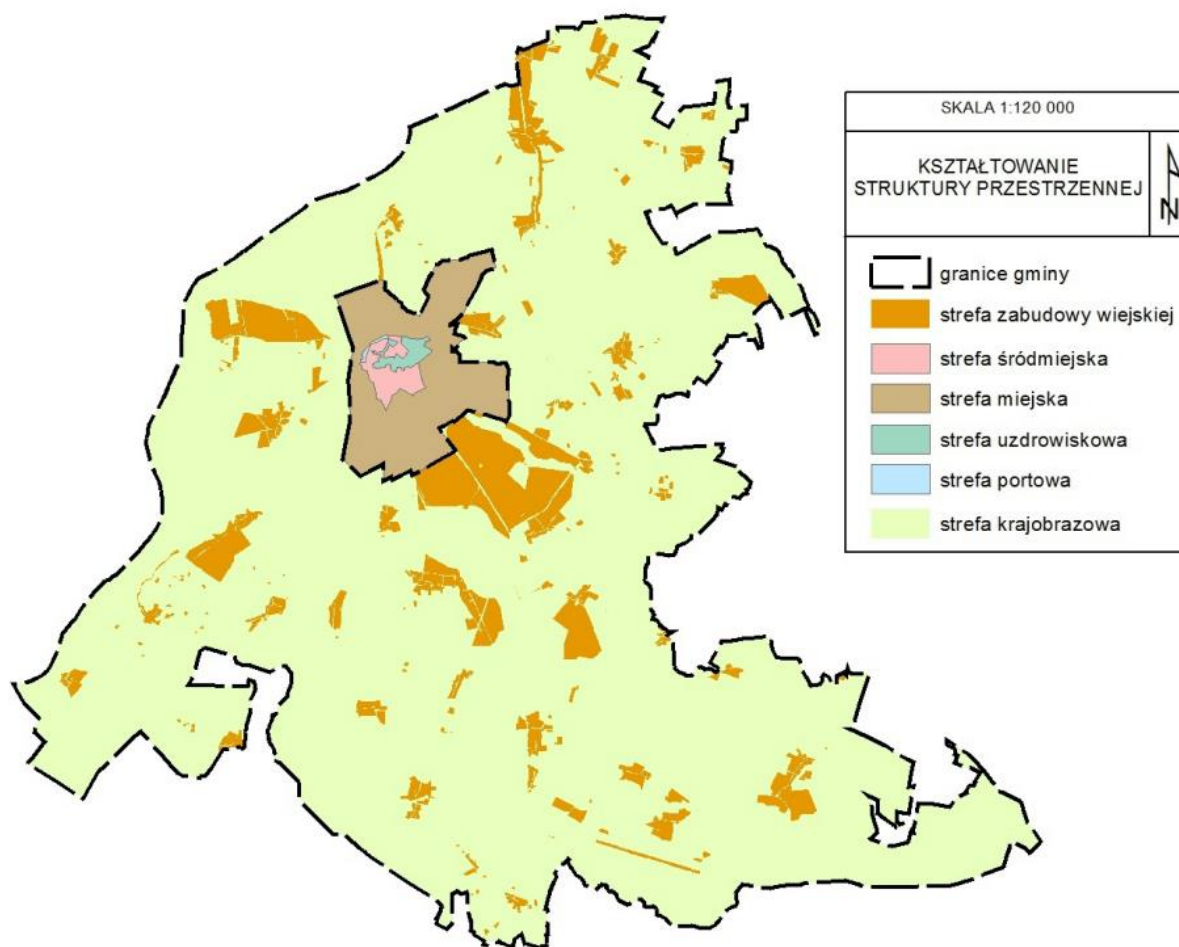
Zgodnie z treścią ww. dokumentu, w celu określenia kierunków rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy, przyjęto:

- zasadę zrównoważonego rozwoju, jako generalny kierunek działań, oraz
- zasadę kontynuacji cech istniejącego zainwestowania w zakresie funkcji oraz parametrów kształtowania zabudowy uwzględniając zidentyfikowane tendencje rozwojowe oraz potrzeby transformacji funkcjonalnych obszarów.

W celu czytelnego ukształtowania przestrzeni Miasta i Gminy Kamień Pomorski w Studium wyodrębniono dwa podstawowe obszary: miasta i gminy z wydzielonymi strefami w obszarach, odzwierciedlające charakterystyczny układ przestrzenny:

1. **Miasto Kamień Pomorski**, w tym podstrefy:
 - 1.1. **strefa śródmiejska** – historyczna – której znaczna część znajduje się w granicy strefy „B” - ochrony historycznego układu urbanistycznego.
 - 1.2. **strefa miejska** – obejmuje obszary w granicach administracyjnych miasta wraz z ekstensywną zabudową wielorodzinną, zabudową jednorodziną, zabudową zagrodową, usługową i produkcyjną. Jest to teren rozwoju zabudowy.
 - 1.3. **strefa uzdrowiskowa** – obejmująca strefę „A” ochrony uzdrowiskowej ze zlokalizowanymi w niej zakładami i urządzeniami uzdrowiskowymi
 - 1.4. **strefa portowa** – obejmująca teren portu morskiego w Kamieniu Pomorskim
2. **Gmina Kamień Pomorski**, w tym 2 podstrefy:
 - 2.1. **strefa zabudowy wiejskiej – jednorodzinnej z usługami, zagrodowej i produkcji** – kontynuacji (porządkowania) i rozwoju (nowej) zabudowy; to przestrzenie o wyraźnie ukształtowanej strukturze, bądź przewidziane pod rozwój nowej zabudowy mieszkalnej, mieszkalno-usługowej, zagrodowej i produkcji.
 - 2.2. **strefa krajobrazowa** – to obszary o atrakcyjnym krajobrazie, bardzo dobrych warunkach przyrodniczych, które należy chronić przed uciążliwością (hałasem, intensywnym ruchem itp.).

Rozmieszczenie wyodrębnionych w Studium stref przedstawia plansza poniżej:

Mapa 36. Strefy kształtowania przestrzeni Gminy wyodrębnione w SUIKZP Miasta i Gminy Kamień Pomorski
Źródło: SUIKZP Miasta i Gminy Kamień Pomorski (str. 76)

Kluczowym, prawnym instrumentem zapewnienia ładu przestrzennego oraz systemowo ujmowanej zasady zrównoważonego rozwoju jest również władztwo planistyczne gminy, przejawiające się m.in. w prerogatywie uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (z wyjątkiem morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz terenów zamkniętych). Na terenie Gminy Kamień Pomorski funkcjonuje obecnie 19 takich planów, których zestawienie (w kolejności ich przyjmowania) przedstawia tabela poniżej:

Data uchwały	Nr chwały	Nazwa planu	Oznaczenie
1998-06-18	XXXV/361/98	Chrząszczewo	010
2000-06-29	XVI/159/2000	tereny przy ul. Wolińskiej obr. 6 w Kamieniu Pomorskim	004
2000-06-29	XVI/159/2000	tereny przy ul. Topolowej obr. 6 w Kamieniu Pomorskim	003
2001-05-24	XXVI/244/2001	Cmentarz Komunalny	012
2001-05-24	XXVI/245/2001	tereny na wschód od dr. Wrzosowo-Dziwnówek obr. Wrzosowo	005
2001-05-24	XXVI/247/2001	Makuszyńskiego tereny przy ul. Orzeszkowej obr. 5 w Kamieniu Pomorskim	002

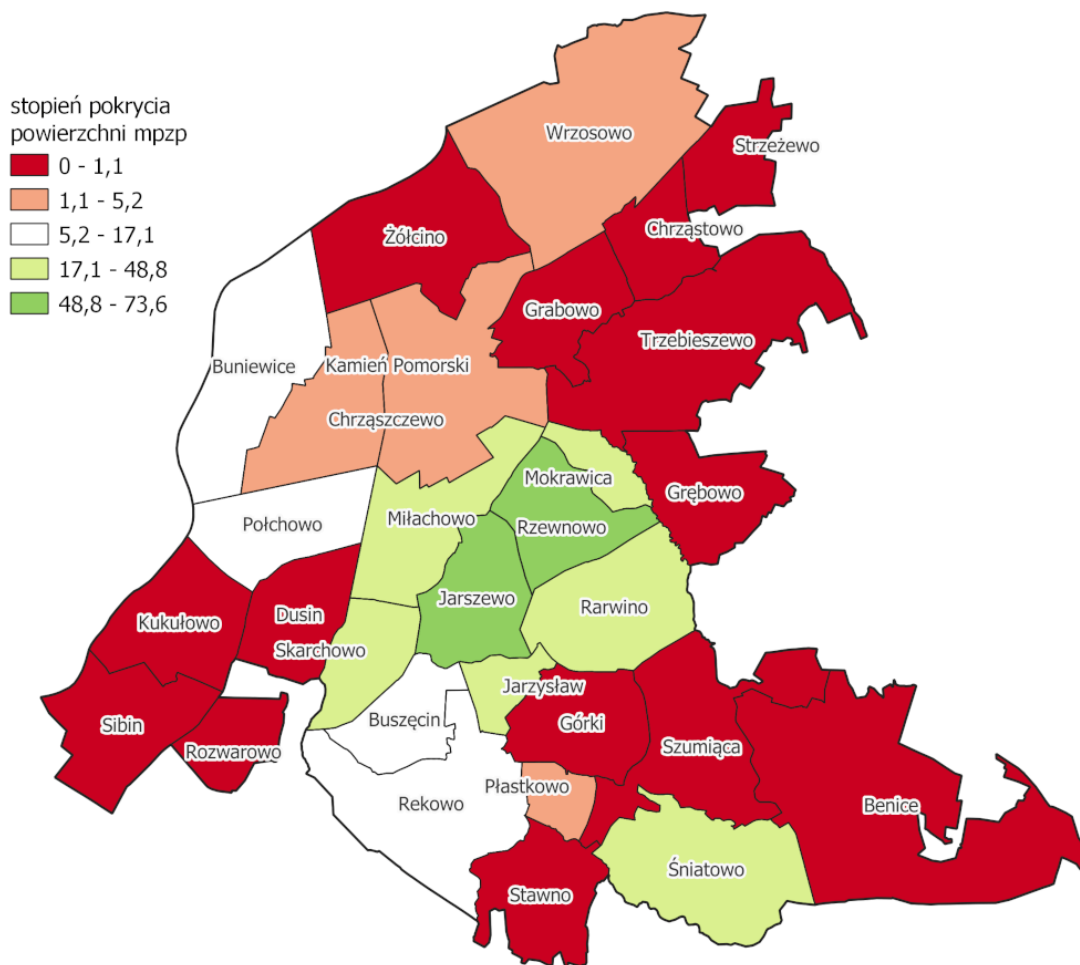
Data uchwały	Nr chwały	Nazwa planu	Oznaczenie
2001-05-24	XXVI/246/2001	Dz. nr 253, 254, 255, 256 obr. 6 przy ul. Wolińskiej w Kamieniu Pomorskim	001
2001-08-30	XXVIII/267/2001	Dz. Nr 32/1÷32/54 Obr. Radawka	006
2002-04-25	XXXV/328/2002	Dz. Nr 1/2, 1/3, 1/5, 75 i cz. 76 obr. Radawka	007
2002-12-12	III/26/2002	Dz. Nr 86/1÷10 i 86/12÷16 obr. Śniatowo Dz. Nr 19 i 20 obr. Giżkowo Dz. Nr 145 i 149 obr. Płastkowo (lotnisko)	008
2003-04-17	XVII/93/2003	Obręb Wrzosowo (kolonia)	013
2004-02-05	XIII/144/04	Połchowo	009
2008-12-19	XXXIV/249/08	Tereny w północnej i zachodniej części obrębu Buniewice (ze zm. XXXIV/250/08)	014
2009-09-25	XLVII/339/09	Wiatraki Jarszewo	016
2010-03-26	LIII/422/10	Półwysep Żółciński	015
2011-02-25	VI/40/11	Kamieńska Strefa Aktywności Gospodarczej	017
2011-05-27	IX/106/11	Marina, dawny Camping	018
2012-11-30	XXXV/462/12	Wrzosowo N	011
2013-02-22	XXXIX/527/13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru i terenu górniczego „Rekowo”	019

Tabela 46. Wykaz obowiązujących mpzp Gminy Kamień Pomorski

Źródło: na podstawie rejestru: <https://integracja.gugik.gov.pl/mpzp/> (dostęp: 05.2022)

Łączna powierzchnia objęta ww. planami wynosi 25,36 km², co stanowi zaledwie 12,16% omawianego obszaru.

Analiza przestrzenna mpzp względem jednostek administracyjnych Gminy wskazuje natomiast na bardzo duże zróżnicowanie wskaźnika gęstości planów, liczonego jako udział procentowy w powierzchni każdego z sołectw oraz obszaru miejskiego.

Mapa 37. Procentowy udział mpzp w powierzchni sołectw Gminy Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

W podsumowaniu warto zwrócić uwagę na fakt, iż zgodnie z art. 32 ust. 2 i 3 w związku z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [t.j. Dz.U. 2022 poz. 503], Burmistrz w celu oceny aktualności studium i planów miejscowych dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym z uwzględnieniem decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego. W październiku 2018 r. opracowana została „Analiza aktualności opracowań planistycznych dla Gminy Kamień Pomorski”⁵⁹. We wnioskach końcowych stwierdzono m.in.:

- ❖ W odniesieniu do SUIKZP: „Uchwalone w 2013 roku studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy, jest częściowo nieaktualnym dokumentem głównie ze względu na zmiany jakie weszły w przepisach prawa polskiego. Dokument jakim jest bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę analizuje zmiany społeczne, demograficzne oraz określa stan polityki przestrzennej w gminie i jego możliwości rozwojowe. Po dokonaniu analizy stwierdza się potrzebę zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.”
- ❖ W odniesieniu do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:
 - 17 mpzp uznano za aktualne i zgodne z zasadniczymi kierunkami zawartymi w Studium,

⁵⁹ Źródło: <https://bip.kamienpomorski.pl/rada/uchwaly/2019/25/192> [dostęp: 05.2022]

- plan 010 "Chrzążczewo" wymaga aktualizacji i dostosowania do obowiązującego prawodawstwa,
- plan 012 "Cmentarz Komunalny" wymaga doprowadzenia do zgodności ze studium.

6.2. Struktura osadnicza

Zgodnie ze stanem na dzień 01.01.2022 rejestr TERYT w obrębie katalogu SIMC⁶⁰ wykazuje 43 jednostki osadnicze, w tym: 1 miasto, 29 wsi, 6 osad, 4 przysiółki oraz 3 kolonie.

miejsowość	rodzaj	miejsowość	rodzaj	miejsowość	rodzaj	miejsowość	rodzaj
Benice	wieś	Giżkowo	osada	Mokrawica	wieś	Śniatowo	osada
Borucin	wieś	Górki	wieś	Płastkowo	wieś	Stawnik	przysiółek
Borzysław	kolonia	Gościsław	przysiółek	Połchowo	wieś	Stawno	wieś
Buniewice	wieś	Grabowo	wieś	Radawka	wieś	Strzeżewko	wieś
Buszęcin	wieś	Grębowo	wieś	Rarwino	osada	Strzeżewo	wieś
Chrzążtowo	wieś	Jarszewo	wieś	Rekowo	osada	Świniec	osada
Chrzążzczewko	kolonia	Jarzysław	wieś	Rozwarowo	wieś	Szumiąca	wieś
Chrzążzczewo	wieś	Kamień Pom.	miasto	Rzewnowko	kolonia	Trzebieszewo	wieś
Ducino	wieś	Kukań	przysiółek	Rzewnowo	wieś	Wrzosowo	wieś
Dusin	wieś	Kukułowo	wieś	Sibin	wieś	Żółcino	wieś
Ganec	przysiółek	Miłachowo	osada	Skarchowo	wieś		

Tabela 47. Wykaz jednostek osadniczych Gminy Kamień Pomorski
Źródło: na podstawie systemu SIMC (dostęp: 05.2022)

Natomiast zgodnie z wykazem Urzędu Miejskiego w Kamieniu Pomorskim, obszar wiejski gminy obejmuje 29 sołectw⁶¹ (jednostek pomocniczych).

⁶⁰ SIMC (System Identyfikatorów i Nazw Miejscowości), źródło: <https://stat.gov.pl/regon-teryt/> [dostęp: 05.2022]

⁶¹ Źródło: <https://bip.kamienpomorski.pl/artukul/wykaz-soltysow-gminy-kamien-pomorski> [dostęp: 05.2022]

Mapa 38. Sołectwa Gminy Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

Na potrzeby dalszego badania struktury przyjęto, iż wyodrębnione w SUIKZP Miasta i Gminy Kamień Pomorski strefy ukształtowania przestrzeni, winny znaleźć swoje odzwierciedlenie w analizie koncentracji sieci osadniczej. Z uwagi na zakres opracowania do analizy przyjęto:

- 1) wskaźnik natężenia osadniczego, wyrażony w postaci ilorazu ogólnej liczby obiektów⁶² do powierzchni jednostki:
 - a) przyjęto, iż obszar miejski cechuje się znacznie większą wartością wskaźnika niż analogiczne wartości dla obszarów osadnictwa wiejskiego;
- 2) przestrzenna koncentracja zabudowy:
 - a) założono, iż zgodnie z literaturą przedmiotu⁶³, obszar miejski cechuje się przewagą zabudowy wielorodzinnej, natomiast tereny wiejskie zdominowane są przez zabudowę jednorodzinną.

Zestawienie tabelaryczne pierwszego ze wskaźników nie pozostawia wątpliwości w zakresie delimitacji obszaru miejskiego skoncentrowanego w Kamieniu Pomorskim – jest on 2,5 razy większy od drugiego największego wartością wskaźnika, przypisanego do Wrzosowa:

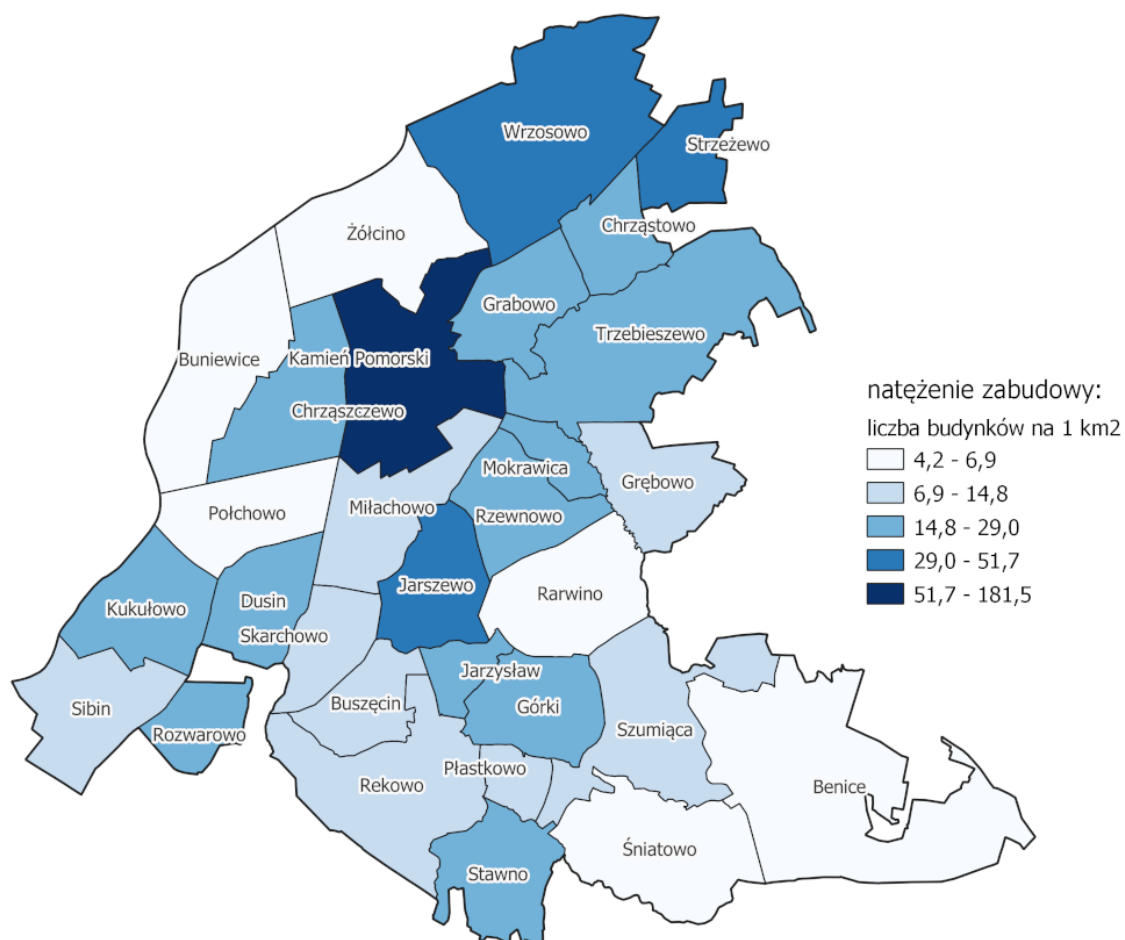
⁶² Lokalizacja obiektów, w tym rodzaj zabudowy, na podstawie danych BDOT10k

⁶³ Por. Szmytkie R., 2006, Stopień rozwoju cech miejskich w małych miastach Polski. Czasopismo Geograficzne, 77(1-2), 69-82.

LP	jednostka	wsk. gęstości	LP	jednostka	wsk. gęstości
1	Kamień Pomorski	181,47	16	Kukułowo	17,61
2	Wrzosowo	51,66	17	Grębowo	14,83
3	Jarszewo	42,80	18	Buszęcin	14,40
4	Strzeżewo	37,10	19	Skarchowo	10,32
5	Mokrawica	29,02	20	Rekowo	10,12
6	Jarzyśław	24,74	21	Sibin	9,91
7	Grabowo	24,71	22	Szumiąca	9,62
8	Rozwarowo	24,18	23	Miłachowo	9,54
9	Rzewnowo	22,05	24	Płastkowo	9,29
10	Chrząższewo	21,24	25	Rarwino	6,87
11	Trzebieszewo	21,20	26	Połchowo	6,50
12	Chrząstowo	20,54	27	Benice	6,22
13	Górki	20,29	28	Śniatowo	5,08
14	Stawno	19,43	29	Żółcino	4,56
15	Dusin	18,30	30	Buniewice	4,18

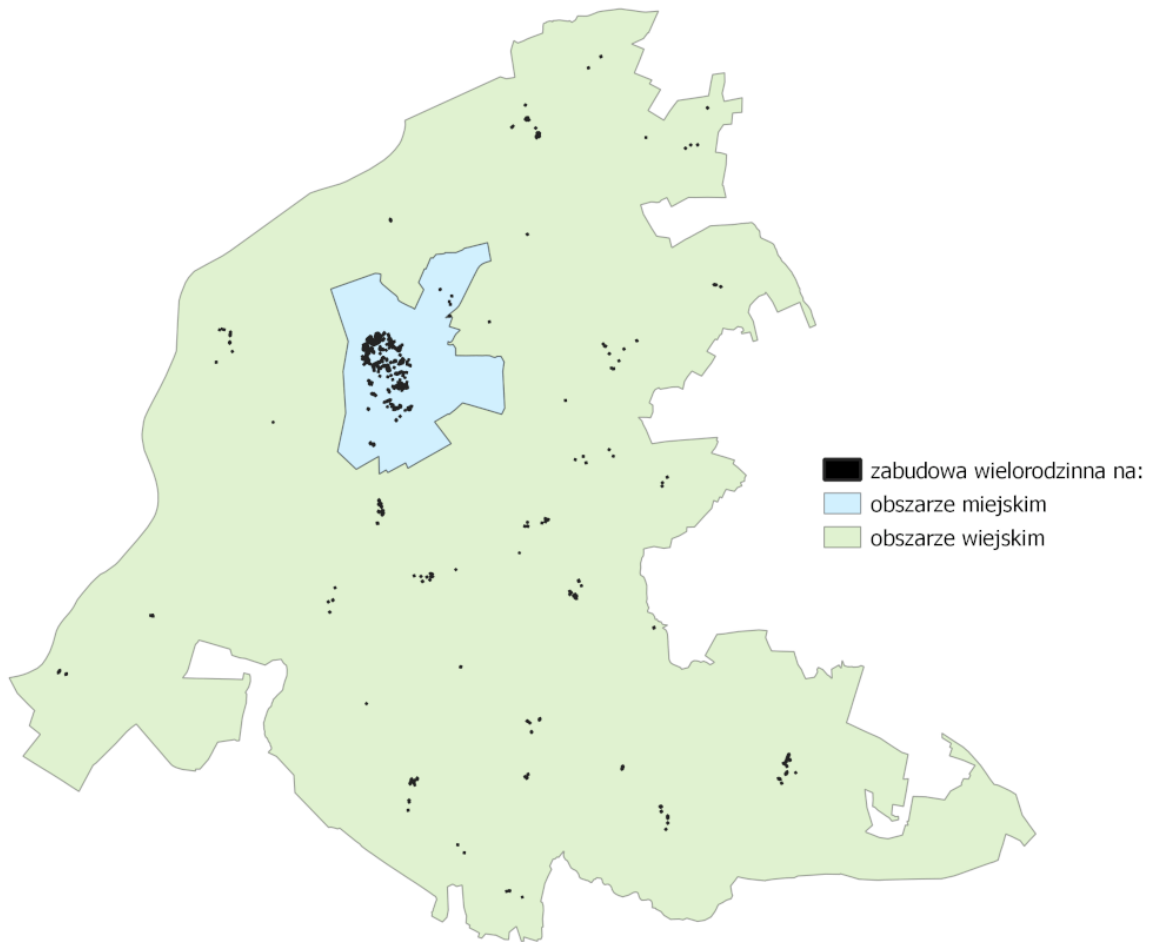
Tabela 48. Wskaźnik natężenia osadniczego jednostek osadniczych Gminy Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

Przestrzenny rozkład analizowanego wskaźnika w przedziałach gęstości przedstawia mapa poniżej:

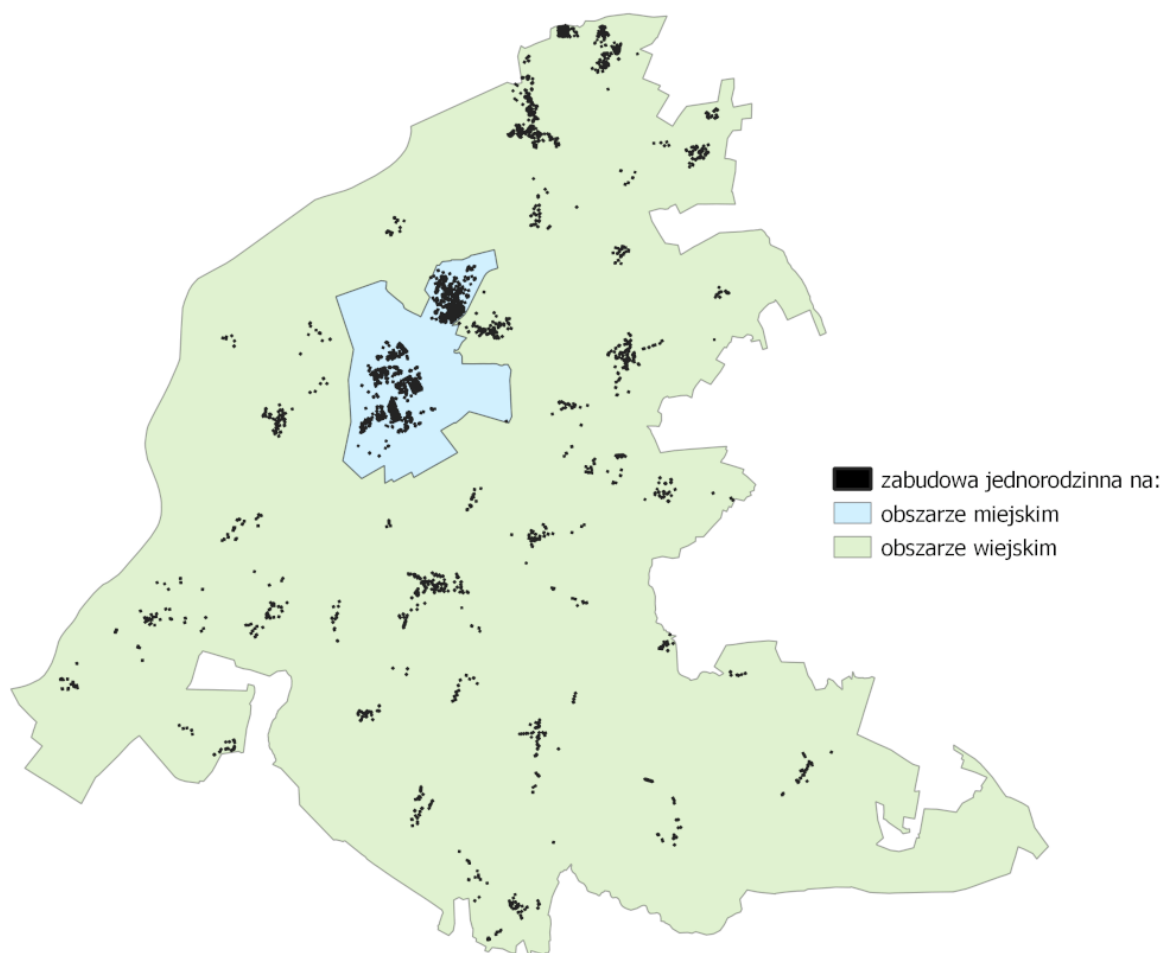
Mapa 39. Przestrzenny rozkład natężenia zabudowy w jednostkach Gminy Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

Analiza rozkładu zabudowy wielorodzinnej również wskazuje na jej dominującą koncentrację na obszarze Kamienia Pomorskiego, co ponownie determinuje go, jako teren osadnictwa miejskiego:

Mapa 40. Koncentracja zabudowy wielorodzinnej na obszarze miejskim i wiejskim Gm. Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

Analogicznie, analiza rozkładu zabudowy jednorodzinnej, generalnie delimituje (zgodnie z założeniami) obszary wiejskie, na których jej koncentracja jest dominująca, pomimo faktu dużego stopnia gęstości tego rodzaju zabudowy również na obszarze miejskim. Fakt ten może z kolei świadczyć o toczącym się aktualnie procesie suburbanizacji, charakteryzującym się koncentracją zabudowy jednorodzinnej na obrzeżach obszarów miejskich – w przypadku Kamienia Pomorskiego jest to widoczne zwłaszcza w jego północno-wschodnim krańcu.

Mapa 41. Koncentracja zabudowy jednorodzinnej na obszarze miejskim i wiejskim Gm. Kamień Pomorski.
Źródło: opracowanie własne

6.3. Obszary zintegrowanego inwestowania

Obszary zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) wyznaczone zostały w ramach realizowanej unijnej polityki spójności na lata 2014–2020. Zintegrowane inwestycje terytorialne pozwalają połączyć finansowanie z różnych osi priorytetowych jednego lub kilku programów operacyjnych do celów interwencji wielowymiarowych i międzysektorowych, zapewniając implementację zintegrowanej strategii dla określonego terytorium.

W polskiej doktrynie implementacji polityki spójności przyjęto, że zintegrowane inwestycje terytorialne będą służyć do realizacji zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, zatem odnosić się będą do miejskich obszarów funkcjonalnych.

Na obszarze województwa zachodniopomorskiego zostały wyznaczone dwa obszary realizacji ZIT⁶⁴:

- I. nr 11 / **ZIT Koszalin-Kołobrzeg-Białogard**, obejmujący gminy:
 - a. Będzino
 - b. Białogard (gm. miejska)
 - c. Białogard (gm. wiejska)

⁶⁴ Źródło: <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/inne-jednostki-przestrzenne/obszary-realizacji-zintegrowanych-inwestycji-terytorialnych-zit/> [dostęp: 04.2022]

- d. Biesiekierz
 - e. Bobolice
 - f. Dygowo
 - g. Gościno
 - h. Karlino
 - i. Kołobrzeg
 - j. Koszalin
 - k. Manowo
 - l. Mielno
 - m. Polanów
 - n. Sianów
 - o. Siemyśl
 - p. Świeszyno
 - q. Tychowo
 - r. Ustronie Morskie
- II. nr 20 / **ZIT Szczecin**, obejmujący gminy:
- a. Dobra (Szczecińska)
 - b. Goleniów
 - c. Gryfino
 - d. Kobylanka
 - e. Kołbaskowo
 - f. Nowe Warpno
 - g. Police
 - h. Stare Czarnowo
 - i. Stargard (gm. miejska)
 - j. Stargard (gm. wiejska)
 - k. Stepnica
 - l. Szczecin
 - m. Świnoujście

Jak zatem wynika z powyższego zestawienia, Gmina Kamień Pomorski nie przynależy do żadnego z obszarów zintegrowanego inwestowania, wyznaczonych w granicach województwa zachodniopomorskiego.

6.4. Obszary wykluczone z inwestowania

Podstawą wyznaczenia obszarów o specjalnych warunkach inwestowania (głównie o charakterze restrykcyjnym), poza terenami zamkniętymi (tj. obszarami szczególnymi dla bezpieczeństwa i obronności kraju), jest aktualnie ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 724), która ma znaczący wpływ na kształtowanie przestrzeni w sąsiedztwie istniejących elektrowni wiatrowych.

Zgodnie z art. 4 ww. ustawy, odległość, w której mogą być lokalizowane i budowane:

- 1) elektrownia wiatrowa – od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, oraz
- 2) budynek mieszkalny albo budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa – od elektrowni wiatrowej

- jest równa lub większa od dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowy, wliczając elementy techniczne, w szczególności wirnik wraz z łopatami (całkowita wysokość elektrowni wiatrowej).

Ponadto:

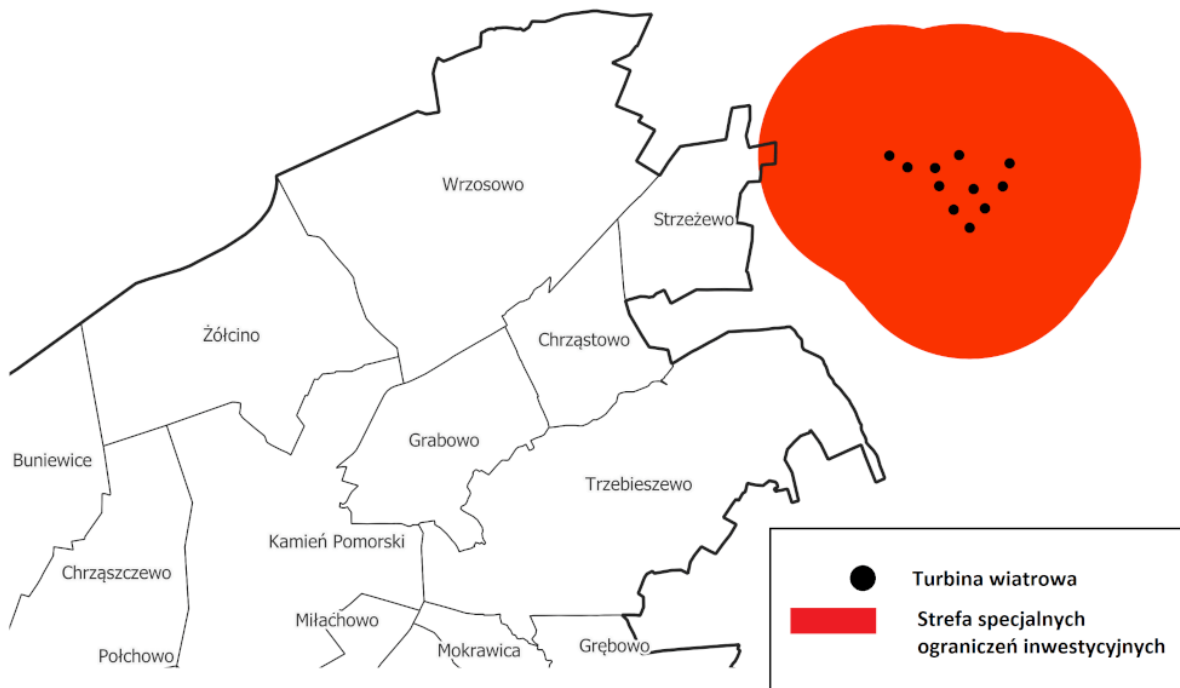
Odległość, o której mowa w ust. 1, wymagana jest również przy lokalizacji i budowie elektrowni wiatrowej od form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 i 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, 471 i 1378), oraz od leśnych kompleksów promocyjnych, o których mowa w art. 13b ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1463 i 2338), przy czym ustanawianie tych form ochrony przyrody oraz leśnych kompleksów promocyjnych nie wymaga zachowania odległości, o której mowa w ust. 1.

Z zastrzeżeniem, że:

- Odległość, o której mowa w ust. 1, nie jest wymagana przy przebudowie, nadbudowie, rozbudowie, remoncie, montażu lub odbudowie budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa.

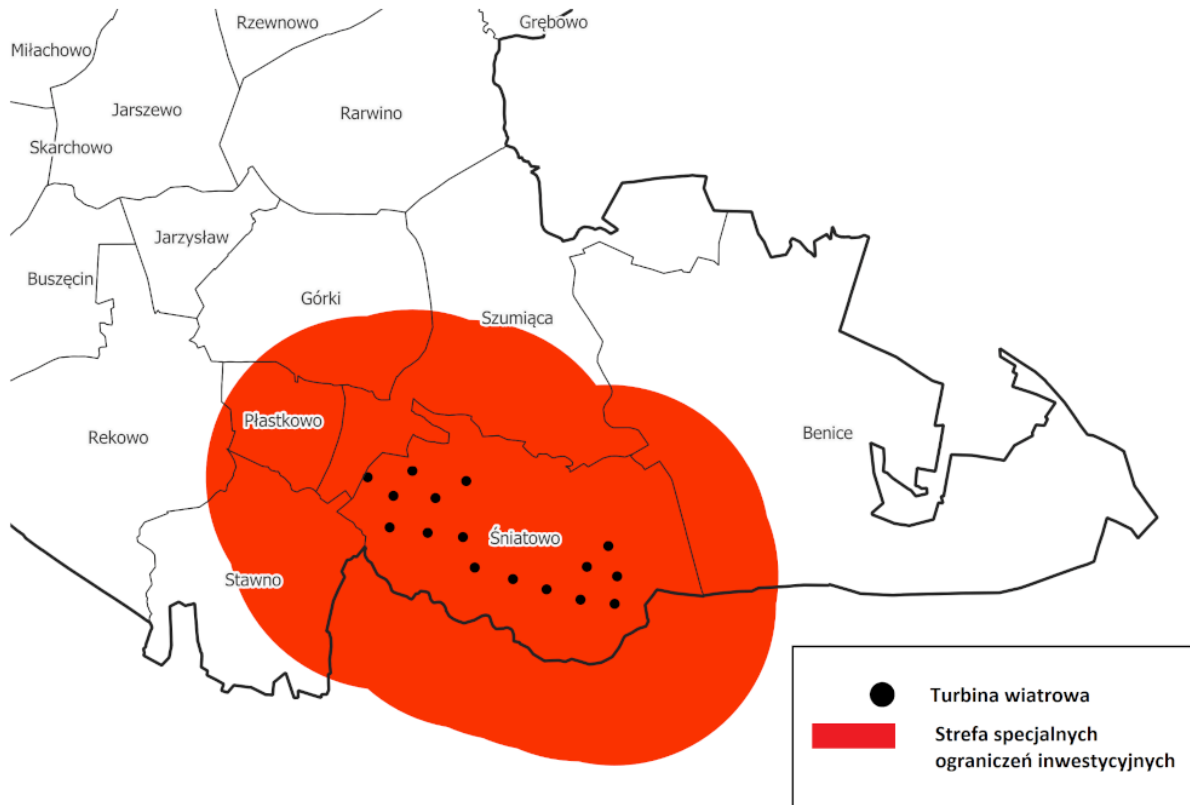
Z powyższego wynika, iż w strefie stanowiącej dziesięciokrotność wysokości elektrowni wiatrowej nie może zostać zrealizowany żaden nowy budynek mieszkalny lub taki w skład którego wchodzi funkcja mieszkalna. Zgodnie z poniższą interpretacją graficzną, dotyczy to:

1. w północno-wschodnim krańcu Gminy – niewielkiego fragmentu sołectwa Strzeżewo:

Mapa 42. Tereny ograniczone inwestycyjnie w północnej części Gm. Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

2. w południowej części Gminy – sołectwa Śniatowo w całości, znaczących fragmentów sołectw: Benice, Górki, Płastkowo, Stawno, Szumiąca oraz niewielkiego fragmentu sołectwa Rekowo:

Mapa 43. Tereny ograniczone inwestycyjnie w południowej części Gm. Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

7. Bezpieczeństwo publiczne

Na system instytucjonalny, który tworzy potencjał ochronny i realizuje zadania z obszaru bezpieczeństwa publicznego, składają się:

- wymiar sprawiedliwości;
- służby specjalne;
- służby, straże i inspekcje wyspecjalizowane w ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- służby ratownictwa i ochrony ludności;
- elementy zarządzania kryzysowego;
- służby graniczne oraz inne instytucje, których pośrednim lub bezpośrednim zadaniem jest ochrona bezpieczeństwa publicznego.

W ramach analiz przeprowadzonych w dalszej części niniejszego rozdziału skoncentrowano się na tych elementach systemu, który zdaje się w sposób najbardziej widoczny uczestniczyć w jego działaniach:

- ⇒ Państwowa Straż Pożarna
- ⇒ Policja

7.1. Państwowa Straż Pożarna

Wśród służb ratownictwa i ochrony ludności Państwowa Straż Pożarna (PSP), będąca zawodową formacją powołaną do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami pełni pierwszoplanową rolę. Należy podkreślić, iż zakres zadań PSP od czasu jej utworzenia został znacznie rozszerzony - nie ogranicza się już, jak pierwotnie, do gaszenia pożarów, ale obejmuje również organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w sytuacjach kryzysowych, w tym podczas katastrof i wypadków komunikacyjnych, budowlanych czy chemicznych.

PSP wspierana jest przez inne służby, straże i instytucje państwowe oraz przez sieć organizacji pozarządowych - szczególnie blisko współpracuje z ochotniczymi strażami pożarnymi (OSP), z których pewna część wchodzi również w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG).

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kamieniu Pomorskim, corocznie opracowuje dokument, który z uwagi na opisany powyżej zakres działań strażaków, identyfikuje i opisuje w sposób najbardziej kompleksowy katalog zagrożeń z obszaru powiatu kamieńskiego, w tym Gminy Kamień Pomorski. Poniżej przywołane opisy pochodzą z opracowanej w 2022 r. „Analizy zagrożeń na obszarze powiatu kamieńskiego”, udostępnionej przez KP PSP w Kamieniu Pomorskim na wniosek autorów „Diagnozy ...”.

7.1.1. Rodzaje zagrożeń

Do głównych rodzajów zagrożeń zaliczyć należy:

I. Rodzaj zabudowy

Istotną część zabudowy stanowią budynki wybudowane w okresie przedwojennym - są to budynki mieszkalne wielorodzinne, charakteryzujące się zwartą zabudową z palnymi dachami, sprzyjającą rozprzestrzenianiu się pożarów. Większość tych budynków wymaga remontów w celu poprawy ich stanu technicznego, a także poprawy warunków bezpieczeństwa pożarowego – zwłaszcza konstrukcji dachowych. Największe zagrożenie związane z tego typu zabudową występuje na terenach wiejskich.

Na terenie powiatu coraz większą popularnością cieszy się krycie dachów trzciną. Największe nagromadzenie budynków z tym pokryciem występuje m.in. w Gminie Kamień Pomorski - w miejscowości Rozwarowo i okolicy, gdzie ma siedzibę firma zajmująca się zbiorem trzciny i wykonywaniem dachów trzcinowych

II. Zakłady przemysłowe

Na terenie Gminy Kamień Pomorski nie występują zakłady zwiększonego ryzyka (ZZR) i zakłady dużego ryzyka (ZDR). Ze względu na specyfikę Gminy, duże zagrożenie pożarowe stanowią gospodarstwa rolne, w których znajdują się mieszalnie, suszarnie oraz magazyny.

Do najniebezpieczniejszych pożarowo zakładów w Gminie należy zaliczyć:

- kopalnie ropy naftowej – Wyspa Chrzążczewska wraz ze spedycją ropy (Jarszewo)
- zakłady przemysłu rolnego, indywidualni rolnicy oraz wielkoobszarowe gospodarstwa rolne powstałe po likwidacji państwowych gospodarstw rolnych.

III. Infrastruktura komunikacyjna i transportowa

Katastrofy komunikacyjne w transporcie drogowym, szynowym, wodnym i powietrznym mogą być przyczyną powstania skażenia chemicznego lub ekologicznego. Trasy, po których przewożone są materiały niebezpieczne:

- drogowe: Szczecin – Kamień Pomorski; rodzaj materiału: olej napędowy i benzyny,
- kolejowe: Szczecin – Kamień Pomorski; rodzaj materiału: olej napędowy L – 1,2; dwutlenek siarki; izobutanol; kwas mrówkowy; karbid; benzyny.

Ww. substancje charakteryzują się wysoką toksycznością, są łatwopalne, mogące również tworzyć mieszaniny wybuchowe a ich transport stanowi duże zagrożenie dla ludności w przypadku wypadku drogowego bądź wykolejenia cystern kolejowych i ich rozszczelnienia (w takiej sytuacji skażeniu ulegnie również środowisko naturalne).

Niektóre odcinki dróg biegną w pobliżu naturalnych cieków wodnych, co w przypadku zaistnienia zdarzenia doprowadziłoby do skażenia środowiska naturalnego. Zły stan techniczny części dróg, planowane modernizacje a także duże natężenie ruchu drogowego w sezonie letnim wpływa również na zwiększone ryzyko powstawania kolizji i wypadków z udziałem pojazdów przewożących materiały niebezpieczne.

IV. Cieki i zbiorniki wodne oraz budowle hydrotechniczne:

- a. zagrożenia związane z transportem morskim osób i towarów:

Istnieje prawdopodobieństwo zanieczyszczenia wód substancjami ropopochodnymi powstałymi w skutek katastrofy bądź awarii statku. zagrożeniem jest również żegluga białej floty oraz turystyka małych jednostek pływających gdzie występuje zagrożenie dla ludzi.

- b. zagrożenie utonięciami:

Ryzyko związane z utonięciami może występować na dzikich plażach usytuowanych na obszarze Zalewu Kamieńskiego, zwłaszcza w okresie naporu ruchu turystycznego.

- c. zagrożenie powodziowe:

Jak wynika z dzienników służby Kapitanatu Portu w Dziwnowie - przy sile wiatru 90-120 st. w skali Beauforta z kierunku NW i N, Bałtyk wypycha do Zalewu Kamieńskiego poprzez ujście rzeki Dziwny w Dziwnowie duże ilości wody, tworząc tzw. „cofkę” (do 120 cm wyżej od stanu normalnego). Podniesienie poziomu wody w Zalewie Kamieńskim powoduje również podniesienie poziomu wody w rzekach: Świniec, Niemica, Wołczenica, Stuchowska Struga i Kanale Strzeżewskim. Bezpośrednio na napór spiętrzonych wód narażone są wały przeciwpowodziowe, które chronią poldery użytków zielonych położonych w dolinach tych rzek. Najbardziej narażone na zalanie w przypadku awarii wałów są miejscowości:

- Wyspa Chrzążczewo – użytki zielone ca 100 ha jedno zabudowanie mieszkalne i gospodarcze - dane z biura meldunkowego UM w Kamieniu Pomorskim,
- wieś Trzebieszewo – Borucin – Kamień Pomorski użytki zielone ca 500 ha i zabudowanie gospodarcze i mieszkalne - dane z biura meldunkowego UM w Kamieniu Pomorskim,
- wieś Grabowo – Chrzążtowo – użytki zielone 300 ha i jedno zabudowanie mieszkalne,
- wieś Sulikowo – Strzeżewo – użytki zielone – 520 ha.
- wieś Świniec – użytki zielone – 250 ha,
- wieś Skarchowo – Buszęcin – użytki zielone – 250 ha.

W miejscowościach tych zagrożenie zalania zabudowań gospodarczych i mieszkalnych nie występuje. Jedynie w miejscowości Trzebieszewo zagrożone podtopieniem są dwa gospodarstwa oraz w Chrzążtowie – jeden budynek mieszkalny.

Na wszystkich narożnych polderach użytkach zielonych zainstalowane są pompownie melioracyjne, które w przypadku awarii wałów i zalania polderów pozwalają na szybkie wypompowanie wody i ich odwodnienie.

Przy ekstremalnych poziomach wody w Zalewie Kamieńskim rzędu 580 – 610 cm na łacie wodowskazowej przy molo w Kamieniu Pomorskim, zalewane będą nieobwałowane tereny biegnące wzdłuż rzeki Dziwny:

- przystań żeglarska (woda może wystąpić z basenu jachtowego),
- trzciniowiska i nieużytki wzdłuż rzeki od przystani do mostu na Wyspę Chrzążczewo i dalej tereny przy zalewowe wsi Skarchowo, Dusin, Rozwarowo, Połchowo, Kukułowo,

W miejscowości Rekowo przy dużych wezbraniach wody w rzece Wołczenica i jednoczesnej „cofke” na Zalewie występuje zjawisko powodzi. Jest to jednak tylko lokalne wylanie się wody z koryta rzeki nie zagrażające siedliskom ludzkim. W miejscowościach Górki i Płastkowo wylewy z rzeki Wołczenica i brak odpływu z kanału Górki powoduje podtopienie i zalewanie drogi gruntowej między tymi wsiami na odcinku 300 mb.

W odniesieniu do zagrożenia powodziowego, na podstawie bazy BDOT10k, zlokalizowano wały przeciwpowodziowe (ew. groble) w 12 sołectwach oraz mieście Kamień Pomorski, których rozmieszczenie prezentuje mapa poniżej:

Mapa 44. Rozmieszczenie wałów przeciwpowodziowych na obszarze Gminy Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

V. Obszary leśne

Na obszarze Gminy Kamień Pomorski występują tereny zalesione, które zalicza się do I, II oraz III kategorii zagrożenia pożarowego. Występujące w nich zagrożenie pożarowe uzależnione jest przede wszystkim od:

- intensywnej penetracji lasów w celu zbioru płodów runa leśnego,
- bliskości osad i wsi wpływających na intensywną penetrację obszarów leśnych przez miejscową ludność,
- bezpośredniego sąsiedztwa nie uprawianych pól i łąk,
- przebiegających przez kompleksy leśne dróg i linii kolejowych,
- znajdujących się na terenie obszarów leśnych miejsc postoju, parkingów, biwaków i miejsc wypoczynku.

VI. Zagrożenia związane ze specyfiką gminy

Turystyczny charakter badanego obszaru wpływa na zwiększone zagrożenie pożarowe w sezonie letnim. Ze względu na występowanie obiektów uzdrowiskowo-rehabilitacyjnych, występuje stale zwiększona ilość osób, przebywających w ciągu całego roku Gminy. Ponadto, w sezonie letnim zwiększa

się ilość obiektów tymczasowych handlowo-gastronomicznych, w dużej części posiadających konstrukcję drewnianą.

Duża ilość turystów przyczynia się do wzrostu miejscowych zagrożeń oraz zwiększenia zagrożenia pożarowego. Wzmożony ruch turystyczny wiąże się ze zwiększoną ilością miejscowych zagrożeń (wypadki drogowe, kwalifikowana pierwsza pomoc przedmedyczna, ratownictwo wodne). Pomimo braku występowania zakładów zwiększonego ryzyka, charakter tranzytowy Gminy zwiększa ryzyko awarii lub katastrofy z substancjami niebezpiecznymi zarówno w transporcie drogowym, jak i kolejowym.

Syntetyczna ocena kryteriów zagrożenia dla Gminy Kamień Pomorski pozwala stwierdzić, że najistotniejszych czynników ryzyka należą te, związane z ludnością, obszarami wodnymi, zabudową, infrastrukturą rurociągową oraz powodziami:

LP	Kryterium (czynnik) zagrożenia	stopień zagrożenia
1	Kategoria zagrożenia ludzi	5
2	Cieki i zbiorniki wodne (zagrożenie utonięciami)	5
3	Wysokość budynków	4
4	Rurociągi do transportu ropy naftowej i produktów naftowych oraz gazociągi	4
5	Cieki wodne i budowle hydrotechniczne (zagrożenie powodziowe)	4
6	Rodzaj zabudowy	3
7	Palność konstrukcji budynków	2
8	Transport drogowy materiałów niebezpiecznych	2
9	Zagrożenie pożarami lasów	2
10	Liczba mieszkańców gminy	1
11	Zakłady przemysłowe, w tym magazynowe oraz porty rzeczne i morskie	1
12	Drogi	1
13	Linie kolejowe	1
14	Transport kolejowy materiałów niebezpiecznych	1
15	Stwarzające szczególne zagrożenie pożarowe nieleśne ekosystemy lądowe	1
16	Lotniska, rejony operacyjne lotnisk oraz lądowiska dla śmigłowców	1
17	Pozostałe zagrożenia	1

Tabela 49. Stopnie zagrożenia wg czynników w Gm. Kamień Pomorski

Źródło: na podstawie „Analizy zagrożeń na obszarze powiatu kamieńskiego” (część kalkulacyjna)

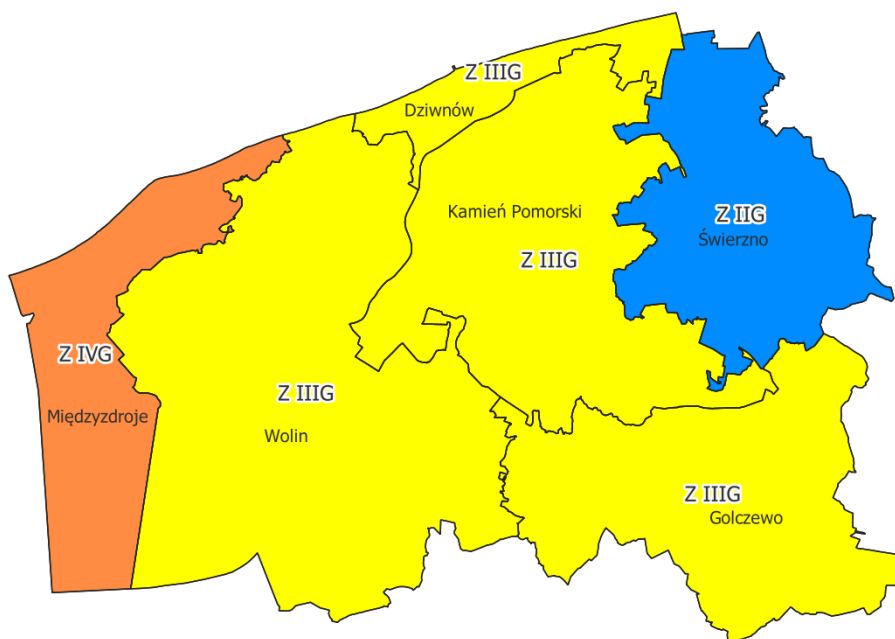
Uwzględniając stopnie wszystkich ww. czynników, przy wykorzystaniu opracowanego przez PSP algorytmu, w roku 2022 oszacowano stopień zagrożenia dla Gminy Kamień Pomorski na poziomie III.

VII. Stopnie zagrożenia w przekroju powiatowym

Najmniejszy stopień zagrożenia (Z IIG) występuje w gminie Świerżno z uwagi na obszary o mniejszym zaludnieniu, brak szlaków kolejowych, występowanie tylko dróg lokalnych, występowanie na terenach gmin obszarów leśnych III kategorii zagrożenia pożarowego. Na terenie gminy nie występują również akweny wodne.

Największy stopień zagrożenia (Z IVG) określono dla gminy Międzyzdroje, na terenie której występuje dużo obiektów zamieszkania zbiorowego - miejscowość Międzyzdroje posiada ścisłą zabudowę, 2 obiekty wysokie zakwalifikowane do kategorii ZL IV oraz dużą ilość obiektów średniowysokich. Przez tereny gminy przebiega szlak kolejowy oraz droga krajowa A3, na których odbywa się transport materiałów niebezpiecznych. Duży obszar gminy zajmuje Woliński Park Narodowy.

Pozostałe gminy tj.: Kamień Pomorski, Dziwnów, Golczewo i Wolin posiadają III stopień zagrożenia (Z IIIIG).

Mapa 45. Syntetyczne stopnie zagrożenia gmin powiatu kamieńskiego
Źródło: na podstawie „Analizy zagrożeń na obszarze powiatu kamieńskiego” (część kalkulacyjna)

Dzięki zestawieniom statystycznym działań jednostek ochrony przeciwpożarowej, uwzględniających pożary, miejscowe zagrożenia (inne zdarzenia niebędące pożarami) oraz tzw. alarmy fałszywe, udostępnianym w ramach Systemu Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej⁶⁵, można określić najczęściej występujące zagrożenia, w których zwalczaniu uczestniczą służby przeciwpożarowe.

Po przeanalizowaniu danych za okres 2017-2021 stwierdzono, iż najczęściej rejestrowanym rodzajem zdarzeń w Gminie Kamień Pomorski były miejscowe zagrożenia (średnio 210 rocznie), następnie pożary – 79,6 / rok, zaś zestawienie kończą alarmy fałszywe – przeciętnie 11,4 w roku (najczęściej zgłoszenia niezłośliwe, w dobrej wierze).

W przypadku miejscowych zagrożeń oszacowano, iż najczęściej straż pożarna interweniowała z powodu silnych wiatrów, kwestii medycznych oraz w transporcie drogowym – szczegółowe zestawienie poniżej:

Rodzaj miejscowego zagrożenia	Średniorocznie interwencji:
Silne wiatry	50,6
Medyczne	43,6
W transporcie drogowym	25,6
Opady deszczu	13,0
Na obszarach wodnych	5,2
Chemiczne	2,6
Budowlane	2,6

⁶⁵ Źródło: <https://www.gov.pl/web/kgpsp/interwencje-ppsp> [dostęp: 05.2022]

Rodzaj miejscowego zagrożenia	Średniorocznie interwencji:
Przybory wód	1,8
Infrastruktury komunalnej	1,0
Opady śniegu	0,6

Tabela 50. Gm. Kamień Pomorski – rodzaje miejscowego zagrożenia wg częstotliwości interwencji w latach 2017-2021
Źródło: na podstawie danych statystycznych KG PSP [dostęp: 05.2022]

Pożary, poza określeniem ich skali, klasyfikowane są również wg kategorii oraz rodzaju obiektu. Dane dotyczące Gminy Kamień Pomorski za okres 2017-2021 wskazują, że zbiór „Inne obiekty” jest najliczniejszą kategorią interwencji (średnio 40,8 na rok), następnie „Uprawy, rolnictwo – średniorocznie 17,2 zaś trzecią pozycję zajmują „Obiekty mieszkalne” (przeciętnie 11,8 w roku”.

Szczegółowa analiza kategorii innych obiektów ujawnia, iż najczęściej dochodzi do pożarów traw oraz trawników terenach nierolniczych, poboczach dróg i szlaków, ulic:

Rodzaj obiektu	Średniorocznie interwencji:
Trawy, trawniki na terenach nierolniczych, poboczach dróg i szlaków, ulic	13,4
Kanały wentylacyjne, dymowe, dylatacje, palne elewacje lub okładziny ścian zewnętrznych	11,2
Śmietniki wolnostojące, wysypiska śmieci	8,2
Inne nietypowe obiekty, budynki, instalacje	4,2
Obiekty lub grupa obiektów przyrody naturalnej np. pojedyncze drzewa, minerały, jaskinie, inne	1,6
Garaże, warsztaty samochodowe poza budynkami, w tym kompleksy garażowe	0,8
Pobocza dróg i szlaków komunikacyjnych (ale bez zdarzeń z udziałem środków transportu, bez pożarów traw na poboczach)	0,8
Płyty manewrowe i pasy lotnisk, szlaki kolejowe i manewrowe, drogi i ulice (ale bez zdarzeń z udziałem środków transportu, bez pożarów traw)	0,4
Garaże, warsztaty samochodowe wewnątrz budynków magazynowych i produkcyjnych	0,2

Tabela 51. Gm. Kamień Pomorski – statystyka pożarów w kategorii „inne obiekty” w latach 2017-2021
Źródło: na podstawie danych statystycznych KG PSP [dostęp: 05.2022]

W przypadku kategorii „Uprawy, rolnictwo” najczęściej płoną nieużytkowane powierzchnie rolnicze:

Rodzaj obiektu	Średniorocznie interwencji:
Nieużytkowane powierzchnie rolnicze	6,6
Sterty, stogi, brogi	4,4
Uprawy rolne oraz łąki, rżyska i pożary powstałe podczas zbiorów tych upraw	4,0
Maszyny rolnicze, traktory, inne środki transportu związane z rolnictwem	1,2
Budynki inwentarskie, hodowlane, magazynowe (stodoły), szklarnie	1,0

Tabela 52. Gm. Kamień Pomorski – statystyka pożarów w kategorii „Uprawy, rolnictwo” w latach 2017-2021
Źródło: na podstawie danych statystycznych KG PSP [dostęp: 05.2022]

Natomiast wśród obiektów mieszkalnych, najczęściej ulegają pożarom domy wielorodzinne oraz jednorodzinne, w tym „bliźniaki” i zabudowa szeregową:

Rodzaj obiektu	Średniorocznie interwencji:
Wielorodzinne	5,8
Jednorodzinne, w tym bliźniaki, zabudowa szeregowa	4,4
Inne obiekty mieszkalne, w szczególności altanki, barakowozy, domki letniskowe	1,4
Budynki mieszkalne w gospodarstwach rolnych	0,2

Tabela 53. Gm. Kamień Pomorski – statystyka pożarów w kategorii „Obiekty mieszkalne” w latach 2017-2021
Źródło: na podstawie danych statystycznych KG PSP [dostęp: 05.2022]

7.2. Policja

Policja stanowi umundurowaną i uzbrojoną formację, przeznaczoną do ochrony obywateli oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Do głównych zadań Policji należy: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami, naruszającymi te dobra; ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego; inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie przestępstwom i wykroczeniom.

7.2.1. Przestępczość

Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pomorskim, na wniosek autorów niniejszej „Diagnozy ...”, udostępniła statystyki przestępstw zarejestrowanych w Gminie Kamień Pomorski w latach 2017-2021, w podziale na miejscowości⁶⁶, w 8 głównych kategoriach:

1. Bójka, pobicie, uszczerbek na zdrowiu
2. Kradzież cudzej rzeczy (w tym samochodu)
3. Kradzież z włamaniem
4. Rozboje, wymuszenia i kradzieże rozbójnicze
5. Uszkodzenie mienia
6. Zabójstwo
7. Przestępstwa na tle seksualnym
8. Przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

Liczebność przestępstw w pierwszych 4 kategoriach w badanym okresie czasu, w podziale na miejscowości, przedstawia poniższe zestawienie:

Bójka, pobicie, uszczerbek na zdrowiu		Kradzież cudzej rzeczy (w tym samochodu)		Kradzież z włamaniem		Rozboje, wymuszenia i kradzieże rozbójnicze	
Kamień Pomorski	8	Kamień Pomorski	70	Kamień Pomorski	57	Miłachowo	1
Miłachowo	4	Górki	2	Benice	4	Wrzosowo	1
Buniewice	3	Grabowo	2	Wrzosowo	3		
Grabowo	2	Miłachowo	2	Grabowo	2		
Wrzosowo	1	Wrzosowo	2	Sibin	2		
		Benice	1	Trzebieszewo	2		
		Borzysław	1	Buniewice	1		
		Buniewice	1	Chrząstowo	1		
		Grębowo	1	Chrząższczewko	1		

⁶⁶ Dla analiz przestrzennych, dane dotyczące miejscowości niesołeckich włączono do statystyki danego sołectwa.

Bójka, pobicie, uszczerbek na zdrowiu	Kradzież cudzej rzeczy (w tym samochodu)		Kradzież z włamaniem		Rozboje, wymuszenia i kradzieże rozbójnicze	
	Mokrawica	1	Dusin	1		
	Płastkowo	1	Gizkowo	1		
	Radawka	1	Górki	1		
	Rarwino	1	Grębowo	1		
	Rekowo	1	Miłachowo	1		
	Rzewnowo	1	Płastkowo	1		
	Sibin	1	Radawka	1		
	Śniatowo	1	Stawno	1		
			Strzeżewo	1		
			Świniec	1		

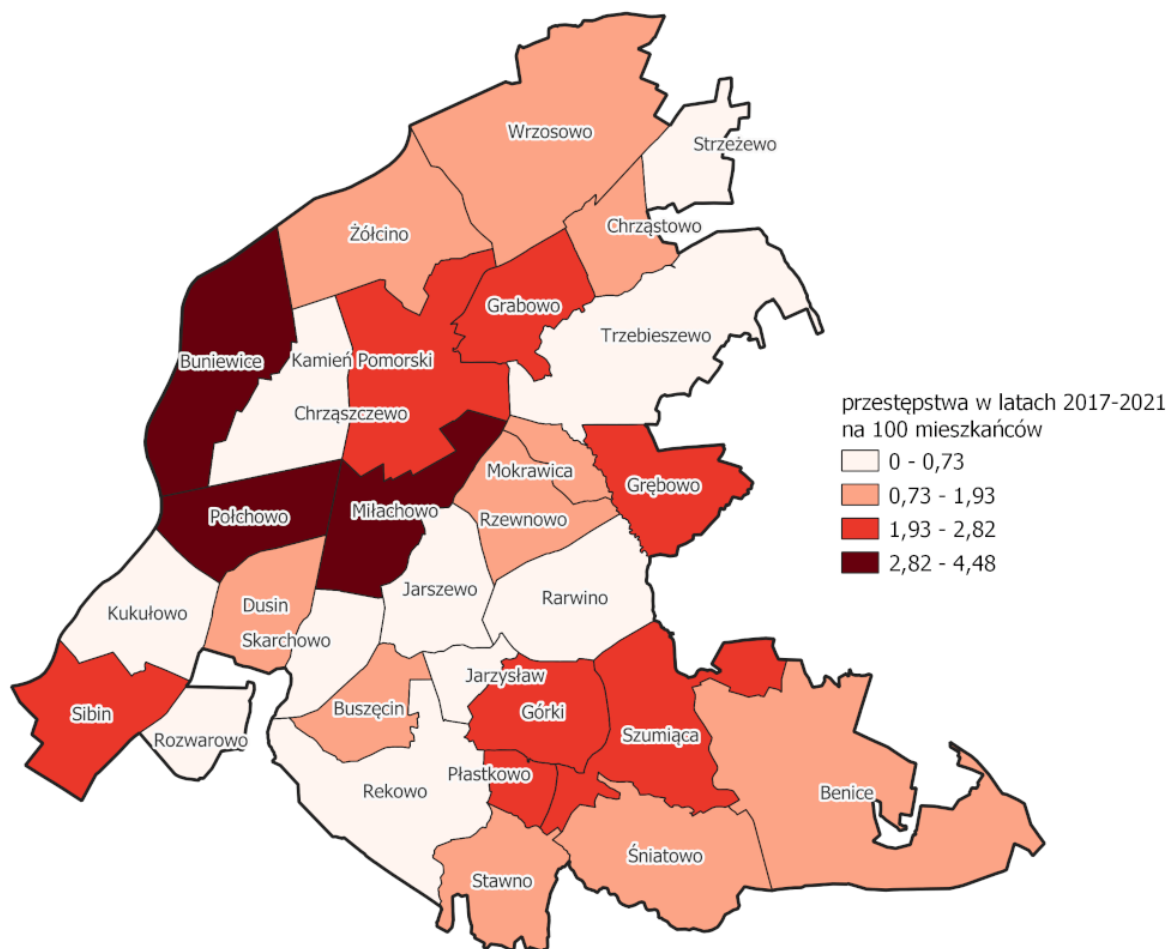
Tabela 54. Liczebność wybranych kategorii przestępstw w Gm. Kamień Pomorski w latach 2017-2021 (cz. I)
Źródło: na podstawie statystyk policyjnych udostępnionych przez KPP w Kamieniu Pomorskim

Natomiast liczebność przestępstw w ostatnich 4 kategoriach w badanym okresie czasu, w podziale na miejscowości, przedstawia wykaz poniżej:

Uszkodzenie mienia		Zabójstwo		Przestępstwa na tle seksualnym		Przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	
Kamień Pomorski	27	Kamień Pomorski	2	Kamień Pomorski	2	Kamień Pomorski	32
Jarszewo	2					Wrzosowo	2
Wrzosowo	2					Dusin	1
Buszęcin	1					Ganiec	1
Górki	1					Górki	1
Grębowo	1					Śniatowo	1
Kukułowo	1					Żółcino	1
Miłachowo	1						
Połchowo	1						
Rekowo	1						
Rzewnowo	1						
Sibin	1						
Szumiąca	1						
Świniec	1						

Tabela 55. Liczebność wybranych kategorii przestępstw w Gm. Kamień Pomorski w latach 2017-2021 (cz. II)
Źródło: na podstawie statystyk policyjnych udostępnionych przez KPP w Kamieniu Pomorskim

Podobnie, jak w innych przypadkach, gdy badane zjawisko reprezentuje zbiór liczb bezwzględnych o szerokim spektrum wartości, dla lepszego uchwycenia poziomów przestępczości w Gminie, odwołano się do gęstości cechy, czyli przeliczenia łącznej liczby przestępstw na danym obszarze (sołectwa, miasto) względem zamieszkującej go ludności – w tym przypadku na 100 mieszkańców. Wynik obliczeń wskazuje na to, że do względnie najbardziej niebezpiecznych obszarów należą sołectwa: Miłachowo, Połchowo oraz Buniewice.

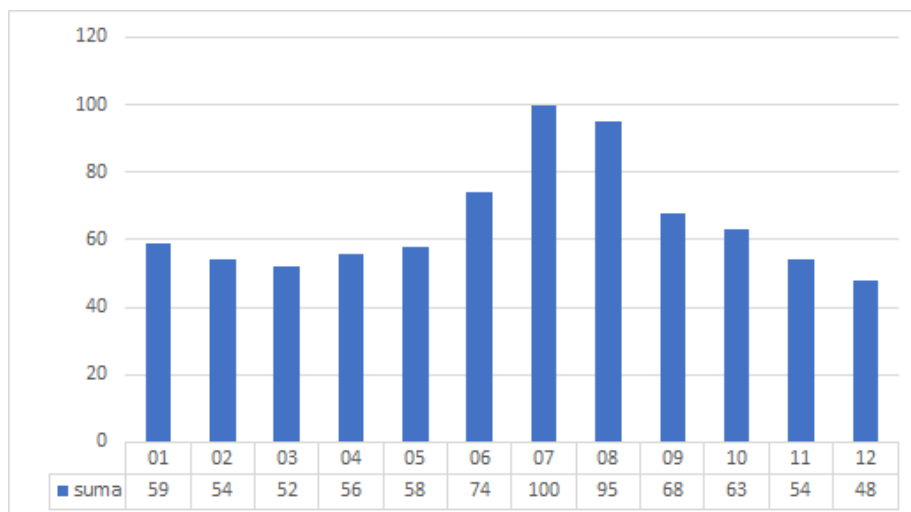
Mapa 46. Rozkład wskaźnika przestępczości na 100 mieszkańców w jednostkach Gm. Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

7.2.2. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Badanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym została oparta o publicznie dostępne dane dotyczące różnego rodzaju wypadków, udostępnianych w ramach Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK)⁶⁷. Pozyskano ewidencję zdarzeń drogowych z lat 2017-2021 zarejestrowanych na terenie jednostek Gminy Kamień Pomorski (sołectwa i miasto).

W wyniku analizy danych stwierdzić można, iż najbardziej „wypadkowymi” miesiącami są: lipiec i sierpień, co łatwo uzasadnić, zważywszy na charakter turystyczno-wypoczynkowy Gminy oraz tranzytowy w drodze do miejscowości nadmorskich. Potwierdzają to również kolejne 2 przedziały czasowe, okalające miesiące wakacyjno-urlopowe, tj. maj – czerwiec oraz wrzesień – październik.

⁶⁷ Źródło: <http://sewik.pl/>

Wykres 17. Liczba wypadków w Gm. Kamień Pomorski wg miesięcy w latach 2017-2021
Źródło: opracowanie własne

Trzema najczęściej rejestrowanymi rodzajami zdarzeń są:

1. Zderzenie pojazdów boczne
2. Zderzenie pojazdów tylne
3. Najechanie na zwierzę

rodzaj zdarzenia	suma (2017-2021)
Zderzenie pojazdów boczne	252
Zderzenie pojazdów tylne	185
Najechanie na zwierzę	122
Najechanie na pojazd unieruchomiony	42
Inne	35
Wywrócenie się pojazdu	35
Najechanie na słup, znak	28
Najechanie na drzewo	28
Zderzenie pojazdów czołowe	26
Najechanie na dziurę, wybój, garb	12
Najechanie na barierę ochronną	8
Najechanie na pieszego	8

Tabela 56. Liczebność rodzajów zdarzeń drogowych w Gm. Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

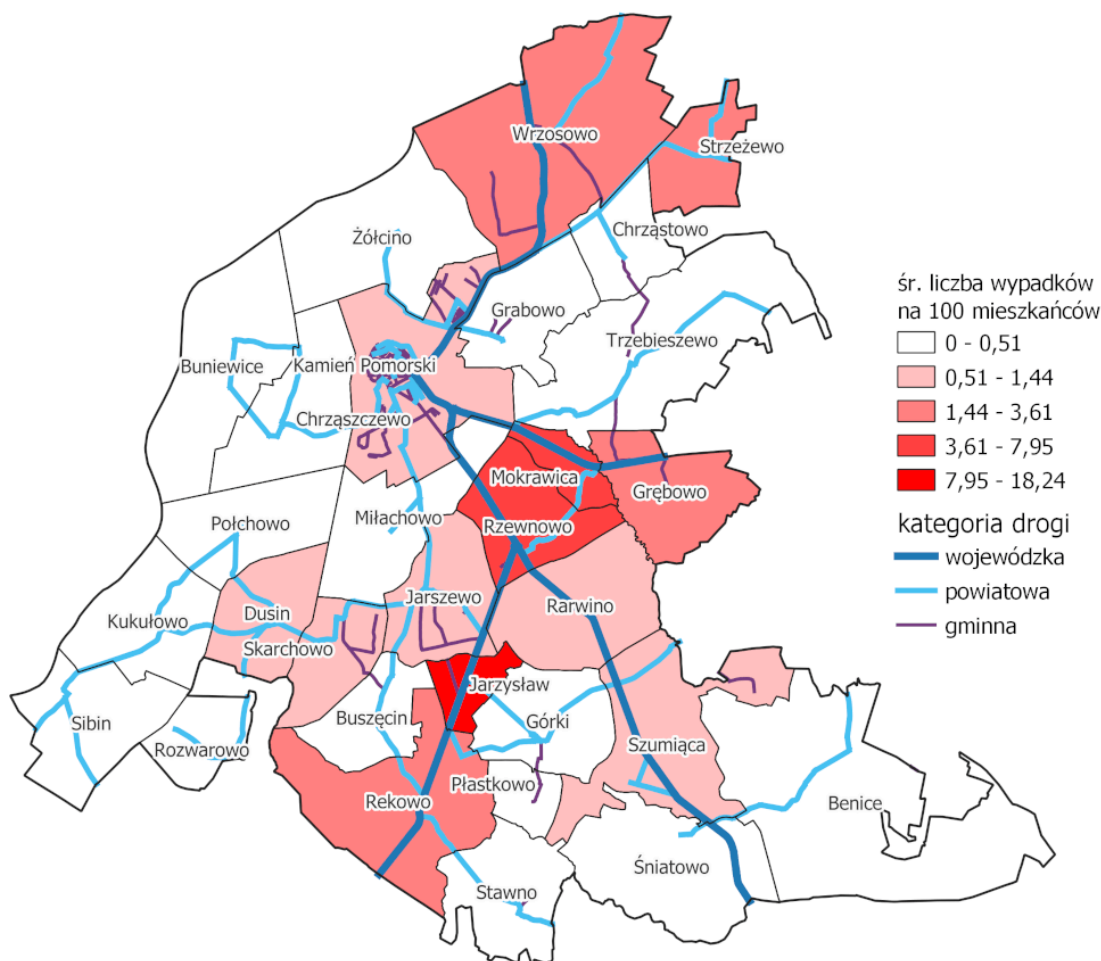
Analizując natomiast częstość zdarzeń drogowych w poszczególnych jednostkach Gminy przyjęto założenie, iż liczby bezwzględne nie oddadzą rzeczywistego charakteru oddziaływania tych zdarzeń na poszczególne sołectwa i obszar miejski. Stąd, wyznaczono i oszacowano wskaźnik intensywności, obliczony jako średnia liczba wypadków w latach 2017-2021 w relacji do 100 mieszkańców danej jednostki. Wynik badania, uszeregowany od najniższej do najwyższej wartości wskaźnika przedstawia tabela poniżej:

LP	jednostka	wskaźnik	LP	jednostka	wskaźnik
1	Płastkowo	0,00	16	Śniatowo	0,48
2	Połchowo	0,00	17	Górki	0,51
3	Chrzastowo	0,00	18	Skarchowo	0,70

LP	jednostka	wskaźnik	LP	jednostka	wskaźnik
4	Żóćcino	0,00	19	Dusin	0,81
5	Kukułowo	0,00	20	Jarszewo	0,96
6	Benice	0,11	21	Kamień Pomorski	1,01
7	Stawno	0,12	22	Szumiąca	1,30
8	Miłachowo	0,20	23	Rarwino	1,44
9	Trzebieszewo	0,22	24	Wrzosowo	1,99
10	Buszęcin	0,25	25	Grębowo	2,59
11	Rozwarowo	0,27	26	Rekowo	2,88
12	Sibin	0,42	27	Strzeżewo	3,61
13	Buniewice	0,44	28	Rzewnowo	6,61
14	Grabowo	0,46	29	Mokrawica	7,95
15	Chrząższewo	0,47	30	Jarzyśław	18,24

Tabela 57. Intensywność zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców w jednostkach Gm. Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

Patrząc na przestrzenny rozkład analizowanego wskaźnika, łatwo dostrzec, że jest on bezpośrednio skorelowany z gęstością sieci transportowej oraz kategoriami dróg. Intensywność zdarzeń drogowych przyjmuje największe wartości w jednostkach Gminy położonych wzdłuż lub w pobliżu głównych ciągów komunikacyjnych, co ilustruje poniższa mapa:

Mapa 47. Intensywność zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców w jednostkach Gm. Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

Traktując intensywność zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców, jako wskaźnik demograficzny wypadków, przyjęto za branżową publikacją Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego⁶⁸, schemat klas ryzyka oraz poziom ryzyka wypadków drogowych w jednostkach Gminy Kamień Pomorski; przedziały wartości wyznaczono natomiast przy pomocy algorytmu podziału naturalnego Jenks.

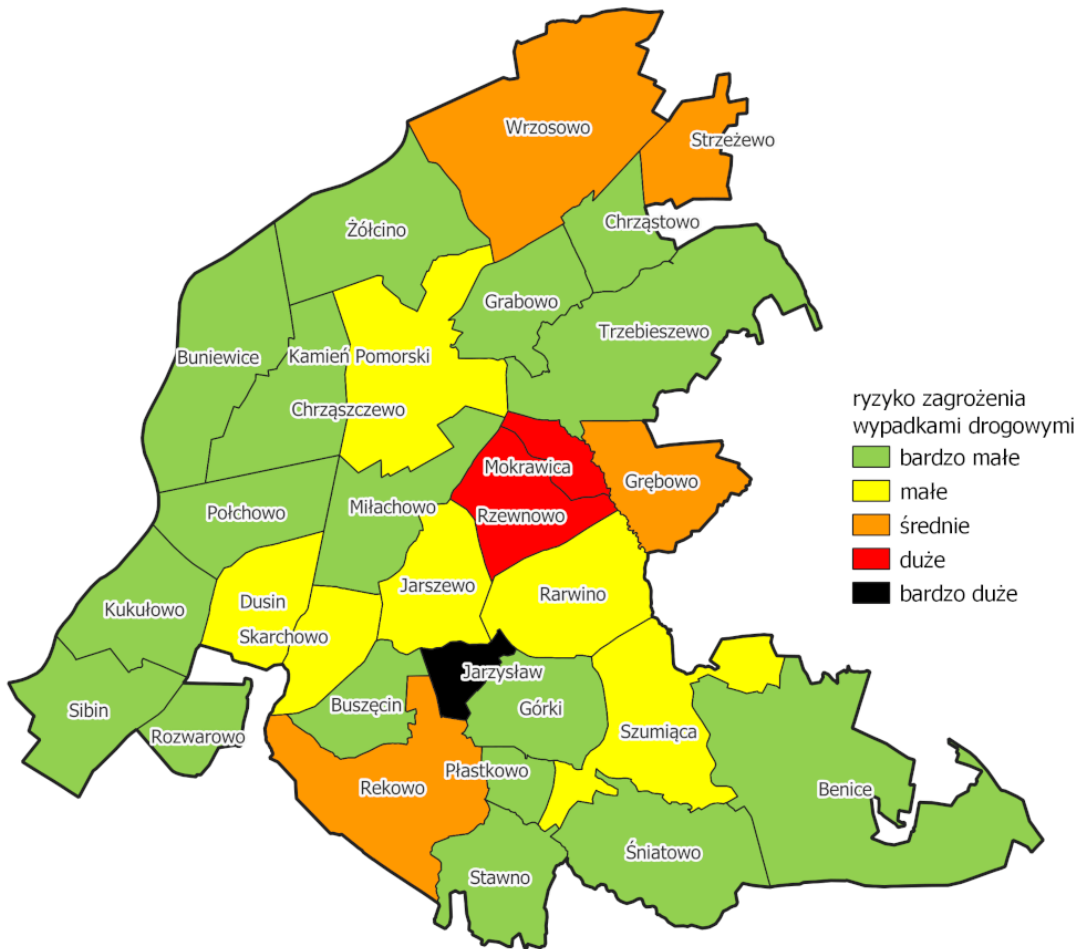
Klasa ryzyka	Poziom ryzyka	Wskaźnik demograficzny wypadków – przedział wartości
A	bardzo małe	0,00 - 0,51
B	małe	0,51 - 1,44
C	średnie	1,44 - 3,61
D	duże	3,61 - 7,95
E	bardzo duże	7,95 - 18,24

Tabela 58. Schemat klasyfikacji ryzyka wypadków drogowych dla jednostek Gm. Kamień Pomorski
Źródło: na podstawie „Metodologii klasyfikacji...” (patrz: przypis}

Dzięki powyższemu schematowi możliwe jest wskazanie obszarów Gminy Kamień Pomorski o określonej klasie i poziomie ryzyka wystąpienia zdarzenia drogowego:

1. klasa A – ryzyko bardzo małe: 17 sołectw
2. klasa B – ryzyko małe: 5 sołectw, 1 miasto
3. klasa C – ryzyko średnie: 4 sołectwa
4. klasa D – ryzyko duże: 2 sołectwa
5. klasa E – ryzyko bardzo duże: 1 sołectwo

⁶⁸ Por. „Metodologia klasyfikacji ryzyka dla wybranych rodzajów wypadków drogowych na drogach wojewódzkich oraz dla obszarów województw i powiatów wraz z dokonaniem klasyfikacji i przedstawieniem wyników na mapach, Etap I” str. 10 / źródło: <https://www.krbrd.gov.pl/baza-wiedzy/badania-i-analizy-krajowe/> [dostęp: 06.2022]

Mapa 48. Gm. Kamień Pomorski - przestrzenny rozkład ryzyka wypadków
Źródło: opracowanie własne

8. Polityka społeczna

8.1. Pomoc społeczna

Na obszarze Gminy Kamień Pomorski zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim. OPS podejmuje szeroki wachlarz działań w oparciu o regulacje zawarte m.in. w następujących ustawach:

- z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2021 poz. 2268)
- z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2022 poz. 447)
- z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. 2022 poz. 615)
- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1249)
- z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. 2022 poz. 1205)
- z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1744)
- z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. 2019 poz. 2407)

Na dzień 01.06.2022 r. kadre Ośrodka stanowiło 20 pracowników, w tym Kierownik, 1 asystent rodziny oraz 7 pracowników socjalnych⁶⁹, którym przydzielono obsługę następujących rejonów:

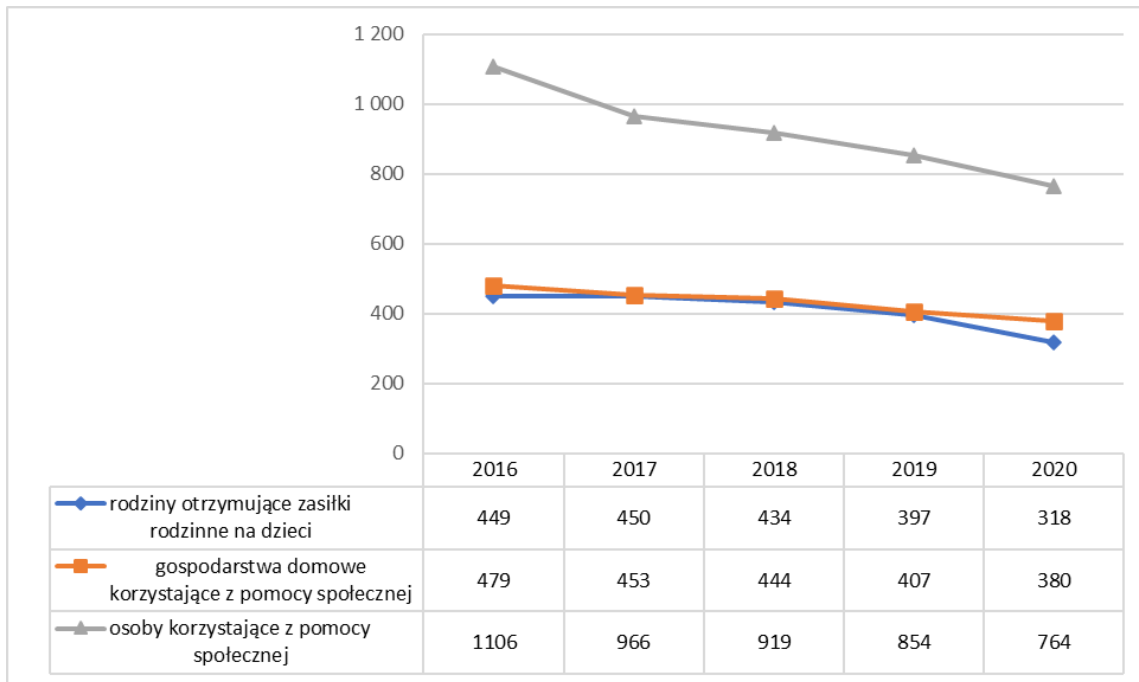
LP	Ulica / miejscowość w Gminie Kamień Pomorski lub inna kategoria wsparcia
1	Górki, Płastkowo, Rekowo, Jarzysław, Stawno, Borzysław, Kukań, ul. Topolowa, ul. Kopernika, ul. Bankowa, ul. Rzemieślnicza, ul. Solskiego, Uchodźcy, Domy Pomocy Społecznej
2	Buszęcin, Kukułowo, Rozwarowo, Sibin, Miłachowo, ul. Długosza, ul. IV Pułku, ul. Konopnickiej, ul. Norwida, ul. Matejki, ul. Staromiejska
3	Wrzosowo, Radawka, Żółcino, Grabowo, Trzebieszewo, Świniec, Borucin, ul. Nowoogrodowa, Chrząstowo, Strzeżewo, Strzeżewko, Bezdomni
4	Wolińska, Klasztorna, Krótka, Garncarska, Pl. Katedralny, Wąska, Obr. Warszawy, Strzelecka, Willowa, Krasickiego, Bałtycka, Rejtana, Szpitalna, Szpital
5	Gizkowo, Grębowo, Mokrawica, Rarwino, Rzewnowo, Ganiec, Ducino, Benice, Śniatowo, Szumiąca, Chrząstowo, Strzeżewo, Strzeżewko, ul. Parkowa, ul. Zielona, ul. Wojska Polskiego, ul. Gryficka, ul. Jagiełły, ul. Wysockiego
6	Jarszewo, Skarchowo, Buniewice, Dusin, Chrząszczewo, Potchowo, ul. Makuszyńskiego, ul. Chopina, ul. Polna, ul. Poczтовая, Plac Wolności, ul. Skłodowskiej, ul. Kościuszki, ul. Żwirki i Wigury, ul. Żeromskiego, ul. Gryfitów, Mariańska
7	Szczecińska, Orzeszkowej, Jedności Narodowej, Chrobrego, Dziwnowska, Słowackiego, Mickiewicza, Kilińskiego, Basztowa, Piastowa, Mieszka I, Śródowniskowy Dom Samopomocy

Tabela 59. Rejony pracy pracowników socjalnych OPS w Kamieniu Pomorskim

Źródło: <http://opskamien-p.naszbip.pl/rejony-1> [dostęp: 06.2022]

Analizując wybrane parametry udzielonej pomocy w latach 2016-2020 zauważyć można niewielkie, ale wyraźne tendencje spadkowe, tzn. spada zarówno liczba osób, jak i gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, a także zmniejsza się liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci:

⁶⁹ Źródło: <http://opskamien-p.naszbip.pl/pracownicy> [dostęp: 06.2022]

Wykres 18. Wybrane wskaźniki pomocy społecznej udzielonej w Gm. Kamień Pomorski w latach 2016-2020
Źródło: na podstawie danych GUS BDL [dostęp: 05.2022]

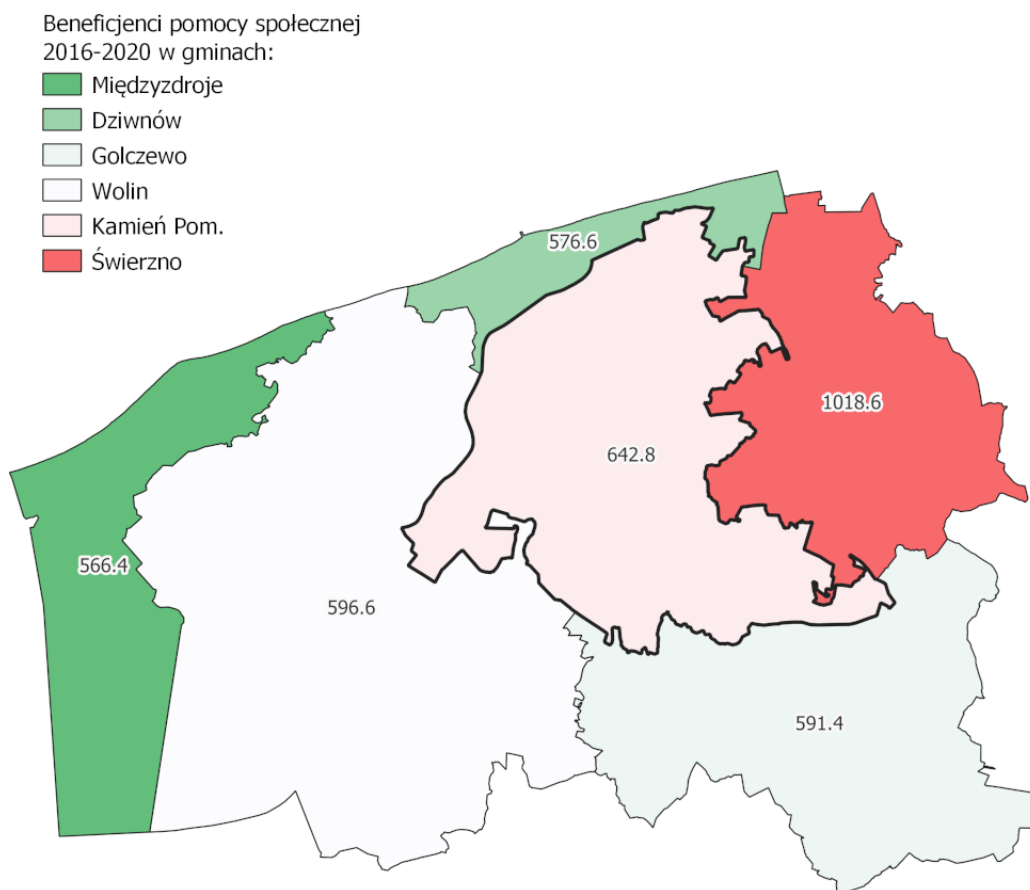
Wskazany trend należy oceniać zdecydowanie pozytywnie – zmniejszający się wymiar pomocy społecznej zazwyczaj oznacza wzrastającą wydolność całego systemu, jednak szczegółowa interpretacja przekracza merytoryczny zakres niniejszej diagnozy. Z całą pewnością niezwykle istotne będą dane za kolejne lata, naznaczone wydarzeniami społeczno-gospodarczymi, które mogą opisaną powyżej tendencję w zupełności zniweczyć.

Co interesujące, pomiędzy rokiem 2016 a 2020, zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej, rozumiany jako udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem, maleje we wszystkich gminach powiatu Kamieńskiego.

Gmina	2016	2017	2018	2019	2020
Dziwnów	6,7	6,7	5,8	5,3	4,3
Golczewo	7,9	6,9	6,3	4,1	4,4
Kamień Pomorski	7,7	6,8	6,4	5,9	5,3
Międzyzdroje	7,1	5,6	5,9	5,0	4,8
Świerzno	11,7	10,6	10,8	9,4	8,5
Wolin	7,2	6,2	5,7	5,5	5,3

Tabela 60. Zasięg korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu kamieńskiego w latach 2016-2020
Źródło: na podstawie GUS BDL [dostęp: 06.2022]

Porównując natomiast średnią liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020 w stosunku do 10 tys. ludności na terenie gmin powiatu kamieńskiego, stwierdzić można, iż liczba ta w Gminie Kamień Pomorski jest drugą największą (642,8), choć znacznie poniżej wartości dla Gminy Świerzno (1 018,6). Najmniejszą przeciętną liczbą wspieranych osób w ujęciu demograficznych pochwalić się może Gmina Międzyzdroje (566,4) oraz Dziwnów (576,6).

Mapa 49. Średnia liczba beneficjentów pomocy społ. w latach 2016-2020 na 10 tys. ludności w gminach pow. kamieńskiego
Źródło: opracowanie własne

Oprócz Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim, na terenie Gminy działają inne jednostki środowiskowe i instytucjonalne, realizujące różnorodne formy wsparcia – należą do nich:

Nazwa jednostki	Zakres wsparcia	Osoby wspierane
Ogrzewalnia dla bezdomnych w Kamieniu Pomorskim , ul. Wolińska 7a, 72-400 Kamień Pomorski	schronienie, ciepłe napoje, pomoc socjalna	osoby bezdomne
Placówka Wsparcia Dziennego w Benicach , Benice 34, 72-400 Kamień Pomorski	pomoc w odrabianiu lekcji, zajęcia rozwijające zainteresowania, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne	dzieci i młodzież z rodzin patologicznych i zagrożonych
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim , ul. Wolińska 7b, 72-400 Kamień Pomorski	realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.	mieszkańcy powiatu
Środowiskowy Dom Samopomocy w Kamieniu Pomorskim , ul. Garncarska 4, 72-400 Kamień Pomorski	placówka wsparcia dziennego, aktywizacja społeczna i fizyczna, integracja ze społecznością, wsparcie dla rodzin	osoby przewlekle psychicznie chore, z upośledzeniem umysłowym i

Nazwa jednostki	Zakres wsparcia	Osoby wspierane
		zaburzeniami czynności psychicznych
Dom Pomocy Społecznej w Śniatowie , Śniatowo 17, 72-400 Kamień Pomorski	całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców	osoby przewlekle somatycznie chore
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kamieniu Pomorskim , ul. Garncarska 4, 72-400 Kamień Pomorski	rehabilitacja społeczna i zawodowa, zajęcia terapeutyczne	osoby z niepełnosprawnościami
Punkt Konsultacyjno-Szkoleniowy w Kamieniu Pomorskim , ul. Garncarska 4, 72-400 Kamień Pomorski	pomoc psychologiczna	osoby w kryzysie, doświadczające przemocy, bezradności; bezdomne, uzależnione
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kamieniu Pomorskim , ul. Wolińska 7, 72-400 Kamień Pomorski	wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, logopedyczna, wspieranie wychowawczej funkcji rodziny, pomoc nauczycielom w podwyższaniu efektywności procesu nauczania	dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele
Stowarzyszenie „SOS dla Rodziny” ul. Garncarska 4, 72-400 Kamień Pomorski	wsparcie dla osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz świadkom przestępstw	mieszkańcy Gminy

Tabela 61. Pozostałe podmioty środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Kamień Pomorski

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Pomorski na lata 2021-2027⁷⁰

8.2. Ochrona zdrowia

8.2.1. Podmioty wykonujące działalność leczniczą

Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą (RPWDL) jest elektronicznym rejestrem prowadzonym zgodnie z ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz.U. 2022 poz. 633)⁷¹. Zgodnie z uzyskanym w ramach systemu wykazem, na terenie Gminy Kamień Pomorski zarejestrowanych jest 10 podmiotów leczniczych:

LP	Nazwa podmiotu	Lokalizacja
1	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intellektualną Koło w Kamieniu Pomorskim	Kamień Pom., ul. Garncarska 4
2	VITAMIN CLINIC Spółka z o.o. Spółka Komandytowa	Kamień Pom., ul. Gryfitów 8/9
3	"RENTGEN" Spółka Cywiln Markiewicz Ewa, Tabor Tadeusz	Kamień Pom., ul. Mikołaja Kopernika 26

⁷⁰ Źródło: <https://bip.kamienpomorski.pl/arttykul/konsultacje-spoleczne-w-sprawie-uchwalenia-strategii-rozwiazywania-problemow-spolecznych-gminy> [dostęp: 06.2022]

⁷¹ Źródło: <https://rpwdl.ezdrowie.gov.pl/> [dostęp: 05.2022]

LP	Nazwa podmiotu	Lokalizacja
4	Niepubliczny Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej "ESKULAP" S.C. A. Burghardt - Berezowska, M. Ławicka-Chmiel	Kamień Pom., ul. Mikołaja Kopernika 26
5	MAGNUS Niepubliczny Pediatriczny Zakład Opieki Zdrowotnej S.C. Anatol Kołozuk, Barbara Kołozuk	Kamień Pom., ul. Mikołaja Kopernika 26
6	Krzysztof Kordal Meritum Centrum Medyczne	Kamień Pom., ul. Mikołaja Kopernika 28
7	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDICINA Spółka Cywilna Karol Andrzej Ptak, Mariola Ptak	Kamień Pom., ul. Szpitalna 11
8	"UZDROWISKO KAMIEŃ POMORSKI" S.A.	Kamień Pom., ul. Szpitalna 14
9	Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Kamieniu Pomorskim	Kamień Pom., ul. Wolińska 7B
10	Szpital w Kamieniu Pomorskim Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Kamień Pom., ul. Wolińska 7B

Tabela 62. Wykaz podmiotów leczniczych zarejestrowanych w Gm. Kamień Pomorski
Źródło: na podstawie RPWDL (patrz: przypis)

Natomiast w podsystemie Rejestru dotyczącym indywidualnych praktyk lekarskich odnotowano 27 wpisów – wszystkie zarejestrowane w mieście Kamień Pomorski.

LP	lokalizacja	LP	lokalizacja
1	ul. Adama Mickiewicza 39A	15	ul. Mikołaja Kopernika 26
2	ul. Adama Mickiewicza 8	16	ul. Parkowa 4
3	ul. Adama Mickiewicza 18	17	ul. Parkowa 5
4	ul. Adama Mickiewicza 21	18	ul. Pocztowa 3a
5	ul. Adama Mickiewicza 39	19	ul. Radosna 2
6	ul. Bankowa 3	20	ul. Słoneczna 6B
7	ul. Dziwnowska 1A	21	ul. Szczecińska 12D
8	ul. Gryfitów 5	22	ul. Szczecińska 16
9	ul. Jana Długosza 14	23	ul. Szpitalna 11
10	ul. Księcia Kazimierza I 8	24	ul. Widokowa 18
11	ul. Księcia Kazimierza I 5	25	ul. Wojska Polskiego 2
12	ul. Marii Dąbrowskiej 6	26	ul. Wolińska 40
13	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 10	27	ul. Wolińska 2A
14	ul. Mieszka I 3A		

Tabela 63. Punkty adresowe indywidualnych praktyk lekarskich w Kamieniu Pomorskim
Źródło: na podstawie RPWDL (patrz: przypis)

Rozkład przestrzenny indywidualnych praktyk lekarskich w mieście Kamień Pomorski ukazuje poniższa mapa:

Mapa 50. Rozkład przestrzenny indywidualnych praktyk lekarskich w mieście Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

Na podstawie powyższych danych należy stwierdzić, że system placówek oraz punktów ochrony zdrowia w Gminie Kamień Pomorski zlokalizowany w całości w granicach administracyjnych miasta Kamień Pomorski.

8.2.2. Statystyka zgonów i jednostek chorobowych

Podstawą umożliwiającą wykonywanie analiz statystycznych zgonów i jednostek chorobowych pacjentów leczonych w ramach ubezpieczenia zdrowotnego w jednostkach posiadających umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia (niezależnie od rodzaju świadczeń) jest Międzynarodowa Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych, zwana w skrócie ICD-10⁷². System ten, opracowany przez WHO, stosowany jest w Polsce od 1996 roku – każda interwencja służb medycznych rejestrowana jest w klasyfikacji ICD-10, dając rzetelny obraz działań medycznych.

Każda jednostka chorobowa w klasyfikacji ICD-10 posiada oznaczenie alfanumeryczne w postaci: LCC.X gdzie L to litera, C – cyfra, X – podtyp. Zestawienie głównego podziału jednostek nozologicznych prezentuje poniższa tabela:

⁷² ang. International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems

Kod	Nr i nazwa rozdziału
A00–B99	Rozdział I - Wybrane choroby zakaźne i pasożytnicze
C00–D48	Rozdział II - Nowotwory
D50–D89	Rozdział III - Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz wybrane choroby przebiegające z udziałem mechanizmów immunologicznych
E00–E90	Rozdział IV - Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywienia i przemian metabolicznych
F00–F99	Rozdział V - Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania
G00–G99	Rozdział VI - Choroby układu nerwowego
H00–H59	Rozdział VII - Choroby oka i przydatków oka
H60–H95	Rozdział VIII - Choroby ucha i wyrostka sutkowatego
I00–I99	Rozdział IX - Choroby układu krążenia
J00–J99	Rozdział X - Choroby układu oddechowego
K00–K93	Rozdział XI - Choroby układu pokarmowego
L00–L99	Rozdział XII - Choroby skóry i tkanki podskórnej
M00–M99	Rozdział XIII - Choroby układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej
N00–N99	Rozdział XIV - Choroby układu moczowo-płciowego
O00–O99	Rozdział XV - Ciąża, poród i okres połogu
P00–P96	Rozdział XVI - Wybrane stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym
Q00–Q99	Rozdział XVII - Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
R00–R99	Rozdział XVIII - Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych niesklasyfikowane gdzie indziej
S00–T98	Rozdział XIX - Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych
V01–Y98	Rozdział XX - Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu
Z00–Z99	Rozdział XXI - Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia
U00–U89	Rozdział XXII - Kody do celów specjalnych

Tabela 64. Klasyfikacja jednostek chorobowych wg kodów i rozdziałów w systemie ICD-10

Źródło: na podstawie <https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/icd10/index.html> [dostęp: 06.2022]

Wydział Świadczeń Opieki Zdrowotnej Zachodniopomorskiego Oddziału Wojewódzkiego w Szczecinie Narodowego Funduszu Zdrowia, na wniosek Gminy Kamień Pomorski, udostępnił dane statystyczne sklasyfikowane wg systemu ICD-10 odnoszące się do mieszkańców Gminy – Wnioskodawcy za lata 2017-2021.

Autorzy niniejszego opracowania uznali, że analizę statystyki jednostek chorobowych przeprowadzić należy w relacji do zidentyfikowanej struktury populacji Gminy Kamień Pomorski według ekonomicznych grup wieku (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny) oraz w podziale na płeć, zaś w przypadku statystyki zgonów, z uwagi na niewielką liczbę rekordów i niepewność statystyczną – jedynie wg płci.

Ponadto, w przypadku badania częstotliwości występowania poszczególnych jednostek nozologicznych uznano, że z ich uszeregowania należy wykluczyć te rozdziały, których zawartość dla poszczególnych kodów jest merytorycznie bardzo szeroka i nieprzydatna dla jasności obrazu statystycznego poziomu zdrowia mieszkańców Gminy. Stąd, z klasyfikacji końcowej wyłączono:

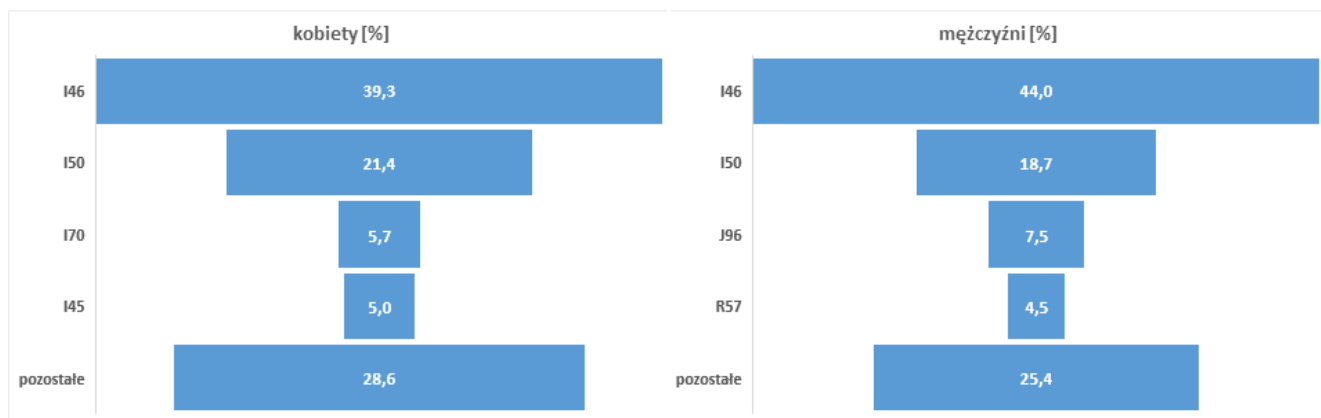
- Rozdział XXI - Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia
- Rozdział XVIII - Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych niesklasyfikowane gdzie indziej
- Rozdział XX - Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu.

Dodatkowo, w przypadku płci męskiej, z oczywistych względów pominięto:

- Rozdział XVI - Wybrane stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym
- Rozdział XV - Ciąża, poród i okres połogu

I. Zgony wg przyczyn w latach 2017-2021

Badanie odnotowanych w systemie NFZ zgonów, zarejestrowanych w Kamieniu Pomorskim w latach 2017-2021 wskazuje, że zatrzymanie akcji serca lub niewydolność serca odpowiadają za ponad 60% przypadków śmiertelnych, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn:

I46 Zatrzymanie akcji serca

I70 Miażdżyca

I45 Blok lewej odnogi pęczka Hisa, nieokreślony

I50 Niewydolność serca

J96 Niewydolność oddechowa niesklasyfikowana gdzie indziej

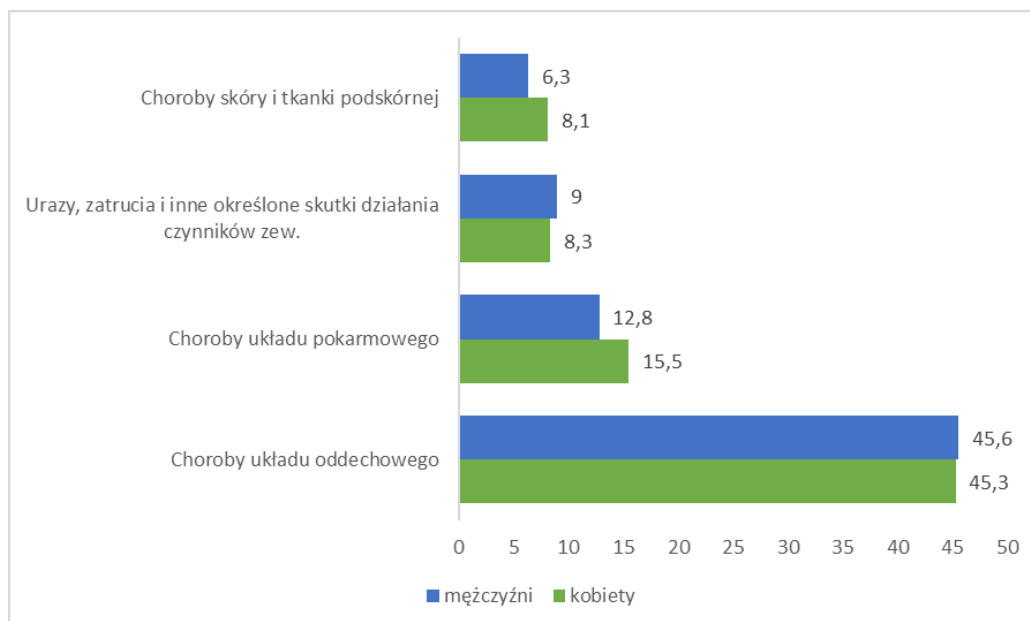
R57 Wstrząs niesklasyfikowany gdzie indziej

Wykres 19. Gm. Kamień Pomorski – przyczyny zgonów wg płci w latach 2017-2021

Źródło: na podstawie danych Zachodniopomorskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Szczecinie

II. Statystyka najczęściej występujących schorzeń w latach 2017-2021

Analiza częstości występowania chorób wg głównych rozdziałów wśród mieszkańców Gminy Kamień Pomorski w wieku do lat 18 nie wykazuje różnicowania ze względu na płeć – najczęstszymi, odpowiadającymi za 45% porad, są choroby układu oddechowego:

Wykres 20. Gm. Kamień Pomorski – najczęstsze schorzenia osób w wieku przedprodukcyjnym (2017-2021)
Źródło: na podstawie danych Zachodniopomorskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Szczecinie

Analiza danych dla mieszkańców Gminy w wieku produkcyjnym przynosi widoczne zróżnicowanie zarówno w stosunku do osób niepełnoletnich, jak i ze względu na płeć, pomimo, iż w obu kategoriach na pierwszym miejscu wciąż znajdują się choroby układu oddechowego. Ponadto, duplikują się schorzenia układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej oraz układu pokarmowego, choć w różnej konfiguracji w zależności od płci. Najczęściej rejestrowane choroby różniące obie płci to:

- dla kobiet: choroby układu moczowo-płciowego oraz skóry i tkanki podskórnej
- dla mężczyzn: urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych oraz choroby układu krążenia

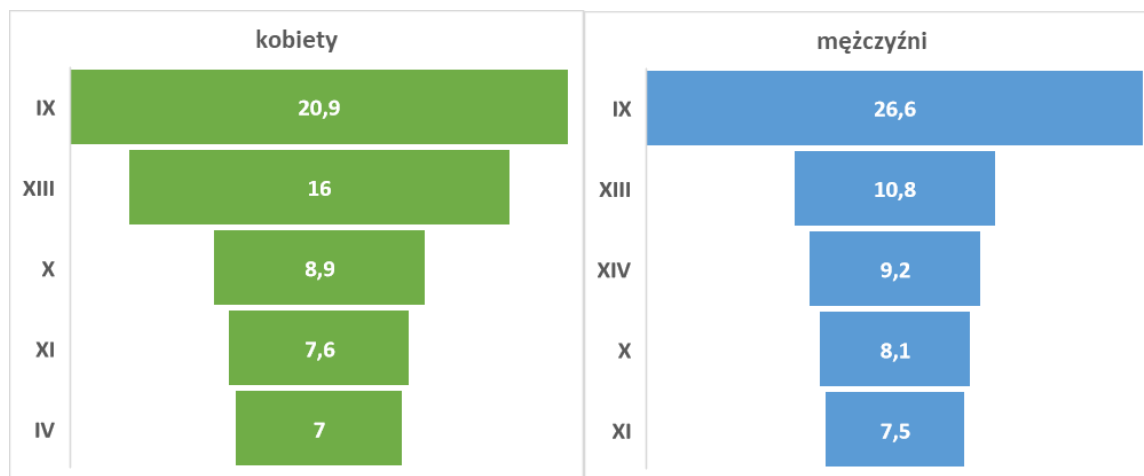
Szczegółowe porównanie wraz z udziałem procentowym przedstawia tabela poniżej:

Klasyfikacja wg rozdziałów ICD-10	odnotowano w latach 2017-2021	udział %
kobiety		
choroby układu oddechowego	5 093	18,0
choroby układu moczowo-płciowego	4 073	14,4
choroby układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej	3 327	11,8
choroby układu pokarmowego	2 639	9,3
choroby skóry i tkanki podskórnej	1 722	6,1
pozostałe	11 421	40,4
mężczyźni		
choroby układu oddechowego	3 674	15,4
choroby układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej	3 012	12,6
urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zew.	2 949	12,3
choroby układu krążenia	2 472	10,3
choroby układu pokarmowego	2 429	10,2
pozostałe	9 376	39,2

Tabela 65. Gm. Kamień Pomorski – najczęstsze schorzenia osób w wieku produkcyjnym (2017-2021)
Źródło: na podstawie danych Zachodniopomorskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Szczecinie

Natomiast badanie populacji mężczyzn i kobiet w wieku poprodukcyjnym z obszaru Gminy Kamień Pomorski stawia, wg częstotliwości występowania, na pierwszym miejscu choroby układu krążenia, zaś na drugim - choroby układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej. Ponadto, dla obu płci często rejestrowane są schorzenia układów: oddechowego i pokarmowego. Jedynym wyróżnikiem płci są:

- dla kobiet: zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywienia i przemian metabolicznych
- dla mężczyzn: choroby układu moczowo-płciowego

- IV Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywienia i przemian metabolicznych
 IX Choroby układu krążenia
 X Choroby układu oddechowego
 XI Choroby układu pokarmowego
 XIII Choroby układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej
 XIV Choroby układu moczowo-płciowego

Wykres 21. Gm. Kamień Pomorski – najczęstsze schorzenia osób w wieku poprodukcyjnym (2017-2021)
 Źródło: na podstawie danych Zachodniopomorskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Szczecinie

8.2.3. Statystyka Covid-19

Pandemia zakaźnej choroby COVID-19, wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2, rozpoczęła się jako epidemia 17.11.2019 r. w mieście Wuhan w środkowych Chinach, zaś 11.03.2020 r. została uznana przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) za pandemię.

W Polsce, pierwszy przypadek zakażenia tym koronawirusem stwierdzono 04.03.2020 r. w szpitalu w Zielonej Górze. W okresie 14-20.03.2020 r. obowiązywał w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a od 15.03.2020 r. wprowadzono na granicach Polski kordon sanitarny. Od 20.03.2020 r. do 15.05.2022 r., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia obowiązywał w Polsce stan epidemii⁷³, zaś od 16.05.2022 r. obowiązuje ponownie stan zagrożenia epidemicznego⁷⁴.

Na obszarze Gminy Kamień Pomorski w latach 2020-2021 odnotowano łącznie 1 588 interwencji medycznych związanych bezpośrednio lub pośrednio z COVID-19, w tym 927 przypadków dotyczyło

⁷³ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii. (Dz.U. z 2022 r. poz. 340)

⁷⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 maja 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2022 r. poz. 1025)

kobiet, zaś 661 – mężczyzn. Naturalnie, wraz z rozwojem epidemii, zdecydowanie większa liczba rekordów pojawiła w 2021 roku – 1093, wobec 495 w roku 2020. Należy przy tym pamiętać, że ww. liczby odnoszą się do różnych jednostek chorobowych w określony sposób związanych z chorobą koronawirusową, tzn.:

Kod ICD-10	Określenie
U07.1	COVID-19 został potwierdzony badaniami laboratoryjnymi
U07.2	COVID-19 jest diagnozowany klinicznie lub epidemiologicznie, ale badania laboratoryjne są niejednoznaczne lub niedostępne
U08	Ten opcjonalny kod jest stosowany w sytuacji, gdy pacjent chorował na COVID-19, jako choroby potwierdzonej lub prawdopodobnej, która wywiera wpływ na stan jego zdrowia, ale pacjent nie cierpi już na tę chorobę.
U09	Zdrowie pacjenta po przejściu COVID-19; kod umożliwia określenie powiązania z COVID-19
U10	Wieloukładowy zespół zapalny powiązany z COVID-19

Tabela 66. Klasyfikacja jednostek chorobowych związanych z COVID-19 wg kodów ICD-10

Źródło: na podstawie <https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/icd10/index.html> [dostęp: 06.2022]

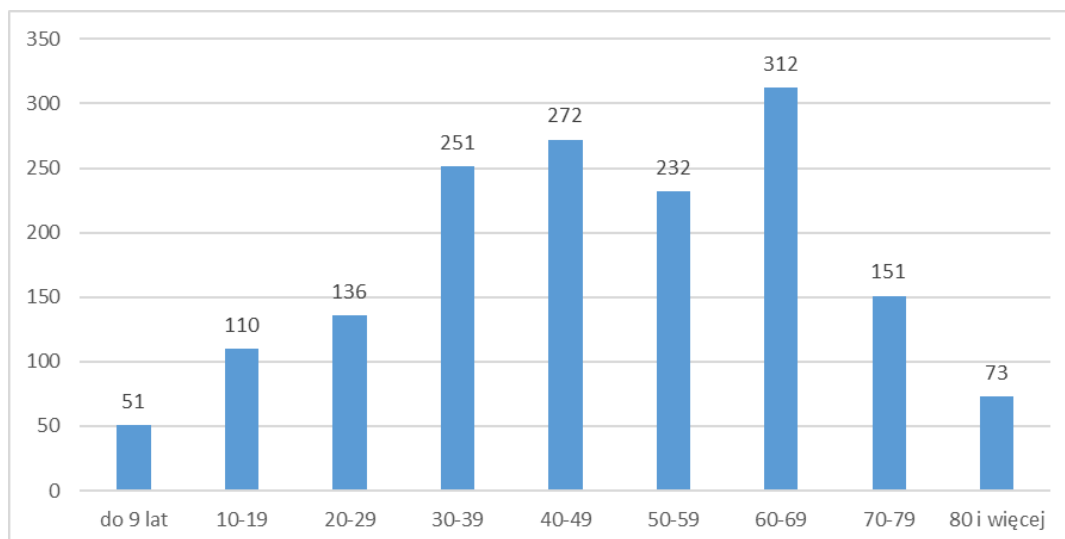
Sumując pacjentów wg powyższych kodów, otrzymano następujące dane w podziale na lata i płeć:

Kod ICD-10	2020 r.		2021 r.		2020-2021 r.		
	K	M	K	M	K	M	ogółem
U07.1	157	115	348	223	505	338	843
U07.2	115	106	253	177	368	283	651
U08	0	0	0	1	0	1	1
U09	2	0	50	37	52	37	89
U10	0	0	2	2	2	2	4
razem	274	221	653	440	927	661	1588

Tabela 67. Liczba pacjentów związanych z COVID-19 na obszarze Gm. Kamień Pomorski w latach 2020-2021

Źródło: na podstawie danych Zachodniopomorskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Szczecinie

Zatem, biorąc pod uwagę COVID-19 jedynie potwierdzony laboratoryjnie (kod U07.1) można stwierdzić, że w 2020 r. zakażeniu uległo 3,7% a w 2021 r. 8,1% populacji Gminy. Częstość jednostek chorobowych związanych z chorobą koronawirusową różniła się również w zależności od przedziału wiekowego – zdecydowanie największą zapadalnością wyróżnili się sześćdziesięciolatekowie, następnie czterdziestolatekowie oraz trzydziestolatekowie, najmniejszą zaś osoby najmłodsze (do lat 9) oraz najstarsze (powyżej 80 r.ż.).

Wykres 22. Liczba pacjentów związanych z COVID-19 wg grup wieku w Gm. Kamień Pomorski w latach 2020-2021
Źródło: na podstawie danych Zachodniopomorskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Szczecinie

8.3. Gospodarka mieszkaniowa

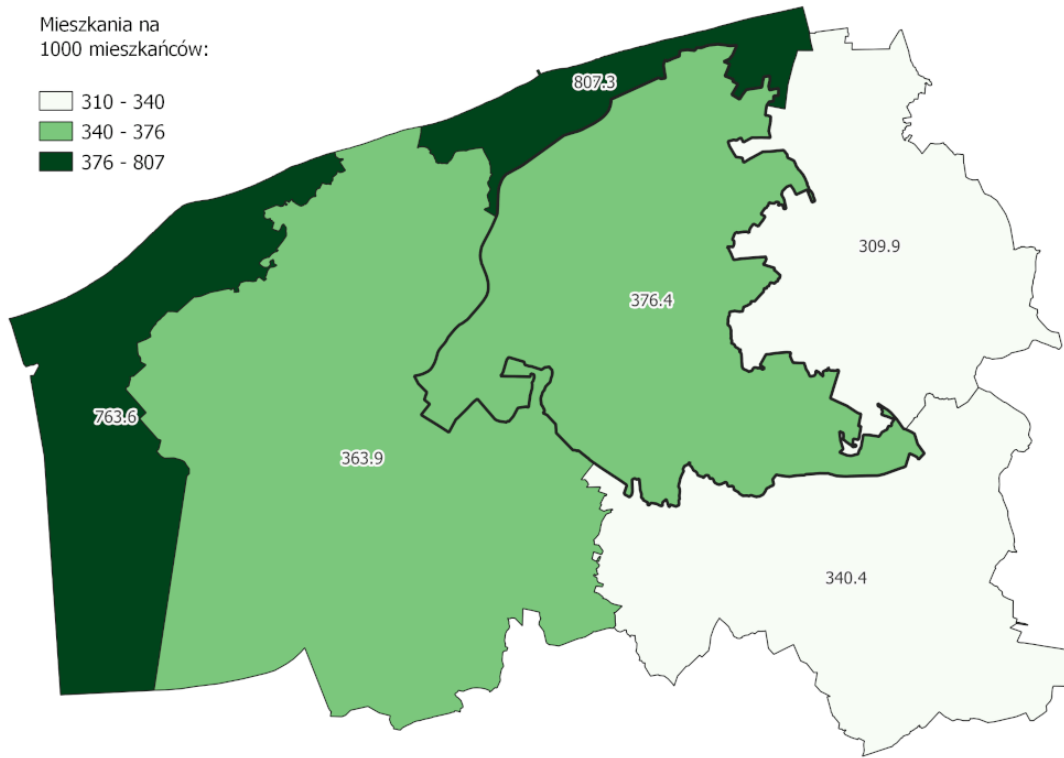
Według stanu na dzień 31.12.2020 r. zasoby mieszkaniowe zlokalizowane na obszarze Gminy Kamień Pomorski liczyły 2 237 budynków mieszkalnych, w tym 1 034 na terenie miasta zaś 1 203 na obszarze wiejskim. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił niewielki wzrost – o 1,6%, przy czym największy przyrost budynków odnotowano poza miastem Kamień Pomorski – 2,6%⁷⁵. Zwiększa się również, powoli choć regularnie powierzchnia użytkowa mieszkań – w 2020 r. wyniosła ona łącznie 403 786 m², co stanowi wzrost o ok. 1% w stosunku do 2019 r. (399 989 m²).

Zasoby mieszkaniowe	2016	2017	2018	2019	2020
budynki mieszkalne w gminie					
Kamień Pomorski - gmina	2 120	2 149	2 174	2 202	2 237
Kamień Pomorski - miasto	990	1 007	1 016	1 030	1 034
Kamień Pomorski - obszar wiejski	1 130	1 142	1 158	1 172	1 203
mieszkania					
Kamień Pomorski - gmina	5 330	5 365	5 390	5 424	5 454
Kamień Pomorski - miasto	3 527	3 549	3 558	3 577	3 595
Kamień Pomorski - obszar wiejski	1 803	1 816	1 832	1 847	1 859
powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]					
Kamień Pomorski - gmina	389 776	393 605	396 421	399 989	403 786
Kamień Pomorski - miasto	240 017	242 352	243 301	245 270	247 470
Kamień Pomorski - obszar wiejski	149 759	151 253	153 120	154 719	156 316

Tabela 68. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych w Gm. Kamień Pomorski w latach 2016-2020
Źródło: na podstawie danych GUS BDL [dostęp: 06.2022]

Wskaźnikowo na tle gmin powiatu kamieńskiego sytuacja Gminy Kamień Pomorski przedstawia się przeciętnie – liczba mieszkań na 1000 mieszkańców sytuuje Gminę na czwartej lokacie z wynikiem średnim za lata 2016-2020 na poziomie 376,4, i jest to olbrzymia różnica w stosunku do liderów: Gminy Dziwnów (807,3) oraz Międzyzdroje (763,6):

⁷⁵ Źródło: dane GUS BDL [dostęp: 06.2022]

Mapa 51. Średnia liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w gminach powiatu kamieńskiego w latach 2016-2020
Źródło: opracowanie własne

9. Edukacja i wychowanie

9.1. Sieć placówek oświatowych

Na sieć placówek oświatowych w Gminie Kamień Pomorski składają się instytucje na poziomie od przedszkolnego do ponadpodstawowego.

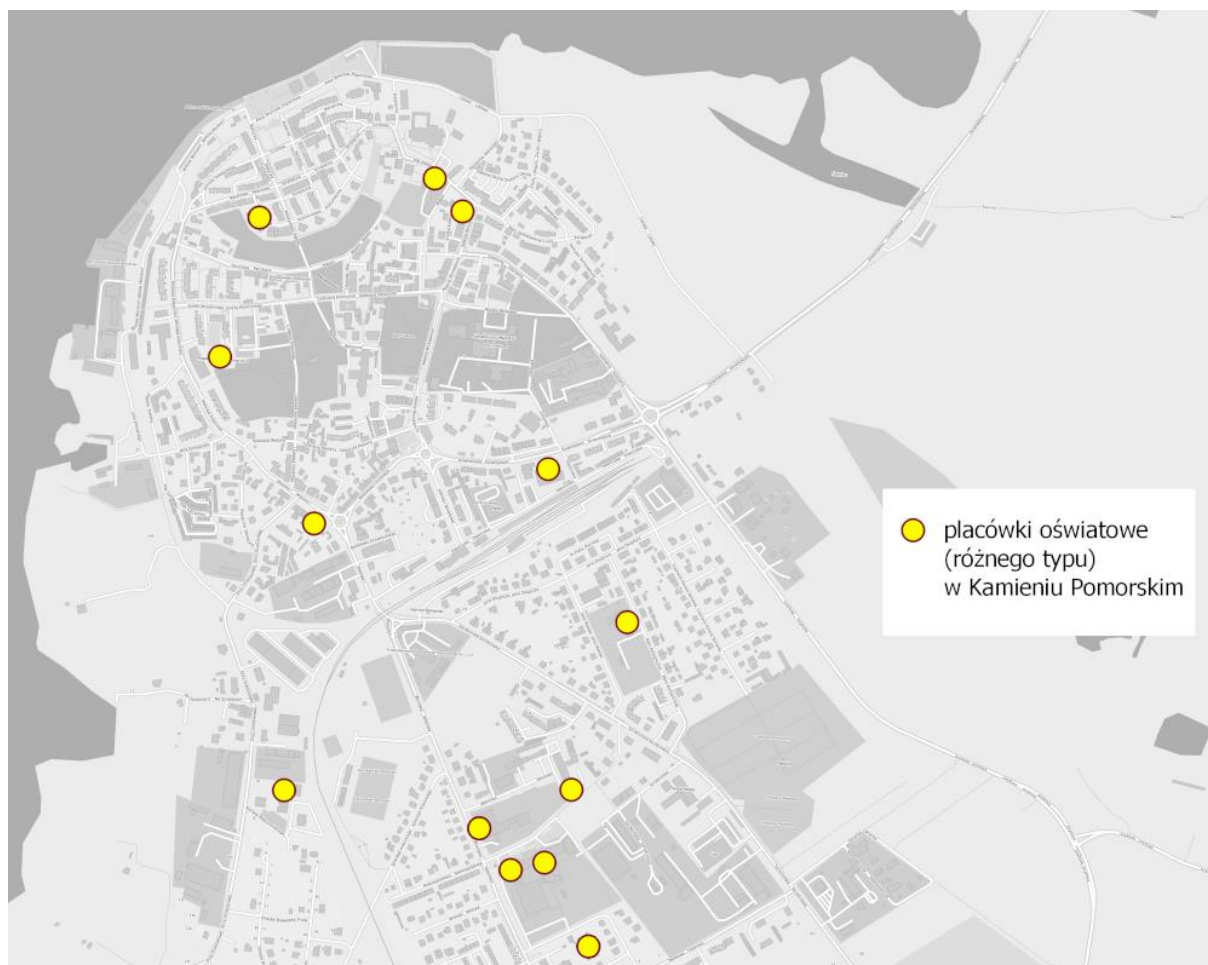
W Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych aktualnie figuruje 31 podmiotów, w tym 7 niepublicznych, zlokalizowanych przede wszystkim w mieście Kamień Pomorski, ale również miejscowościach: Benice, Jarszewo oraz Wrzosowo.

Nazwa placówki	Miejscowość	Status	Organ prowadzący
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kamieniu Pomorskim	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Centrum Kształcenia Zawodowego w Kamieniu Pomorskim	Kamień Pomorski	niepubliczna	Grażyna Misiak
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kamieniu Pom.	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Przedszkole Publiczne Nr 2 w Kamieniu Pom.	Kamień Pomorski	publiczna	Gmina Kamień Pom.
Ośrodek Szkoleniowo - Doradczy	Kamień Pomorski	niepubliczna	Lidia Konieczna
Szkoła Podstawowa Specjalna w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy w Kamieniu Pom.	Kamień Pomorski	niepubliczna	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Kamieniu Pom.
Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Krzywoustego w Kamieniu Pom.	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Niepubliczne Przedszkole Integracyjne	Kamień Pomorski	niepubliczna	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Kamieniu Pom.
Niepubliczne Przedszkole "W Dechę"	Kamień Pomorski	niepubliczna	Monika Łuzna
Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego przy Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Kamieniu Pom.	Kamień Pomorski	niepubliczna	Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Kamieniu Pom.
Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Kamieniu Pom.	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński

Nazwa placówki	Miejscowość	Status	Organ prowadzący
Przedszkole Publiczne Nr 1 w Kamieniu Pom.	Kamień Pomorski	publiczna	Gmina Kamień Pom.
Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Bolesława Chrobrego w Kamieniu Pom.	Kamień Pomorski	publiczna	Gmina Kamień Pom.
Branżowa Szkoła II Stopnia w Kamieniu Pom.	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Branżowa Szkoła I Stopnia w Kamieniu Pom. w Zespole Szkół Ponadpodstawowych	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Liceum Ogólnokształcące Nr 2 w Kamieniu Pom. w Zespole Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Leonida Teligi w Kamieniu Pom.	Kamień Pomorski	publiczna	Gmina Kamień Pom.
Szkoła Policealna w Kamieniu Pom. w Zespole Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Technikum w Kamieniu Pom. w Zespole Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Kamieniu Pom.	Kamień Pomorski	niepubliczna	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Kamieniu Pom.
Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna w Kamieniu Pom. w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia	Kamień Pomorski	publiczna	Gmina Kamień Pom.
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Kamieniu Pom. w Zespole Szkół Ponadpodstawowych	Kamień Pomorski	publiczna	Powiat Kamieński
Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Benicach	Benice	publiczna	Powiat Kamieński
Branżowa Szkoła II Stopnia w Benicach	Benice	publiczna	Powiat Kamieński
Technikum w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Benicach	Benice	publiczna	Powiat Kamieński
Branżowa Szkoła I Stopnia w Benicach	Benice	publiczna	Powiat Kamieński
Szkoła Podstawowa w Jarszewie	Jarszewo	publiczna	Gmina Kamień Pom.
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej we Wrzosowie	Wrzosowo	publiczna	Gmina Kamień Pom.

Tabela 69. Zestawienie placówek oświatowych w Gminie Kamień Pomorski
Źródło: Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych [dostęp⁷⁶: 05.2022]

⁷⁶ Źródło: <https://rspo.gov.pl/>

Mapa 52. Rozmieszczenie placówek oświatowych w mieście Kamień Pomorski
Źródło: opracowanie własne

9.2. Współczynnik skolaryzacji

Pod pojęciem współczynnika skolaryzacji brutto należy rozumieć relację liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Natomiast współczynnik skolaryzacji netto oznacza stosunek liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

W przypadku obu powyższych wskaźników średnia ogólnogminna z lat 2016-2020 dla szkół podstawowych przyjęła wysoką, o ponad 5 p.p. wyższą niż powiatowa, wartość, co wskazuje na dużą aktywność edukacyjną mieszkańców Gminy Kamień Pomorski:

Gmina	przeciętna wartość wsp. skolaryzacji w latach 2016-2020	
	brutto	netto
Świerzno	74,7	71,9
Wolin	84,7	82,5

Gmina	przeciętna wartość wsp. skolaryzacji w latach 2016-2020	
	brutto	netto
Międzyzdroje	87,6	85,1
Dziwnów	88,0	86,6
Kamień Pomorski	95,9	91,8
Golczewo	98,3	96,1
Powiat kamieński	89,3	86,5

Tabela 70. Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych w gminach powiatu kamieńskiego

Źródło: na podstawie GUS BDL

Stwierdzono natomiast dużą dychotomię pomiędzy wartościami współczynnika (zarówno brutto, jaki i netto), badanego osobno dla obszaru wiejskiego oraz miejskiego. Każdorazowo przyjmuje on znacznie większe wartości w mieście zarówno w stosunku do obszarów miejskich Gminy, jak i średnich wartości dla powiatu. Skala różnicy pomiędzy miastem a wsią jest przeogromna: w przypadku skolaryzacji brutto wynosi 114 p.p., zaś netto – 110 p.p.

wsp. skolaryzacji w latach						
brutto	2016	2017	2018	2019	2020	średnio
Kamień Pomorski - miasto	146,02	145,44	142,62	150,51	150,35	▲ 146,99
obszar miejski przeciętnie w powiecie	133,10	131,54	131,97	132,92	133,56	▼ 132,62
Kamień Pomorski - obszar wiejski	35,96	33,57	32,49	31,28	29,92	▼ 32,64
obszar wiejski przeciętnie w powiecie	55,49	53,05	54,29	54,52	55,11	▲ 54,49
netto	2016	2017	2018	2019	2020	średnio
Kamień Pomorski - miasto	140,27	139,54	137,48	144,21	144,01	▲ 141,10
obszar miejski przeciętnie w powiecie	129,34	127,55	128,36	130,26	131,15	▼ 129,33
Kamień Pomorski - obszar wiejski	32,46	31,64	30,80	30,06	29,12	▼ 30,82
obszar wiejski przeciętnie w powiecie	52,06	51,09	52,52	53,32	54,24	▲ 52,65

Tabela 71. Gm. Kamień Pomorski - współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych na obszarach miejskich i wiejskich

Źródło: na podstawie GUS BDL

Interpretacja tych wartości nie jest jednoznacznie negatywna, tj. nie wskazuje bezpośrednio na mniejszą powszechność nauczania na obszarach wiejskich. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na różnicę w liczbie placówek oświatowych – poza Kamieniem Pomorskim istnieją zaledwie dwie szkoły podstawowe – w Jarszewie oraz Wrzosowie. Jest zatem wysoce prawdopodobne, że niska wartość analizowanego współczynnika dla obszarów wiejskich wskazuje na fakt, że spora liczba uczniów z tych terenów uczęszcza do szkoły w Kamieniu Pomorskim.

Ponadto, współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych, przyjmujący wartości przekraczające 100% oznacza, że w tych szkołach uczą się osoby, które przekroczyły wiek nominalnie przypisany temu poziomowi edukacji.

9.3. Wyniki uzyskane w ogólnopolskich egzaminach

9.3.1. Egzamin ósmoklasisty

Do analizy przyjęto dane udostępnione przez Ministerstwo Edukacji i Nauki⁷⁷, odnoszące się do średnich wyników procentowych uzyskanych przez ósmoklasistów na egzaminie kończącym szkołę podstawową w zakresie przedmiotów: język polski, matematyka, język angielski, w latach 2019-2021.

Badanie cech w przyjętym okresie trzyletnim wskazuje, że średni wynik zarówno ogólny, jak i w poszczególnych, ww. przedmiotach, sytuuje Gminę Kamień Pomorski wśród średnich poziomów uzyskiwanych wyników w gminach powiatu kamieńskiego – trzecia pozycja w przedziale najniższych trzech średnich procentowych:

Gmina	jęz. polski	Gmina	matematyka	Gmina	jęz. angielski
Świerzno	43,42	Świerzno	27,19	Świerzno	37,97
Golczewo	53,30	Golczewo	34,89	Golczewo	46,59
Kamień Pom.	54,92	Kamień Pom.	38,25	Kamień Pom.	52,66
Międzyzdroje	56,03	Międzyzdroje	39,20	Wolin	55,08
Wolin	56,94	Wolin	43,91	Dziwnów	57,67
Dziwnów	61,43	Dziwnów	45,38	Międzyzdroje	61,30
Powiat kamieński	54,97		39,19		52,64
Zachodniopomorskie	56,64		41,58		57,43

Tabela 72. Średni wynik procentowy egzaminu ósmoklasisty w gminach powiatu kamieńskiego w latach 2019-2021

Źródło: na podstawie danych Ministerstwa Edukacji i Nauki

Na uwagę zasługuje fakt, iż uszeregowanie gmin powiatu kamieńskiego zgodnie z wynikami w poszczególnych przedmiotach praktycznie nie zmienia się – dla trzech najniższych wyników układ stanowią gminy (w kolejności): Świerzno, Golczewo, Kamień Pomorski, zaś dla trzech najwyższych punktowanych gmin (w zmiennej konfiguracji): Dziwnów, Międzyzdroje, Wolin. Jednocześnie można zauważyć, że wyniki osiągnięte w Gminie Kamień Pomorski zbliżone są (czasami niemalże identyczne) do średniej powiatowej, ale niestety wyraźnie niższe niż przeciętna wojewódzka.

9.3.2. Egzamin maturalny

Do analizy przyjęto dane udostępnione przez Ministerstwo Edukacji i Nauki⁷⁸, odnoszące się do średnich wyników procentowych uzyskanych maturzystów na poziomie podstawowym w zakresie przedmiotów: język polski, matematyka, język angielski w 2021 r.

W powiecie kamieńskim egzamin maturalny przeprowadzony został w trzech z sześciu gmin. Porównanie uzyskanych wyników w każdym z analizowanych przedmiotów dało jednakowe uszeregowanie, w kolejności od najwyższych do najniższych średnich wyników procentowych: Dziwnów, Kamień Pomorski, Wolin. Zatem, podobnie jak w przypadku egzaminu ósmoklasisty, średnie wyniki matur w 2021 r. sytuują Gminę Kamień Pomorski w środku tabeli – w wartościach przeciętnych. Jednakże w relacji do średniej powiatowej, Gmina uzyskuje wyniki albo zbliżone (język polski), albo lepsze (matematyka i język angielski); niestety, w przypadku zestawienia ze średnią województwa zachodniopomorskiego, Kamień Pomorski uzyskał znacznie niższe wyniki, średnio o ponad 10 p.p.

⁷⁷ Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/> [dostęp: 06.2022]

⁷⁸ Źródło: Ibidem

Gmina	język. polski	matematyka	język. angielski
Dziwnów	55,00	38,17	71,83
Kamień Pomorski	50,42	37,56	64,35
Wolin	48,37	32,05	54,13

Powiat kamieński	50,24	35,97	62,34
Zachodniopomorskie	55,36	51,73	76,08

Tabela 73. Średni wynik procentowy egzaminu maturalnego (poz. podstawowy) w gminach pow. kamieńskiego w 2021 r.
Źródło: na podstawie danych Ministerstwa Edukacji i Nauki

10. Kapitał społeczny

Kapitał społeczny uznawany jest za jeden z ważniejszych zasobów, wpływających istotnie na rozwój regionalny i lokalny – stąd, jego zasadnicze znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania instytucji ekonomicznych, społecznych i politycznych.

10.1. Aktywność obywatelska

Jedną z form aktywności obywatelskiej są organizacje pozarządowe, funkcjonujące praktycznie we wszystkich sferach życia społeczno-gospodarczego, a poprzez działalność ekonomiczną i pożytku publicznego, służą rozwojowi usług społecznych oraz rozwojowi lokalnemu. Stowarzyszenia, fundacje oraz niesformalizowane grupy aktywnych obywateli podejmują działania na rzecz lokalnej społeczności, dlatego współpraca organizacji pozarządowych i Gminy Kamień Pomorski⁷⁹ przynosi efekty poprzez realizację wspólnego celu, jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców.

Wg stanu na dzień 01.06.2022 r. na obszarze Gminy Kamień Pomorski aktywnych było 56⁸⁰ stowarzyszeń i innych organizacji społecznych lub zawodowych zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, co w ujęciu wskaźnikowym (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) plasuje Gminę na drugim miejscu w powiecie kamieńskim:

Gmina	stowarzyszenia KRS	stowarzyszenia KRS na 1000 ludności
Świerżno	11	2,62
Golczewo	17	2,92
Wolin	44	3,66
Dziwnów	15	3,86
Kamień Pom.	56	3,99
Międzyzdroje	27	4,26

Tabela 74. Liczba stowarzyszeń na 1000 ludności w gminach pow. kamieńskiego w 2022 r.
Źródło: na podstawie danych KRS [dostęp: 06.2022]

Liczba stowarzyszeń i innych form sformalizowanej (zarejestrowanej w KRS) aktywności obywatelskiej w sposób naturalny osiąga najwyższe wartości w stolicy Gminy – mieście Kamień Pomorski – listę organizacji przedstawia tabela poniżej:

LP	Nazwa organizacji	Siedziba
1	Stowarzyszenie Na Rzecz Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych W Benicach	Benice
2	Fundacja Kolorowy Ptak	Borzystaw
3	Kółko Rolnicze W Chrząższczewie	Chrząższczewo
4	Kółko Rolnicze W Dusinie	Dusin
5	Stowarzyszenie Rozwoju Kultury, Oświaty, Sportu I Turystyki W Gościstawiu	Gościstaw
6	Kółko Rolnicze W Grabowie	Grabowo

⁷⁹ Współpraca prowadzona jest w oparciu o przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. 2022 poz. 1327)

⁸⁰ Źródło: <https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs/strona-glowna/index.html> / uwzględniono jedynie aktywne podmioty [dostęp: 06.2022]

LP	Nazwa organizacji	Siedziba
7	Stowarzyszenie Producentów Rolnych Ziemi Kamieńskiej	Grabowo
8	Klub Sportowy Kamień Golf Club	Grębowo
9	Kółko Rolnicze W Jarszewie	Jarszewo
10	Ochotnicza Straż Pożarna W Jarszewie	Jarszewo
11	Stowarzyszenie "Sercem Dla Regionu"	Jarszewo
12	Towarzystwo Miłośników Ziemi Kamieńskiej	Kamień Pomorski
13	Fundacja "Nasze Zdrowie - Our Health"	Kamień Pomorski
14	Związek Zawodowy Pracowników Przedsiębiorstwa Melioracyjnego Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Kamień Pomorski
15	Kamieńskie Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Abstynenta "Opoka"	Kamień Pomorski
16	Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło W Kamieniu Pomorskim	Kamień Pomorski
17	Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Pks W Kamieniu Pomorskim	Kamień Pomorski
18	Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Osób Wspierających Życie Wolne Od Narkotyków "Szansa"	Kamień Pomorski
19	Stowarzyszenie Klub Sportowo-Wędkarski "Okoń"	Kamień Pomorski
20	Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych Na Rzecz Rozwoju Kamienia Pomorskiego I Regionu Kamieńskiego	Kamień Pomorski
21	Związek Zawodowy Pracowników Gminnej Spółdzielni "Samopomoc Chłopska" W Kamieniu Pomorskim	Kamień Pomorski
22	Cech Rzemiosł Różnych I Przedsiębiorców W Kamieniu Pomorskim	Kamień Pomorski
23	Polskie Stowarzyszenie Klasy Optimist	Kamień Pomorski
24	Stowarzyszenie Weteranów Gimnastyki Sportowej "Nasze Zdrowie"	Kamień Pomorski
25	Kamieńskie Towarzystwo Edukacyjno-Gospodarcze	Kamień Pomorski
26	Stowarzyszenie Podmiotów Handlowych, Produkcji Spożywczej I Usług Handlowiec	Kamień Pomorski
27	Twórcza Rzeczywistość Stowarzyszenie Na Rzecz Kultury I Sztuki	Kamień Pomorski
28	Kamieńska Organizacja Turystyczna	Kamień Pomorski
29	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gmin Powiatu Kamieńskiego "Poprawa"	Kamień Pomorski
30	Lokalna Grupa Rybacka Morza I Zalewu	Kamień Pomorski
31	Stowarzyszenie Jacht Klub Kamień Pomorski	Kamień Pomorski
32	Stowarzyszenie Kulturalny Kamień	Kamień Pomorski
33	Zachodniopomorski Związek Stowarzyszeń Abstynenckich	Kamień Pomorski
34	Fundacja "Psia Kość"	Kamień Pomorski
35	Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku W Kamieniu Pomorskim	Kamień Pomorski

LP	Nazwa organizacji	Siedziba
36	Stowarzyszenie Akademia Piłkarska - Gryf Kamień Pomorski	Kamień Pomorski
37	Związek Zawodowy Pracowników Ops W Kamieniu Pomorskim	Kamień Pomorski
38	Fundacja "Zosia"	Kamień Pomorski
39	Fundacja W Dechę	Kamień Pomorski
40	Kółko Rolnicze W Kukułowie	Kukułowo
41	Ochotnicza Straż Pożarna W Kukułowie	Kukułowo
42	Zrzeszenie Rolników Gospodarujących Na Cennych Przyrodniczo Użytkach Zielonych "Agronatura"	Rekowo
43	Kółko Rolnicze W Rozwarowie	Rozwarowo
44	Ochotnicza Straż Pożarna W Rozwarowie	Rozwarowo
45	"Rozwarowo Razem"	Rozwarowo
46	Perspektywa	Rozwarowo
47	Kółko Rolnicze W Stawnie	Stawno
48	Ochotnicza Straż Pożarna W Stawnie	Stawno
49	Stowarzyszenie Zespół Ludowy "Stawnianki"	Stawno
50	"Przyjaciele Strzeżewa"	Strzeżewo
51	Kółko Rolnicze W Szumiącej	Szumiąca
52	Samorządny Niezależny Związek Zawodowy Pracowników Domu Pomocy Społecznej W Śniatowie	Śniatowo
53	Ochotnicza Straż Pożarna W Trzebieszewie	Trzebieszewo
54	Kółko Rolnicze Wrzosowo	Wrzosowo
55	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wrzosowo	Wrzosowo
56	Ochotnicza Straż Pożarna We Wrzosowie	Wrzosowo

Tabela 75. Wykaz stowarzyszeń z obszaru Gminy Kamień Pomorski w 2022 r. zarejestrowanych KRS
Źródło: na podstawie danych KRS [dostęp: 06.2022]

Poza organizacjami wpisanymi do Krajowego Rejestru Sądowego, istnieją również stowarzyszenia zwykłe⁸¹, będące pod nadzorem Starosty Kamieńskiego, który prowadzi i publikuje właściwą ewidencję. Zgodnie z wykazem w 2022 r. zarejestrowanych było 11 stowarzyszeń zwykłych, których obszar działania, bez względu na adres siedziby, dotyczył bezpośrednio lub pośrednio terenu Gminy Kamień Pomorski.

⁸¹ Stowarzyszenie zwykłe jest organizacją nieposiadającą osobowości prawnej, powołaną do realizowania określonego celu. Mogą ją utworzyć co najmniej 3 osoby, uchwalając w tym celu regulamin działalności, określający w szczególności nazwę stowarzyszenia, cel lub cele, teren i środki działania, siedzibę, przedstawiciela lub zarząd, który będzie je reprezentował, zasady dokonywania zmian regulaminu, sposób nabycia i utraty członkostwa oraz sposób rozwiązania stowarzyszenia. Stowarzyszenie zwykłe nie może powoływać terenowych jednostek organizacyjnych, zrzeszać osób prawnych, prowadzić działalności gospodarczej, prowadzić odpłatnej działalności pożytku publicznego.

LP	Nazwa stowarzyszenia	Nr rej.	Siedziba
1	Stowarzyszenie „Błękitna Laguna”	EK.512.1.5.2016.MS	Szczecin
2	Stowarzyszenie Strzelecko-Kolekcjonerskie SĘPS OF MUSIC	EK.512.1.7.2016.MS	Kamień Pomorski
3	Stowarzyszenie „K-jak”	EK.512.1.9.2017.MS	Grabowo
4	Stowarzyszenie „Staszic”	EK.512.1.12.2017.MS	Kamień Pomorski
5	Stowarzyszenie Eksploracyjne Na Rzecz Ratowania Zabytków im. Korduli	EK.512.1.1.2018.MS	Kamień Pomorski
6	Stowarzyszenie Przyjaciół Powiatu Kamieńskiego	EK.512.1.4.2019.MS	Kamień Pomorski
7	Stowarzyszenie Wokalistów "Strefa Dźwięku"	EK.512.1.5.2019.MS	Kamień Pomorski
8	Stowarzyszenie Na Rzecz Szkoły Podstawowej Nr 2 w Kamieniu Pomorskim	EK.512.1.10.2019.MS	Kamień Pomorski
9	Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej "GROMOWŁADNI"	EK.512.1.2.2021.MS	Kamień Pomorski
10	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Szpitala w Kamieniu Pomorskim	EK.512.1.5.2021.MS	Kamień Pomorski
11	Stowarzyszenie Murem za Lasem	EK.512.1.2.2022.MS	Kamień Pomorski

Tabela 76. Wykaz stowarzyszeń zwykłych z obszaru Gminy Kamień Pomorski w 2022 r.

Źródło: na podstawie Ewidencji stowarzyszeń zwykłych prowadzonej przez Starostę Kamieńskiego⁸²

Szczególną rolę wśród organizacji pozarządowych na obszarach wiejskich odgrywają koła gospodyń wiejskich – są to dobrowolne i samorządne organizacje kobiece, działające w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (t.j. Dz.U. 2021 poz. 2256). Zgodnie z Krajowym Rejestrem Kół Gospodyń Wiejskich na terenie Gminy Kamień Pomorski w czerwcu 2022 r. zarejestrowanych było 7 kół, zgodnie z wykazem:

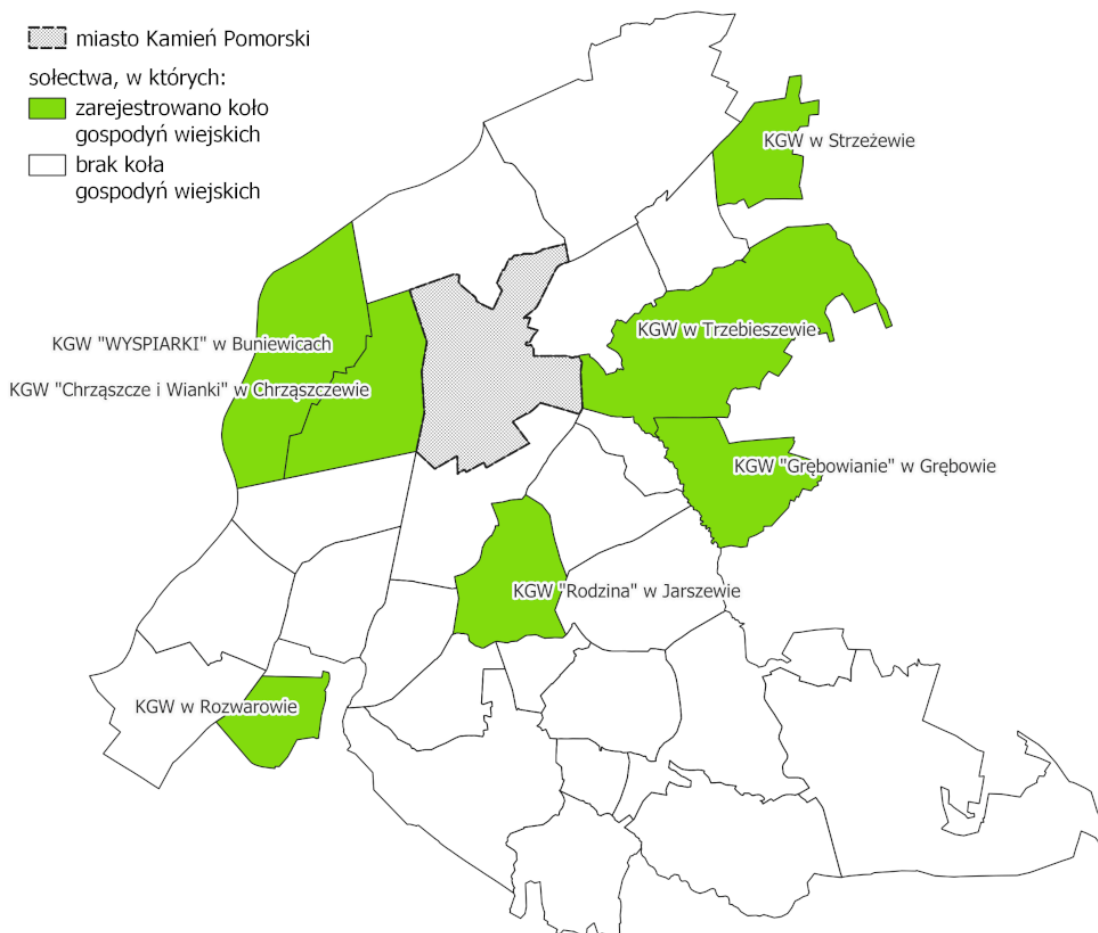
LP	Numer	Nazwa Koła Gospodyń Wiejskich	Miejscowość
1	3207030001	Koło Gospodyń Wiejskich w Trzebieszewie	Trzebieszewo
2	3207030002	Koło Gospodyń Wiejskich "WYSPIARKI" w Buniewicach	Buniewice
3	3207030003	Koło Gospodyń Wiejskich "Grębowianie" w Grębowie	Grębowo
4	3207030004	Koło Gospodyń Wiejskich w Strzeżewie	Strzeżewo
5	3207030005	Koło Gospodyń Wiejskich w Rozwarowie	Rozwarowo
6	3207030006	Koło Gospodyń Wiejskich "Chrząższcze i Wianki" w Chrząższczewie	Chrząższczewo
7	3207030007	Koło Gospodyń Wiejskich "Rodzina" w Jarszewie	Jarszewo

Tabela 77. Wykaz kół gospodyń wiejskich z obszaru Gminy Kamień Pomorski w 2022 r.

Źródło: na podstawie <https://krkgw.arimr.gov.pl> [dostęp: 06.2022]

Rozmieszczenie kół gospodyń wiejskich na obszarze Gminy Kamień Pomorski przedstawia poniższa mapa:

⁸² Źródło: <https://bip.powiatkamienski.pl/strona/starostwo-powiatowe-organizacja-starostwa-wydzialy-samodzielne-stanowiska-wydzial-edukacji-7> [dostęp: 06.2022]

Mapa 53. Sołectwa Gminy Kamień Pomorski, w których zarejestrowano koła gospodyń wiejskich
Źródło: opracowanie własne

10.2. Frekwencja w wyborach

Jednym ze wskaźników syntetycznych oceny kapitału społecznego jest frekwencja wyborcza, a w kontekście niniejszej diagnozy, zwłaszcza w wyborach do władz lokalnych. Przeanalizowano dane dotyczące wyborów ostatnich wyborów samorządowych w 2018 r. – średnia frekwencja⁸³ uzyskana w Gminie Kamień Pomorski jest drugą najniższą na tle gmin powiatu kamieńskiego, będąc o blisko 9 p.p. niższa niż analogiczny wskaźnik w Gminie Golczewo.

gmina	średnia frekwencja	sejmik województwa	rada powiatu	rady gmin	wójtowie i burmistrzowie - I tura
Międzyzdroje	50,96	50,94	50,96	50,97	50,98
Kamień Pom.	51,88	51,88	51,91	51,83	51,91
Wolin	54,11	54,15	53,98	54,14	54,15
Dziwnów	55,62	55,67	55,52	55,67	55,61
Świerzno	59,12	59,59	59,59	58,6	58,71
Golczewo	60,71	60,76	60,72	60,66	60,70

Tabela 78. Średnia frekwencja w wyborach samorządowych w gminach pow. kamieńskiego w 2018 r.
Źródło: na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej⁸⁴

⁸³ Średnia frekwencja liczona jako średnia arytmetyczna z frekwencji w wyborach do sejmiku województwa, rady powiatu, rady gmin oraz wójtów i burmistrzów (I tura).

⁸⁴ Źródło: <https://wybory2018.pkw.gov.pl> [dostęp: 06.2022]

Aktywność wyborcza na obszarze Gminy również wykazuje duże zróżnicowanie – analizując poziomy frekwencji w poszczególnych okręgach wyborczych podczas wyborów do rady miejskiej w 2018 r. stwierdzono różnicę 13 p.p. pomiędzy dwoma okręgami o najwyższym i najniższym udziale uprawnionych wyborców⁸⁵. Ponadto, wyróżnić można:

↑ 3 okręgi o frekwencji najwyższej:

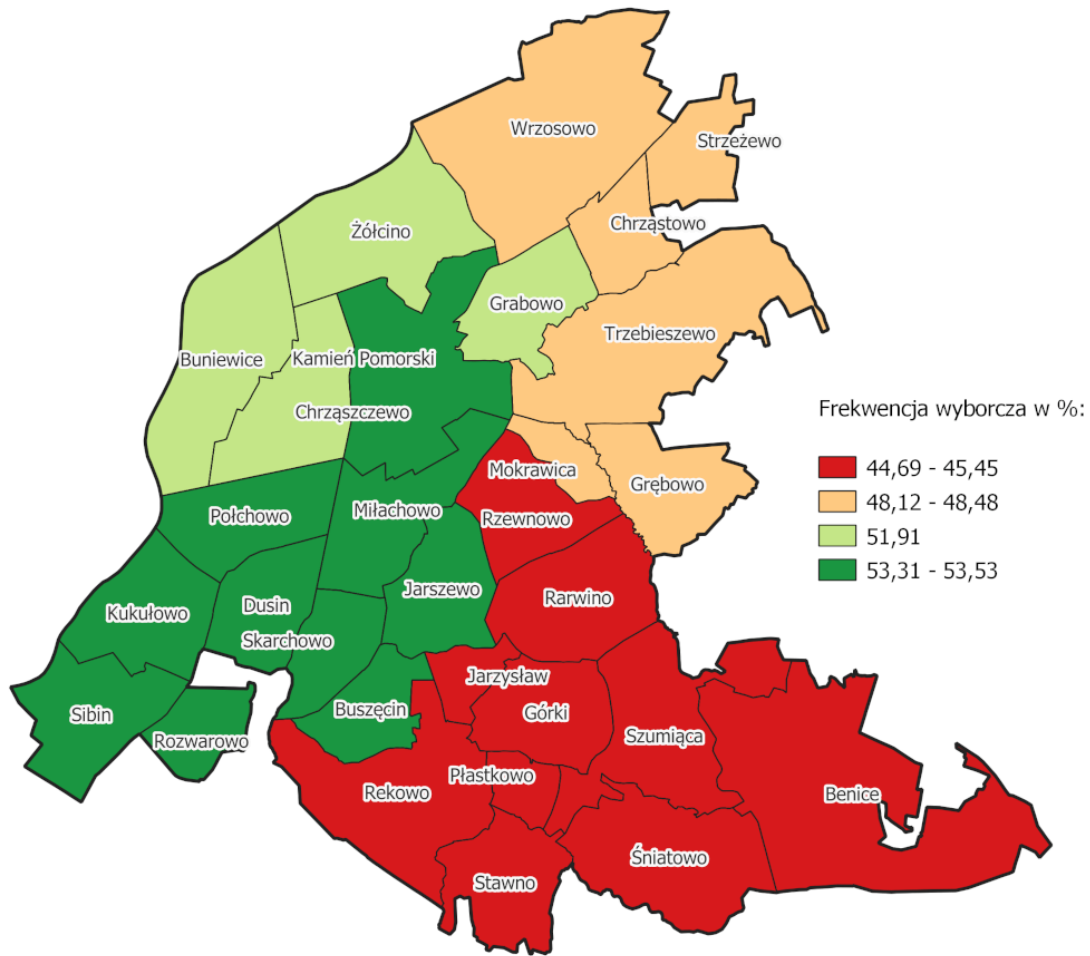
- Nr 4 (57,79%) – część miasta Kamień Pomorski obejmująca ulice: Bałtycka, Basztowa, Garncarska, Władysława Jagiełły, część ul. Mikołaja Kopernika, Pocztowa, Juliusza Słowackiego.
- Nr 5 (56,38%) – część miasta Kamień Pomorski obejmująca ulice: część ul. Jana Kilińskiego, część ul. Mikołaja Kopernika, Józefa Wysockiego, Ludwika Solskiego, Wilków Morskich, Zielona.
- Nr 3 (55,99%) – część miasta Kamień Pomorski obejmująca ulice: Gryfitów, Piastowa, Rybacka, Stary Rynek, Staromiejska, Strzelecka.

↓ 3 okręgi o frekwencji najniższej:

- Nr 14 (44,69%) – sołectwa: Benice, Rarwino, Szumiąca, Śniatowo.
- Nr 15 (45,45%) – sołectwa: Górki, Jarzysław, Płastkowo, Rekowo, Stawno, Rzewnowo
- Nr 2 (46,93%) – część miasta Kamień Pomorski obejmująca ulice: Bankowa, część ul. Dziwnowskiej, Dworcowa, Jedności Narodowej, Tadeusza Kościuszki, Krótka, Adama Mickiewicza, Stanisława Moniuszki, Parkowa, Plac Wolności, Plac 5-go Marca, Spółdzielcza, Wojska Polskiego, Wąska, Zdrojowa, Rondo Pionierów Ziemi Kamieńskiej

Uśredniając poziomy frekwencji w okręgach zlokalizowanych na terenie miasta Kamień Pomorski, uzyskano przestrzenny rozkład poziomu uczestnictwa w wyborach do Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim w 2018 r.

⁸⁵ Źródło: https://wybory2018.pkw.gov.pl/pl/geografia/320703#results_vote_council [dostęp: 06.2022]

11. Finanse samorządowe

11.1. Program postępowania naprawczego

Pod koniec 2015 roku, sytuacja finansowa Gminy Kamień Pomorski była na tyle niestabilna, iż zgodnie z brzmieniem art. 240a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (aktualna wersja t.j. Dz.U. 2021 poz. 305), Uchwałą Nr XVI/162/15 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 23.12.2015, przyjęto „Program Postępowania Naprawczego dla Gminy Kamień Pomorski na lata 2016-2018”, zmienionego następnie uchwałami nr XXVI/263/16 z 28 października 2016 r. oraz XLII/388/17 z dnia 27 grudnia 2017 r.

Podstawowym celem przyjętego programu postępowania naprawczego była poprawa sytuacji finansowej Gminy, znajdująca odzwierciedlenie w usunięciu zagrożenia realizacji zadań jednostki i zachowaniu relacji określonych przepisami art. 242 i 243 ustawy o finansach publicznych.

Realizacja działań przyjętych w programie postępowania naprawczego odbywa się zgodnie z przyjętym harmonogramem⁸⁶. Znaczna ich część realizowana była przed podjęciem programu a ich efekty zostały uwzględnione w budżecie na 2016 rok.

LP	Działanie	Data	Harmonogram realizacji
1	Likwidacja GZOO	XII.2015	Uchwała Nr XVI/162/15 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 23 grudnia 2015 - wdrożona od 01.01.2016 r.
2	Zmiany organizacyjne w Urzędzie Miejskim		
a.	redukcja zatrudnienia w Urzędzie Miejskim	I-XII.2015	Realizowano w okresie od stycznia do grudnia 2015 (zmniejszenie zatrudnienia o 5 etatów)
b.	likwidacja tzw. grupy gospodarczej	I.2016	Likwidacja z końcem roku 2015
c.	likwidacja Straży Miejskiej	XII.2015	Uchwała Nr XII/126/15 18 września 2015 r.
3	Zawieszenie oraz ograniczenie wydatków w poszczególnych podziałach klasyfikacji budżetowej w ramach zadań wykonywanych przez jednostkę budżetową – Urząd Miejski w Kamieniu Pomorskim.	I.2016	Działania realizowane zgodnie z zapisami budżetu na 2016 rok przebiegają zgodnie z harmonogramem
4	Zmiana umowy o zarządzanie portem	I.2016	W dniu 18 grudnia 2015 roku podpisano aneks do umowy z 2 stycznia 2012 roku
5	Wzrost stawek z tytułu podatku od nieruchomości	I.2016	Uchwała Rady Miejskiej Nr XV/151/15 z dnia 27 listopada 2015
6	Połączenie KDK z PiMBP	VI.2017	Uchwałą nr XLII/388/17 z dnia 27 grudnia 2017r. wyłączono działanie z PPN w związku z negatywną opinią Krajowej Rady Bibliotecznej

⁸⁶ Źródło: <https://bip.kamienpomorski.pl/artukul/sprawozdanie-z-przebiegu-wykonania-budzetu-gminy-kamien-pomorski-za-rok-2018> [dostęp: 05.2022]

LP	Działanie	Data	Harmonogram realizacji
7	Zmiana regulaminu wynagradzania nauczycieli	IX.2016	Podjęta Uchwała Nr XXIII/226/16 z dnia 24.06.2016 Wdrożone od 01.09.2016
8	Likwidacja Szkoły Podstawowej w Górkach	IX.2016	Uchwała Nr XXII/215/16 z 19.04.2016 Wdrożone od 01.09.2016

Tabela 79. Harmonogram realizacji działań w ramach Programu Postępowania Naprawczego dla Gminy Kamień Pomorski na lata 2016-2018

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Kamień Pomorski za 2018 rok [dostęp: 05.2022]

Gmina Kamień Pomorski, realizując program postępowania naprawczego w latach 2016-2018, osiągnęła cel, jakim była poprawa sytuacji finansowej jednostki, co pozwoliło na odstąpienie z rokiem 2019 od restrykcyjnych zasad postępowania finansowego nałożonych przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Szczecinie.

11.2. Poziom zadłużenia i deficyt budżetowy

Dla oceny aktualnej prognozy długu i poziomu deficytu kluczowe są następujące uchwały Rady Gminy Kamień Pomorski:

- Nr XXXII/357/21 w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Kamień Pomorski na rok 2022, oraz
- Nr XXXIII/356/21 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kamień Pomorski na lata 2022 – 2035.

W dniu 11.01.2022 r. Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie wydał pozytywną opinię⁸⁷ w sprawie prawidłowości planowanej kwoty długu Gminy Kamień Pomorski. W uzasadnieniu podniesiono m.in.:

- ✓ prognoza kwoty długu Gminy Kamień Pomorski, stanowiąca element wieloletniej prognozy finansowej Gminy, została sporządzona na okres całkowitej spłaty długu zgodnie z art. 227 ust. 2 ustawy o finansach publicznych;
- ✓ planowana kwota długu w poszczególnych latach budżetowych została wyliczona prawidłowo;
- ✓ Wartości przyjęte w wieloletniej prognozie finansowej wskazują na zachowanie we wszystkich latach budżetowych objętych prognozą relacji określonych w art. 242-243 ustawy o finansach publicznych, reglamentujących odpowiednio stosunek dochodów bieżących do wydatków bieżących oraz wysokość spłaty zadłużenia w poszczególnych latach budżetowych

Również w dniu 11.01.2022 r. Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie wydał pozytywną opinię⁸⁸ w sprawie możliwości sfinansowania deficytu wykazanego w budżecie Gminy Kamień Pomorski na 2022 r. W uzasadnieniu podniesiono m.in.:

- ✓ deficyt budżetu na rok 2022 zaplanowano w wysokości 6 080 547 zł i ustalono źródła jego sfinansowania zgodnie z katalogiem określonym w art. 217 ust. 2 cyt. ustawy o finansach publicznych;
- ✓ kwoty planowanego deficytu i przychodów związanych z jego pokryciem, ujęte w budżecie Gminy, zgodne są z wartościami przyjętymi w uchwale o wieloletniej prognozie finansowej na rok 2022;

⁸⁷ Uchwała Nr 28.S.2022 SO RIO w Szczecinie, źródło: <https://szczecin.rio.gov.pl/?c=1554> [dostęp: 04.2022]

⁸⁸ Uchwała Nr 27.S.2022 SO RIO w Szczecinie, źródło: <https://szczecin.rio.gov.pl/?c=1554> [dostęp: 04.2022]

- ✓ wartości przyjęte w wieloletniej prognozie finansowej, uwzględniającej deficyt zaplanowany na 2022 rok i źródła jego sfinansowania wykazują zachowanie relacji określonych w art. 242-243 ustawy o finansach publicznych.

11.3. Zdolność inwestycyjna

Badanie zdolności inwestycyjnej jest procesem niezwykle złożonym i często wykonywanym w odniesieniu do konkretnej inwestycji tak, jak jest to realizowane w studiach wykonalności dla projektów współfinansowanych ze środków europejskich. Upraszczając zatem kompleksowość zagadnienia na potrzeby niniejszej diagnozy, skoncentrowano się na dwóch aspektach nieodłącznie kojarzonych ze zdolnością jednostek samorządowych do inwestowania.

Pierwszą determinantą jest ocena prawidłowości planowanej kwoty długu dla Gminy Kamień Pomorski, dokonywana przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Szczecinie. Tabelaryczne zestawienie przedstawione poniżej klarownie dowodzi, że prognozowany poziom długu w każdym roku budżetowym, począwszy od rozpoczęcia wdrażania programu naprawczego:

1. został wyliczony prawidłowo, na okres całkowitej spłaty długu zgodnie z art. 227 ust. 2 ustawy o finansach publicznych,
2. wykazuje zachowanie relacji, o których mowa w art. 242-244 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Uchwała SO RIO w Szczecinie nr:	Kwota długu przyjęta w uchwałach Rady Gminy Kamień Pomorski nr:	Opinia
28.S.2022 z dnia 11 stycznia 2022 r.	XXXII/357/21 w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Kamień Pomorski na rok 2022 XXXIII/356/21 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kamień Pomorski na lata 2022 – 2035	pozytywna
XXII.70.2021 z dnia 19 stycznia 2021 r.	XXII/255/20 w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Kamień Pomorski na rok 2021 Nr XXII/254/20 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kamień Pomorski na lata 2021-2034	pozytywna
XXXIII.100.2020 z dnia 22 stycznia 2020 r.	XIII/135/2019 sprawie uchwalenia budżetu Gminy Kamień Pomorski na rok 2020 XIII/134/2019 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kamień Pomorski na lata 2020-2034	pozytywna
CCCLIV.620.2019 z dnia 8 października 2019 r.	IX/102/19 w sprawie uchwalenia zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Kamień Pomorski na lata 2019 – 2034	pozytywna
CCXLVII.478.2019 z dnia 9 lipca 2019 r.	VIII/96/19 w sprawie uchwalenia zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Kamień Pomorski na lata 2019 – 2031	pozytywna
CLXIII.304.2019 z dnia 29 kwietnia 2019 r.	VI/63/19 w sprawie uchwalenia zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Kamień Pomorski na lata 2019 – 2031	pozytywna

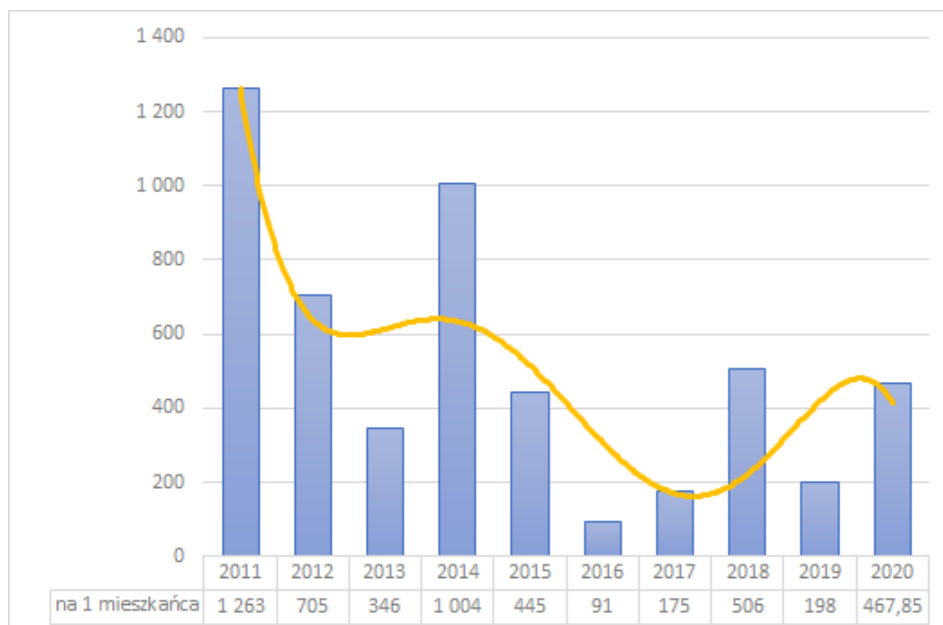
XXIII.48.2019 z dnia 11 stycznia 2019 r.	III/30/18 w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Kamień Pomorski na rok 2019 III/31/18 w sprawie uchwalenia zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Kamień Pomorski na lata 2019-2031	pozytywna
XXI.75.2018 z dnia 15 stycznia 2018 r.	XLII/382/17 w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Kamień Pomorski na 2018 rok XLII/383/17 w sprawie uchwalenia zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Kamień Pomorski na lata 2018-2031	pozytywna
CXV.209.2017 z dnia 13 kwietnia 2017 r.	Zmiana wieloletniej prognozy finansowej Gminy Kamień Pomorski na lata 2017-2031	pozytywna - z uwagi na realizację programu naprawczego
XVIII.43.2017 z dnia 11 stycznia 2017 r.	Wieloletnia prognoza finansowa na lata 2017-2026 Uchwała budżetowa Gminy Kamień Pomorski na 2017 r.	pozytywna - z uwagi na realizację programu naprawczego
XIX.43.2016 z dnia 18 stycznia 2016 r.	Wieloletnia prognoza finansowa na lata 2017-2026 Uchwała budżetowa Gminy Kamień Pomorski na 2016 r.	pozytywna - z uwagi na realizację programu naprawczego

Tabela 80. Zestawienie opinii RIO w Szczecinie dot. oceny prognozowanej kwoty długu Gm. Kamień Pomorski
Źródło: na podstawie <https://szczecin.rio.gov.pl/?c=666> [dostęp: 05.2022]

Wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego, są kategorią finansową środków publicznych pozostających w dyspozycji jednostki samorządu terytorialnego.

Wydatki majątkowe, są obok wydatków bieżących, jedną z form wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego. W odróżnieniu od tych drugich, obejmują wydatki inwestycyjne (w tym zakupy inwestycyjne) jednostek budżetowych oraz dotacje celowe przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji konkretnych inwestycji oraz wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

W związku z powyższym uznano za zasadne przyjąć poziom wydatków majątkowych na 1 mieszkańca Gminy Kamień Pomorski w okresie dziesięciolecia 2011-2020, jako drugą determinantę oceny zdolności inwestycyjnej Gminy. Dla dostępnych w ww. zakresie danych w ramach GUS BDL ustalono wielomianową linię trendu 5 stopnia, która najwierniej oddaje charakterystykę przebiegu badanej zmiennej:

Wykres 23. Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca Gm. Kamień Pomorski w latach 2011-2020
Źródło: na podstawie BDL GUS [dostęp: 04.2022]

Można zauważyć, że zgodnie z linią trendu, wydatki majątkowe przypadające na 1 mieszkańca Gminy Kamień Pomorski definitywnie spadają w przedziale lat 2011-2014. Kolejny przedział 2015-2018 to czas wdrażania programu postępowania naprawczego, z czym konsekwentnie wiąże się dalszy, drastyczny spadek poziomu wydatków – nie w liczbach bezwzględnych, lecz jako trend badany w skali czasu. Kolejnym etapem jest przedział lat 2018-2020, kiedy po pozytywnym zakończeniu realizacji programu naprawczego, poziom analizowanych wydatków zaczął intensywnie wzrastać, by w 2020 roku poddać się niewielkiej tendencji spadkowej – zapewne w wyniku presji, jaką na samorządy wywarła pandemia COVID-19.

Podsumowując powyższe rozważania należy stwierdzić, iż wraz z rozpoczęciem wdrażania programu naprawczego, zdolność inwestycyjna Gminy Kamień Pomorski systematycznie podnosi się, co zapewne przełoży się również na wzrost liczby inwestycji na badanym obszarze.

11.4. Wartość projektów finansowanych ze środków unijnych.

Możliwość korzystania z funduszy unijnych jest niewątpliwą szansą zarówno dla władz gminy, jak i wszelkiego rodzaju podmiotów (oczywiście dopuszczonych do aplikowania) mających siedzibę lub działających na obszarze Gminy Kamień Pomorski. Do wstępnej analizy stopnia wykorzystania środków UE przyjęto 2 zmienne (bez względu na rodzaj beneficjenta):

- liczbę umów / decyzji o dofinansowanie wg programów operacyjnych w latach 2017-2021
- wartość pozyskanych środków wspólnotowych w ramach umów/decyzji o dofinansowanie w podziale na programy operacyjne 2017-2021

W pierwszym badanym zakresie Gmina Kamień Pomorski sytuuje się w czołówce gmin powiatu Kamieńskiego z liczbą 138 decyzji o dofinansowaniu, z czego najczęściej odnotowano w ramach regionalnego programu operacyjnego, dedykowanego tylko dla województwa zachodniopomorskiego:

Gmina	PO Infrastruktura i Środowisko	PO Inteligentny Rozwój	PO Polska Cyfrowa	PO Wiedza Edukacja Rozwój	RPO Województwa Zachodniopomorskiego	Ogółem
Wolin	11	0	5	0	130	146
Świerzno	0	0	5	0	134	139
Kamień Pomorski	6	11	6	12	103	138
Golczewo	0	0	9	7	62	78
Dziwnów	0	2	14	0	49	65
Międzyzdroje	10	7	12	0	27	56

Tabela 81. Liczba umów o dofinansowanie wg programów operacyjnych w latach 2017-2021 w gminach powiatu kamieńskiego

Źródło: na podstawie BDL GUS [dostęp: 05.2022]

Natomiast w zestawieniu wartości pozyskanych środków wspólnotowych, Gmina Kamień Pomorski uzyskała drugą lokatę, pozyskując sumarycznie 197 551 472,85 zł.:

Gmina	PO Infrastruktura i Środowisko	PO Inteligentny Rozwój	PO Polska Cyfrowa	PO Wiedza Edukacja Rozwój	RPO Województwa Zachodniopomorskiego	Ogółem
Międzyzdroje	199 368 442,70	3 193 043,77	10 863 597,98	0,00	38 198 902,76	251 623 987,21
Kamień Pomorski	4 096 921,62	24 858 527,83	9 977 714,64	14 323 767,50	144 294 541,26	197 551 472,85
Wolin	24 617 735,96	0,00	9 928 798,64	0,00	143 380 413,37	177 926 947,97
Dziwnów	0,00	453 828,12	14 316 143,39	0,00	151 276 559,35	166 046 530,86
Świerzno	0,00	0,00	9 928 798,64	0,00	57 874 515,86	67 803 314,50
Golczewo	0,00	0,00	10 173 375,60	671 300,41	17 623 281,42	28 467 957,43

Tabela 82. Wartość pozyskanych środków wspólnotowych wg programów operacyjnych w latach 2017-2021 w gminach powiatu kamieńskiego

Źródło: na podstawie BDL GUS [dostęp: 05.2022]

Struktura pozyskanych dla Gminy środków wskazuje, że ponownie, źródłem największego wartościowo dofinansowania był regionalny program operacyjny – za wyjątkiem Gminy Międzyzdroje jest to ogólna reguła dla gmin powiatu kamieńskiego.

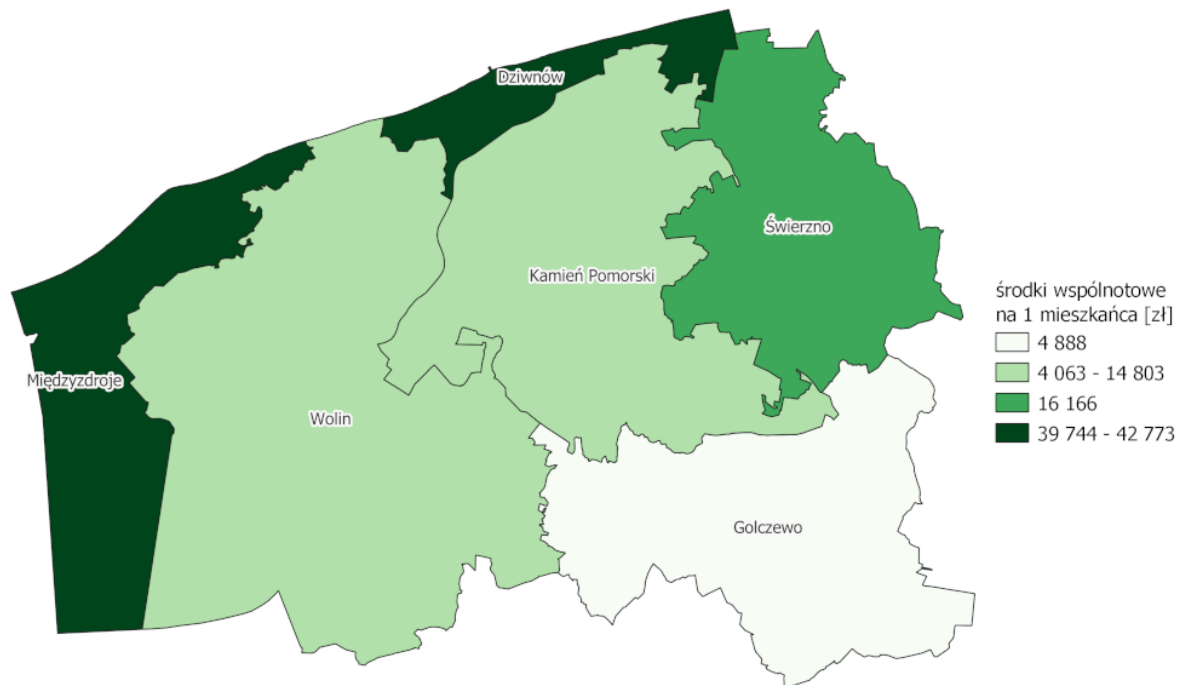
Niestety, w badaniu bodaj najbardziej wiarygodnego wskaźnika, tzn. wartości pozyskanych środków wspólnotowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca, Gmina Kamień Pomorski usytuowała się na przedostatnim miejscu wśród gmin powiatu kamieńskiego w drugim od dołu przedziale:

Gmina	Wartość środków na 1 mieszkańca [zł]
Dziwnów	42 773,45
Międzyzdroje	39 744,75
Świerżno	16 166,74
Wolin	14 802,57
Kamień Pomorski	14 063,61
Golczewo	4 888,04

Tabela 83. Wskaźnik pozyskanych środków wspólnotowych na 1 mieszkańca w latach 2017-2021 w gminach pow. kamieńskiego

Źródło: na podstawie BDL GUS [dostęp: 05.2022]

Rozkład przestrzenny intensywności pozyskanych środków wspólnotowych przedstawia również poniższa mapa:

Mapa 55. Intensywność pozyskanych środków wspólnotowych na 1 mieszkańca w latach 2017-2021 w gminach pow. kamieńskiego

Źródło: opracowanie własne

12. Wykaz materiałów dodatkowych

12.1. Mapy

Mapa 1. Położenie Gminy Kamień Pomorski na tle kraju i województwa	3
Mapa 2. Położenie Gminy Kamień Pomorski na tle powiatu kamieńskiego	4
Mapa 3. Ukształtowanie powierzchni Gminy Kamień Pomorski.	5
Mapa 4. Rozmieszczenie wód powierzchniowych w Gminie Kamień Pomorski.	6
Mapa 5. Nasycenie gruntami ornymi w jednostkach administracyjnych Gm. Kamień Pomorski.	7
Mapa 6. Nasycenie obszarami leśnymi i zadrzewionymi w jednostkach administracyjnych Gm. Kamień Pomorski.	8
Mapa 7. Nasycenie obszarami antropogenicznymi w jednostkach administracyjnych Gm. Kamień Pomorski.	9
Mapa 8. Rozmieszczenie złóż kopalin w Gminie Kamień Pomorski.	10
Mapa 9. Rozmieszczenie dróg wg klas w Gminie Kamień Pomorski	11
Mapa 10. Rozmieszczenie dróg wg kategorii w Gminie Kamień Pomorski	12
Mapa 11. Rozkład gęstości dróg powiatowych / gminnych o nawierzchni gruntowej na 10 km ² w Gm. Kamień Pom.	14
Mapa 12. Dostępność transportowa sołectw Gminy Kamień Pomorski w relacji do stolicy powiatu	16
Mapa 13. Status miasta Kamień Pomorski w strukturze osadniczej	17
Mapa 14. Przestrzenny rozkład wskaźnika gęstości punktów dostępu do Internetu wąskopasmowego w jednostkach Gminy Kamień Pomorski.	20
Mapa 15. Przestrzenny rozkład wskaźnika gęstości punktów dostępu do Internetu szerokopasmowego w jednostkach Gminy Kamień Pomorski.	21
Mapa 16. Rozkład gęstości zaludnienia w jednostkach Gminy Kamień Pomorski.	24
Mapa 17. Relacja gęstości zaludnienia względem dróg wojewódzkich na terenie Gm. Kamień Pomorski	25
Mapa 18. Przestrzenny rozkład wskaźnika atrakcyjności osadniczej na 100 mieszkańców w jednostkach Gm. Kamień Pomorski.	31
Mapa 19. Przestrzenny rozkład wskaźnika atrakcyjności osadniczej na 1 km ² w jednostkach Gm. Kamień Pomorski.	33
Mapa 20. Przestrzenny rozkład wskaźnika przedsiębiorczości w jednostkach Gm. Kamień Pomorski.	38
Mapa 21. Najczęściej występujące rodzaje działalności wg sekcji PKD w jednostkach Gm. Kamień Pomorski.	39
Mapa 22. Przestrzenny rozkład wskaźnika przedsiębiorczości kreatywnej w jednostkach Gm. Kamień Pomorski.	41
Mapa 23. Natura 2000 - obszary specjalnej ochrony ptaków na terenie gminy Kamień Pomorski	47
Mapa 24. Natura 2000 – specjalne obszary ochrony siedlisk na terenie gminy Kamień Pomorski	48
Mapa 25. Inne formy ochrony przyrody na terenie gminy Kamień Pomorski	48
Mapa 26. Rozkład przestrzenny benzo(a)pirenu na terenie gminy Kamień Pomorski w roku 2019 i 2020	50
Mapa 27. Około i ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu w okolicy Kamienia Pomorskiego w 2019 r.	51
Mapa 28. Ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu w okolicy Kamienia Pomorskiego w 2020 r.	52
Mapa 29. Lokalizacja elektroenergetycznych dystrybucyjnych linii napowietrznych w Gm. Kamień Pomorski.	57
Mapa 30. Obszar piętrzenia ścieków sanitarnych i deszczowych w kolektorze ogólnospławnym w Kamieniu Pom.	60
Mapa 31. Ogólne rozmieszczenie rowów melioracyjnych w Gm. Kamień Pom.	62
Mapa 32. Gęstość sieci melioracyjnej na 1 km ² w jednostkach administracyjnych Gm. Kamień Pom.	63
Mapa 33. Strefy ochrony uzdrowiskowej w Gminie Kamień Pomorski	69
Mapa 34. Strefy ochrony uzdrowiskowej „A” i „B” w mieście Kamień Pomorski	70
Mapa 35. Liczba klubów i stowarzyszeń sportowych na 1000 ludności w gminach powiatu kamieńskiego w 2022 r.	76
Mapa 36. Strefy ukształtowania przestrzeni Gminy wyodrębnione w SUIKZP Miasta i Gminy Kamień Pomorski	78
Mapa 37. Procentowy udział mpzp w powierzchni sołectw Gminy Kamień Pomorski	80
Mapa 38. Sołectwa Gminy Kamień Pomorski	82
Mapa 39. Przestrzenny rozkład natężenia zabudowy w jednostkach Gminy Kamień Pomorski	83
Mapa 40. Koncentracja zabudowy wielorodzinnej na obszarze miejskim i wiejskim Gm. Kamień Pomorski.	84

Mapa 41. Koncentracja zabudowy jednorodzinnej na obszarze miejskim i wiejskim Gm. Kamień Pomorski.	85
Mapa 42. Tereny ograniczone inwestycyjnie w północnej części Gm. Kamień Pomorski	87
Mapa 43. Tereny ograniczone inwestycyjnie w południowej części Gm. Kamień Pomorski	88
Mapa 44. Rozmieszczenie wałów przeciwpowodziowych na obszarze Gminy Kamień Pomorski	92
Mapa 45. Syntetyczne stopnie zagrożenia gmin powiatu kamieńskiego	94
Mapa 46. Rozkład wskaźnika przestępczości na 100 mieszkańców w jednostkach Gm. Kamień Pomorski	98
Mapa 47. Intensywność zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców w jednostkach Gm. Kamień Pomorski	100
Mapa 48. Gm. Kamień Pomorski - przestrzenny rozkład ryzyka wypadków	102
Mapa 49. Średnia liczba beneficjentów pomocy społ. w latach 2016-2020 na 10 tys. ludności w gminach pow. kamieńskiego	105
Mapa 50. Rozkład przestrzenny indywidualnych praktyk lekarskich w mieście Kamień Pomorski	108
Mapa 51. Średnia liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w gminach powiatu kamieńskiego w latach 2016-2020	115
Mapa 52. Rozmieszczenie placówek oświatowych w mieście Kamień Pomorski	118
Mapa 53. Sołectwa Gminy Kamień Pomorski, w których zarejestrowano koła gospodyń wiejskich	126
Mapa 54. Frekwencja w wyborach do Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim w jednostkach Gminy	128
Mapa 55. Intensywność pozyskanych środków wspólnotowych na 1 mieszkańca w latach 2017-2021 w gminach pow. kamieńskiego	135

12.2. Tabele

Tabela 1. Rodzaje i wielkość wód powierzchniowych Gm. Kamień Pomorski	5
Tabela 2. Zestawienie złóż kopalin występujących w Gminie Kamień Pomorski	9
Tabela 3. Zestawienie długości dróg Gminy Kamień Pomorski	10
Tabela 4. Nawierzchnie dróg gminnych na tle powiatu i województwa	13
Tabela 5. Wskaźnik gęstości dróg o nawierzchni gruntowej na 10 km ² w sołectwach Gminy Kamień Pomorski	14
Tabela 6. Macierz dostępności komunikacyjnej dla połączeń autobusowych	15
Tabela 7. Dostępność komunikacyjna sołectw do Kamienia Pomorskiego	16
Tabela 8. Wskaźnik penetracji budynkowej Internetem szerokopasmowym w gminach powiatu kamieńskiego	19
Tabela 9. Prognozowany wzrost wskaźnika penetracji budynkowej Internetem szerokopasmowym w gminach powiatu kamieńskiego	19
Tabela 10. Wskaźnik gęstości punktów dostępu do Internetu wąskopasmowego w jednostkach Gminy Kamień Pomorski.	20
Tabela 11. Wskaźnik gęstości punktów dostępu do Internetu szerokopasmowego w jednostkach Gminy Kamień Pomorski.	21
Tabela 12. Liczba ludności w jednostkach Gm. Kamień Pomorski w podziale na płeć	23
Tabela 13. Gęstość zaludnienia na 1 km ² w jednostkach Gm. Kamień Pomorski	23
Tabela 14. Gm. Kamień Pomorski - ludność w wieku poprodukcyjnym w latach 2011-2020	28
Tabela 15. Gm. Kamień Pomorski – wskaźnik atrakcyjności osadniczej na 100 mieszkańców	31
Tabela 16. Gm. Kamień Pomorski – wskaźnik atrakcyjności osadniczej na 1 km ²	32
Tabela 17. Gm. Kamień Pomorski – udział podmiotów gospodarki narodowej wg rodzajów działalności w 2021 r.	34
Tabela 18. Średni udział podmiotów gospodarki narodowej gmin powiatu kamieńskiego w latach 2017-2021	35
Tabela 19. Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej gmin powiatu kamieńskiego w latach 2017-2021	35
Tabela 20. Wskaźnik przedsiębiorczości w gminach powiatu kamieńskiego w 2021 r.	36
Tabela 21. Średni udział podmiotów kreatywnych wśród gmin powiatu kamieńskiego w latach 2017-2021	36
Tabela 22. Wzrost liczby podmiotów innowacyjnych wśród gmin powiatu kamieńskiego w latach 2017-2021	36
Tabela 23. Wskaźnik przedsiębiorczości kreatywnej w gminach powiatu kamieńskiego w 2021 r.	37
Tabela 24. Wskaźnik przedsiębiorczości w jednostkach powiatu kamieńskiego w 2021 r.	38
Tabela 25. Udział podmiotów kreatywnych w podmiotach ogółem w jednostkach Gm. Kamień Pomorski	40
Tabela 26. Liczba podmiotów kreatywnych na 100 mieszkańców w jednostkach Gm. Kamień Pomorski	40
Tabela 27. Szacunkowa liczba pracujących w podmiotach do 9 osób w gminach powiatu kamieńskiego	42

Tabela 28. Skorygowany wskaźnik pracujących na 100 mieszkańców obszarów miejskich gmin powiatu kamieńskiego	43
Tabela 29. Skorygowany wskaźnik pracujących na 100 mieszkańców obszarów miejskich gmin powiatu kamieńskiego w wieku produkcyjnym	43
Tabela 30. Skorygowany wskaźnik pracujących na 100 mieszkańców obszarów wiejskich gmin powiatu kamieńskiego	43
Tabela 31. Skorygowany wskaźnik pracujących na 100 mieszkańców obszarów wiejskich gmin powiatu kamieńskiego w wieku produkcyjnym	44
Tabela 32. Wskaźnik bezrobocia w latach 2017-2021 w przekroju terytorialnym w podziale na płeć	44
Tabela 33. Średniony wskaźnik bezrobocia w latach 2017-2021 wśród kobiet gmin powiatu kamieńskiego	45
Tabela 34. Struktura bezrobocia w Gminie Kamień Pomorski na koniec 2021 r.	46
Tabela 35. Liczba wymienionych wysokoemisyjnych źródeł ciepła w gminach powiatu kamieńskiego w ramach Programu „Czyste Powietrze” w 2021 r.	55
Tabela 36. Działania niskoemisyjne – wielkość efektu ekologicznego w gminach pow. kamieńskiego w latach 2020-2021	56
Tabela 37. Wskaźnik efektu ekologicznego w latach 2020-2021 na 1000 mieszkańców w gminach pow. kamieńskiego	56
Tabela 38. Średnia korzystających z instalacji wodkan w % ogółu ludności w gminach pow. kamieńskiego	58
Tabela 39. Korzystający z instalacji wodkan w % ogółu ludności na obszarach miejskich i wiejskich Gm. Kamień Pomorski	58
Tabela 40. Różnica w udziale budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury technicznej względem ogółu budynków mieszkalnych Gm. Kamień Pomorski	59
Tabela 41. Instytucje kultury, dla których organizatorem jest Gmina Kamień Pomorski	65
Tabela 42. Wykaz uzdrowisk w województwie zachodniopomorskim	68
Tabela 43. Wykaz obiektów Gm. Kamień Pomorski wpisanych do rejestru zabytków	72
Tabela 44. Liczba turystów zagranicznych oraz noclegów w Gm. Kamień Pomorski wg krajów (l.2010-2021)	74
Tabela 45. Wykaz organizacji sportowych w Gm. Kamień Pomorski	76
Tabela 46. Wykaz obowiązujących mpzp Gminy Kamień Pomorski	79
Tabela 47. Wykaz jednostek osadniczych Gminy Kamień Pomorski	81
Tabela 48. Wskaźnik natężenia osadniczego jednostek osadniczych Gminy Kamień Pomorski	83
Tabela 49. Stopnie zagrożenia wg czynników w Gm. Kamień Pomorski	93
Tabela 50. Gm. Kamień Pomorski – rodzaje miejscowego zagrożenia wg częstotliwości interwencji w latach 2017-2021	95
Tabela 51. Gm. Kamień Pomorski – statystyka pożarów w kategorii „inne obiekty” w latach 2017-2021	95
Tabela 52. Gm. Kamień Pomorski – statystyka pożarów w kategorii „Uprawy, rolnictwo” w latach 2017-2021	95
Tabela 53. Gm. Kamień Pomorski – statystyka pożarów w kategorii „Obiekty mieszkalne” w latach 2017-2021	96
Tabela 54. Liczebność wybranych kategorii przestępstw w Gm. Kamień Pomorski w latach 2017-2021 (cz. I)	97
Tabela 55. Liczebność wybranych kategorii przestępstw w Gm. Kamień Pomorski w latach 2017-2021 (cz. II)	97
Tabela 56. Liczebność rodzajów zdarzeń drogowych w Gm. Kamień Pomorski	99
Tabela 57. Intensywność zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców w jednostkach Gm. Kamień Pomorski	100
Tabela 58. Schemat klasyfikacji ryzyka wypadków drogowych dla jednostek Gm. Kamień Pomorski	101
Tabela 59. Rejony pracy pracowników socjalnych OPS w Kamieniu Pomorskim	103
Tabela 60. Zasięg korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu kamieńskiego w latach 2016-2020	104
Tabela 61. Pozostałe podmioty środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Kamień Pomorski	106
Tabela 62. Wykaz podmiotów leczniczych zarejestrowanych w Gm. Kamień Pomorski	107
Tabela 63. Punkty adresowe indywidualnych praktyk lekarskich w Kamieniu Pomorskim	107
Tabela 64. Klasyfikacja jednostek chorobowych wg kodów i rozdziałów w systemie ICD-10	109
Tabela 65. Gm. Kamień Pomorski – najczęstsze schorzenia osób w wieku produkcyjnym (2017-2021)	111
Tabela 66. Klasyfikacja jednostek chorobowych związanych z COVID-19 wg kodów ICD-10	113
Tabela 67. Liczba pacjentów związanych z COVID-19 na obszarze Gm. Kamień Pomorski w latach 2020-2021	113
Tabela 68. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych w Gm. Kamień Pomorski w latach 2016-2020	114
Tabela 69. Zestawienie placówek oświatowych w Gminie Kamień Pomorski	117
Tabela 70. Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych w gminach powiatu kamieńskiego	119

Tabela 71. Gm. Kamień Pomorski - współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych na obszarach miejskich i wiejskich	119
Tabela 72. Średni wynik procentowy egzaminu ósmoklasisty w gminach powiatu kamieńskiego w latach 2019-2021	120
Tabela 73. Średni wynik procentowy egzaminu maturalnego (poz. podstawowy) w gminach pow. kamieńskiego w 2021 r.	121
Tabela 74. Liczba stowarzyszeń na 1000 ludności w gminach pow. kamieńskiego w 2022 r.	122
Tabela 75. Wykaz stowarzyszeń z obszaru Gminy Kamień Pomorski w 2022 r. zarejestrowanych KRS	124
Tabela 76. Wykaz stowarzyszeń zwykłych z obszaru Gminy Kamień Pomorski w 2022 r.	125
Tabela 77. Wykaz kół gospodyń wiejskich z obszaru Gminy Kamień Pomorski w 2022 r.	125
Tabela 78. Średnia frekwencja w wyborach samorządowych w gminach pow. kamieńskiego w 2018 r.	126
Tabela 79. Harmonogram realizacji działań w ramach Programu Postępowania Naprawczego dla Gminy Kamień Pomorski na lata 2016-2018	130
Tabela 80. Zestawienie opinii RIO w Szczecinie dot. oceny prognozowanej kwoty długu Gm. Kamień Pomorski	132
Tabela 81. Liczba umów o dofinansowanie wg programów operacyjnych w latach 2017-2021 w gminach powiatu kamieńskiego	134
Tabela 82. Wartość pozyskanych środków wspólnotowych wg programów operacyjnych w latach 2017-2021 w gminach powiatu kamieńskiego	134
Tabela 83. Wskaźnik pozyskanych środków wspólnotowych na 1 mieszkańca w latach 2017-2021 w gminach pow. kamieńskiego	135

12.3. Wykresy

Wykres 1. Udział rodzajów nawierzchni dróg gminnych	13
Wykres 2. Gm. Kamień Pomorski – liczba ludności w latach 2017-2021	22
Wykres 3. Gm. Kamień Pomorski – przyrost naturalny w latach 2016-2021	26
Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności na obszarze miejskim Gm. Kamień Pom. w latach 2016-2021	26
Wykres 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności na obszarze wiejskim Gm. Kamień Pom. w latach 2016-2021	27
Wykres 6. Gm. Kamień Pomorski – ludność w wieku przed- i produkcyjnym w latach 2011-2020	27
Wykres 7. Gm. Kamień Pomorski – współczynnik obciążenia demograficznego ludnością	28
Wykres 8. Gm. Kamień Pomorski – prognoza liczby ludności na lata 2021-2030	29
Wykres 9. Gm. Kamień Pomorski – prognozowane zmiany populacji osób w wieku przed- i produkcyjnym w latach 2021-2030	29
Wykres 10. Gm. Kamień Pomorski – prognozowane zmiany populacji osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2021-2030	30
Wykres 11. Gm. Kamień Pomorski – podmioty gospodarki narodowej wg wielkości w 2021 r.	34
Wykres 12. Wskaźnik bezrobocia w latach 2017-2021 w przekroju terytorialnym	44
Wykres 13. Stężenia benzo(a)pirenu w Kamieniu Pomorskim w 2022 r.	53
Wykres 14. Dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych w powiecie kamieńskim w latach 2010-2021	73
Wykres 15. Liczba turystów zagranicznych w Gm. Kamień Pomorski w latach 2010-2021	74
Wykres 16. Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym w Gm. Kamień Pomorski w latach 2010-2021	75
Wykres 17. Liczba wypadków w Gm. Kamień Pomorski wg miesięcy w latach 2017-2021	99
Wykres 18. Wybrane wskaźniki pomocy społecznej udzielonej w Gm. Kamień Pomorski w latach 2016-2020	104
Wykres 19. Gm. Kamień Pomorski – przyczyny zgonów wg płci w latach 2017-2021	110
Wykres 20. Gm. Kamień Pomorski – najczęstsze schorzenia osób w wieku przedprodukcyjnym (2017-2021)	111
Wykres 21. Gm. Kamień Pomorski – najczęstsze schorzenia osób w wieku poprodukcyjnym (2017-2021)	112
Wykres 22. Liczba pacjentów związanych z COVID-19 wg grup wieku w Gm. Kamień Pomorski w latach 2020-2021	114
Wykres 23. Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca Gm. Kamień Pomorski w latach 2011-2020	133